DIVINE COMEDY • MANU CHAO • AŞKIN ARSUNAN • KLİP ARKASI »GONDRY + CUNNINGHAM + JONZE

ROLL

112480 **nisan** 2004/04
3 000 000 TL

COURTNEY LOVE

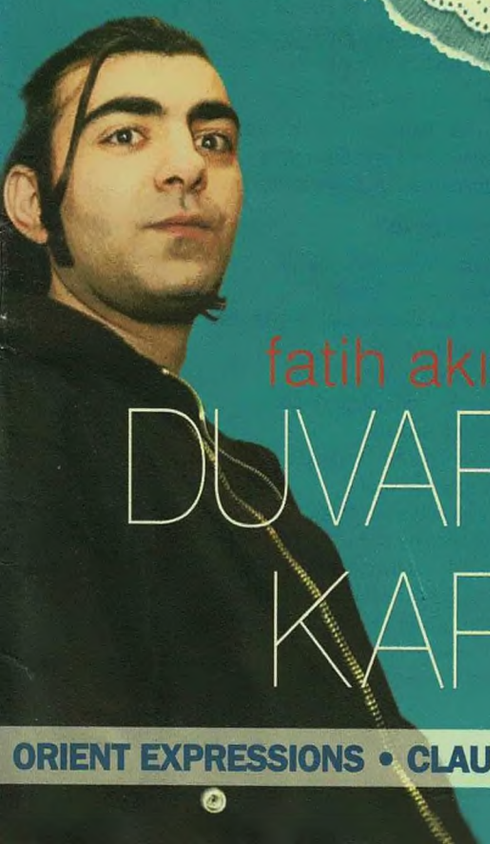

fatih akın'la
DUVARA KARŞI

ROLL 85

ORIENT EXPRESSIONS • CLAUDE NOUGARO • NORAH JONES • BAĞCILAR BREAKERS • TOMMY

neubaten einstürzende

Şimdi gidiyorum
Kırmızı yeşil sarı siyah
Pas rengi kan kırmızısı
Karga siyahı rengarenktir
Gıcır gıcır artık yok
Kelime defterimi kaybettim
Anahtar nerede?
Şapkam nerede?

Şimdi gidiyorum

Somut şiir ya da kalın buz tabakası
Erime süreçleri ya da değil
Deja vu şimdi tarih oldu
Alaşım her zamanki gibi
Kanıyorum
Her zaman bir şey vardır

Şimdi gidiyorum

Kesiği hatırlayamıyorum bile
Şimdi gidiyorum
Nasılsa öyle olacak ve hiçbiri hakiki olmayacak
Talih rehine
Kalp sektesi kruvaze
Hava değişikliği
Umut için ve benim için
Maskaralığın ve kıskacın sonu
Şimdi gidiyorum

Canavar henüz tamamen uyanmış değil
Ama işi bitmiş de değil
Daha şimdi ileri geri kımıldandı
Ve uykuda dişlerini gıcırdattı

Şimdi gidiyorum

Benden sonra tufan
Benden sonra kasırga
Benden sonra tsunamiler ve tasfiyeler
Benden sonra sıkıntı
Soğuk kuraklık hararet
İnsanın düşünebildiğinden daha çok
Vakti geliyor
Sonunda yeryüzünün kendini tüketmesinin
Değişerek kalıbını kırmasının
Şimdi gidiyorum
Şimdi gidiyorum
Şimdi gidiyorum

Çöl
Bana
Bir bakış
Attığını sandım
Eğildim
Söyle bana neydi bu

Beni
Kollarına
Aldığını sandım
Ve binlerce dikeni
Söyle bana neydi bu

mene, mene tekel, upharsin

Toprak parçası
Rüyalarında ne mi arıyorum?
Hiç bir şey aramıyorum.
Toplanıyorum.

Bir zamanlar önemsemeden
bıraktığın şeyler...
İstifliyorum onları, kullanılırlar daha
Yalnızca kaldırıyorum başka tarafa.

Harcanan tüm olasılıklar–
Artık hiçbirinin değeri yok.
Kaldırıyorum onları da.

Rüyalarında ne mi arıyorum?
Hiç bir şey aramıyorum.
Sadece toplanıyorum.

Şimdi tüm canavarlar çıkıyor ortaya
Uzun süredir saklanan, ama hep varolan
Örtülerin altında
Öyküler
Geçmiş
Onlar da hâlâ oradalar

Rüyalarında ne mi arıyorum?
Hiç bir şey aramıyorum.

Rüyalarını karanlıkta ışıldarken görene kadar

12305. gece
Bu benim 12305. gecem
İlk birkaç bin tanesi,
Onları unutabilirsin
Ben de öyle yaptım
Bu seferki de neredeyse bitmek üzere

Geride kalan nikotin ve sarı parmaklar

Eskilerden birçoğunu toza döndürdüm
Parçalayıp kuşbaşı doğradım
Birçoğunda takatım kalmadı, tükendim, kaçtım
Kayıplara karıştım, canavarı kovaladım
Bir avuç kadarında çok yaklaştım
Sona, geldim sınırına,
Sonuna doğru, sabaha karşı
Boğuluverdim geçiş anında
Geride kalan alkol ve körkütük düşler

Bazıları sonsuzdu ve ben de yola çıktım
Otobüs geçmeyen yerde beklemeye
Hepsi geçti, şimdiye kadar, 12305'e kadar

Bazılarında sen vardın
Ama ben tamamen yoktum orada
Çoğunda seni uykuda aradım
Çoğunda seni uyuklayarak aradım

Ne kaldı geride?

Buradan Mars daha yakındı
Benimle senin arandan
Karşıt maddeden yapılmış gibiydim–
Oldukça tehlikeli!
12305. gecemdi
Karşımda göründüğün o gece
Gözlerini ışıldattın
Emindim geçerli bir nedeni olduğundan
Aynı şeyi arıyordun
Ve aynı sebepten dolayı
Çekildin bana doğru
Aynadaki yansımamdın gizliden
Yukarı çektim seni ve kendime
İçinde, gördüm kendimi; ve tam tersini
Aşkı uyandırma
Kendi istemediği sürece

Türkçesi: Tezgör Hilmi

ROLL
85
nisan '04

09 Fatih Akın
12 Bağcılar Breakers
16 Manu Chao
18 Gülbahar Kültür
21 Norah Jones
24 Courtney Love
30 Divine Comedy
32 İstanbul Film Festivali
38 Orient Expressions
42 Claude Nougaro
44 Aşkın Arsunan
46 Teneffüs & Gevende
57 Jonez, Cunningham, Gondry'nin klipleri

04 Ajans
36 ÖSS
47 Halkla ilişkiler
49 Kıraathane
50 Gayd
52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Derya Bengi, Doğan Ertener, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Görkem Daşkan, Hakan Dilek, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Kerem Demir, Mehmet Ali Meram, Mehmet Uluşahin, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Atikel, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pınar Öğünç, Ragıp Duran, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sid, Siren İdemen, Sungu Çapan, Süreyya Demek, Şahan Nuhoğlu, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yaprak Z. Gökçöl, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen

baskı; Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Ebumza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0.212.235 98 95]

basım yeri ve tarihi: İstanbul, Mart 2004 **dağıtım:** Bir-Yay **adres:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 244 23 94 **yıl** 8 **sayı** 85 **nisan** '04 **imtiyaz hakkı:** Nefes Yayıncılık adına Yücel Göktürk **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11) **AYDA BİR YAYINLANIR**

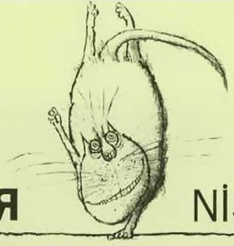

ŞUBUUM, ŞUBUUM HEY NA-NA-NA

Evveliyatı yarım asır, elifi elifine. 1954 baharı, Beatlemania'ya daha on bahar var, kuzey yarım kürede "Sh-boom" kasırgası esiyor. Hem de iki koldan: The Chords ve Crew-cuts ya da Akorlar ve Alabroslar... İlki "kara kediler", ikincisi "beyaz kediler". İki renk, iki grup, iki versiyon ve yetmişiki milletin dilinde aynı sözler: "Hey-na-na-na, hey-na-na-na..."

Anayurtları Harlem ve Bronx sokaklarıydı, siyah gençler köşebaşlarında toplanıyor, popüler şarkıcıları ve caz armonilerini taklit ederek eğleniyor, kurt döküyordu. Her sokakta, her köşebaşında, birbirlerine rakip gruplar mantar gibi bitivermiş, bunlar "uydurdukları" şarkılarla "atışır" olmuştu.

Bu veletlerin birçoğu temel müzik bilgisinden, şarkı söyleme tekniğinden bihaberdi, ama gospel'lerin duyguları dolambaçsız ifade etme vasıfıyla blues ritmlerini harmanlayıp kendilerine has bir tarz oluşturmuşlardı. Ses güzelliği mühim değildi, herkes söyleyebilirdi, herkes söylüyordu. Mühim olan, söyleyecek bir şeyinin olmasıydı. Maksat eğlence, şamata, gırgırdı.

Bu trend müzik sanayiinin gözünden kaçmadı, çok geçmeden plak şirketlerinin yetenek avcıları Harlem ve Bronx sokaklarında, okul bahçelerinde cirit atmaya başladı. Aranan taze kan bulunmuştu. Göz açıp kapayıncaya kadar onlarca grup sokaklardan sahneye transfer oldu. Okullar, kiliseler, yerel yönetimler bu yeni modadan ziyadesiyle memnundu, gençliği çetelerden ve yeraltı dünyasından uzak tutmanın yolu bulunmuştu. Okullarda, kiliselerde, parklarda, spor salonlarında konserler, danslar, yetenek yarışmaları düzenlenir olmuş, Harlem'in ünlü Apollo Theatre'ı çarşamba gecelerini amatörlere ayırmıştı.

Harlem ve Bronx sokaklarındaki gruplar gözlerini o sahnelere ve plak şirketlerinin sunduğu sözleşmelere çevirmeye başlamıştı. The Chords, o gruplardan biriydi. 1953 yılında bir gün, bir metro istasyonunda "Sh-boom" adlı sözleri uydurmasyon şarkılarını söyleye söyleye binecekleri treni beklerken bir yetenek avcısının dikkatini çektiler. 14 Mart 1954'te, stüdyodaydılar. Ahmet Ertegün ve ortağı müzik yazarı Jerry Wexler, 1953 sonlarından itibaren beyaz mahallelerinde rhythm'n'blues plaklarının iyi sattığını farketmişlerdi. "Beyaz gençler, onları harekete geçiren rhythm'n'blues plaklarına 'kedi müziği' adını taktılar" diyordu Ertegün ve Wexler, Billboard'a yazdıkları bir makalede. Ve şöyle devam ediyorlardı: "Ama, her ryhthm'n'blues plağı kedi müziği değil, tekmelemesi, sarsması ve mesaj vermesi lazım."

Ertegün ve Wexler, yeni kurdukları Cats Records'un siftahını The Chords'la yaptı. Ama "çıkış" şarkısı "Sh-boom" değil, Patti Page'in bir milyon satan gospel bozması "Cross Over The Bridge"iydi. O yıllarda, çok satan plakların cover'ını yapıp piyasaya sürmek adettendi. Şarkıyı kimin söylediği telif hakkını elinde tutan şirketin umurunda değildi, öyle de kâr ediyordu, böyle de. Örneğin, 1954'te "Secret Love" hem siyah baladcı Tommy Edwards'ın, hem de Doris Day'in yorumuyla piyasadaydı ve iki versiyon da çok satıyordu. Aynı şarkıyı bir beyaz, bir de siyah yorumcuya söyletmek veya tutan bir pop şarkısını bir country'ciye, tutan bir country şarkısını da bir popçuya icra ettirmek, müzik sanayiinin standart trüklerindendi.

Cats Records, "Cross Over The Bridge"le "patlama" yapmayı beklerken bir sürprizle karşılaşacaktı. DJ'ler plağın A yüzünü pas geçip B yüzünü çalıyordu: "Sh-boom". Üç hafta içinde Amerika'nın dört bir yanında siyahların radyolarında ve beyaz mahallelerinin jukebox'larında habire "hey na-na-ne-hey na-na-na" dönüyordu. "Sh-boom"un Los Angeles'taki satışları Perry Como ve Kitty Kallen gibi dönemin şöhretlerinin hitlerini sollamıştı.

Aynı günlerde, Chicago'da Crew-cuts adlı Torontolu bir grup "Crazy 'Bout You"yla Billboard listelerinde sekizinci sıraya yükselmişti. Beyaz dörtlünün bağlı olduğu plak şirketi Mercury, "Sh-boom"un altın yumurtlayacak bir tavuk olduğunu keşfedip şarkıyı tamamen farklı bir düzenlemeyle Crew-cuts'a yorumlatacak ve 1954 yazında iki versiyon da hit olacaktı: Chords, Billboard'un "ilk on"una giren ikinci siyah grup –ilki The Ink Spots'du– ünvanını kazanıyor, "Sh-boom"la beşinci sıraya kadar yükseliyor, Crew-cuts'ın versiyonuysa bir numaraya yerleşiyor ve bir milyonun üstünde satmayı başarıyordu. Elifi elifine yarım asır önce esen "Sh-boom" kasırgasının sırrı neydi?

"Kediler" ve o sihirli sözler herhalde: "Hayat rüya olsa, hey na-na-na, hey na-na-na..."

James Miller'ın "Flowers In The Dustbin" adlı kitabından roll'lama

Fotoğraf: Arslan Eroğlu Desen: Searle

Derslerinize kaydolmak için yeterince akıllı olmayabilirim ama, bana öyle geliyor ki, onların esas sorunu şu: Hepsi de, sizin öteki tarih kitaplarının çoğunu daha önce okuduğunuzu varsayıyorlar. Bu kapalı bir sistem. Yola çıkılacak hiçbir nokta yok. Bir CD'nin ambalajını açmak için jelatin kağıdın ucunu aramak gibi bir şey. O duyguyu bilir misiniz? Hani CD'yi çepeçevre saran renkli bir şerit vardır, ambalajın içinde ne olduğunu görebilirsiniz ve onu elinize almak istersiniz, ama parmağınızı çevresinde kaç kez dolaştırırsanız dolaştırın, o şerit hiçbir yerde başlamıyor gibidir, anladınız mı? **JULIAN BARNES**, İngiltere'den İngiltere'ye Karşı

Ona yanaşan bir orospuyla, istek duyduğu halde yatmıyor, çünkü üstünde yalnızca bin franklık bir banknot var ve ondan paranın üstünü istemeye cesaret edemiyor. **ALBERT CAMUS**, Defterler 1

Don aldım fiyatı elli
Paçası beyaz dantelli
Donum var işlemesi telli
Bekar olduğum ağından belli
ZEKİ MÜREN

MANU CHAO geçtiğimiz ay yardım amaçlı iki toplama albümünde birden boy gösterdi: İlki "Un autre monde est possible" (Başka bir dünya mümkün) adını taşıyor ve alternatif küreselleşmeci ATTAC hareketi yararına piyasaya sürüldü. Manu'nün Tonino Carotone'yle düeti "La Trampa"nın yanısıra, yayınlanmamış ya da az bulunur harika kayıtlar yer alıyor albümde: Moby, Massive Attack, No One Is Innocent, L'Orchestre national de Barbès, Salif Keita, Tiken Jah Fakoli, Femi Kuti, Brassens şarkısı "Trompettes de la renommee"yi Kabiliye dilinde seslendiren Idir, Grandaddy, Lee Scratch Perry ve iki de Clash cover'ı: Biri Zebda-Asian Dub Foundation işbirliği "Police On My Back", diğeri Emir Kusturica & No Smoking Orchestra'dan "Lost In The Supermarket". Albüm ayrıca Alt-kumandan Marcos, José Bové, Jose Saramago, Arundhati Roy, Ignacio Ramonet, Shirin Ebadi, Noam Chomsky, Naomi Klein tarafından kaleme alınmış makaleleri de içeriyor... Anti-faşist örgüt Ras l'front yararına yayınlanan diğer albümün kadrosunda ise Massilia Sound System ,Les Têtes raides, Lofofora, Les Frères Misère, Tagada Jones, Miss Helium gibi Fransız rock müzisyenleri var. "Les oreilles loin du front" adındaki bu albümde yer alan Manu Chao parçası ise hiç yayınlanmamış "Dans mon jardin".

Mayıs ayının sonunda "Made To Love Magic" adında bir **NICK DRAKE** toplaması yayınlanacak ve sanatçının ölmeden önce kaydettiği ve hiç yayınlanmayan son şarkısı "Tow The Line" bu sayede günyüzü görecek.

Son Detroit konserine **JACK WHITE**'ı da misafir eden **BOB DYLAN** uzun Amerikan turnesinin ardından bu yaz Avrupa turnesine çıkıyor.

JOHNNY CASH'in hayatı sinemaya aktarılıyor. James Mangold'un yöneteceği "Walk The Line" isimli filmde müteveffa Johnny-June Carter Cash ikilisini Joaquin Phoenix ve Reese Withspooner canlandıracak.

ALTI KERE GEORGE

George Harrison'ın define sandığı: "Muhteşem Dörtlü"nün gitaristi bu diyarı 2001'de terk eylemişti. Beatles sonrası solo çalışmaları içinden altı adet albümü (Dark Horse label'ından çıkanlar) dijital olarak yeniden master edilerek "The Dark Horse Years 1976-1992" üstbaşlığıyla bir daha basıldı şimdi... "Thirty Three & 1/3", "George Harrison", "Somewhere in England", "Gone Troppo", "Cloud Nine" ve "Live in Japan" albümlerini özel bir DVD ilavesiyle bir kutu içinde temin edebilirsiniz.

LIBERTINES grubunun ilk albümüne prodüksiyon aşamasında destek veren Clash gitaristi **MICK JONES**, geçenlerde grupla birlikte bir yardım konserinde sahneye de çıktı. Birlikte yorumladıkları parça efsanevî "Should I Stay Or Should I Go"ydu.

80'lerdeki "What I Am" şarkısı hâlâ dillerden düşmeyen **EDIE BRICKELL** on seneye yakın uzun molanın ardından "Volcano" isimli albümünü yayınladı. Dallaslı Brickell, 1992 yılında **PAUL SIMON**'la evlenmiş, 1994'te üçüncü albümü "Picture Perfect Morning"i yayınlayarak müziği boşlamıştı. Bu süre zarfında iki bebek büyüten şarkıcı, sonunda gitarda Paul Simon'ın büyük oğlu Harper Simon'ın yardımı ve Bob Dylan'ın gitaristi Charlie Sexton'un prodüktörlüğünde "Volcano"yu hayranlarına ulaştırdı.

1997'nin "Maladjusted"ından bu yana ilk **MORRISSEY** albümü "You Are The Quarry" için yayın tarihi 18 Mayıs olarak saptandı. İlk single "Irish Blood, English Heart" ise bir hafta evvelden günyüzü görecek. Gitarlarda Boz Boorer ve Alan Whyte, basta Gary Day, davulda Dean Butterworth'ün yer aldığı albümdeki şarkılar eski Morrissey parçalarına göre daha mutlu ve dinamikmiş.

Brezilya müziğinin en büyük ve en saygıdeğer yıldızlarından **CAETANO VELOSO** bu ay içinde "A Foreign Sound" adlı yeni albümünü yayınlıyor. "Summertime", "Cry Me A River", "The Man I Love" gibi Amerikan standartlarını yorumlayan Veloso, bir de Nirvana cover'ı yapmış: "Come As You Are".

Dağılmalarının ardından 15 seneye yakın bir süre geçen Bostonlu alternatif rock ekibi **GALAXIE 500** klip, konser ve bütün görsel materyallerini "Dont Let Our Youth Go To Waste" adı altında iki DVD'lik bir sette topluyor. Üçlüden Damon Krukowski ve Naomi Yang 90'lı yıllarda müziğe Damon & Naomi adıyla devam etmiş, gitarist-şarkıcı Dean Wareham ise Luna grubunu kurmuştu.

MR. JONES BÜYÜDÜ

Zaman ne çabuk geçiyor. "Mr. Jones" sanki dün çıkmış gibi kulağımızda. Oysa Counting Crows büyümüş, "best of" çağına girmiş bile: Derleme albümlerinin adı, "Film About Ghosts". Grunge yıllarında R.E.M., Tom Petty gibi modern kırsal isimlerin izinden giden grubun özellikle "A Long December" şarkısının kredi notu yüksektir bizde –belki de Picasso'nun "Gömlekli kadın" tablosuna (54. sayımızın arka kapağı) klipte yer vedikleri için. Adam Duritz ve saz arkadaşları en son geçen sene "American Girls" ve Joni Mitchell cover'ı "Big Yellow Taxi"de kendini göstermişti. Yeni kayıt Grateful Dead cover'ı "Friend Of The Devil"le birlikte 17 şarkılık albümü bu ayın kâr hanesine yazın.

NANCY SINATRA için hazırlanan "To Nancy, With Love" albümünde kimler yok ki: Jon Spencer, Jim O'Rourke eşliğinde Jarvis Cocker, Richard Hawley, vaktiyle Frank Sinatra için yazdığı, ama Nancy'ye nasip olan bir parçayla Bono... Albümün ilk single'ı, Morrissey imzalı Morrissey/Nancy Sinatra düeti "Let Me Kiss You" olacak.

2001'in "Comfort Eagle"ından bu yana sesi soluğu çıkmayan **CAKE**, memleketleri Sacramento'da oluşturdukları kendi stüdyolarında kendi yağlarıyla kavrulup yeni albüme hazırlanıyorlar. Yazın yayınlanması planlanan albüm için vokalist John McCrea şöyle konuşmuş: "İyi bir albüm için yanlış zamanlama diye bir şey söz konusu olmaz. Çok fazla stilize olmayan, insanların üzerine rahatça oturabilecekleri, birkaç ay kullandıktan sonra da çöpe atabilecekleri rahat bir iskemle yapabilmek için uğraşıyoruz."

YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN FRANSIZCA

Fransız şansonunu keşfetmekte gecikmişlere "hızlandırılmış kurs" niyetine dört albüm birden: "Paris Mon Amour", "St Germain des Prés", "Paris au féminin" ve "Duos à Montmartre" şarap gibi yıllanmış şarkıları güncel ilavelerle gayet başarılı şekilde bir araya getiriyor. Sanki Taksim'den metroya binip Madeleine'de inmişiz veyahut da Olympia müzikholü canlanmış, kalkıp ayağımıza gelmiş... Özellikle "St Germain des Prés" Brel, Gréco, Nougaro, Montand, Birkin, Gainsbourg, Moustaki, Ferrat, Ferré, Boris Vian'lı kadrosuyla her eve lazım... "Paris au féminin"de Bardot, Catherine Deneuve, Jeanne Moreau, Adjani gibi beyazperde yıldızlarının ağırlığı dikkat çekici. Dördüne birden sahip olan, tarihî önemdeki şarkıları tek hamlede arşivine katmış olur: "Comme d'habitude", "Je t'aime.. moi non plus", "Les amoureux des bancs publics", "Les feuilles mortes", "Ne me quitte pas"... "Ben 'Ne me quitte pas' anlamam, 'If you go away' isterim" diyenleri de düşündük: İngilizce Brel cover'larından oluşan "Next" albümü yeni yayınlandı. Albümde David Bowie, Scott Walker, Divine Comedy, Marc Almond, Nina Simone, Alex Harvey gibilerinin yorumları var.

SALI	ÇARŞ	1 PERŞ	2 CUMA	3 CRTS	4 PZ
		ÇIGULI ve GRUP BALKANIKA	REBEL MOVES	AYLIN ASLIM (SÜT)	PARTY
6 SALI CLINIC (UK)	7 ÇARŞ BOOGIE PEOPLE	8 PERŞ SOUL STUFF	9 CUMA YENİ TÜRKÜ	10 CRTS AYHAN SİCİMOĞLU & ALL STARS	11 PZ RELAX
13 SALI BABAZULA	14 ÇARŞ SELEN GÜLÜN TRIO	15 PERŞ SOUL STUFF	16 CUMA DUMAN	17 CRTS 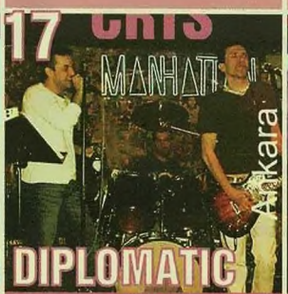 DIPLOMATIC IMMUNITY	18 PZ RELAX
20 SALI BABAZULA	21 ÇARŞ 22:30 ACTIVE MEMBERS (YUNANİSTAN)	22 PERŞ 22:30 BABAZULA (TÜRKİYE)	23 CUMA 22:30 STUDIO PAGOL (BELÇİKA)	24 CRTS 21:00 REBEL MOVES 24:00 ORIENT EXPRESSIONS	25 PZ RELAX
	STRICTLY MUNDIAL FESTIVAL				
27 SALI VIOLENT FEMMES (UK)	28 ÇARŞ KARAOKE OLDIES BUT GOLDIES	29 PERŞ SOUL STUFF	30 CUMA 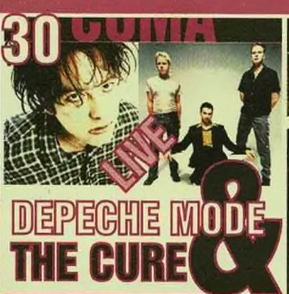 DEPECHE MODE & THE CURE OLD WAVE & PARADOX 22:00	1 CRTS 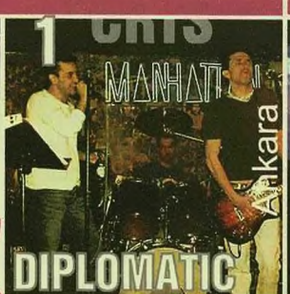 DIPLOMATIC IMMUNITY	2 PZ RELAX

Saat belirtilmeyen konserler için başlama saati 23:00

Kapı açılış 21:30 - kapanış 04:00

Acara Sk. N:2 Galatasaray
0212 244 04 42

manhattan@manhattan.gen.tr
www.manhattan.gen.tr

Manhattan'ın Sokağı: Tünel'e doğru Yapı Kredi'nin yanındaki sokak.

NİSAN Jazz Rock Blues 04'

MANHATTAN

biletix
Eğlenceye giriş biletiniz

flyermen

TUBORG PILSENER

Kalamış'ta Balıkçının Meyhanesine girdim ve Sait Faik'le tatlı tatlı konuşuyorduk / ben hapisten çıkalı bir ay olmuştu onun karaciğeri sancılar içindeydi / ve dünya güzeldi **NAZIM HİKMET**

Ben tek başıma. Milyonlar içinde tek başıma. Acı gitgide acıyor. Kavun acısı gibi, zehir gibi bir acı... Yalnızlık. Yalnızlık güzel. Güzel değil. Kavun acısı. **SAİT FAİK**

İnsanlar gibi şehirler de nasıl değişiyor! Hâtıralarımız hakikatleri görüp de tanıyamıyor, hâtıralarımın sarayları şimdi gördüğüm mahallere sığamıyor, kubbeleri hâlâ eski velvelelerle dolup taşıyor, ve etrafımdaki şehir bana artık yabancılaşmış görünüyor. **ABDÜLHAK ŞİNASİ HİSAR**, Çamlıcadaki Eniştemiz

Bütün tonaliteleri denedi, ama ne yaparsa yapsın, notalar hep yanlış, piyanonun sesi hep akortsuz çıkıyordu. En sonunda yenilgiyi kabul etti. Gün gibi açıktı her şey: Kafasındaki müzik yalnız bitmemekle kalmıyor, aynı zamanda duyulmaz notalardan oluşuyordu: "Bu ne sittiri boktan şarkıdır be?" **ALESSANDRO BARICCO**, Öfke Şatoları

LIKE A BRIDGE OVER TROUBLED WATER

"The Essential" serisi "1001 Temel Eser" olma yolunda ilerliyor. Miles'dan Clash'a bütün ağır abi-ablaların tarihî şarkıları kuşaktan kuşağa intikal ediyor. Sıra Simon & Garfunkel'da. Paul'den iyi yazan, Art'dan iyi söyleyen yoktu bir zamanlar. Şimdi var mı? Yedi albümlük öykü iki CD'deki 40 şarkıda dile gelmiş. Eksikler yok değil, nerede mesela "April Come She Will"? Ama maşallah, "Bridge Over Troubled Water"daki 11 şarkıdan dokuzu "The Essential"a geçmiş. 60'ları dünya bu şarkılarla kapadı, 80'leri gene aynı repertuarla açtı: 1982 New York Central Park konseri kayıtları bu 40 şarkı arasında yer almıyor, ama konserin tamamını DVD olarak edinmek artık mümkün. İhtiyacımız olduğunda hep yanımızdalar. Tıpkı azgın sular üstünde bir köprü gibi.

Maddî geliri bulunmayan müzisyenlere yardım amacıyla 1994 yılında Victoria Williams tarafından kurulan Sweet Relief Müzisyenler Vakfı yararına bu ay Los Angeles'da tertip edilecek üç konsere şu isimler katılıyor: American Music Club, Concrete Blonde, Glen Phillips, Jery Cantrell & Billy Duffy Band, Whitestarr, Michelle Shocked, Grant Lee Phillips, Michael Penn...

KISS başçısı ve vokalisti **GENE SIMMONS**'ın ikinci solo albümü "***hole" bu ay yayınlanıyor. Simmons'ın kendi adını taşıyan ilk solo albümü 1978'de yayınlanmış ve Billboard'da 22 numaraya ulaşmıştı. Evvelki gibi, bu albümde de hard rock'tan blues'a uzanan bir çizgi olacakmış: "Ben Beatles'ın çocuğuyum. Amerikan müziğinin beyaz sentezini onlar yarattılar. Little Richard'dan country'ye, pop'tan soul'a, psychedelic'e, her şeye el atabiliyorlardı, sınır tanımıyorlardı. Benim üzerimde büyük bir etkileri var." Simmons, lbümde yer alacak parçalardan "Waiting For The Morning Light"ı Bob Dylan'la beraber yazmış. "Black Tongue" isimli parçadaysa Simmons'ın yanısıra Frank Zappa imzası da var, Zappa'nın vokali ve gitarı, Zappa'nın eşi Gail ve çocuklarının vokalleriyle beraber. "***hole"a katkıda bulunanlar arasında Jane's Addiction gitaristi Dave Navarro ve Simmons'ın sevgilisi Shannon Tweed de bulunuyor.

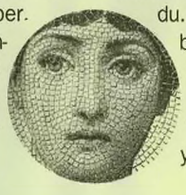

FELIX DA HOUSECAT'in yeni albümü "Devin Dazzle and The Neon Fever" mayıs ayında yayınlanacak. Geçen seneki "Kittenz and Thee Glitz"in DJ ve kulüp kültürü atmosferinin aksine, yeni albümde punk/post new-wave etkisi varmış ve albüm daha ziyade standart şarkı üslûbuna sadık kalmış. Albüme el verenler arasında DFA'den James Murphy de var.

BOB DYLAN'ın 1975 tarihli unutulmaz albümü "Blood On The Tracks" albümünün müzisyen kadrosu yeniden bir araya geliyor. Kayıtları New York'ta başlayan ve Minneapolis'te süren albüme asıl ruhunu veren Minneapolis stüdyosundaki müzisyenler plaktaki kredilerde zikredilmemiş, yeni yayınlanan "A Simple Twist Of Fate: Bob Dylan and The Making Of Blood On The Tracks" isimli albüme kadar isimleri gizini korumuştu. Gitarist Kevin Odegard, davulcu Bill Berg, basçı Billy Peterson bir konserde albümü baştan sona çalacaklar.

62 yaşına varan **DAVID CROSBY**, üzerinde bir miktar marihuana, 45 kalibrelik bir silah ve bir bıçakla yakalandı ve tevkif edildi. Çantasını otel odasında unutan Crosby'nin yakalanmasına otel hizmetlisi sebep oldu. 3.500 dolar kefaletle serbest bırakılan Crosby, 1985'de de madde bulundurmak yüzünden Dallas'ta tutuklanmış ve bir yıl hapis yatmıştı.

SONIC YOUTH'un 19. albümü "Nurse" haziran ayında yayınlanacak. Ellerinde daha bir düzine albüm çıkaracak malzeme olduğu belirtilen grubun yeni çalışmasında prodüktör koltuğunda, New York punk sahnesinin efsanevî ismi **RICHARD HELL** oturuyor. Grubun yakın dönem planları arasında 2001'deki All Tomorrow's Parties Festivali'ndeki konser kayıtlarını yayınlamak da var. Fransa'daki Virgin'den izin alınabildiği takdirde, **BRIGITTE FONTAINE**'le beraber yaptıkları doğaçlama kayıt da, video görüntüleriyle beraber yayınlanacak. 1990 tarihli Sonic Youth albümü "Goo" ise, vaktiyle albüme girmeyen parçalarla beraber iki CD'lik özel baskı halinde raflarda yerini alacak.

Zwan macerasının ardından **BILLY CORGAN** şu sıralar solo albümünün hazırlıklarıyla meşgul.

Yeni albümleri "A Ghost Is Born"a prodüktör Jim O'Rourke eşliğinde son dokunuşlar yapılırken, beş senedir grupta keyboard'dan gitara pek çok enstrümana ses veren **LEROY BACH**'ın **WILCO**'dan ayrılacağı açıklandı. Daha evvel Wilco kadrosunda bulunan **JAY BENNETT** ise bir üçleme çıkarıyor; üç albümün yayın tarihleri nisan, temmuz ve ekim. Wilco elelanlarından **JEFF TWEEDY** ise "Adult Head" isminde bir şiir kitabının hazırlıklarıyla meşgul.

BİR GÜLÜ SEVDİM

Senelerdir, ha bugün ha yarın, Guns N'Roses'ın yeni albümü bekleniyor. Ama "bekleyen kim?" sorusuna Roses'cılar da tatminkâr bir cevap verememiş ve yeni kuşaklar tarafından yeterince tanınmadıklarını düşünmüş olmalılar ki, beklentileri arttırmak için "Greatest Hits"i öne aldılar. İyi oldu. "Welcome To The Jungle"la açılıp Stones cover'ı "Sympathy For The Devil"le nihayetlenen 14 parçalık albüm, 15 yıl öncesinin fenomenlerinden Axl Rose ve arkadaşlarının tarihini güzelcene özetliyor.

BEASTIE BOYS haziran ayında yeni bir albümle dönüyor. Şu anda stüdyoda miks aşamasındalar.

Atlantic'le anlaşması iptal edilen **JULIANA HATFIELD**'ın dördüncü albümü "In Exile Deo", Zoe/Rounder Records etiketiyle mayıs ortasında yayınlanacak. Albüme el verenler arasında David Leonard, David Way ve Dave Cook da var.

AUDIOSLAVE, günde bir şarkı yazarak yeni albüme hazırlanıyor.

"KILL BILL" filminin soundtrack'inin ikinci kısmı bu ay yayınlanıyor. Uma Thurman - David Carradine düetlerinin de bulunduğu albüme seçilen şarkılar arasında Johnny Cash, RZA, Ennio Morricone, Shivaree parçaları da mevcut.

Şu sıralar kablolu yayında yer alacak bir hiphop müzik kanalı kurmak için çalışan **CHUCK D**, haziran ayında New Jersey'deki Rutgers Üniversitesi'nde üç günlük bir seminer dizisine hazırlanıyor. Seminerde hiphopçular ve sivil toplum liderleri, ekonomik krizler, eğitim, sağlık gibi konularda görüş alışverişinde bulunacaklar.

THOM YORKE'un NME ödüllerinde aldığı ve bir parmağını kırdığı heykelciğin kayıp parmağı bir müzayedede 248 pound'a satıldı.

DURAN DURAN'dan haberler var: 1984'de Russell Mulcahy'nin rejisiyle çekilen "Arena" konseri, eski kayda alınmamış bazı parçalarla, Simon LeBon'la yapılmış bir söyleşiyle ve sahne arkası görüntüleriyle desteklenerek yeniden yayınlanacak. "Sing Blue Silver" turnesinden bir doküманter DVD de yolda.

Yeterince parası olduğunu, şöhretten de hoşlanmadığını söyleyen **GEORGE MICHAEL**, "Patience" albümü daha tazeliğini korurken, bundan böyle büyük şirketlerle çalışmayacağını, zaten albüm yapmaktan da sıkıldığını, yapacağı şarkıları internetten yayınlayacağını açıkladı.

GEORGE THOROGOOD 30. sanat yılını mayıs ayında yayınlanacak bir "greatest hits" albümüyle kutlayacak.

Uzun lafın kısası, Pekisch'in kafasında bir müzik patlaması olmuştu. Yapacak hiçbir şey yoktu. İnsan, bütün gün kafasının içinde tıpkı bir kasa dairesindeymiş gibi kapalı, durmadan çalan on beş tane orkestrayla yaşayamaz.
ALESSANDRO BARICCO, Öfke Şatoları

Hafızanın unutuşa karşı verdiği mücadele, bireyin devlete karşı verdiği mücadeledir. **MILAN KUNDERA**

Yalan, herkesin gerçeğe bir şey eklemesiyle ortaya çıkar. **MURATHAN MUNGAN**, Çador

Kaybolmuş bir köpek ilânı gibi kaldım şu dünyada
AHMET ERHAN

8 Mayıs - 14 Mayıs arası Phonem Elektronik Müzik Platosu gerçekleşecek... Valla bu seneki program acayip zengin, say say bitmiyor: **U.N.K.L.E, Mouse On Mars, Cobra Killer, Schneider TM, Jonny Slut, Manitoba, Lali Puna, Four Tet, Burnt Friedman & Jaki Liebezeit, Console, Layo & Bushwacka!, Craig Richards...**
Mekanlar: Yeni Melek, Babylon, Dulcinea, Venue

R.E.M. ve Moby gibi isimlerce cover'ları da yapılan efsanevî Bostonlu topluluk **MISSION OF BURMA**, 1982'den bu yana ilk stüdyo albümünü mayıs ayında yayınlıyor.

WARREN ZEVON'un 80'lerin başlarından iki albümü, "The Envoy" ve "Stand In The Fire" ilk defa CD'ye basılıyor.

Daha evvel bir Sex Pistols filmi de yapan **JULIEN TEMPLE**, bir **JOE STRUMMER** dokümanter filmi üzerine çalışıyor.

Geçen seneki **LUCINDA WILLIAMS** turnesinde yapılan yapılan kayıtlardan oluşacak bir albüm yolda.

JJ CALE, sekiz senelik aradan sonra, "To Tulsa and Back" albümüyle sahalara geri dönüyor.

Muhafazakârlığıyla tanınan Ramones gitaristi **JOHNNY RAMONE**, Bush'u ve politikalarını destekleyen nadir punk'çılardan biri olduğunu Washington Times'a yaptığı açıklamalarla yeniden ortaya koydu. Johnny Ramone'un yakın dostlarından sinemacı ve müzisyen **VINCENT GALLO** da maalesef aynı yolun yolcusu.

Nick Oliveri ve Mark Lanegan'ın ayrılışının ardından **QUEENS OF THE STONE AGE**'in istikbaline dair belirsizlikler sürüyor. Josh Homme hâlâ grupta, ama o da yeni projesi Desert Sessions'la meşgul.

LES RITA MITSOUKO, kendi hitlerinin yanısıra Neil Young ("A man needs a maid"), Léo Ferré, Serge Gainsbourg, Charles Trenet, Philip Glass şarkıları seslendirdiği bir konser albümü yayınladı: "En concert avec l'Orchestre Lamoureux" isimli albümün özelliği senfonik orkestra Lomoureux eşliğinde kaydedilmiş olması.

ERIC CLAPTON yeni albümü "Me and Mr. Johnson"da köklerine, blues'a geri döndü ve 14 Robert Johnson klasiği seslendirdi.

Belçikalı Deus grubunun solisti **TOM BARMAN**, tekno DJ'i CJ Bolland'la **MAGNUS** adında bir ikili oluşturdu ve "The Body Gave You Everything" albümünü yayınladı. İkili, önceki yıllarda Deus'un "Nothing Really Ends" single'ı için de birlikte çalışmıştı. Bu yeni albümlerinde hayli zengin ve karışık bir misafir kadrosu bulunuyor: Zita Swoon, Millionaire, 16 Horsepower elemanları ve Zap Mama.

BUSELİK MAKAMINA

Kudsi Erguner neyinde yüzyıllara nefes üflüyor. Ünlü neyzen, 98'deki Hollanda'da verdiği konserin kayıtlarından oluşan "Beyzâde" albümünde Prens Dimitri Kantemir ve Ali Ufkî külliyatından eserler, peşrevler, semailer yorumluyor arkadaşlarıyla: Kemençede Derya Türkan, kanunda Hakan Güngör, udda Mehmet emin Bitmez, tanburda Necip Gülses, zarb ve bendirde Bruno Caillat... Kudsi Erguner Ensemble'la, mecazi aşka inandık, güneşli havalarda...

Önümüzdeki ay çıkması beklenen "Rock Against Bush Vol 1." isimli toplama albüm için "Moron" şarkısını kaydeden Amerikalı punk grubu **SUM 41**, siyasete iyice ısındı: Grup elemanları finansal destek de sağladıkları bir belgesel film için mayıs ayında Kongo'ya gidiyor. War Child organizasyonu yararına çekilecek "From The Front Line" isimli film son beş yılda üç milyondan fazla can alan Kongo iç savaşındaki çocuk askerlerin durumuna ve ülkedeki insan hakları ihlallerine eğiliyor.

Bush yönetiminden iyice sıtkı sıyrılan hünerli prodüktör **RICK RUBIN** bir barış albümü için kolları zıvadı. Şimdiye kadar çalıştığı bütün sanatçıların barışı işleyen şarkılarını bir araya getirecek. Kadroda şimdilik Audioslave, Johnny Cash, Sheryl Crow, Red Hot Chili Peppers ve System of a Down yer alıyor.

PJ HARVEY'nin uzun süredir beklenen yeni albümü "Uh Hu Her" mayıs ayının sonunda yayınlanıyor. İlk single "The Letter"ı ise mayısın ortalarında dinleyebileceğiz.

Noir Désir gitaristi **SERGE TEYSSOTGAY**, İstanbul'a da uğradıkları 2002 Ortadoğu turnesinin Suriye durağında tanıştığı udi Khaled Geramani'yle ortak besteler yapmaya başladı. İkili ilk konserleri için geçen ay Paris'te sahneye çıktı.

BERTRAND CANTAT, sekiz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Noir Désir'in solisti, temmuz ayında bir kıskançlık krizinden doğan kavga sonucu sevgilisi aktris Marie Trintignant'ın ölümüne sebebiyet vermişti. Dava, olayın vuku bulduğu Litvanya'nın Vilnius kentinde görüldü.

Posta Press
ENTERNASYONAL ŞALMA
sayı 35

- SEÇİM MÜNASEBETİYLE KENT PROFİLLERİ: EXPRESS ANKARA, DİYARBAKIR, ESKİŞEHİR, İZMİR VE KOCAELİ'DEYDİ
- ÖDP GENEL BAŞKANI HAYRİ KOZANOĞLU'YLA DEMOKRATİK GÜÇBİRLİĞİ ÜZERİNE: 2 + 2 = 5
- ESENYURT'TA SOSYALİST ADAY: SAKİNE GÜRBÜZ: BELKİ BİR, BELKİ BEŞ, BELKİ ON KİŞİ DAHA
- EXPRESS KOMŞU'DAN BİLDİRİYOR: YUNANA YUNAN PROPAGANDASI
- KADİR KONUKSEVER'DEN "CADDEYE UZAK ÖYKÜLER"
- DERS KİTAPLARINDA İNSAN HAKLARI: "ÜSLUBU GÜÇLÜ GENÇLİK" İÇİN
- BİR TARAFTARIN SEYİR DEFTERİ: GENÇLERBİRLİĞİ ŞEREFİNE ÜÇ DEFA...
- "METİN DENİZ: TİYATRODA MEKAN VE İNSAN": PUTAYI BULAN OK GİBİ

Her ayın 15'inden itibaren gazete bayilerinde ve kitapçılarda

RICCARDO TESI & BANDITALIANA (Toscana)
01/04 > 21:30
YARINİSTAN & FRIENDS
(Köln – İstanbul)
01/04 > 23:00

TROJA MEDIEN

mavi müzik

CLIENT / LIVE &
ANDY FLETCHER / DJ SET
(Londra)
02-03/04 > 23:00

2004
04

SEMA – EFSANE HANIMLAR
EPISODE 1 "ÇALIKUŞU"
06/04 > 21:30

ERKİN KORAY (İzmir)
07/04 & 14/04 > 21:30

ACHANAK (Birmingham)
08/04 > 21:30 & 09/04 > 23:00

BRITISH COUNCIL

HAKAN LIDBO / LIVE (Stokholm)
& LUOMO / LIVE (Helsinki)
10/04 > 23:00

burn
ELECTRO PASSION PARTIES

BECK'S BIG BAND (İstanbul)
13/04 > 21:30

BECK'S BIG BAND

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI
23. ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ
FİLM

Oldies But Goldies

OLDIES BUT GOLDIES
15/04 > 21:30

BIG JACK JOHNSON
& THE OILERS (Mississipi)
18/04 > 21:30

babylon

Şehbender Sokak No: 3
Asmalımescit, Tünel / Beyoğlu 80060
Tel: (212) 292 73 68

EFES Pilsen

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI
23. ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ
FİLM

LAÇO TAYFA (İstanbul)
24/04 > 23:00

BETTY WEEN (İstanbul)
27/04 > 21:30

FORD – TEVFİK AND BEYOND
(New York)
20/04 > 21:30

GREG OSBY FOUR (New York)
28-29/04 > 21:30

Garanti

TERRANOVA SOUNDSYSTEM
(Berlin)
17/04 > 23:00

Millering the nite @Babylon

ORIENT EXPRESSIONS (İstanbul)
16/04 > 23:00

PLAID (Londra)
30/04 & 01/05 > 23:00

burn
ELECTRO PASSION PARTIES

www.babylon.com.tr

"Açık Radyo." 94.9
Doritos
Radikal
RADIO
FM 93.9 İSTANBUL
shipshak.com
STİL MATBAACILIK A.Ş.
Wall
TNN
ZEBRA
DesignFactory

alo!

FATİH AKIN

Fatih Akın'ın "Duvara Karşı"sı bir kere değil, iki kere çarptı bizi. Birincisi, sinemasının gücüyle, ikincisi müziğiyle... Hâlâ seyretmemiş olanları uyandıralım, yalnız müthiş bir filme değil, –"Saniye'm"den "Life's What You Make It"e– bir müzik olayına da hazırlasınlar kendilerini. Fatih Akın'a alo dedik, müziğin hayatındaki mana ve ehemmiyetini sorduk...

HAMBURG OYUN HAVALARI

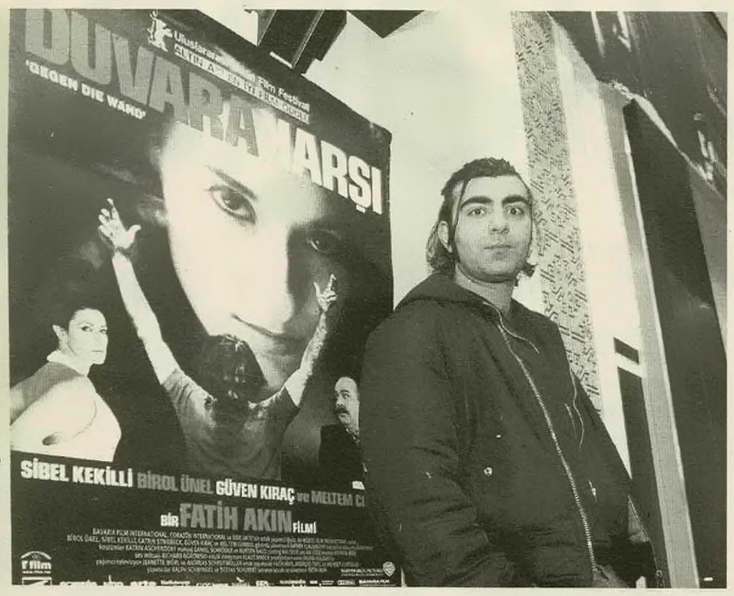

Foto: Muhsin Akgün

Biraz müzikten bahsedelim diye rahatsız ettik...

Fatih Akın: Zaten şu sıralar bir müzik belgeseli hazırlıyorum, "Cross In The Bridge", yani "Köprüden Geçiş." Doğu ve Batı müziklerini bir araya getiren bir film. Baba Zula, İstanbul Blues Kumpanyası, Burhan Öçal... Selim Sesler, Einstürzende Neubaten'la çalıştı. Takip ettiğim insanlar bunlar, Replikas, Mercan Dede, Okay Temiz, Ceza... Var da var... Bir kaynaşma müziği... "Duvara Karşı"da da böyle müziklerle uğraştık. Biraz araştırdığında, Batı-Doğu bağlantısı, yeniçerilerin müziğini kullanan Mozart'a kadar gidiyor... Caz zamanlarında Eartha Kitt "Üsküdar'a giderken"i söyledi... Atlantic Records'un sahibi Ahmet Ertegün'ün de büyük etkisi oldu.

Almanya'daki Türk hiphop camiasıyla içli dışlı mısınız?

Ben zaten hiphop piyasasından çıkmayım. En son Fuat ve Killa Hakan "Rapüstad" diye bir albüm çıkardılar. Ceza da, Kool Savaş da var albümde...

Hiphop ne ifade ediyor ordaki Türklere?

90'ların başında burdaki Türkler, Amerikan zencilerinde kendilerini gördüler. Bir benzerlik, belli bir identification vardı. Identification'ın Türkçesi ne oluyor?

Özdeşleşme.

Zor kelime. *(gülüyor)* Biz zenciyiz, azınlığız, eziliyoruz: Amerikan hiphop'undaki bu türlü konular, Türklerde de bir sinire vurdu. Alman ve Türk hiphop'unun şöyle bir özelliği var –bu Alman punk'ında da böyle! Amerikan hiphop'unun kopyasını yapmıyor, kendi kişiselliğini getiriyor.

Bir söyleşinizde daha önce DJ'lik yaptığınızı, sinema yapmasanız, yine DJ'liğe döneceğinizi söylemişsiniz.

Barlarda, kulüplerde çalardım. Seyirci karışık olur, Alman, Türk... Yerine göre oriental night'lar yapıyoruz. İstanbul müziğini burda tanıtmak istiyoruz. Aynı zamanda hiphop ve siyah müzik çalıyoruz. En fazla dinlediğim müzik siyah müziktir.

"Duvara Karşı"da punk rock önemli bir yer tutuyor. Alman punk müziğine ilginiz var mı?

Evvelden pek yoktu. Ama buradaki hiphop piyasası punk piyasasına benziyor. Hiphop bence punk'ın yeni bir dönemi. Die Toten Hosen filan bana müzik olarak yabancı geliyor. Ama Einstürzende Neubaten gibi 80'lerin müziklerini sonradan keşfettim. Benim duyduğum, dinlediğim punk son dönemlerin punk'ı: Hiphop'la punk karışık, örneğin Rage Against The Machine'i seviyorum... "Duvara Karşı"nın kahramanı Cahit kırk yaşlarında birisi. Benden on yaş büyük. Başka bir neslin çocuğu. "Duvara Karşı"da bunu yakalamaya çalıştım. O yüzden Birthday Party çalıyor filmde. Ama ben Birthday Party'yle büyümedim.

Hastanedeki bir sahnede, doktor, The The'nın parçası "Lonely Planet"dan alıntı yapıyor, ama yanılmıyorsak, filmde o parça çalmıyor...

Yolumu kaybedince Peyote'den gelen müziğe kapıldım, içeri girdim. Türk punk'çıları Selim Sesler'in müziğine head-bang yapıyorlardı. Ben orada bir şey yakaladım...

Hayır, The The filmde çalmıyor.

Punk'la Roman müziğinin birbirine benzer karakteri olduğunu söylüyorsunuz bir söyleşide...

Doğru. Filmde beş-altı kere Selim Sesler geçiyor. Ben Selim Sesler'i ilk nerede gördüm, biliyor musunuz? Beyoğlu'nda Peyote diye bir mekân vardı. Bir gece, sabaha karşı saat 4'te, Büyük Londra oteline giderken yolumu kaybettim ve Peyote'yi buldum. *(gülüyor)*

Siz de filmdeki Cahit gibi Büyük Londra'da mı kalıyordunuz?

Tabii. Ucuzdur orası. Tam bize göre. Sadece ticarî bakımdan değil, çok rahat bir hotel, temiz, insanı rahat bırakırlar. Ne bileyim, sanatçılar orada kendilerini rahat hisseder... Neyse, yolumu kaybedince Peyote'den gelen müziğe kapıldım, içeri girdim. Selim Sesler vardı sahnede. Mekânı ve insanları sevdim. Benim gibi insanlardı, biraz alternatif takılıyorlardı. Bunlar genellikle Türk punk'çılarıydı ve Selim Sesler'in müziğine head-bang yapıyorlardı. Ben orada bir şey yakaladım... Punk'ın sözleri nedir: Mutsuzluk, intihar, arabayı duvara sürmek... *(gülüyor)* Bunlar Türk klasik müziğinde de, arabeskte de var. Bunu o akşam gördüm ve bir kenara yazdım. Sonra "Duvara Karşı"da kullandım.

Bir hatıra da biz anlatalım: Bir yılbaşı gecesi yine Peyote'de, Replikas çalıyordu. Saat tam 12'de bir dansöz sahneye çıktı ve Replikas müziğiyle oynamaya başladı. Herkes çok yeni ve güzel bir şeye tanıklık ediyor gibiydi. Dansöz dahil herkes büyülenmişti...

Çok ilginç. Bakın, işte böyle şeyler Almanya'da pek yok. Kendi kültürümüze sahip çıkmak ve bir Batı kültürüyle karıştırmak... Bavyera oyun havaları veya Hamburg oyun havaları gibi şey burda yok. Ama Türkiye'de bu kültürü kullanıyoruz, koruyoruz.

Üstelik hiç korumadığımızı zannederken koruyoruz.

Valla, evet. Aynen öyle.

Filmde, Selim Sesler'in fasıl heyetinin çaldığı Haliç manzaralı bölümler çok önemli geldi bize. Brecht'yen yabancılaştırma efektleri gibi, farklı bir yorum fırsatı yaratıyordu. Onlar olmasa filmde bir şey eksik kalacak gibiydi. Bu sahneleri koyarken siz ne düşündünüz?

Montajda bir kere o sahneleri çıkarıp denedim, bakalım film n'oluyor diye. Hakikaten çok şey kaybetmişti. Film çok hızlı oluyordu. Seyirciye sanki bir nefes bırakmıyordu... Bir de, ben filmlerde anlatım tarzı değiştirmeye meraklıyım. Filmlerde üç tane bölüm olur: Birinci, ikinci, üçüncü act... Senaryo derslerinde bunu öğretirler. Biz bu çerçeveleri kırmak istiyoruz. Üçe değil, beşe kırmak mesela. Bir tiyatro tarzı bulsak, bir Brecht tarzı bulsak dedik... Aynı zamanda bir filtre oldu. Filmin bir gerçeklik havası var. Gerçeklik de bir tarzdır, gerçekliği de yaratabiliyorsun. Nasıl "Temmuzda" gibi bir filmde bir masal tarzı yaratabiliyorsak, bir gerçek tarzı da yaratabiliriz. Bu filmde o gerçeği kırmak, seyirciye filtre vermek lazımdı. "Bu sadece bir film" demek için o sahneleri kullandık. Gene de bazıları filmi çok gerçek buldular.

Müzikler genellikle filmlerinizin ayrılmaz bir parçası halindeler. Adeta, bir sinema adamı olduğunuz kadar, bir müzik adamısınız.

Maalesef bir müzik sanatçısı değilim. Maalesef.

Bu açıdan Wim Wenders'i andırıyorsunuz. Ondan etkilendiniz mi?

Belli bir sinemacının etkisi yok müzik kullanımımda. Özel hayatımda çok müzik dinlerim. Her tür müzik. Müzik, her insanın ruhunun ilacıdır, veyahut da ne bileyim, ruhunun yemeğidir. Sinema iki dimension'lu bir olay. Buna müziği katarsan üçüncü veya dördüncü bir dimension açılıyor. Dimension'un Türkçesi ne oluyor?

Boyut.

Yeni bir ruh boyutu katılıyor müzikle birlikte sinemaya.

Videoklip düşünür müsünüz?

Yaptım zaten. Genellikle Alman hiphop piyasasında yaptım. Haziran ayında Mercan Dede'nin klibini çekeceğim herhalde.

Siz seçecek olsanız, kimin videosunu çekmek istersiniz?

Sezen Aksu ve Prince. Mutlaka Prince.

Her filminizde bir Sezen Aksu parçası var.

"Duvara Karşı"da da dolma pişirme sahnesinde, Sezen Aksu'nun "Deliveren" albümünden bir şarkı var, ama bir erkek söylüyor. Filmlerimde Sezen Aksu şarkısı kullanmak bana uğur getiriyor.

İlk satın aldığınız plağı hatırlıyor musunuz?

AC/DC'nin "TNT" albümüydü. 12 yaşındaydım. Yok yok, 10 yaşındaydım. *(gülüyor)*

Söyleşi: **O.G.**

ALTIN AYI VE SONRASI: FATİH AKIN'IN EMEĞİNE YAZIK MI OLACAK?

Fatih Akın filmi "Duvara Karşı" Şubat ortalarında Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı aldı, gecikmeden Mart ayında Türkiye'de de gösterime girdi... Kimi Tarantino gibi seyredip geçti, bizse Sait Faik gibi tekrar tekrar okunacak bir öykü bulduk karşımızda. "Dünya gezegeni"nin herhangi bir noktasında yaşanabilecek yalın bir öykü; katman katman örülen, kültürler ve sınıflar arasında olduğu kadar hayatla ölüm arasında salınan, salındıkça zihinde sorular sorular sorular uyandıran... Fatih Akın'ın anlattıkları güme gidecek endişesiyle, hasbelkader sorularımızı ortaya seriyor, içimizi döküyoruz... Maksat, top biraz daha oyunda kalsın, taca çıkmasın.

HEM DUVARA HEM RÜZGARA KARŞI

"Duvara Karşı", Altın Ayı kazandıktan hemen sonra patlayan sansasyon, Türkiye'de filme bakış açısını da derinden etkiledi. "Duvara Karşı" ile ilgili sinema yazıları bile bir-iki paragraftan sonra bu magazinel haberin sosyolojik boyutlarına kayıyor her nasılsa. Bild'in haberi, filmin asıl boyutunun örtbas edilmesi amacını taşıyordu. Bild tarzı medya kuruluşlarının saptırılmış ya da doğrudan asparagas haberlerle hizmet ettikleri sağcı mantığın (benzeri sebeplerle Schroeder geçen hafta bu gazeteye artık demeç vermeyeceğini açıkladı) Almanya'da ne kadar başarılı olduğunu bilemiyorum, ama Türkiye'de, sadece ulusal namus teranesiyle yatıp kalkan, Bild'in muadili gazetelerde değil, belki de onlardan daha çok bu galeyana karşı olanlar arasında da işini fazlasıyla görmüşe benziyor. Görünüşe bakılırsa, "Duvara Karşı"nın Türkiye serüveni, filmin anlattıklarının, bir yönetmen olarak Fatih Akın'ın ve tüm ekibinin emeklerinin geçiştirilmesiyle unutulup gidecek, geriye de Bild'in haberi kalacak.

Cahit'in "kahrolası Türkler"ine Sibel "niye öyle diyorsun, sen de Türksün" diye cevap verir. Filmdeki Türkler tek kimlik altında toplanamayacak kadar gerçektir.

Çokkültürcülük ideolojisi

Bu es geçişin gizli sebeplerinden biri, "Duvara Karşı"nın ne Almanya'nın ne de Türkiye'nin beklediği tarzda bir "çokkültürcülük" filmi olması. Çokkültürcülük dediğimiz zaman, entelektüel bir ütopya olarak çekiciliğini koruyan soyut bir kavramdan değil, oturmuş bir kavramdan, yani Batılı devletlerin kültür politikasına dönüşmüş ve sağın yeni itici kuvveti olarak kullanılan çokkültürcülükten bahsediyoruz. İşte Fatih Akın'ın filmi de çokkültürcülüğün karşısında duran, çokkültürcülük politikasına direnen bir film. Bild'i rahatsız eden de bu. Eğer Cahit ve Sibel, anne, baba, ağabey, hatta "Almanya'daki Türk" prototipine uyan Şeref karakterinin türevleri olsaydı, Bild normalde kendisini ve kitlesini ilgilendirmeyen Altın Ayı'yla ilgili araştırmacı gazeteciliğe soyunmayabilirdi. Kısadan hisse, "Duvara Karşı" hem Almanya'da hem de Türkiye'de, çokkültürcülüğün içinde değil, bu rüzgarın dışında ve karşısında duruyor.

Batı'da yaygın kullanım şekliyle çokkültürcülüğü şöyle özetleyebiliriz: "Tek bir mekân altında, aslî kültürün farklı kültürlerle bir arada, çatışmadan yaşaması, uygarlığın ve Batı sisteminin bir gereğidir. Bu mozaik aslî kültürü zenginleştirir, diğer kültürlerin kimliklerinin kabulü ve bu kültürlere duyulan saygı da yabancıların sistemle barışmasını sağlar." Ancak teoride ve pratikteki ima, aslî kültürün komplike, diğer kültürlerinse siyasî konjonktüre ve zamana bağlı olarak değişen tek bir sıfat altında kategorize edilebilir olmasıdır. Zizek'in cümlesiyle söylersek "Çokkültürcülük tekzip edilmiş, tersine çevrilmiş, göndermesi kendinde bir ırkçılık biçimidir, 'mesafeli bir ırkçılık'tır". "Duvara Karşı" için Berlinale kataloğundaki tanıtım yazısında Sibel karakteri anlatılırken kurulan cümle bu tavrın somut örneği: "Sibel normal bir müslüman gibi yaşayamayacak kadar hayatı sevmektedir." Bu cümlenin film içindeki karşılığını bulmak mümkün değildir, çünkü filmde Sibel'in ailesinin İslâmî değerlerle hareket ettiğine dair hiçbir iz yoktur. Belki Babanın sakalından ve alkollü çikolata paranoyasından bahsedilebilir ama, Baba karakteri, saçı sarıya boyalı, kızıyla sigara tellendirip dertleşebilen bir Anne ve bir ölçüde de Ağabey karakteri tarafından dengelenmektedir. Dolayısıyla, bu cümlenin nihaî amacı, "Duvara Karşı"yı çokkültürcülük safsatası altına, Türkiyeliliği de Müslümanlık altına oturtarak, kısa yoldan işin içinden çıkmaktır. Eğer bu tanımın film içinde karşılığı olsaydı, Fatih Akın gerçekten de Alman kültür politikasının kendisinden beklediğini yapmış olurdu, ama Sibel'in ailesinin ahlâk değerini oluşturan sadece Müslümanlık ya da sadece Türkiyelilik değil, daha geniş bir kimlikler yumağı; Sibel'in hayatını daraltan da, hikâye ilerledikçe görebileceğimiz gibi, Müslümanlık ya da Türkiyelilik değildir. Benzeri bir şekilde, Stefan Theil imzasıyla Newsweek'te yayınlanan "A Breath of Fresh Air" isimli makalede de, "Duvara Karşı"nın konusu, "göçmen işçilerin ultrageleneksel kültürleriyle, onları çevreleyen yeni Batılı özgürlükler arasındaki gerilim" olarak tanımlanıyor. Keza filmdeki Cahit karakteri de Türk kimliği dolayısıyla değil, kişisel hikâyesi dolayısıyla hiçliğe ve özyıkıma gömülmüştür. Hatta Türk kimliği umurunda bile değildir. Taxim diskosunda dayak yedikten sonra "Kahrolası Türkler" der, Sibel de "niye öyle diyorsun, sen de Türksün" diye cevap verir. Filmdeki Türk karakterler tek kimlik altında toplanamayacak ve çokkültürcülük bakış açısıyla işlenemeyecek kadar gerçektir.

Bu noktada, "sol" bir çokkültürcülük teorisinin de varolduğu iddia edilebilir. Ama uluslararası kapitalizmin (daha popülür ismiyle globalizmin) resmî kültür politikası olan çokkültürcülüğün nüvesine karşı tavır takınan böyle bir "alternatif çokkültürcülük" var mı acaba? Modernizm = sosyalizm denkleminden bugünkü genel modernizm kavramına uzanan tarihin bir benzeri, "alternatif çokkültürcülük" alanı için geçerli değil ne yazık ki. Bu kavram fazla zorlandığında sağın çokkültürcülüğüne hizmet ediyor sonuçta. En iyisi, gönüllerden geçen çokkültürcülüğü bir başka isimle takdis etmek.

İdeolojinin tekkültürlülüğü

Fatih Akın, yönetmen olarak tavrını, Almanya'daki bir röportajdaki soruya verdiği net yanıtla da açıklıyor zaten:

"– İki yıl önce konuştuğumuzda, Almanların yabancılara bakış açısını değiştirmek gibi bir derdiniz vardı. Böyle bir kaygı taşıyor musunuz?"

"– Gastarbeiter (yabancı işçi) temasına 'Solino' filmiyle el attım, ama sonradan dönüp baktığımda tadını sevmedim. Artık daha genel bir bakış açısıyla iş yapmayı tercih ediyorum. Etnik ya da ulusal kimliğimi

"Karanfilim ek beni, al göğsüne tak beni / Benden güzel bulursan, sancak saçlı Saniye'm / Tut kolumdan at beni..."

Cahit (Birol Ünel) ve Sibel'in (Sibel Kekilli) klişeleri sonuna kadar kullanıp sonunda yerle bir eden evliliğinden enstantaneler

öne çıkaran bir yönetmen olmak istemiyorum. Etnik olan her şey kültürel alanın içine zaten sızıp orada erimiştir."

Fatih Akın'ın "Duvara Karşı"daki bakış açısı, çokkültürcülüğün sanatçı için açtığı kanalın dışında iş görüyor. Varolan kanalı, yine Zizek'in bir cümlesiyle özetleyebiliriz: "Kapitalizmin kalıcı olduğunu herkes sessizce kabullendiği için, eleştirel enerji, kapitalist dünya sisteminin temeldeki homojenliğine dokunamayınca, kültürel farklılıklar adına savaşmayı ikâme bir çıkış yolu olarak görmüştür adeta".

Fatih Akın'ın "Duvara Karşı" filmindeki tavrının iki taraf (Almanya-Türkiye) için de geçerli olması filmin asıl değerini oluşturuyor. Kastettiğim, Almanya'daki çokkültürcülüğün karşısında takındığı tavrı, Türkiye'deki güdük ve soyut çokkültürcülük mantığının karşısında da takınması. Filmin açılışından sonuna kadar hikâyeyi çeşitli yerlerinden bölen ve birleştiren Süleymaniye manzarası önündeki fasıl heyeti görüntüsü, sadece Avrupa seyircisi için değil, Türkiye seyircisi için de Brecht'vari bir yabancılaştırıcı unsur. Karşımızdaki ne turistlere satılan kartpostal görüntülerinden, ne de burada moda olan nostaljik İstanbul görüntülerinden... Her ikisinden de bir tad taşıyan, ama her iki kültür içinde de kolayca kategorize edilemeyecek bir çağrışım taşıyor. Aynı sahnelerdeki müzik de, "Duvara Karşı"da kullanılan punk ağırlıklı şarkıların içinde benzeri bir yabancılaştırıcı etkiye sahip. Sanki Fatih Akın, filmin hikâyesinin her iki seyircinin de zannettiği yerde olmadığını ima ediyor.

Filmin konusu için sıkça kullanılan "Bir Aşk Hikâyesi" ya da "Tutunamayanlar" tanımları da filmin dramatik gelişimine biraz dikkat edildiğinde içi boş klişelerden ibaret. Her şeyden önce Cahit ile Sibel'in ilişkisi karşılıklı bir aşk hikâyesi değil. Sibel'in kaçtığı hayatla sorgusuz sualsiz kucağına atladığı hayat arasında Cahit'i aşık eden iki şey var: Sibel'in yaşama arzusu ve kişiliğinden çok kültürel genleriyle kurduğu "yuva". Düğün parasıyla kurulan yeni yuvanın merkezinde iki kişilik bir kanape durmaktadır. Sibel'in belki de bilinçaltıdır bu kanape, çünkü hiç kullanılmaz, ama iki kişinin yan yana gelebileceği yakın bir ihtimal olarak orada öylesine durur. Resmî nikah, Cahit'in içinde aşka dönüşürken, ilişkinin gerilimi, neredeyse şehvetle çekilmiş izlenimi veren "biber dolması", "rakı" ve "sofra" sahnesiyle doruğa varır. Ama bu seremoniyi yaşayan Cahit'tir. Sibel bu sahnede de, filmin tamamında tekrarlanacağı gibi, yakın ihtimali kendinden uzaklaştırmayı başarır. Yaşama karşı duyduğu açlık, gözlerini yerden kaldırmasına da izin vermemektedir.

Filmin Almanya bacağında, Sibel'in karşıtı ya da alternatifi Selma değil, Maren'dir. Filmin sonunda bu çok daha net bir biçimde ortaya çıkar, Sibel'le Selma sınıfsal bağlamda çift yumurta ikizleri olarak ortaya çıkar. Maren'i ise filmin ikinci yarısında sadece Cahit hapishaneden çıktıktan sonra uzaktan görürüz. Cahit'in bıraktığı yerdedir ve deyim yerindeyse, aynı şekilde "ayakta durmaktadır". Cahit'in onu uzaktan izleyişinde, Maren'i sadece bir yatak partneri olarak görmediğini de fark ederiz. Maren de Cahit'in yakın ihtimalidir, Sibel'i tercih edecektir. Eğer filmde bir "tutunma" meselesi varsa, ahlâkî açıdan bunu becerebilen iki kişi Cahit ve Maren'dir.

Filmin konusu için sıkça kullanılan "Bir Aşk Hikâyesi" ya da "Tutunamayanlar" tanımları filmin dramatik gelişimine biraz dikkat edildiğinde içi boş klişelerden ibaret.

Sibel'in Selma karakteriyle olan ilişkisi ise, Türkiye'den "Alamancılara" doğru bakışın iki temel klişesi üzerinden yola çıkıp bambaşka bir yerde sonlanıyor: 1) Almanya'daki Türkler için zaman, oraya gittiklerinde dondukları için, Türkiye'deki toplumsal gelişimlere de uzak kalmışlardır, 2) "Alamancılar" kendilerini kültürel olarak iki tarafa da ait hissetmezler, iki tarafta da ayrıksı kalırlar.

Film ilk önce bizi birinci klişeyi izlediğine inandırır. Sibel'in karşısına Selma'yı, kendi ayakları üzerinde duran, bağımsız ve tuttuğunu koparan bir Türk kadını olarak çıkarır. Sibel de buna inanır ve Selma'ya özenir, ona saygı duyar. Çokkültürcülük lakırdıları arasında hiç üstünde durulmamasına rağmen, filmin en önemli gücü, hiç bağırmadan sınıfsal bir izleğe de sahip olmasında yatıyor. Evlenmesiyle birlikte işçi sınıfından alt-sınıfa terfi eden Sibel (Cahit ise sınıflar-altıdır), İstanbul'a gelişiyle birlikte oteldeki oda temizlikçisi işine rağmen Selma'nın orta-sınıf hayatının içine girer. Selma'nın salonu belki de son yıllarda gördüğümüz en ikonoklastik orta-sınıf evini gösterir bize: Sadece üç fetiş nesneden oluşan bir salon: Üstünde kimsenin oturmadığı (sadece bir sahnede Sibel'i televizyonu görebilmek için iğreti bir şekilde otururken görürüz) duvara dayalı büyük bir kanape, dev ekran bir televizyon ve televizyonun tam karşısında salonun yarısını kaplayan entegre bir spor aleti. Evinin tanzimi, Selma'nın "bir gün bu oteldeki her şey benden sorulacak" diye özetlediği açlığının arkasında yatan ideolojiyi gayet sert bir biçimde ortaya serer. Sibel'in hayata olan açlığıyla Selma'nın açlığı arasında ince bir bağ vardır. Hatta denebilir ki, Sibel'in İstanbul macerasını belirleyen, hapishanede bıraktığı aşkına karşı duyduğu özlem değil, sınıflar arasında gidip gelmenin onda yarattığı çelişkidir. "Ne biçim bir hayat bu, evden işe, işten eve" diyerek Selma'yı terk ettiğinde, İstanbul'da sınıflar-altı olmaya dönmektir niyeti. Kim bilir belki de kuzeninin yaşadığı hayatın yanında, kendisinin oda temizlikçisi olarak yaşamasına anlam veremiyordur. Bilmediği şeyse, Selma'nın ardında bugünkü Türkiye'nin sınıf tariflerinin yattığıdır.

Türk filmi değil, Türkiye üzerine bir film

Sibel'in bıçaklanması ile Cahit'in hapishaneden çıkıp İstanbul'a gelmesi arasında geçen sürede neler olduğu filmde verilmiyor. Arayı farklı senaryolarla doldurmak mümkün, ama son kertede Sibel'in bir sevgilisi ve çocuğu olduğunu öğreniriz Selma'nın ağzından. Ama çok net anlarız ki, Sibel, arada geçen hikâye ne olursa olsun, bıçaklanmasının ardından, hayata değil ama, dolayımlı bir yoldan orta-sınıfa tutunmuştur. Hiç eskimeyen bir formülle, ikinci bir aktör üzerinden hayal ettiği huzura (evindeki bir sahnede, kanapesinin Selma'nın kanapesine çok benzemesi ve her ikisinin de o kanapede oturmuyor olması çok manidardır) ve güvene bir yanılsama üzerinden ulaşmıştır. Sibel'in formülü, asgari ücretiyle kameralı cep telefonu satın alan tezgahtar gence de, AB'ye girerek memleketin daha demokratik olacağına inanan sağcı ve solcu liberal mantığa da uyarlanabilecek kadar "evrensel"dir. Sibel'in sevgilisi hiç gösterilmez, ama biri çıkıp rahatlıkla bir reklam ajansında art direktör olduğunu iddia edebilir. Fatih Akın sevgiliyi göstermemekle, Sibel'in tutunduğu ve onu çepeçevre saran orta-sınıf ideolojisini bir karakterle temsil etmekten kaçınır ve eminim, sevgilinin bir tip olarak somutlaşmaması seyirciyi film sona erdikten sonra bile huzursuz eder. Hikâyenin İstanbul tarafının neredeyse "Türk usûlü bir melodram" tarzında ilerlerken bile melodrama dönüşmemesi, alttan alta akan bu sınıfsal izleğin sayesindedir. "Alamancıların" her iki kültürde de ayrıksı kaldıkları klişesini de, Fatih Akın'ın, Sibel'in hikâyesini biber dolması ve aşk üzerine değil, aşkın sınıflar arasındaki farklı tarifleri üzerine kurması bertaraf eder. Vardığı noktada Sibel, Fatih Akın'ın bir röportajında tarif ettiği gibi, sıradan bir "Gucci orospusu" haline gelir. Sibel'in şu an ait olduğu yerde hayata tutunma da, aşk da bir yanılsama, bir pişmanlık, bir tortu olarak yaşanabilir ancak. Sibel'in bir yanılsama olarak yapabildiğini, Cahit doğduğu yere, Mersin'e giderek, yani belirsizliğe adım atma cesareti göstererek yapar. Filmin başında doktorun The The şarkısından alıntılayarak yaptığı tavsiyeye uymaktadır bir bakıma ve "dünyayı değiştiremiyorsa, kendi dünyasını değiştirmeye" soyunmaktadır. Bir Türk filmi olduğunu iddia etmek ne kadar anlamsız da olsa, "Duvara Karşı"nın Türkiye üzerine de bir film olduğunu görmek çok önemli. Filmin kollarının uzandığı alanların ve özellikle geniş açılı ideolojik eleştirisinin, başrol oyuncusunun eski porno filmlerine gösterilen medya tepkisiyle ilgili sosyolojik yorumlardan daha fazla tartışılmayı hak ettiğini düşünüyorum. Yazar takımımız, kafasını bir gün Biz Evleniyoruz'dan kaldırırsa belki...

Ogan Güner

[BAĞCILAR BREAKERS]

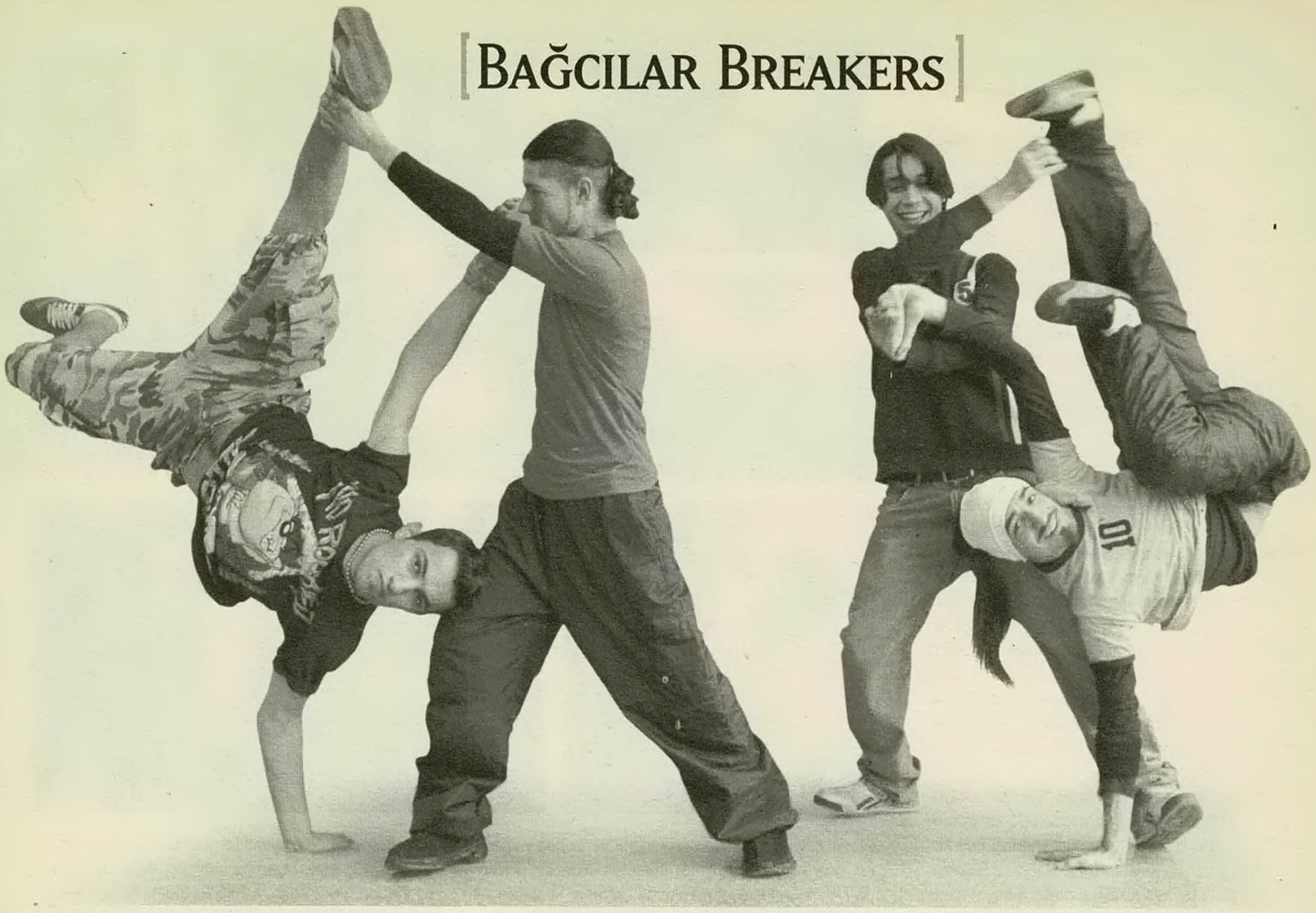

Hayal Kahvesi'ndeki Barikat konserinin duyurusunda görmüştük isimlerini: "...Ve performanslarıyla Bağcılar Breakers..." İzlerini sürdük, "söyleşelim" dedik, "İncirli metro istasyonu bizim atmosfere uyar" dediler. Çantalarıyla geldiler, giyinip kuşanıp küçük bir gösteri yaptılar, metroda etraflarına hatırı sayılır bir kalabalık topladılar. Sonra da bir kafede hikayelerini anlattılar...

Bir ayakkabı, bir de zemin

Sağ baştan başlayalım mı?
Cengiz: Ben Cengiz Karabulut. 1985 doğumluyum, 19'a gireceğim. Mektep var benim. Lise sondayım, üniversiteye hazırlanıyorum.
Gerçekten hazırlanıyor musun, yoksa lafın gelişi mi?
Cengiz: Aslında çok vaktim var, hazırlanmam lazım, ama kaytarıyorum biraz.
Ne okumak istiyorsun üniversitede?
Cengiz: Aslında onu çok tasarlamadım, üniversiteyi bir kazanayım, ondan sonra tercihler arasından bakacağım.
Nasıl yani, hiçbir şey yok mu özel olarak istediğin?
Cengiz: Benim biraz edebiyata karşı ilgim var, öğretmen olabilirim. Şiirlerim de var.
Kaç şiirin vardır şimdiye kadar?
Cengiz: Aslında az yazarım, öz yazarım. Kötü bir havamdayımdır, bunalımdayımdır, o zaman yazarım. Neşeliyken canım çekmiyor.
Dans etmeye nasıl başladın?
Cengiz: Her insanda olduğu gibi tesadüfle... Türkiye'de dans vardı, ama o kadar aşırı bir şekilde değildi. İki-üç senedir aşırı bir hale geldi hiphop kültürü. Ben de sokakta birkaç kişinin giyim tarzından etkilenerek başladım. Tarz olarak özgür olması, moda olarak da farklı olması çekti beni. Dans olarak da özgür, kafanızın estiği yerde, istediğiniz gibi dans edersiniz. Özgürlüğü normalde çok yaşayamıyoruz biz. Bu dans sayesinde kısıtlı da olsa özgürlük gibi bir şey yaşayabiliyoruz.
Kimleri dinlemeyi seviyorsun?
Cengiz: Yabancı da dinlerim de, isim ezberlemek gibi bir adetim yoktur. Asıl Türk halk müziği severim.
Memleket neresi senin?
Cengiz: Doğuluyum ben, Batman yani.
Ne zaman İstanbul'a gelmişsiniz?
Cengiz: Altı-yedi sene olmuştur.
Annen-baban ne yaparlar?
Cengiz: Biri ev hanımı, babam 15 sene önce vefat etmiş, biz kendisiyle pek tanışamadık.
Kardeş durumu?
Cengiz: Altı erkek kardeşiz biz. Bir abim de ölmüş. En büyüğü 29 yaşında.
Onlar senin dans etmene ne diyorlar, ilgilenen var mı?
Cengiz: Küçük kardeşim yeni ilgilenmeye başladı, 19 Mayıs'ta onların okuldaki çocukları çalıştırdım. Ben çok fazla sokmamaya çalışıyorum onu, yani istiyorsa kendi girsin.
Sen yaz tatillerinde falan çalışıyor musun?
Cengiz: Çalışırım. Bu dans işi çıkınca animasyonlar falan oldu. Öncesinde yemekhanede çalıştım,

12→

İstanbul'un en önemli iş merkezi olan tekstilde çalıştım her genç gibi.

Ne yapıyordun?

Cengiz: Valla biz ortacılık diyoruz, önüne geleni yapıyorsun. Hiç kimseye tavsiye etmem, çok iğrenç bir iş, ama yine de güzel bir anıdır.

Volkan, sen biraz anlatsana...

Volkan: İşte adım Volkan, soyadım Tezcan. 24 yaşındayım. En küçük gibi görünürüm, ama en büyükleriyim. Kapalıçarşı'da çalışıyorum. Dokuma işi, kumaş... Askerden öncesini de sayarsak, Kapalıçarşı'da dokuz sene oldu.

Sen nasıl dans etmeye başladın?

Volkan: Aslında ben dans ediyorum denemez. Ben de dansla başladım, ama sonra bana zor geldi. Bazı yerlerim yaralandı, bıraktım. Şimdi onlar dans ederken, ben arkada koreografiyle onlara destek oluyorum. Bir de grubun organize işleriyle grafik işlerini yürütüyorum. Graffiti yapıyorum.

Nerelere yapıyorsun?

Volkan: Genelde illegal yapılır, ama ben hiç illegal yapmadım; hep izinli. Dans çalıştığımız yere yapıyorum. Kendi adımı yazıyorum, grubumuzun adını yazıyorum. Cengiz de çizer. Onun dışında, bu dans tarzının yayılması için elimden geleni yapıyorum. Aria reklamıyla çok popüler oldu, ama biz onlardan önce başladık. Hepsi arkadaşımızdır. Onlar bu kültürü tanıtınca, bizim organizasyon işlerimiz daha kolaylaştı.

Organizasyon derken, neler yapıyorsun mesela?

Volkan: Eğlence merkezleriyle görüşüyorum, grubumuzu anlatıyorum. Mesela bir ses sisteminin tanıtımı var, kuru kuru tanıtılacağına birkaç kişinin oynaması insanların daha fazla ilgisini çeker.

Para kazanabiliyor musunuz?

Cengiz: Eh işte, çok olmasa da biraz.

Sen nerelisin?

Volkan: Yunanistan göçmeni. Annem savaş zamanı gelmiş buraya, Meriç'ten kayıkla. Babam aslen Bolulu, onlar da Yugoslavya'dan göç etmişler.

Ailen nasıl bakıyor bu dans, graffiti işlerine?

Volkan: Abim daha sıcakkanlı da, ablam falan bizi diğer hiphopçularla karıştırıyorlar. Genelde çok serseri tipli olurlar ya, bizi de öyle sanıyorlar, ama değiliz. Abimin beş yaşında oğlu var, ona bile öğretiyorum.

Kapalıçarşı'da bilirler mi bu yanını?

Volkan: Tabii, birkaç dergide çıkmıştık, şöhretim oldu.

Sana geçelim...

Abdullah: İsmim Abdullah Gündüz. Yirmi yaşındayım. Lise bitti, üniversiteye hazırlanıyorum, artı çalışıyorum. Bir yıldır bir turizm firmasındayım. Bilet kesiyorum, konsolosluklarla ilgileniyorum, muhasebeyle uğraşıyorum. Üniversite olursa da yine turizm okumak istiyorum, zevkli bir iş, benim tarzıma uyuyor. Ben normalde grubun müziklerini tasarlıyorum. Benim için dans bu grupla başladı, öncesinde bazı klipler bizi çok etkiliyordu.

Mesela hangisi?

Abdullah: 1995'te Ice Ice Baby vardı, Ice T'yi seviyordum, Backstreet Boys... Zamanla rap grupları arttı: Groove Hill, çağımıza baktığımızda Nelly, 50 Cent... Müzik çok güzel bir şey, r&b denilen kültür bence muhteşem bir şey. Her şey serbest. Eleştiri var; devlet olabilir, başkanı olabilir, kendini eleştirebilirsin, anneni, babanı, kediyi, köpeği...

Bağcılar'da bir özürlüler okulu var, açık alanda ilk orada dans etmeye başladık. Orası bizim buluşma yerimizdi. Biz de Bağcılar'ın özürlüleriydik işte.

Sen en çok neyi eleştirenleri seviyorsun?

Abdullah: Açıkçası ben çok sert eleştiri sevmiyorum, biraz eğlenceli olsun istiyorum.

Cengiz: Rap müziği eleştirmeden olur mu abi!

Abdullah: Ya tamam da, daha gülmeye dayalı olsun istiyorum, Eminem gibi...

Yapma, Eminem eleştirmiyor mu yani?

Abdullah: Klibinde Usame Bin Ladin'le de dalga geçiyor, Elvis Presley'le de. Ama bunu eğlenceli yapıyor. Hani bir söz vardır "güldürürken düşündürüyorum" diye, Eminem de kendi dalgasını geçerek eleştiriyor. Öylesini seviyorum.

Sen nerelisin?

Abdullah: Babam Rizeli, annem Oflu. Ama ben Sakarya'da doğmuşum. Babamın kendi işi var, çelik kapı yapıyor, demir malzemeler falan... İki kardeşim var, biri babamın yanında çalışıyor.

Sana da "gel çalış" demedi mi?

Abdullah: Benim konuşma stilimi, insanlarla diyaloğumu, hayat tarzımı sever. Beni serbest bıraktı, dansıma da karışmıyorlar, ama mesela pantolon çok aşağıda olup da böyle don çok görünürse "biraz yukarı çek" diyorlardı. Ben rahatım diyorum, ama inanmıyorlar.

Cengiz: Tabii, tabii. *(gülüyor)*

Namaz kılar mı baban?

Abdullah: Tabii, beş vakit, ama gerçekten dinlediğim müziğe karışmaz. Göründüğü gibi değildir, serbest bir adamdır.

Hiç izledi mi seni dans ederken?

Abdullah: Evet evet, bazı gösterileri kaydedip CD'ye aktardık, eve götürdüm, öyle izledi.

Teybi sağa kaydıralım bakalım...

Hakan: Benim adım Hakan Ceyhan. 21 yaşındayım. 10 yaşımdan beri sporla ilgileniyorum. Altı sene karate çalıştım, kick box, aikido... İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde amatör kalecilik de yaptım, paten takımımız vardı. Buz hokeyi, Beşiktaş Belediyesi'nin düzenlediği street ball turnuvaları... Bunlardan hep derecelerim falan var, ama asıl kendimi dansla ifade edebileceğimi düşündüm. 98'den beri dans ediyorum. Capuera ile başladım.

Kimden öğreniyorsun bunları?

Hakan: Kendi kendime. Filmlerden, televizyondan baka baka. Red Moon'un *(sonradan Abdullah olduğu ortaya çıkacak)* sağolsun Almanya'dan teyzesinin oğlu paso bize çalışıyor. Neyse, sonra break dans daha akrobasiye yatkındı, sporculuğumu kullanabilirdim, o yüzden o tarafa kaydım. Hip hop kültürünün kıyafetlerini çok beğeniyordum zaten. Düşük beller, bol giyimler, zincirler, hep geçtik o dönemlerden. 98'de ilk olarak ben kurdum grubu Grup Sır olarak. Cengiz vardı, Red Moon vardı, sonra katılımcılar arttı, yirmiye kadar çıktı. 2000'den sonra adımızı değiştirmeye karar verdik, Bağcılar Breakers olduk.

Siz hepiniz Bağcılar'dan çocukluk arkadaşısınız, değil mi?

Hakan: Evet, 11 yıldır beraberiz. Bağcılar Breakers olarak biz biraz Bağcılar'ı değiştirdiğimize inanıyoruz. Daha dine düşkün insanlar vardır orada, ama zamanla kabullendiler bizi.

Şimdi Bağcılar'da sizi tanımayan var mıdır?

Volkan: Yoktur, böyle sokakta gösterirler bizi.

Hakan: Esnaflar, kızlar...

İlk başladığınızda başınıza neler geldi, onları anlatın...

Hakan: Çok eziyet çektik ya. Giyinişimizi eleştiriyorlardı, bizi serseri sanıyorlardı. Daha ağa takılanlar, delikanlılar, maçolar rahat bırakmıyordu.

Cengiz: Bence kendileri de öyle olmak istiyor, olamadıkları için böyle yapıyorlar.

Hakan: Biz sporcu gençleriz, serserilikle işimiz olmaz. Kavga dövüş bugünlere geldik işte.

Dayak yediniz mi hiç?

Hakan: Vallahi taka taka taka dayağımızı da yedik, dayağımızı da attık. Bağcılar'da bir özürlüler okulu var, açık alanda ilk orada dans etmeye başladık. Orası bizim buluşma yerimizdi.

Cengiz: Biz de Bağcılar'ın özürlüleriydik işte. *(gülüşmeler)*

Ne değişti sonra?

Cengiz: Biz de ağırlığımızı koyduk, vazgeçmedik.

Hakan: İnsanlar görüntü itibarıyla değerlendirebiliyor. Saçı uzun, başı uzun, pantolona bak...

Soldan sağa: Volkan (Moze), Hakan (Mad Doctor), Cengiz (Free), Abdullah (Red Moon) –Fotoğraf: Süreyya Dernek

→13

Volkan: Halbuki bizim sayemizde dansa başlayan gerçek anlamda serseri çok oldu. Sigarayı bile bıraktılar.
Abdullah: Tinerciler bile oldu yoldan çıkardığımız.
Hakan: Yoldan çıkarmak kötü bir laf gibi, ama tinercilik yolundan çıkardık, dansa, spora teşvik ettik. Karşılarına geçip hoppada hoppada en güzel figürlerimizi yapıyorduk, sonra da "siz niye yapamayasınız ki" diyorduk.
Hiç kız oldu mu grupta?
Hakan: Oldu, ama kısa süreli. Üniversiteye giden falan çıkıyordu.
Cengiz: Ne kadar bize alışsalar da, kızların öyle ortalıkta dans etmesi çok da iyi durmuyordu bazı ailelere göre. Yine de bilen, gelen, izleyen vardı.
Hakan: Ya ben de Malatyalıyım, İstanbullu değilim diye saçımı uzatamayacak mıyım?
Sizin çevrede saçı uzun olan var mıydı başka?
Hakan: İlk uzattığımda, 98'de yoktu, şimdi var ama.
Volkan: Askere gidene kadar benim de uzundu.
Hakan: Bir kere, Bağcılar Meydanı'nda görme özürlüler müzik çalar, para toplar ya, onlar gelmişti. Biz de gittik, onların önünde dans ettik. Bence Bağcılar halkına biz o zaman sevdirdik kendimizi.
Abdullah: Serseri olmadığımızı anladılar.
Hakan: Ama zamanla bize break dans yetmemeye başladı. Biraz daha modernize etmek istedik, içine ritmik cimnastiği kattık, başka danslar ekledik, bir free style yarattık. O dönemde yarışmalara falan da katılıyorduk, adımızı ISB yaptık, İstanbul Style Breakers. Çorlu'da, Bursa'da, İzmir'de birinciliklerimiz var. Bu sene dağıtılan hip hop oskarlarında en iyi dans grubu olarak aday gösterildik. Birinci Takım 34 oldu, bu Ariacılar, ama olsun, aday olmak da önemli.
Abdullah: Bağcılar Breakers olarak İstanbul'a hitap ediyorduk, İstanbul Style Breakers olarak tüm Türkiye'ye.
Hakan, senin ailen ne yapıyor?
Hakan: Babam, amcamla birlikte Gedikpaşa'da çay ocağı işletiyor. Dört abim, bir ablam, iki kızkardeşim var. Onlar benim spor yapmamı, dans etmemi çok destekliyor, çünkü hiçbir kötü alışkanlığım yok. Sigara bile kötü bir şey benim için. Zaten çıktığımız partilerde, gösterilerde sloganımız hep "uyuşturucuya hayır".
Kaç yıldır çalışıyorsun?
Hakan: Üç yıldır, Yeşilköy'de bir kuaförde çalışıyorum. Daha önce sayısız işte çalıştım. Tekstil, internet kafe... Zaten bütün günüm ayakta geçiyor kuaförde, her akşam da buluşup antrenman yapıyoruz. Kondisyon çok önemli. Haftanın üç günü bir yerlerde gösteri oluyor. Hiç olmazsa yıllardır Bağcılar Kültür Merkezi'nde haftada bir dans ediyoruz.
Kuaförde gösteri yapıyor musun hiç?
Hakan: Yapıyorum, birkaç figür ama. Onların da hoşuna gidiyor oradan böyle ilginç bir adamın çıkması. Ben de animasyon yapıyorum işte.
Cengiz: Zaten gösterilerde de bizim dansımızda komedi önemli bir unsurdur. Charlie Chaplin tarzı gibi...
Volkan: Biraz tiyatro gibi.
Abdullah: İnsanları eğlendirmek de lazım.
Hakan: Kafaları karışıyor, bunlar break dans mı yapıyor diye. Şaşırtmayı seviyoruz biz de.
(Oturduğumuz, İncirli metro istasyonunun hemen yanındaki kafede bir televizyon var. Değişik değişik müzik kanalları açılıyor. Black Eyed Peas'in yeni klibi çıktığında masada bir hareketlilik oluyor.)
Cengiz: Ama biz bunlara özenmiyoruz. Biz işin içine yerel bir şeyler katmayı seviyoruz. Mesela hip hop'a bağlama çok güzel gider. Yabancılar bile keşfetti bunu.
Abdullah: Bilgisayarda bazen miks de yapıyorum, mesela Eminem çalarken fona Müslüm Gürses koyuyorum.
Cengiz: Farklılık olsun diye, yoksa kültürümüzle dalga geçmiyoruz. Kemençe de iyi gidiyor. Erci E, Karakan, onlar da yapıyor böyle şeyler.
Şimdiye kadar hiç Türk grup saymadınız, biz de sevmiyorsunuz sandık.
Abdullah: Olur mu, Karakan, Erci-E bir numaralar.
Cengiz: Sırf Türkçe diye dinlemiyoruz, iyi olduklarından dinliyoruz...
Abdullah: Rap kısımlarını çok hızlı söylediklerinde halk anlamıyor, boşa gidiyor.
Siz kendi şarkılarınızı yapmak istemez misiniz?
Cengiz: Benim şiirleri değerlendirsek iyi olur tabii. Ama şimdi dansa ağırlık vermek daha iyi, maddî imkânın yoksa hep kendi çapında kalırsın o işlerde.
Hakan: Ben bir de düzenleyeceğimiz bir organizasyondan bahsetmek istiyorum: "Battle Of The Year Türkiye 2004". İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor AŞ destek veriyor, 5 Eylül'de Olimpiyatevi'nde yapabileceğiz. İstanbul, Adana, Bursa, İzmir, Mardin, Malatya, Diyarbakır, buralardan hep gruplar gelecek. Bağlantıları kuruyoruz.
Cengiz: Bence Doğu insanı daha yatkın böylę şeylere, onlarda azim var, yeter ki öğrensin, azimle çalışır. Bu dans için bir ayakkabıya, bir de zemine ihtiyaç var. O yüzden ekonomik seviyesi düşük sınıfa çok uygun. Batman'da, Hasankeyf'te gösteri yaptık mesela, çok güzel oldu.
Kendi paranızla mı yapıyorsunuz bu işleri?
Hakan: Bağlı olduğumuz bir yer, bir sponsor yok ki. Her şey kendi cebimizden. Bir reklam olsa, bir klip... Bir de İsviçre'den bu alanda dünyanın en iyi adamını getiriyoruz. Coşkun diye bir çocuk, ama uluslararasında Tough Kid olarak tanınıyor; müthiş bir DJ.
Volkan: J1 diye bir abimiz vardı, İsviçre'deydi, artık Türkiye'de. O bizi tanıyor, o ayarlayacak.

Müzik çok güzel, r&b denilen kültür muhteşem. Her şey serbest. Eleştiri var; devlet olabilir, başkanı olabilir, kendini eleştirebilirsin, anneni, babanı, kediyi, köpeği...

Hakan: Bir yandan da elemelerimiz oluyor. Çorlu'da, Sakarya'da elemeler yapıyoruz. Birinciler bu organizasyona bedava katılacak. Diğer katılmak isteyenlerin bir kayıt ücreti vermesi lazım. Bizim fikrimiz olduğu için jüri de biziz.
Çaktırmadan "Hiphopstar" mı düzenlediniz?
Abdullah: Vay, çok iyi, Hiphopstar!
Hakan: Bundan sonra böyle diyelim bari.
Size benzer o kadar çok dansçı grup var mı Türkiye'de?
Volkan: Olmaz mı! Mesela Adana deyip geçmeyeceksin, oradaki hiphop ortamı hiçbir yerde yok.
Hakan: Grup çok, ama çoğu break dans, bizim gibi free style hiç yok. Gerçi bizim gösteriye kaykaycılar, patenciler falan da katılabiliyor. Sloganımız yine "uyuşturucuya hayır".
Niye uyuşturucuya bu kadar taktınız?
Hakan: Artık uhu çeken gençler bile var. Ecstasy diye bir olay var, bütün çoluk çocuğun elinde. Çok afedersiniz, öyle sigaralar sarıyorlar falan. Bu tarz insanların dansla tanışarak sağlıklı bir bünyeye sahip olabileceklerini görmeleri lazım. Yapay sevinç onlar, biz gerçek sevinçten bahsediyoruz. Ne güzel dansımızı ediyoruz. Power move dediğimiz bireysel danslarımız var mesela. Taklalarımızı atıyoruz, insanlar etkileniyor. Battle fight diye bir dansımız var, onda karate figürlerini katıyoruz.
Cengiz: Hem battle, hem fight nasıl olur oğlum, ikisi de aynı şey.
Hakan: Of, sus ya... Matrix durumları katıyoruz, gündemi de yakalıyoruz.
Bu kıyafetler, ayakkabılar büyük masraf değil mi?
Cengiz: Biz biraz imitasyon takılıyoruz da...
Hakan: Kıyafet olur da, ayakkabının iyi olması lazım. Bu Nike'lara para bayılıyoruz.
Cengiz: Antrenman ayakkabısı farklıdır. Bu Nike'ları sizin için giydik.
Abdullah: Takım elbise giydiğimiz animasyonlarımız da var, bazı animasyonlarda daha palyaço gibi giyiniyoruz.
Hakan: Sonuçta bu free style muazzam bir şey, bence üzerine dans olamaz. Zeybek figürleri, halay, harmandalı bile katabiliyorsun içine.
Kıyafetleri nereden alıyorsunuz?
Abdullah: Değişiyor, herkes farklı. Gangboy var

mesela, sadece zenci style kıyafetler yapar.
Cengiz: Kendimiz kesip biçip de yapıyoruz.
Hakan: Zamanında bir ayakkabı, bir tişört için çok dans ettiğimiz de oldu. Öyle ödüllü yarışmaları kovalıyorduk özellikle.
Peki beş-on sene sonra ne yapıyor olmak istersiniz?
Hakan: Bu grup dağılmaz, biz dans etmesek de organizasyonlarımız sürer.
Cengiz: Hayatımızda bir renk bu, vazgeçemeyiz.
Hakan: Tolga Han gibi bir ekol olabiliriz.
Yurtdışına çıktınız mı hiç?
Hakan: Almanya'dan teklif almıştık, ama bir zamanlama hatası oldu, vize yüzünden gidemedik.
Geceleri çıkıyor musunuz, mesela Taksim'e?
Abdullah: Yok, kesinlikle, bize uymaz oralar. Pislik...
Hakan: Hiphop açısından olabilir, ama sağlıklı yerler değil orası... Orada dans için bulunmuyor insanlar. Break dans olarak bizden iyisi vardır, ama tarzımızda iddialıyız, oralarda da hiç işimiz olmaz.
Sokakta dans ediyor musunuz?
Cengiz: Kafamıza estiği yerde ederiz, ruhumuzda çingenelik vardır, kimseden çekinmeyiz.
Volkan: Mesela Taksim'e gittik, Megavizyon'un önünden geçerken bakıyoruz çok güzel bir müzik, anında başlıyoruz dans etmeye.
Cengiz: Her şey güzel bir yaşam için, bizim yaşamımız böyle güzelleşiyor.
Hakan: Kovulduğumuz dükkan önleri oldu, başımız polisle belaya girdi, ama olsun. Asıl satanizm dönemi fenaydı. Anlatamadık.
Abdullah: Taksim'e gidecek olsak da türkü kafeye gideriz zaten.
Hakan: Bir de özgün müzik severim ben: Kıvırcık Ali, Ahmet Kaya...
Cengiz: Ahmet Kaya ya, tabii...

Ruhumuzda çingenelik var, kimseden çekinmeyiz. Free style muazzam bir şey, zeybek figürleri, harmandalı bile katabiliyorsun içine. Tolga Han gibi bir ekol olabiliriz.

Sen Kürtçe konuşabiliyor musun?
Cengiz: Konuşurum, zaten mecbur gibi, çünkü annem Türkçe bilmez.
Aranızda oy kullanacak var mı?
Volkan: Ben kullanmam, boş atarım olmazsa.
Abdullah: Politika Yunancada ikiyüzlülük demekmiş, ben hepsini ikiyüzlü buluyorum.
Hakan: Bana gittiğim okulu sormadınız...
Laf karıştı, soracaktım yoksa.
Hakan: Ben ilkokula bile gitmedim. Aslında ilk gün gittim, içeri girdiğimi hatırlıyorum, sonrası yok. Bende bir sinir hastalığı var da, raporluyum yani, gidemedim.
Cengiz: Deli yani bizimkisi.
Hakan: Ama bilenle bilmeyen aynı olur mu diye bir laf var ya, bence bilmeyenle bilmeyen de aynı olmaz. Ben kendimi yetiştirdiğime inanıyorum. Çok gazete, dergi okurum mesela. Halkla ilişkilerim çok iyidir, acayip çene vardır.
Orası kesin...
Cengiz: Oğlum işte sen bilimsel yanını geliştirmemişsin, sosyal yanını geliştirmişsin, böyle olmuşsun sonunda.
Hakan: Ama mesela ben kuaförde, Red Moon şirkette zengin kişilerle çalıştığımızdan, bağlantılar olabiliyor.
Abdullah: Ritz Carlton'da Red Room diye bir yer var, orada bile dans ettik.
Cengiz: Dans parasızın işidir, zengin dans etmez, ettirtir işte.
Free style deyip duruyorsunuz, kendinizi özgür hissediyor musunuz?
Volkan: Her zaman, her yerde değil.
Cengiz: Dans ederken unutuyorsun ya her şeyi, o kısmı güzel, aklına bir şey gelmiyor, namaz kılar gibi...
Sen hiç namaz kıldın mı?
Cengiz: Hiç kılmadım. Niye diyeceksiniz, hiç kafama yatmadı. Ama inançlı birisiyimdir.
Şu takma isimlerinizi bir açıklayın bakalım. Mesela Abdullah, sen neden Red Moon'sun? Ayla yıldızla falan alâkası yoktur inşallah.
Cengiz: Yok de, abla kızacak ha!
Abdullah: Yok zaten, kırmızı ay nadir bulunan bir şey diye...
Hakan: Ben Mad Doctor'um. Hem deliyim, hem de dansın doktoruyum mânasında...
Volkan: Benimki Moze, ama bir anlamı yok. Bir arkadaşımdan duymuştum, söylemesi hoşuma gitti.
Cengiz: Benimki Free, sadece Free. Öyle seviyorum.
Kimlerin kız arkadaşı var?
Volkan: Benimki yurtdışında, uzun zamandır birlikteyiz ama.
Abdullah: Benim de var, ama kısa süredir. Asıl Hakan'da kız çok. Adam sevgililer gününde otuz kıza mesaj atıyor. *(gülüşmeler)*
Hakan: Yakışıklı değilim, karizmatik değilim, ama bir şey var işte. Hem çenem etkili oluyor, hem de dans.
Cengiz: Benim sevgilim yok. Ben zaten duygusal bir adamım. Bu adam gibi acımasız olamam. Bekliyorum öyle..
Hakan: Bu arada ben şu halay figürünü bir gösterebilir miyim size?
Cengiz: Oğlum free style dedik, seninki iyice yüzsüzlük style oldu ha!

Söyleşi: ***Pınar Öğünç***

7"10"12" PLAK.CD.VCD.VHS.DVD.DEMO.POSTER.T-SHIRT.STICKER.ROZET.MAGNET
punk.new wave.hardcore.post-punk.ambient.IDM.electro-pop.experimental.noise.garage
FANZİN.DERGİ.KİTAP.ARABA/UÇAK/GEMİ MAKETLERİ.HOBİ OYUNCAKLARI.İKİNCİ EL

room recordings

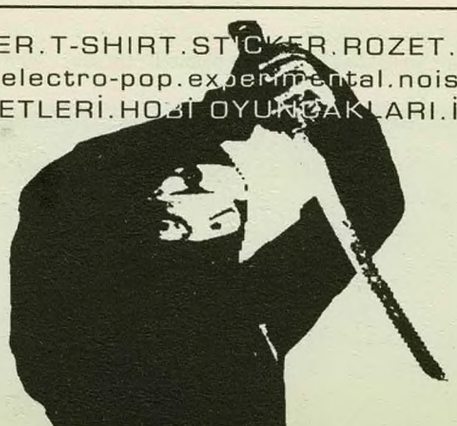

Babylon konserinden önce 3 Nisan saat 14.00'te Client'ın imza gününe bekleriz...

sıraselviler cad. sıraselviler pasajı no:74/18 taksim 02122490306 roomrecordings@mail.com

Manu Chao'dan güzel haber var: Hayranı olduğu Malili âmâ ikili, gitarist Amadou ve şarkıcı Mariam'la ahbaplığı ilerletmiş... Önce birbirlerinin kanına, sonra stüdyoya girip harikalar yaratmışlar, bizden tek bekledikleri birazcık sabır. Hay hay. Şimdilik Radio France'ın web sitesine söylediklerini okuyalım, birazcık daha iştahımız açılsın.

MANU CHAO

BREZİLYALILARIN DEDİĞİ GİBİ

Amadou ve Mariam'ı keşfetmeniz nasıl oldu?

Manu Chao: Paris'in kenar mahallelerinde radyo dinleyerek arabayla dolaşırken oldu. Bir anda, arabanın radyosunda bir şarkı patlayıverdi, kim olduğunu bilmiyordum. Sonra, arkadaşlara gitmiştim, şarkıyı onlara söyledim, kimin olduğunu sordum. "Bu Amadou ve Mariam, herkes tanır" dediler. İspanya'da albümleri çalınmıyordu, ben de İspanya'da olduğum için duymamıştım. "Je pense à toi, ma chérie, mon amour" (Seni düşünüyorum, sevgilim, aşkım) adlı hit parçalarıyla bütün Fransa'da tanınıyorlardı. Daha ilk dinleyişte hayran kaldım. Koşup bütün CD'lerini aldım. Bir-iki yıl boyunca tek gözdem olmuşlardı. Evdeyken her gün Amadou ve Mariam'ın albümlerini çalıyordum, onlarla birlikte söylüyordum, bir takım melodiler ekliyordum üzerine. Benim için günlük bir oyun halini almıştı.

Onlarda en çok hoşunuza giden ne oldu?

Afrikalı blues-rock yanları, ama daha da önemlisi, açığa çıkan o müthiş yumuşaklık. Şarkılar ister yavaş ister hızlı olsun, inanılmaz bir insaniyet var.

Bu nedenle mi Afrika'ya bir kez daha gelme arzusu duydunuz?

Afrika'ya son gelişimden bu yana dört yıl geçmişti; bütün bu yıllar boyunca, çok derin, yüreğimde hissettiğim bir özlem duydum, büyük eksiklikti. Afrika'yı öyle kolay kolay unutamazsınız, Brezilyalıların dediği gibi "sodade" *(sıla hasreti çekmek)* oluyorsun. Büyüleyici bir kıta, ben sadece bir çakıl taşını tanıyorum, ama her seferinde büyük bir mutluluk veriyor ve aynı zamanda da bir hayat dersi.

Amadou ve Mariam'la albüm kaydı yapmak için mi Mali'ye geldiniz?

Tesadüf eseri Paris'te onlarla karşılaşma şansı yakalayınca, sırf zevk için bir günlüğüne stüdyoya girdik. O kadar iyi geçti ki, altı gün stüdyodan çıkamadık ve nerdeyse bir albümü bitirdik. Sonra, kayıtları yapmak ve yeni şarkılar ilave etmek için Bamako'ya gittik. Şimdi dostuz. Birlikte çok müzik yapıyoruz, yeni şarkıları kaydetmek için sabırsızlanıyoruz.

Amadou gitardayken aranızda güçlü bir alışveriş oluyor mu?

Bunlar sürekli alışverişler. Çok iyi anlaşıyoruz, her şey kolayca akıyor. Stüdyoda aylarca kalmadık, beş günde nerdeyse bir albümü bitirmemize herkes hayret ediyor. Amadou ve Mariam'ın daha önceden yazdığı bazı şarkılar vardı, kimileri de stüdyoda doğdu. Her şey çok kendiliğinden gelişti. Hayranlıktan beraber çalışmaya ve prodüktörlüğe geçtim.

Stüdyoda şarkıcı mı, gitarist mi, yoksa prodüktör müsünüz?

Biliyorsunuz, birkaç yıldır şapkalarım biraz birbirine karıştı. Gitarı Amadou elinden bıraktığında çalıyorum, çünkü hakikaten de şarkıların belkemiğini o ortaya çıkarıyor. Biraz ritmlerle uğraşıyorum, albümün prodüksiyonunu yapıyorum, albümü düzgün bir şekilde limana yanaştırmayı ben üstlendim. Şarkı söylüyorum, vokal yapıyorum, şarkıların yazılmasına katılıyorum, deliler gibi eğleniyoruz.

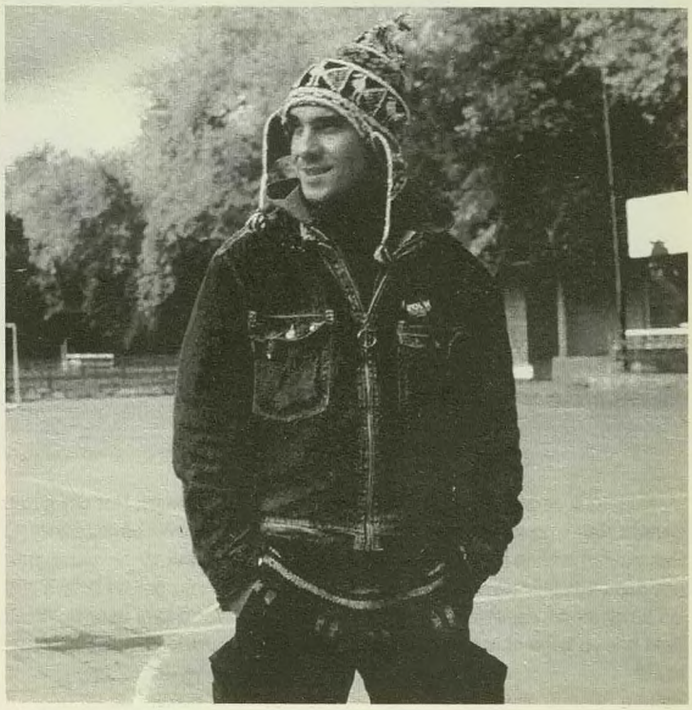

Afrika'yı kolay kolay unutamazsın, Brezilyalıların dediği gibi "sodade" oluyorsun, yürekte bir özlem. Bana büyük bir mutluluk veriyor, aynı zamanda bir hayat dersi.

Bu albümü bu yaz dinleyebilecek miyiz?

Bitirmeden önce bir tarih vermekten hoşlanmıyorum. Size tek söyleyebileceğim, hazır olduğunda çıkacak, ilkbaharda ya da eylülde.

Bu birliktelik bir solo albüm için de size esin kaynağı olacak mı dersiniz?

Ben her şeyden esinleniyorum. Aslında "Clandestino"da da Mali vardı, insanlar farkına varmadı ama, gitarları kaydederken, içimde, içimin derinlerinde bu ülkenin varolduğunu biliyorum, çünkü Mali'ye has gitar nakaratları beni her zaman çok etkilemiştir. Benim gitar çalışıma yakın bir üslûp, o sanat düşmanı gitar çalışımla Mali'ye has gitarları kullanıyorum. "Clandestino"daki "La vie à deux"de mesela, çok sevdiğim Malili gitar transları var.

Bir de kitap projeniz varmış diye duyduk, doğru mu?

Evet, aynı anda bin tane farklı şey üzerinde çalışıyorum, şimdi de bir kitap yazıyorum. Kitap yapmayı öğreniyorum, sayfa düzenini yapma aşamasındayız. Bütün metinleri ben yazdım, Canard Enchaîné için de çalışan arkadaşım Wosniak da çizimleri yaptı. Küçük çocuklar gibi eğleniyoruz. Henüz tam olarak bitmedi, neye benzeyeceğini ben bile bilimiyorum. Bütün o küçük metinler, bu seferlik hepsi Fransızca, onları müziğe dökmeye çalışıyorum, şimdilik oynaşıyorum. Aksak tempolu küçük valsler olacak.

Yani kitaba bir de CD mi eşlik edecek?

Evet, öyle umuyorum. Bunların hiçbiri henüz kesinlik kazanmış değil, çünkü bitmedi daha, ne yaptığımın çok fazla farkında değilim. Bugünden yarına horozdan eşeğe geçebilirim, kitap deriz, mitap olur. Şimdilik bu kitabı bitirmek üzere yola koyulduk.

Zanaatkârane, amatörce bir proje mi bu?

Kesinlikle. Müziğimde de zanaatkârca davranıyorum. Kendimi bir zanaatkâr olarak görüyorum, ortaya çıkan iş çok iyi olmalı, hiçbir aşamasını heba etmemelisin. Ama kitap konusunda henüz çırak sayılırım, hayatımın ilk kitabı ve her şeyini kendimiz yapıyoruz. Bir meslek öğreniyorum, müthiş ilginç bir şey.

Çeviren: **Siren İdemen**

ROCK, AFRİKA, AVRUPA

Amadou: Manu Chao'yla menejerimiz vasıtasıyla Fransa'da tanıştık; o andan beri de beraber çalışıyoruz. Onun müziğini çok seviyorduk, o da bizimkini seviyormuş. Onun öncelikle hayranlık duyduğu, sözlerimizdeki ve müziğimizdeki sadelik. Onun kendi albümlerindeki gibi biraz. Birlikte çalışmaya başladığımız andan itibaren çok güzel bir alışveriş var aramızda. Rock, Afrika ve Avrupa'yla melezlenmiş bir albüm. Herkes kendi şarkılarını besteliyor ve düzenlemeyi beraber yapıyoruz. Birlikteliğimizin ürünü: Müziğini Manu'nun yaptığı, sözlerini bizim yazdığımız parçalar var; onun sözlerini yazdığı, bizim üstüne müzik yaptıklarımız var... Bu albümün amacı da zaten bu.

Atlının Türküsü

ZÜLFÜ LİVANELİ

Söz Vermiş Şarkılar

MURATHAN MUNGAN ŞARKILARI

Çok yakında

Bulutsuzluk Senfoni

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ

Türk Caz Tarihi

Hazırlayan HÜLYA TUNÇAĞ

Hababam Sınıfı - Merhaba

SOUNDTRACK

TÜM MÜZİK NOKTALARINDA

ADA MÜZİK

www.adamusic.net

GÜLBAHAR KÜLTÜR

Gülbahar Kültür bir müzik insanı: Yemekleri o yapmıyor, ama öyle güzel sofralar kuruyor ki, aşçıyı unutup onu tebrik etseniz yeridir. Bir DJ, bir radyocu... Bremen'de dünya müziği programları hazırlıyor, ama kolu buraya kadar uzanıyor, Açık Radyo'nun en güzel programlarından birinin, Global Beat'in (cuma akşamları, 22'de, 94.9 frekansında) yapımcısı... Her biri ikişer CD'den oluşan üç de "derleme" albümü var: "Oriental Garden 1 ve 2" ve yeni yayınlanan "Harem's Secret". Bu albümler sayesinde Ortadoğu ve Balkanlar'ın en güzel şarkılarını afiyetle dinlerken, Gülbahar Kültür'e merak ettiklerimizi sorduk...

KOY BİR MÜZEYYEN

Kültür gerçek soyadın mı?

Gülbahar Kültür: Evet. Tesadüfen yaptığım işe cuk oturdu. Almanlar da "bu takma isim değil mi?", "sahne ismin mi?" diye soruyorlar. "Vallahi değil" diyorum, "anne-babamın, kardeşleriminki de aynı". *(gülüyor)*

Almanya doğumlu musun?

Hayır. Almanya maceram 1979'da, 14 yaşımdayken başladı. Babam 1971'de işçi olarak gitmişti, sonra bizi aldırdı yanına. Anlı şanlı Alamancıyız yani... Bremen kentinde yaşıyorum 25 yıldır.

14 yaşında Almanya'ya uyum zor oldu mu?

İsteyerek gitmemiştim, tepki doluydum. Üç sene Almanca öğrenme gereği bile duymadım. Sözde okula gidiyordum ama, aslında Türkiye'de liseyi dışarıdan bitirme sınavlarına hazırlıyordum kendimi. Zaten çocukluktan beri –her sağlam Türk genci gibi– şiir yazan, kendini meşgul edebilen birisiydim. Dışarıyla pek sosyal iletişim kurmuyordum. Sonra baktım ki bizimkiler dönmeyecek, ben de kendi başıma dönemeyeceğime göre, kabullendim: "Tamam" dedim, "bugünden itibaren Almanca öğrenilecek".

Müzik zevkinin temelleri nerede atıldı?

Hep müzik dinleyen biriydim zaten. Ailede halk müziği dinlenirdi: Ali Ekber Çiçek, Mahzuni Şerif, Neşet Ertaş, Alevi kültüründen gelmiş müzisyenler... Aslen Oduluyuz biz. Bazen kızardım, bizim kasetlerimizi dinleyecek vakit bırakmazlardı, ama ben de severdim bu sanatçıları... Oğlan kardeşim Türk popunu severdi, ben en çok Türk sanat müziği severdim o yaşlarda. Bu hâlâ devam ediyor. Müzeyyen Senar hastasıyım çocukluğumdan beri. Böyle konuşunca, kardeşim "abla yalan söyleme, sen Elvis'in posterini asardın duvara" diyor. Valla ben hatırlamıyorum. *(gülüyor)* Sapıklığa bakar mısın, Elvis'inkinin yanında AC/DC'nin, Kiss'in de posterleri varmış. Bir de Müzeyyen'i düşünürsen onların yanında...

Biraz dünyaya açık insan "inşallah, maşallah" kelimelerini duymuştur. Şimdi "helal" ve "haram"ı kullanacağım. Beş CD'si olan, on kelime öğreniversin Doğu kültüründen.

Müzikle geçinmeye başlamadan evvel ne işler yaptın Almanya'da?

Meslek öğrendim, avukat ve noter yardımcısı olarak eğitim aldım. Sonra üniversiteye gittim, Alman dili ve edebiyatını bitirdim 1995'te. Ben hep yazan biri oldum. Şiir kitaplarım yayınlanmaya başladı, bazı gazetelere yazılar verdim, her iki dilde de yazmaya devam ettim.

Müziğin hayatında bu kadar önemli hale gelmesinin milâdı ne?

95 ortaları. Bizim oralarda, bütün tanıdıklarım "yahu, gidip doğru dürüst eğlenebileceğimiz bir disko yok" der dururdu. O sıralarda world music milletin ilgisini çekmeye başlamıştı. Herkes kendi havalarını dinlemek istiyordu, mainstream pop müziğin dışındaki şeyleri merak ediyordu. Benim de biraz arşivim vardı: Eskiden plakçılarda world music reyonu olmazdı, Youssou N'Dour, Mory Kante gibi isimleri zar zor bulur buluştururdum... Sonunda üç-beş kişi kendi aramızda bir gece düzenlemeye karar verdik. Bremen'deki bir kültür merkezine teklif götürdük, adını "dance-night" değil, "raks-night" koyduk. Çok başarılı olunca dört-beş sene boyunca, ayda bir kere düzenledik bu geceyi. Müşteriler bizim gibi başka milletten insanlardı: Mesela Yunanlılar gelirdi, ama illâ Yunan müzikleri dinlemek için değil. Afrikalılar, Araplar, İspanyollar, Almanlar, ilginç bir karışımdı. Türklerin sayısı çok artınca iş cozuttu, ben de bıraktım. Bir noktadan sonra bizimkilerin Türklüğü tutuyor: İki Arapçaya ses çıkarmasa, üç Fransızcaya göz yumsa, beşinci şarkıda "n'olur oyun havası koy" demeye başlıyorlar. *(gülüyor)* Habire "Hüdayda da Ankaralım hüdayda" çalamam ki.

Sonra?

Gecenin adını değiştirdim, "rhythm of the world" koydum. Böylece, ister istemez dünya müziği misyoneri gibi oldum. Başka diskoteklerden de teklif gelmeye başladı. Büyük sempozyumların kapanış partilerinde, büyük şirketlerin eğlencelerinde ya da mesela 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde, şurda burda DJ'lik yapmaya başladım. 1997'de Köln'de WDR adında büyük bir radyo kuruldu. Mülti kültürel bir kadro oluşturdular. Biz de Bremen'den o radyoya dört saatlik yayınlara başladık. Ben de orada radyoculuğa geçtim. Geçiş o geçiş.

Bu "Orient Garden", "Harem's Secret" serilerini yapmak nereden aklına geldi?

Aslında böyle bir şeyi içimden hep geçiriyordum. Bir gün bir fırsatım olsa, kafama göre parçaları bir albümde toplasam diye düşünüyordum. Bir buçuk sene önce bir plak şirketinden radyoyu aramışlar, benimle görüşmek istemişler: Tekno ve house'la ilgili Clubstar şirketi. Soulstar isminde bu tip çalışmalar için bir alt label kurmuşlar. Bu label'ın menejeri Türkiye kökenli, ama Türkiye'yle pek bağlantısı olmayan biri. Orient kökenli, ama birçok insana hitap edebilecek parçalardan oluşan bir derleme düşünüyorlardı.

Dünya müziğinin asıl yayılma mecrası bu tip kompilasyonlar oldu galiba. Senin böyle derleme albümlere özel bir merakın var mıydı?

Bu tip derlemeler son üç yılda çok arttı. Çoğu çok kötü oluyor, hiçbir konseptleri yok. Zaten beni o kötü derlemeler motive etti. Ama iyileri de oluyor. Yunanistan'daki Planetworks şirketinin yayınladığı "Al Bazaar" serisi fena değil mesela...

Bu kompilasyon furyasının en ünlüsü "Buddha Bar" serisi olsa gerek.

"Buddha Bar"a üçüncüden sonra öldü gözüyle bakıyorum. Şimdi altıncısı çıktı, ilk üçünü sahiden beğeniyorum. Böyle bir karışımı insanlara iyi sunarsan, beğenip alıyorlar. Bir sürü ülkeden çeşit çeşit stilleri ve müzisyenleri bir yerde topluyorsun, dünyayı insanın ayağına getiriyorsun.

Yöresel müzisyenlerin bir "dünya müziği" yaratmasında belirgin köşetaşları nelerdi?

Asıl yaygınlaşma Buena Vista Social Club'la başladı bence... Tabii ondan önce Ofra Haza, Youssou N'Dour, Femi Kuti, Nusret Fateh Ali Khan, Rachid Taha, Khaled... Mesela şimdi de Manu Chao bir dünya müziği starı haline geldi... Bundan yirmi sene önce Peter Gabriel'in şirketi Real World'ün ortaya çıkması da önemliydi.

Peter Gabriel figürü nasıl geliyor sana?

İşini bilen adam gözüyle de bakabiliriz pazarlama açısından. Ama yaptığı her işi güzel yaptı. Çok eleştiriliyor, ama o olmasaydı, Nusret Fateh'i hiç kimse duymayacaktı... Geçtiğimiz senelerde birisi Orhan Veli'yi Almancaya çevirdi, hiç beğenmedim, hatta çok sinir oldum: "Keşke çevirmeseydi de, Almanlar Orhan Veli'yi

Foto: Ayşegül Oğuz

18→

Gülbahar Kültür, arşivindeki en güzel world music albümlerini ve kompilasyonlarını Roll'cular için sıraladı...

EN GÜZEL 10 ALBÜM

01. Om Khalsoum - Anta Oumri *(Mısır)*
02. Terry Hall & Mushtaq - The Hour Of Two Lights *(İngiltere/Pakistan)*
03. Cesaria Evora - Club Sodade *(Cabo Verde)*
04. Maria Teresa Vera - The Cuban Legend *(Küba)*
05. The Gotan Project - La Revancha Del Tango *(Fransa/Arjantin)*
06. Rachid Taha - Diwân *(Cezayir/Fransa)*
07. Taraf De Haidouks - Band of Gypsy *(Romanya)*
08. Three Mustaphas Three - Play Musty For Me *(İngiltere/Balkanlar)*
09. Bally Sagoo - Dub Of Asia *(İngiltere)*
10. Nigel Kennedy & The Kroke - East meets east *(Polonya/İngiltere)*

EN GÜZEL 10 DERLEME

01. Arabia - The Women's Voice
02. Rembetika
03. Rough Guide to African Rap
04. Big Men - Rai meets Reggae
05. Verve - Remixes
06. Al Bazaar Vol. 2
07. Electric Gypsyland
08. Le Festival au Désert
09. Banghra - One Way Ticket To British Asia
10. Black & Proud 1 + 2

bu şekilde tanımasalardı" diye düşündüm. Sonra bir Alman arkadaşım "peki ben Orhan Veli'yi nasıl tanıyacaktım o zaman?" diye sordu. Haklı. O kadar kötü bir çeviriyi bile beğendiğine göre, Türkçesini okuyabilse kim bilir ne hissedecek...

David Byrne de Peter Gabriel'in New York'taki kardeşi gibi.

David Byrne de bu alanda çok iyi, Luaka Bop'un prodüksiyonları da harika... Aslında bu "dünya müziği" kavramı hiç hoşuma gitmiyor. Başka yerde uzaylı müziği mi var? Varsa, iyi müzik - kötü müzik vardır. İyi müzik Doğuda da, Batıda da vardır. Mesela Orhan Gencebay örneğini hiç anlayamıyorum. Bu adamı dünya müziği kategorisine nasıl sokmadılar, onu nasıl keşfetmediler bugüne kadar?

Sen radyoda çalıyor musun Gencebay?

Çalarım. Orhancı olduğumu hiç saklamadım. *(gülüyor)*

Peki Müzeyyen Senar çalıyor musun?

Vallahi çalıyorum. Ama öyle çalmam lazım ki, acıtmasın. Dolayısıyla, Müzeyyen'in her şeyini çalamam. Son çıkan düetlerini çalarak alıştırırım mesela. İki ay sonra da "hani daha evvel Tarkan'la düetini çaldığım bir sanatçı vardı, onun eski klasik çalışmaları da var, şimdi onlardan birini dinleyelim" diyebilirim. Müzeyyen'in çalacak parçasını mutlaka bulurum.

Türklerden kimleri çalıyorsun en çok?

İki saatlik bir programım var, 25-26 şarkıdan oluşuyor. Toplam dört-beş Türkçe şarkı çalarım her programda. Türkçe punk şarkısı çalamam ama, Athena'yı "Turkish ska" diye sunarak çalarım. Bugüne kadar Ragga Oktay da çaldım, Davut Güloğlu da. Popülaritesi olduğu için gereksiz elemanları da çalıyorum bazen... Funda Arar'ın, Candan Erçetin'in, Göksel'in bazı parçalarını beğeniyorum, çalıyorum... 6. Cadde grubunun "Sabuha"sına bayılıyorum, o da programıma uyar... Başka kimleri sayayım? Doublemoon'un ve Elec-trip'in prodüksiyonları iyi oluyor. Zaten buraya geldiğimde bütün Türkçe albümleri götürüyorum. Ama en önemlileri Fikret Kızılok, Erkin Koray, Barış Manço... Ben eskilerden kalmayım.

WDR'de Türkçe çalan bir sen mi varsın?

Hayır, mesela pazar günleri sadece Türkçe müziğin çalındığı başka bir program var. Orda Ebru Gündeş'den Serdar Ortaç uyuzuna kadar her şey çalınıyor zaten. Geçen gün radyoda birisi haftanın albümü olarak Çelik'in CD'sini seçmiş, kafayı yedim. Bu kadar da olmaz artık!.. Ben bu ay Ciwan Haco'nun "Sê sê" şarkısını best track olarak seçtim, yalnızca benim programımda değil, her gün radyoda dönecek. O parçayı gelecekte "Asian Garden" derlemesine de alacağım...

WDR'de sadece Türkçe müziğin çalındığı bir program var. Geçen gün birisi haftanın albümü olarak Çelik'in CD'sini seçmiş, kafayı yedim. Bu kadar da olmaz artık!..

Açık Radyo'daki "Global Beat" programından iyi tepkiler alıyor musun?

Radyodakilerden duyduğum kadarıyla beğeniliyormuş. Hatta iki saate çıkarmamı istediler, yapamayacağımı söyledim. Programı Bremen'de hazırlayıp bant olarak gönderiyorum. Ama sanki Açık Radyo'nun stüdyosundayım ve programı o anda yapıyormuşum gibi düşünüyorum. Repertuarım birazcık değişiyor, mesela Açık Radyo'da Türkçe şarkılar çalmıyorum.

Bir Almancıya hiphop'u, Cartel'i sormamak olmaz...

Hiphop'çu olmadığım için, ilk çıktıklarında Cartel'i biraz es geçmiştim. Ama farkındayım, çok iyi parçaları da var. Almanya'da hiphop gerçekten Türklerin elinde. Bazen isimlerinden tam anlaşılmıyor ama, en son çıkan Eko Fresh (Ekrem) denen çocuk da çok satıyor... Teknodan da nefret etmeme rağmen çok sevdiğim parçalar oluyor. Her stilin incisi vardır.

Derleme albümlerindeki CD'ler için ilginç alt başlıklar kullanıyorsun.

Birincisinde "inşallah" ve "maşallah"tı... İkincisi "selâmünaleyküm", "aleyküm-üs-selâm" oldu. Bütün dünyaya dağılıyor bu CD'ler. Belli kavramları insanlar biliyorlar. Dili bilmese dahi, biraz dünyaya açık insan inşallah, maşallah kelimelerini duymuştur mutlaka. "Harem's Secret"de ise Salome'yi kullandım. Tarihte Salome figürünü, onun dansını bilen bilir. Bilmeyen de öğrensin. Bir dahaki CD'de "helal" ve "haram"ı kullanacağım. Hızlı parçaların olduğu CD'nin adı "haram" olacak, dans ediliyor ya. *(gülüyor)* "Asian Garden"da "avare" ve "divane" kavramlarını kullanmayı düşünüyorum. Beş CD'si olan, on kelime öğreniversin Doğu kültüründen.

Derleme albümlerine şarkı seçerken neleri göz önünde bulunduruyorsun?

İyi oturmuş füzyonlara önem veriyorum. Benim bir Batı kulağım var, bir de Doğu kulağım. Herkes gibi ben de bazen tekini kullanmak istiyorum. Ama ikisini birden açarsam, ikisi birden giriyor.

Benim gibi düşünen çok müzisyen var. Doğuyu da, Batıyı da, her ikisini birden damıtmış müzisyenleri seçiyorum albümlerde...

Dünya müziğinin bu kadar yaygınlaşmasını açıklamak için genellikle "Batı kültürü kendini çok tekrarladı, tükendi" gibi kolaycı tarifler yapılıyor. Avrupa'daki göçmenlerin varlığı, onların kendini ifade etme arzusu görmezden geliniyor.

Almancada bir laf vardır, "bilmediğim bir şey beni kışkırtmaz" diye. Yabancı kültürlerden gelmiş milyonlarca insan varken, o insanları ne kadar reddetsen de, karşılıklı alışveriş oluşuyor. Asıl olay burda başlıyor.

Sanki ne kadar uğraşırsan uğraş dünya müziğini Türklere bu yaygınlıkta dinletemezsin gibi geliyor, mesela İstanbul gerçek bir kozmopolit merkez olmadıkça, başka milletlerle kültürel alışveriş başlamadıkça...

Bence Malezya'daki bir parçayı da Türkiye'deki biri sevebilir: Böyle bir iddiam var. Malezyalı olduğunu anlamadan sevse de, bu yeterli. Eğer severse, sonra araştırıp öğrenebilir. CD'lerde şarkılar arası geçişler öyle olmalı ki, yağ gibi aksın. Sevdiğim parçaları arka arkaya koymakla iş bitmiyor. Çok araştırarak ve zevkle yaptığım bir iş bu. Saatlerce internette araştırma yapıyorum, okuyorum... Çok fazla şey dinliyorum.

CD'lerin, bir world music starları resmigeçidi olmaktan ziyade, tanınmamış isimlerin ilginç şarkılarını içeriyor.

Araya tanınmayan insanları da mutlaka serpiştiriyorum, bu çalışmalar sırasında ben de yeni yeni şeyler keşfediyorum... Mesela Özbekistan'dan Yıldız Usmanova'yı tanıdığım için onun bir şarkısını alacaktım. Sonra bir takım adresler aradım, buldum, bana materyaller göndermelerini istedim. CD'lerden birini dinleyince, "Iggy Pop'un Özbekistan'da ne işi var" diye düşündüm. Meğer Gulfstream adında Özbek bir caz grubuymuş...

Clotaire K, Duoud, Souad Massi gibi son zamanlarda en sevdiğimiz yeni isimlere de senin albümlerinde rastlıyoruz.

Clotaire K, Fransa'da çok tuttu, Almanya'da da ilgi gördü. Şimdi de İngiltere'de Oojami'yle (Necmi Cavlı) birlikte bir şeyler yapıyorlar... Mesela Aida Nadeem'in pek tanınmadığını farkettim: Çok iyi müzik eğitimi almış bir Irak Türkmeni, Danimarka'da mülteci. Tarzına Araptronica diyorlar. Manyak bir şey. O da şimdi Oojami'yle çalışıyor.

Ortalıktan kaybolduğunu zannettiğimiz Dissidenten, Sapho gibi sanatçıların yeni çalışmalarına da senin derlemelerinde denk geldik.

Bu işi 80'lerde ilk kez Dissidenten başlattı: İlk multi kulti grup. Eski parçalarını remiksçilere verdiler, yirminci yılları şerefine geçen sene bir albüm çıktı... Dissidenten elemanları artık dağıtımla uğraşıyorlar, Putumayo albümlerini onlar pazarlıyor. Kendi label'ları var, müziği bırakmadılar, ama geri çekildiler. CD'lerde bir şarkısını kullandığım Cezayirli Hamid Baroudi de eskiden onların solistiydi.

Müzik artık hayatında yazıya baskın mı çıktı?

Hâlâ şiirle uğraşıyorum, şimdi biraz düzyazıya geçtim, roman yazıyorum, masallar yazıyorum. Eskiden, sevdiğim şiirleri derlemek, bir şiir antolojisi yapmak isterdim hep. Bu bana müzikte kısmet oldu. Bu CD'ler benim şiir antolojim.

Söyleşi: **Derya Bengi**

yıllardır bekleyen sanatçı

HAKAN TUNA Karanlıkta Güneş

CD, Kaset, Plak

arkaplan

arkaplan Müzik Basın Yayın
PK 20, 34710 Moda İstanbul t&f: 216 348 6958
www.arkaplan.com.tr www.hakantuna.com

TÜRKİYE GENEL DAĞITIM
SONET
Tel: 0 212 512 79 92 - 95

Norah Jones

Norah Jones'un bütün listelerin tepesine çıkması, bu gürültüsüz şarkıların böyle gürültü koparması, kim ne derse desin, dünya için hayırlı bir gelişme. İkinci albüm de birincisi gibi sıcak, sade (vanilyalı) ve güzel: "Feels Like Home". Norah bestekârlığını ilerletmiş, Tom Waits ve Townes Van Zandt gibi iki güzide insandan birer cover seslendirmiş, Dolly Parton'la düet yapmış, grubuna iki emektar The Band müzisyenini, Levon Helm ve Garth Hudson'u davet etmiş, daha ne istersiniz... Les Inrockuptibles'e bağlanıp önce Norah'yı, sonra da onunla ilk sözleşmeyi imzalayan Blue Note'un patronu Bruce Lundvall'un söylediklerini dinleyelim.

Hayır demek güzeldir

Norah Jones: Bu ikinci albümün çıkmasıyla birlikte içim ferahladı, nihayet yeniden müziğe, yalnızca müziğin kendisine dönebildim. Aylardır herkes başarımdan, omuzlarımda taşımak zorunda kaldığım düşünülen baskıdan, yaratılan şaşırtıcı beklentiden başka bir şey konuşmuyordu benimle. Oysa bütün bu soruları kendi kendime hiç sormuyordum. "Feels Like Home"un bir başarıyla mı, yoksa başarısızlıkla mı sonuçlanacağını bilmek de pek umurumda değil. Temel olarak, grubumla birlikte yapabileceğimizin en iyisini yaptık işte. Bu albüm ilerlememizi sağlayacak. Bir buçuk senedir bunu bekliyordum. Grammy ödüllerini almadan önce bile, tek düşündüğüm, başka bir şeye geçmek, başka bir sayfa açmaktı.

Bugün, "Come Away With Me" albümündeki şarkılarda kendinizi bulmakta güçlük mü çekiyorsunuz?

O albüm benim tarihimin bir parçası, ona sadığım. Ama 22 yaşımın portresinden başkaca bir şey değil. Atfedildiği kadar önem taşıdığını zannetmiyorum. İlk albümümdü ve geçmişte kaldı. Hayatımın iki senesi ondan bahsetmekle geçti, sanki uzun uzun, etraflıca yorumlamak zorunda kaldığım bir dönem fotoğrafı gibiydi. Bütün bu atıp tutmalar, şarkılarımla arama bir mesafe de koydu. Ayrıca hepsini haddinden fazla çaldım. Hiçbir şeyin üzerinde bu kadar durma alışkanlığım yoktur. "Come Away With Me"nin milyonlarca insan üzerinde niye böyle büyük bir etki yarattığını hiçbir zaman bilemeyeceğim. Bu benim analiz kabiliyetimi aşıyor. Böylesine kabul görmüş olmak hoş, ama dürüst olmak gerekirse, bana tamamen ölçüsüzce geliyor.

"Feels Like Home" albümünde, country tonları baskın çıkmış, caz gölgede kalmış gibi gözüküyor.

Bu ince ince hesaplanmış bir değişim değil. Doğrusu, son iki senedir grubumla birlikte bizi çok etkileyen country albümleri dinledik. Bu müzik epey zamandır kimliğimin bir parçası. Esasına bakarsanız, çocukluğumdan hatırladığım ilk şeyler Oklahomalı büyükannemin dinlediği country plakları. Daha sonra bu mirası biraz reddettim, çünkü ister istemez country'yle özdeşleşmiş eski kafalı anlayışla bir bağ kurmak istemiyordum. Ama bu müziğin geçmişiyle, saygın olduğu dönemlerle ilgili çok şey bildiğim söylenemezdi. Hank Willams'ın ya da Townes Van Zandt'ın country'sindeki koca dünyayı farketmem zaman aldı.

Bu albüm, gençliğinizin önemli bir bölümünü geçirdiğiniz Teksas'a üstü kapalı bir teşekkür anlamı taşıyor mu?

Öyle açık bir maksat taşımıyorum. Ama o yöreye sevgim sonsuz, insanların düşündüğü gibi muhafazakâr ve tek boyutlu bir yer olduğunu düşünmüyorum. Teksas'da bana iyi gelen bir tür ruhanî sükûnet ve sıcaklık vardır. Kendimi doğup büyüdüğüm Dallas'ta olduğu kadar, birkaç yıldır yaşadığım New York'ta da evimde hissediyorum. Müzikal kültürüm de böylece farklı kaynaklardan besleniyor. Annem sayesinde 12 yaşlarımdayken keşfettiğim caza ve klasiğe bayılırım, ama blues'u, Sly & The Family Stone funk'ını, eski rhythm'n'blues'ları da çok severim. Bütün bu referanslar müziğime doğrudan yansımayabilir, ama ilhamları üzerimden eksik olmuyor.

Bu albümde besteleriniz çok daha fazla. Kendinize artık daha mı çok güveniyorsunuz?

> **"Come Away With Me"nin milyonlarca insan üzerinde niye böyle büyük bir etki yarattığını hiçbir zaman bilemeyeceğim. Bu benim analiz kabiliyetimi aşıyor.**

Konserler olgunlaşma yolunda bana çok yardımcı oldu, ama her şeyden önce arkamdan ittiren grubumdu. Albümün "Fells Like Home" (Kendini evde hissetmek) adını taşıması da bu yüzden: İşte benim bugünkü ailem. Grubum eğitimli ve yaratıcı insanlardan oluşuyor; onlar benim hayatımı kurtaran çok değerli arkadaşlarım. Onlar olmasa, bu iki çılgınlık yılını nasıl atlatırdım, bilmiyorum. Muhtemelen ordan oraya savrulur dururdum.

Albümünüzde çok duygusal şarkılar olsa da, sırrınızı tam açmıyorsunuz sanki.

Yaradılış itibariyle, kartları kendime saklayan biriyim. Kendimi fazlasıyla sergileyen şarkılar da yazdım, ama onları bu albüme koymak istemedim. Belki de sadece yeterince güzel olmadıkları içindir. Gelecekte belki kendimi, içimdekileri daha fazla gözler önüne sereceğim, ama günlüğümden mahrem sayfaları şarkı olarak söyleme ihtiyacı duymuyorum. Fazla doğrudan, birebir anlatımları sevmiyorum. Böylesi itirafçılık biçimlerini tamamen farklı bir boyutta yansıtmayı bilen şarkı yazarları da var elbette. Misal, Joni Mitchell. Ve bir de, ruh hallerini aktarırken insanda şöyle bağırma arzusu uyandıran tipler var: "Kes zırlamayı, kapa şu çeneni!" Şu anda ben ikinci gruba dahilim galiba. Dolayısıyla, böyle şeyler hiç yazmayayım daha iyi.

Caz dünyasıyla olduğu kadar pop dünyasıyla da ortaklık kurmayı nasıl başardınız?

Sahiden de birdenbire, ilkgençliğimde bağlarımı tamamen kopardığım dünyanın tam kucağına düştüm. Ufakken çok radyo dinlerdim, en azından neler olup bittiğini bilirdim. Dokuz-on yaşlarımda, bütün albümlerini almasam da, konserlerine gitmesem de, Mötley Crüe ya da Megadeth gibi grupları sevdiğim bir dönemim oldu. Özellikle geceleri yatağımda dinlediğim Nirvana'ya da hayrandım... Dallas'taki Booker T. Washington lisesinin sanat bölümüne girdiğimde, bu müzikler adeta dünya yüzeyinden silindi gitti: Bundan böyle yalnızca cazın içindeydim. Pop dünyasını iki sene önce yeniden keşfettim, turnedeyken, lis-

→21

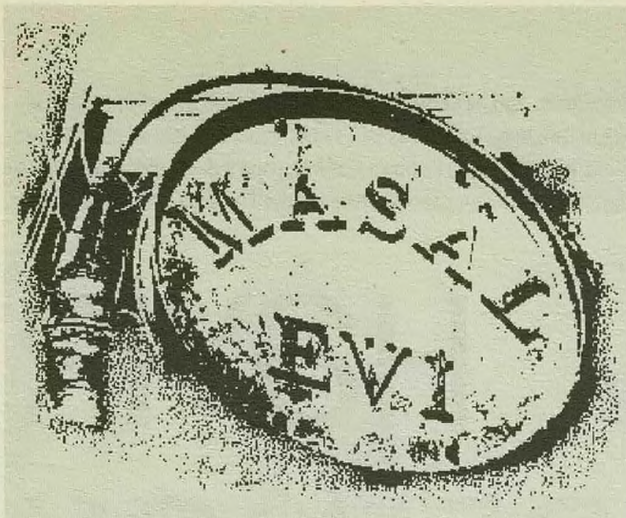

AKUSTİK DE NEY?

22 Nisan 2004 Perşembe Saat : 22.00

Demirhan Baylan

Akustik gitar, vokal

Berk Arıhan

Akustik gitar

Alper Maral

Muhtelif müzik enstrümanları

ÇEMBAK

kadife sk. no.33 kadıköy
tel. 0216 418 27 53
Ücretsizdir.

telerde yükselmekteyken. Artık Britney Spears'la aynı kategorideydim: Adını, sanını, çok ünlü biri olduğunu herkes kadar ben de biliyordum, ama müziğini duymamıştım bile. Yeniden radyoları dinlemeye, MTV'ye göz gezdirmeye başladığımda duyduklarım ve gördüklerimden dehşete düştüm. Yıllardır dinlediğim müziklerle aralarında bir uçurum vardı. Pop kültürü gerçekten çok tuhaf. Çok uç noktalar, çok aşırılık içeriyor. Etrafını çevreleyen sistemle karşılaştırdığında müzik ikincil önem taşıyor. Yine de bu kültürün içinde büyüleyici bir şeyler var. Bütün bu pop şarkıcılarının zirveye ulaşmak için yapmaya hazır oldukları şeyleri gördükçe hayretten donakalıyorum: Hepsinin kusursuz vücutları, harika sesleri var, hepsi de mükemmel birer dansçı... Gösteri ve eğlence dünyasının unsurlarına saygım sonsuz. Ama o dünyanın bir parçası olmak istemem. Benim için bir kâbus olur.

Şöhret bazı zorunlulukları da beraberinde taşıyor. Bunların üstesinden gelebiliyor musunuz, yoksa toptan red mi ediyorsunuz?

Benim için "hayır" demek kolay olmuştur her zaman. Bu kelimenin varlığı beni rahatlatıyor, ama benim yüzümden plak şirketimdekiler saçlarını başlarını yoluyor bazen. Mesela daha birkaç ay önce "Don't Know Why"ın gülünç bir remiksinin yayınlanmasını kesinlikle reddettim. Müzikal olarak tamamen fasafisoydu. Amaç onunla pop radyolarını fethetmekmiş, sadece bir pazarlama hamlesi yani. Eğer gerçekten sanatsal bir anlayışla yola çıkılmış olsa, remiks fikri muhtemelen beni de cezbederdi. Ciddi biriyle bağlantıya geçilirse, ortaya müzikal olarak güçlü bir şeyler çıkabilir. Ama bana getirilen şey, bir hit yaratmaya ve dolayısıyla daha fazla para kaldırmaya yarardı, adice bir şirket mantığı. Blue Note'dan çok şikayetçi olduğumu sanmayın, bence iyi bir şirket. Bazen benden veremeyeceğim tavizler bekliyorlar. Ortak bir zemin bulmayı başarmamız lazım. Biliyorum, mesleğimin içerisinde gazetecilerle konuşmak da var, ama müzikle ilgili sorular sormadıkları müddetçe mülâkat vermekten de kaçınıyorum. Kendimi politikadan ya da dereden tepeden bahsederken düşünemiyorum, benim rolüm, benim hedefim bu değil. Sırf kendi adım soyadımla albümler yayınlıyorum diye, bana mükemmeliyetçi ve her şeyi kontrol altında tutan kız imajı yüklenmesi doğru değil. Anlıyor musunuz, neden bazı işlerde gönülsüz olduğumu.

Dolly Parton veya Willie Nelson hayranlarıyla normal bir insan gibi hoşbeş ediyorlar, almak kadar vermeyi de biliyorlar. Umarım bu dürüstlükten izler bende de vardır.

Müziğinizden bahsederken de çok mütevazı davranıyorsunuz. Bu durum, tutkularınızın bir gün kaybolması riskini taşımıyor mu?

Daima, sahip olduklarımın en iyisini vermeye çalıştım. Ama yaptıklarımın çok büyük önem taşıdığını iddia edemem. İnsanlık için bir takım temel mesajları elimde bulundurmuyorum. Bu sadece müzik. Dünyayı değiştiremez. Asla insanlara birazcık keyif vermek dışında bir şey yapamam. Bu hem hiçbir şey değil, hem de pek çok şey. Bu onu ne alçaltır, ne de yüceltir. Dolly Parton'la karşılaştığım gün,

BLUE NOTE'DAN BRUCE LUNDVALL

Anında vuruldum

Bir gün, muhasebede çalışan kadınlardan biri telefon etti. Genç bir kadın caz şarkıcısıyla beni tanıştırmak istiyordu. Ertesi cumaya randevu verdim ve, dürüstçe söylemek gerekirse, Diana Krall'un uluslararası başarısından sonra ABD'de mantar gibi biten şu uzun boylu sarışın piyanistlerden birini bekliyordum yine. Benim için ilk sürpriz daha Norah kapıdan girerken oldu, ama asıl sürprizi şarkı söyleyişini dinlediğimde yaşadım. Üç şarkılık bir demo getirmişti: İki klasik, "Spring Can Really Hang You Up The Most" ve "Walking My Baby Back Home" ile Jesse Harris'e ait orijinal bir beste. Şarkı söyleyişine, piyano çalışına anında vuruldum. Öylesine hoşlanmıştım ki, üç şarkının sonunda, lafı hiç dolandırmadan, Blue Note'la sözleşme imzalamanın ilgisini çekip çekmediğini sordum. Gelişmenin hızından dili tutulmuştu adeta, "Emin misiniz? Daha 21 yaşındayım..." diyebildi sadece. Bir sonraki görüşmemiz, sözleşmenin imzalanması içindi.

Bobby McFerrin hariç, bir sanatçıyla bu kadar hızlı sözleşme imzalamak daha önce hiç başıma gelmemişti. Bu tür kararlar alırken, eğer karşımdaki işe inanıyorsam, sezgilerime güvenirim ve başkalarının fikrini sormam. Bu albümün de büyük yankı uyandıracağından hiç şüphem yoktu, ama açıkçası, dört milyon satacağı da bir an bile aklımdan geçmedi. Norah'nın, örneğin yine Blue Note'la sözleşme imzaladığım Rachelle Ferrell'inki gibi gösterişli bir sesi yok;

bu anlamda çok öğreticiydi. Yaşayan bir efsane olduğu söyleniyor, ama normal bir insan gibi kalmayı biliyor. Dolly Parton veya Willie Nelson'ın hayranlarıyla ilişkilerini biraz gözlemek yeterli: Onlarla normal bir insan gibi hoşbeş ediyorlar, onları can kulağıyla dinliyorlar. İnsanlar tarafından takdir görüyorlar, çünkü yaptıkları işe derinden bağlılar ve almak kadar vermeyi de biliyorlar. Umarım bu dürüstlükten izler bende de vardır, umarım ben de onlar gibi bir bilgeliğe erişirim.

Müziğinizin fazla mutedil, uysal olduğunu iddia eden eleştirmenlere nasıl tepki veriyorsunuz?

Müziğimi insanlara karşı saldırgan bulsalardı, daha çok kırılırdım. Problem şu ki, galiba söyleşilerimde çok açık sözlü davranıyorum. "Come Away With Me" albümü hakkında "biraz fazla şekerli", "ürkek" sıfatlarını ilk kullanan, kişiliğimi tam yansıtmadığını söyleyen benim. Belki de bir savunma mekanizmasıyla, eleştirmenlerden daha atik davranmak istemişimdir. Müziğim uysal, çünkü öyle olmasını istiyorum: Hoş, tatlı, kulaklara dost... John Coltrane ya da Beatles gibi devrimci, yenilikçi olmadığıma kuşku yok. İlerleme kaydediyorum, ama ne pahasına olursa olsun değil. Sırf insanları ters köşeye yatırma zevkini tatmin etmek için, bir heavy metal albümü yapıp kariyerimi sabote edemem. Müzik dünyasında bir yer elde ettim ve bunun tadını çıkarmak istediğimi söylemekten utanmıyorum. Daha gencim, kendime benzeyen bir müzik yaratma tutkusuyla bu oyunu oynamaya devam edecek enerjim var.

Çeviren: ***Derya Bengi***

Ferrell hiç zorlanmadan altı oktav çıkabiliyor. Norah'da beni her şeyden önce cezbeden sesinin dokusu ve sonra, yorumladığı şarkıların sözleriyle bütünleşmesi. Albüm için otuz küsur şarkı üzerinde çalıştık; Ellington'ın caz klasikleri kadar, daha pop esinli parçalar da vardı, çünkü Norah bu iki yönde de hareket edebiliyor. Bir caz albümü yapmak üzere yola çıktığımız halde, ilk albümü için daha çok bu pop hattan gitmeye karar verdi, hiç şüphesiz kendini orada daha rahat hissediyordu.

Bugün Blue Note'dan böyle bir albümün çıkabilmiş olması benim açımdan önemli, çünkü bu da cazı geliştirmenin bir başka yolu: Norah cazın içinde büyümüş, müzisyen kimliğini orada şekillendirmiş; albümünde öyle unsurlar var ki, eğer oradan gelmeseydi, bunların olması mümkün değil. Standart parçalardan oluşan bir albüm yapması yeterliydi, bu da eminim bir gün olacak ve kimsenin onun caz şarkıcılığı yeteneğinden şüphesi kalmayacak. Her neyse, Norah'nın prodüksiyonla ilgili çok kesin fikirleri vardı. Albümün mutlaka çok yalın olmasını, büyük efektlere başvurulmamasını istiyordu, zaten şahane olan demosundaki niteliği koruyarak, samimi ve entim kalmayı arzu ediyordu. Müthiş bir gelişme kapasitesine sahip olduğuna eminim: İlk albümü için sadece birkaç şarkı yazdı, ama bundan sonra çıkacak albümlerde birinci sınıf bir besteci olduğu da görülecek. Şurası açık ki, zaman onun için çalışıyor.

Norah beni şaşkınlıktan şaşkınlığa sürükledi, sözleşmeyi imzaladıktan haftalar sonra, Ravi Shankar'ın kızı olduğunu öğrendim. Babasının ismiyle tanınmak istemiyordu. Çok matrak, çünkü benim bir plak şirketim daha var ve Ravi'yle diğer kızı Anoushka'nın albümleri de oradan çıkıyor. Farkında olmadan, bütün aileyi bir araya getirmiş oldum.

Çeviren: ***S.İ.***

EVEREST

edebiyat...

KURBAN SAID

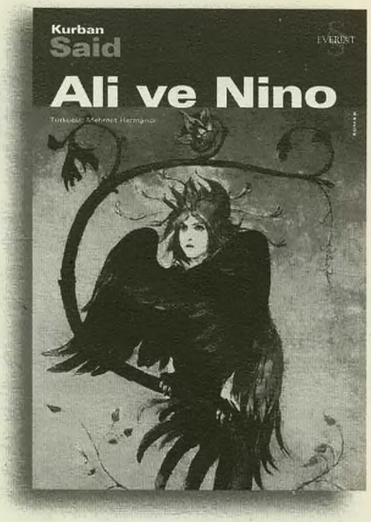

Kurban Said'in başyapıtı olan **Ali ve Nino,** ilk kez 1937'de Viyana'da yayınlandığında yüzyılın ölümsüz aşk romanlarından biri olarak değerlendirilmiş, **Romeo ve Juliet, Rüzgâr Gibi Geçti, Dr. Jivago** gibi unutulmaz aşk öyküleriyle kıyaslanmıştır. Egzotik çöl manzarasını fon alan bu büyüleyici roman, farklı dinlerine, kültürlerine ve savaşa rağmen birbirlerine tutkuyla bağlı kalan iki insanın öyküsünü anlatır. **Binbir Gece Masalları** tadındaki bu kitabın günışığına çıkışı en az Ali ve Nino'nun öyküsü kadar gizemli ve ilgi çekicidir.

CHRISTINE KERDELLANT

Erkekler seviştikten sonra kadınlar hakkında ne düşünürler? Haftalık kadın dergisi Eva'da çalışan Marianne, 33 yaşına yeni basmıştır. Sevgilisi Julien onu 2 yıl önce terk ettiğinden beri Marianne, BİE'sini (Bekâr İdeal Erkek) aramaktadır ve yalnızlığa nasıl karşı koyacağına dair kendini sorgulamaya başlar. **Ancak o korkunç soru asla değişmez: Erkekler seviştikten sonra kadınlar hakkında gerçekten ne düşünürler?**

www.everestyayinlari.com

COURTNEY LOVE

Ha çıktı ha çıkacak derken, Hole'un "Celebrity Skin" albümünden altı yıl sonra, Courtney Love'ın ilk solo albümü nihayet gün yüzü gördü. Uyuşturucu ve velayet davaları, bulvar gazetelerinde alem haberleri, sinema projeleri arasından parlayan "America's Sweetheart", bangır bangır gitarlarla, meydan okuyan sözlerle ilerliyor, 60'ların garage rock'unu, 70'lerin punk'ını, 90'ların grunge'ını bir palette karıp ham bir rock'n'roll tablosu çiziyor. Cosmo'ların, Vanity Fair'lerin kapağındaki değil ama, bu albümdeki Courtney Love, evet, bizce de Amerika'nın gülü...

BAUDELAIRE'DEN RİLKE'YE

"America's Sweetheart"ı yapmak kolay oldu mu?

Courtney Love: Hiçbir albüm öyle kolay yapılmaz. Bu albümde bir sürü ilk gerçekleşti: İlk aşk şarkımı bu albüm için yazdım, sonra ikincisini, üçüncüsünü, hatta belki de dördüncüsünü. Rock yıldızı Baudelaire safhamı geçtim, bir nevi Rilke aşamasına geldim.

Son Hole albümünden bu yana niçin bu kadar vakit geçti?

İki yıl boyunca tek bir şarkı bile yazamadım, bunu istemedim de. Sonra Woodstock'a katıldım ve olay döndü. Önce "Hold On To Me"yi yazdım, beni ilerlemeye o şarkı teşvik etti.

Bu zaman zarfında beste tarzınızda bir değişiklik oldu mu?

Pek o kadar olmadı. Genellikle grup formatında yazarım, yalnız başıma yatak odamda yazdıklarım haricinde. Genellikle kadınlarla beraber yazmaktan hoşlanırım.

Linda Perry'yle teşrik-i mesainiz nasıl oldu?

Onu bilhassa seçmemiştim. Patty (Schemel) onunla ahbap, beni de Linda'nın evine Patty götürdü. Onunla çalışmak iyi idman olur diye düşündüm. Linda'nın benimle ilişkisi diğer "müşteri"lerine göre farklı, pek çok gece alemimiz oldu beraber, üçlere, dörtlere kadar. Linda benimle beraber yazabilmek için çok uğraş verdi; standart usûl, John / Paul (Lennon / McCartney) tarzında çalıştık. Stüdyosuna girdiğimde Robert Plant'in bir fotoğrafını ve Grace Slick'in Janis Joplin'i öperkenki bir fotoğrafı gördüm, onunla çalışmanın hayatımın en büyük tecrübelerinden biri olacağını anladım, öyle de oldu... Şarkı sözleri hakkında hiç sorun olmadı aramızda, onları ben yazdım, ama Linda'nın defterime dahil olmasına izin verdim. Başka insanlardan böyle şeyler talep etmem, Linda'dan ettim. "Sunset Strip" şarkısının ilk dizesinde büyük payı var. Linda'yla çalışmak harikaydı, aynı Babes In Toyland dönemimdeki gibiydi. Linda için banyo yapmak gibi bir şeydi benimle çalışmak. Basbayağı rock yazdık beraber, rock'taki yaratıcılığı benimle beraber ortaya çıktı. Linda'yla çalışırken bazen ben John oluyordum, o Paul, bazen de tam tersi. Her iki durum da iyiydi.

Neden Bernie Taupin'e söz yazdırmak istediniz?

Çünkü o Bernie Taupin. Komik ve parlak bir durum bu. Tam bir profesyonel Bernie. Onun şarkı sözleriyle büyüdüm, dördüncü kuşak mezunlardan biri gibi hissediyorum kendimi. Onun yazdıkları tam anlamıyla "ben olmayan" sözlerdi, onları okumak hakikaten tuhaftı. "Malibu" isimli şarkım Grammy'ye aday gösterildi, Bernie Taupin'le Van Dyke Parks şarkının kompozisyonu hakkında tartışmışlardı. Üzerimden atmayacağım tek baskı o tartışmadır.

Kayıtları neden Fransa'da yaptınız?

Amerika'da herkes SSL cihazlarını kullanıyor. Stüdyoya Linda'yı görmeye gitmiştim, Christina (Aguilera) da oradaydı, stüdyoda hiç kasetçalar yoktu. O gün bugündür "Exile On Main Street"i düşünüyorum: Aksamalar olabilir ama, netice itibariyle o kayıt koşullarından çok şaşırtıcı ve güzel bir çalışma çıkmış. İnsanlar inanılmazmış... Fransa dünyada en sevdiğim yerlerden biri. Evimdeymişim gibi hissediyorum orada, kızım da çok seviyor orayı. Olağanüstü güzel, doğal vakit geçirdim Fransa'da. Kaldığımız yerin çok doğal, ahşapla iç içe bir atmosferi vardı. "Celebrity Skin"i çok seviyorum, ama bu albümün stüdyodaki kayıt sırasından çıkmış gibi olmasını istemedim. Tam anlamıyla izole olmak istiyordum, izole olmak için de amma güzel bir yer Fransa!

Solo albüm yapmak sizin için özgürleştirici, ilerletici oldu mu?

Hole bir gruptu, ama benim için bir grup olmaktan çıkmıştı. Artık bir demokrasideymişim gibi davranmak istemiyorum. Müzisyenler ya da stüdyo cambazları kiralamak istemedim. Bu albümün yapımında rol alan herkesin söz hakkı vardır bu albüm üzerinde, her biri albümden bir parçaya sahiptir. Mesela Queens Of The Stone Age elemanları nasıl devam ediyorlar, bilemiyorum, ama ben daha farklı yürütüyorum işleri. Başkasına ait olan bir şarkıyı paylaşmak ve dinlemek istemiyorum, her ne kadar eskiden bunu yaptıysam da. Patty'yle Larry *(Schemel kardeşler)* "But Julian I Am A Little Bit Older Than You"nun *("Fakat Julian, ben senden biraz daha yaşlıyım" –Strokes'un solisti Julian Casablancas'a hitaben)* müziklerini getirdiler, çok hoşuma gitti ve müziğin üzerine söz yazdım. Çalışmalar genellikle demokratikti işte.

Linda Perry'nin stüdyosuna girdiğimde Grace Slick'in Janis Joplin'i öperkenki bir fotoğrafını gördüm, onunla çalışmanın hayatımın en büyük tecrübelerinden biri olacağını anladım.

"Mono"yu ve albümdeki birkaç şarkıyı aslında Patty Schemel'in yazdığı doğru mu?

Patty'yle Larry "Julian"ın müziğini yaptı, ben de sözlerini yazdım, yalan yok. "Mono"nun müziğiyse Linda, Patty, Larry ve benim ortak çalışmamızın ürünü. Sözler bana, müzik hepimize ait. Savunma pozisyonuna geçmeyeceğim: Bu albümün her bir noktasında, her şarkıda, her notada benim pençelerimin izleri var...

"All The Drugs"da provokatif davrandığınızı düşünüyor musunuz?

Kendimi sansürlememi mi tercih ederdiniz? Sözlere maddeler yerine aşk lafını yerleştirmeye çalıştım, neredeyse kusuyordum.

Albümün adı neden "America's Sweetheart"?

İronik bir başlık değil o. Tırnak içinde kullanmadım başlığı. İnsanların bilmesini istediğim tek şey bu: İroni yaşını çoktan geçtim.

24→

BİR ZAMANLAR COURTNEY

Ya sev, YA TERKET

9 Temmuz 1965'te doğan Courtney, deneysel psikolog bir anne ile Grateful Dead komününe dahil, grubun torbacılığını yapan bir babanın kızı: "Hatırladığım ilk şeyler, bir sürü hippinin arasında, annemin bana bahar ayını taklit etmemi söylediği yorumsal dans seansları. Yüzüme boyalar sürüp duran, çadırlarda yaşayan vahşi gözlü insanlar..." Courtney daha üç yaşındayken ilk terapisine girdi. Sonrası da uzun bir macera. İngiltere ve Yeni Zelanda'ya uğradı, bir mağazada hırsızlık yaptığı için Oregon Islahevi'nde bir yıl geçirdi, hayatını striptiz yaparak ve punk gruplarında şarkı söylerek kazandı. Alex Cox'ın "Sid & Nancy" filminde küçük bir rol kaptıktan sonra yönetmenin dikkatini çekti ve "Straight To Hell" filminde başrolü oynadı. 90'ların başında Hole'u kurdu. Courtney'yle tanışanların ortak izlenimi şuydu: "Kendine güvenen, sürekli caka satan ve bunu gizlemeyen biri... Onu ya sever ya da nefret edersiniz, ama gözardı etmeniz mümkün değildir onu."

1991 yılında karşılaştıklarında, Courtney, Kurt'ü, midesine bir yumruk atarak selamlamıştı. İlk başlarda onları bir araya getiren şey uyuşturucuydu: "Bende Vicodin, onda da Hycomine öksürük şurubu vardı. O şurubu içmemesini, midesine iyi gelmeyeceğini söyledim." Kısa süre sonra ilişkileri aşka dönüştü.

Courtney, önemli önemsiz her kararda Cobain'in fikrini sorduğu belki de tek kişiydi. Feminizm gibi ilgi alanlarını da Cobain'e bulaştırdı ve bunlar zamanla Nirvana'nın şarkı sözlerinde yankılarını buldu. Daha da ileri giderek, sahneye Courtney'nin iç çamaşırlarını giyerek çıkmayı adet haline getirdi. Courtney'nin "Kurt şehirdeki erkeklerin yarısını götürdü, ben de 15 kadınla yatmışımdır" türünden açıklamaları çiftin kötü şöhretini pekiştirdi. Nirvana'nın patlayışının ve Cobain'in starlığa terfi edişinin ardından, uyuşturucular ilişkilerinin gidişatını daha çok belirler oldu. İkisi de eroine takılıyorlardı ve çifti gören herkes, kafayı artık iyice yediklerini düşünüyordu. Courtney'nin karakteri ve Cobain'in yanında ikinci role rıza göstermemesi onu kısa sürede "kötü örnek" haline getirdi. Yoko Ono-John Lennon birlikteliğinde işleyen mekanizma, Courtney için de çalışıyordu. Onu eroinman ve oportünist bir kadın olarak lanse etti medya. Tüm söylentilere rağmen 18 Ağustos 1992'de kızları Frances Bean gayet sağlıklı bir şekilde dünyaya geldi...

Cobain Roma'da aşırı dozdan komaya girdiğinde, uzun bir aradan sonra Courtney'yle ilk defa buluşmuşlardı. Cobain'in uyuşturucu kullanımı ve giderek derinleşen depresyonu kavgalı dövüşlü bir hayata çevirmişti ilişkilerini. Courtney'yle buluşmasını uyuşturucu kokteyliyle kutlayan Cobain'in hastaneye kaldırılışı sonun başlangıcı gibiydi. O geceyi Courtney şöyle anlatıyor: "Bana güller almıştı. Roma tarihini sevdiğimi bildiği için Colosseum'dan bir parça getirmişti. Biraz şampanya içtim, bir valium aldım ve uyuyakaldım. Sabah 3-4 gibi onunla sevişmek için uyandım, ama yatağın öbür ucunda, cebinde binlerce dolarla kendinden geçmişti. Yanında bir not vardı: 'Beni artık sevmiyorsun. Boşanmaktansa ölürüm daha iyi.' Herhalde elli tane falan hap almıştı. Bir intihar denemesi olduğu kesindi, ama aslında tek istediği sevişmekti. Eğer havamda olsaydım ve orada onunla sevişebilseydim, bütün bunlar başına gelmeyebilirdi."

Ölümü haber verildiğinde, Courtney ilk uçakla eve döndü ve Cobain'in saçlarından bir tutam keserek sakladı. Cobain'in ölümü, cadı avına benzer bir kampanyaya daha neden oldu. Bir yandan ortada "Courtney yaptı!" yazılı tişörtlerle dolaşan insanlar vardı. Diğer yanda, Courtney'nin kadın kitlesi. Bu dönemin sonunda belki de rock tarihinin en ironik ismine sahip albümle çıkageldi Courtney: "Live Through This". Kısa süre sonra Hole'un basçısı aşırı dozdan ölü bulundu. Tekrar gözler Courtney'nin üzerine çevrildi. Hole'un dağılacağı söylenirken Courtney MTV törenlerine Michael Stipe'la birlikte katılarak kamunun önüne çıktı. O dönem Hole'u izleyenler sahnede ya "rahatsız edici bir şekilde kontrolden çıkmış birini" ya da "feminizmin yeni ikonu, güçlü kadını" görüyorlardı.

Her iki durumda da Courtney, ünlü olmadığı dönemlerde tanıştığı insanların üzerinde bıraktığı etkiyi bırakıyordu: "Onu ya seversiniz ya da nefret edersiniz, ama görmezden gelemezsiniz."

(Christopher Sandford'un "Kurt Cobain" isimli biyografisinden derleyen Ogan Güner)

BİR NEVİ MANİFESTO: SENE 2001, COURTNEY LOVE NME'YE İÇİNİ DÖKÜYOR

HAMLET LEZBİYENDİ.

Courtney Love: Müzik aleminde görülmemiş bir hesabım var. İçimde bir yangın var. Her şeyi alaşağı etmek istiyorum, böyle doğdum, bununla yaşamayı da öğrendim. "Life Despite God" diye bir şarkı yazdım, uçakların binalara çarptığı, kıyamet halinde bir şehri anlatıyordu. 11 Eylül'den haftalar önce yazmıştım. Şarkı sözlerim vücut buldukça bir cereyana kapıldığımı anlıyorum... Her bir şarkı üzerinde çok fazla çalışıyorum, bir mükemmeliyetçiyim, duygunun gelmesini, o duyguya ihtiyaç duymayı bekliyorum. "Celebrity Skin"de kendimi California'yla sarıp sarmalamak, memleketimin problemsiz ruhuyla dolmak istemiştim. Keder ve acı içindeydim, ama bu sorunlarla baş etmeye çalışmak istemiyordum. Karanlığı çağırmak, loş odalarda kırmızı mumlarla oturmak istemiyordum. Güneşli bir sound istiyordum, en marazi sözlerle bile. Kötülüğü inkâr etmek istiyordum. Hollywood hastanesinde kanser koğuşu bulabileceğinizi zannetmiyorum –bilâkis, saklayıp gömerler bu hastalığı. Ölüm, karanlık ve korku –bunlar orada duruyor ama, müzikal olarak işaret etmek istemiyordum bunları. Yine de, şarkı sözleriyle yaptım bunu...

Son birkaç senedir epey film çekiminde bulundum. Bu bana çok şey öğretti –oyunculuktan ziyade, yönetim açısından: Bırakacağınız mirasa nasıl odaklanırsınız, her bir davul sesi için mikrofonları bizzat kendiniz nasıl yerleştirirsiniz, ihtiyaç duyduğunuz en iyi mühendisleri nasıl bulabilirsiniz, hangi yaylılar işine yarar, nasıl kurallar koymak gerekir?.. Daha önce bu teknik işlerde hiç böyle sorumluluk almamıştım. Yeni yetmeyken kısa bir ses mühendisliği öğrenimim olmuştu, belki de ilk kadın rock prodüktörü olmak istiyordum. İçimde her zaman gizli bir teknik mantık mevcut olmuştur...

"Celebrity Skin"de eksik olan, benim içsel ritmim. Ancak bu sene anlayabildim: Prodüktör davulcuya başka, basçıya, bana başka bir ses vermişti. Sabotaj ya da tecavüz gibi bir şey bu, ritmime tecavüz etmek gibi... Başkalarının benim yazdıklarımın üzerinde sorumluluk ve kontrol almalarına yol açmak benim hatam. Bu bir daha olmayacak.

Sen şırfıntı, o dahi

Onlardan daha fazla, hatta onlar kadar satarsan oğlanlar deli oluyor. Rock çalan bir kadın nadir rastlanan bir şey, dolayısıyla öyle ya da böyle bir parça istiyorlar senden, "üzerinde emeği geçenlerden biri" olmak sıfatıyla –kıçından bir parça, tarihinden bir parça, ölümsüzlüğünden bir parça... Seni sikmek istiyorlar, ve içlerinden biriyle bir odada bir gece geçirirsen, her şeyi kendisinin yazdığını bağırıyor adam, ya da, daha sık rastlanan bir durum, onun biletlerini satmasına yardımcı olmanı rica ediyor ve en savunmasız zamanında fişini çekmek istiyor. Bütün bunlara alıştım. Keşke daha büyük bir kız cemaati olsaydı...

Rock'ta o kadar çok kadın yok, kulüplerin seviyesinden dolayı ve yeni şeyler arzusu yüzünden. Pek çok kadın ve erkek rock eleştirmeni bir kızdan ya da dört kızdan dünyayı sallamalarını istiyor. Bunun olmayacağına kani olmuş durumdalar ve hep şüphe duyuyorlar. Bu durum bütün kadınlar için kâbus haline geliyor. Erkek emsallerinle mukayese ederek sana takacakları lâkaplara, seni konumlandıracakları yerlere hazırlıklı olman lazım...

Sen bir yosmasındır, pasaklı bir kadınsındır, o yiğit bir delikanlıdır ve kadınların bayıldığı bir adamdır. Sen bir hilkat garibesi, kusan bir zavallı, kılıksız bir ayyaş olursun, o karizmatik, gururlu, yırtıcı bir içici ve bir Diyonizyen olur. Sen gelişigüzel takılan, umutsuz bir vakasındır, o yüce gönüllü, acılar çekmiş biri. Sen bir şırfıntısındır, isterik aşiftenin tekisindir, o yabancılaşmış ve agresif biri. Sen muhteris bir kontrol manyağısındır, o ise her şeye hakimdir, büyük kokocudur, koca yaraklıdır, insanüstü bir teknik ve ruhla enstrümanını yeniden icat eden bir dahidir... Sen meşum sarışınsındır, ya da minicik bir çocuk, ya da bir orospu. O gizemleri olan biridir, kozmik şeytanlarla mücadele eder. Sonra, mesela benim durumumda, şarkı sözlerinin en az yarısı sana aittir, ama sen hâlâ iptidaî bir varlıksındır, o ise acılar çekmiş bir dahidir...

Hakkında söylenenlere kulaklarını tıkarsan ve aksini müziğinle ispat edersen, kimin umurundadır bunlar? Ama bu, kadınlar için en zor tarafı işin. Woodstock'da, pek çok kızın tecavüze uğradığı Limp Bizkit gününde, organizatör sırf kadınların çaldığı Lilith gününde çalmamız için ısrar etti. Offspring, Bizkit ve Metallica'yla aynı gün çalacağımızı, aksi takdirde siktirip gitmesini söyledim. O kalabalığı kontrol altında tutabileceğimizi biliyordum. Bizden bir gün önce kadın müzisyenler "memelerini aç" çığlıklarından deliye dönmüşlerdi; insanlar şarkıların sözlerini bildiği sürece, çakmaklar da havadaysa, vız gelir tırıs gider bunlar bana. Ben de havamdaysam, memelerimi gösteririm. Harika memelerim var. Bu benim bedenim, kontrolü de bende. Memelerini hiçbir zaman göstermeyecek kadın sanatçıları yargılayacak değilim, ama acılarını da hissetmem. Korku duymamayı öğrenerek yetiştirildim. Ne istersem onu olacağımı öğrendim. Çocukluğumda ne olmuşsa olmuş, ben istemediğim takdirde erkeklerin oyununu oynamak zorunda olmadığımı öğrendim, beni bu haktan mahrum edemezsiniz. Bu durum insanları çileden çıkarıyor, ama bunun özrünü dileyecek değilim.

Rock çalan kadın nadir rastlanan bir şey, dolayısıyla bir parça istiyorlar senden, "üzerinde emeği geçenlerden biri" olmak sıfatıyla –kıçından bir parça, tarihinden bir parça...

Kızlar ne alemde?

Kızların hepsi en önde olmak istiyor, kimse basçı olmak istemiyor. Kenickie'de, Bikini Kill'de, Huggy Bear'da ya da başka bir yerlerde başlıyorsun ve kitlesel bir ilgiyle tanışıyorsun. Sonra asıl meseleye (Bir sonraki "Nevermind"ı kim yazacak? "Ok Computer"ı kim altedecek?) odaklanmak yerine, liseli çocuklara has manifestolarında, kötü icralarda kayboluyorsun. Derken birdenbire, basında azıcık yer alınca, bütün oğlanlar etrafında dolanmaya başlıyor. Bir erkek müzisyene bir mankenden daha çok kredi kazandırabilirsin artık, ama daha karanlık bir şeyler de var burada. Vaktiyle harika bir deneme yazarı olan bir Bikini Kill elemanı, dünyanın en büyük gruplarının elemanlarından biri-

nin mülti milyon dolarlık dairesinde kalıyor. İşte trajedi bu. Ben Cobain'in parasına dokunmuyorum, hepsi kızıma gidiyor. Kendi paramı kendim kazanıyorum. O paranın benim param olduğunu hissetmiyorum. O para Frances'a ait...
Neyse, kızlar dergilere çıkıyorlar, basın peşlerine düşüyor ve gruplar o lanet kafalarını kaybediyorlar. Bunu hiç anlayamıyorlar. Manşete çıkıyorlar, çünkü onlar kız. Umarım bunları söylerken o huysuz Chrissie Hynde pozisyonuna düşmüyorumdur, çünkü söyleşilerinde kız müzisyenlerden nefret ediyor gibi duruyor, ben nefret etmiyorum. Meşhur olunca soruyorlar kızlara: "Kız olmak nasıl bir şey?" En son ne zaman işe yaradı kız grubu olmak? Ciddiye alınabilecek tam teşekküllü kız grubu en son Bangles olmuştu. PJ'e, Lucinda'ya saygı duyuyorum, ama onlar müstakil insanlar, toplu çalışan bir gruba dahil değiller. Evet, Sleater-Kinney plakları hoşuma gidiyor, ama Oasis'in karşısında esameleri okunuyor mu? Sleater-Kinney'den Janet Weiss şöyle demişti bana: "Herkes senin kadar büyümek istemiyor. Sende yükselme hırsı var, bizse dünya hakimiyeti filan istemiyoruz." Haklı olduğunu düşünmüştüm, ama sonra zengin bir aileden geldiğini öğrendim, böyle bir şeyi söyleyecek genişliği vardı demek ki.

Satış nedir?

Bir kere sahneye çıkıp da okullu kızlar gibi şiirler okuduysan, hep orada kalacaksın anlamına mı gelir bu? Bir platform oluşturacak imkânın ve kabiliyetin varsa hele? İşte burada medyatik biri, bir "ünlü" olma imkânı var, bunun aptalca ve geçici bir şey olduğunu da hepimiz biliyoruz, ama neden bunu beslemeyelim, kullanmayalım ki? Bu durum asıl cevherin, sanatın kuvvetlenmesine yarar. Davayı satmak üzerine bir sürü saçmalık okuyup durduk. Yapmaman gereken, sana aslında ters gelen bir şeyin karşılığında ödüllendiriliyorsan, satış yapmışsın demektir. Ben mesela US dergisinin kapağına çıktım. Eagles kokan, 70'lerin dekadan California'sı gibi bir fotoğraf olsun istiyordum, ama Pamela Anderson'a döndüm kapakta. Korkunç bir şeydi, ama maksadım bu değildi, ve bir ayda attım bu durumun verdiği ağırlığı. Bunun dışında, "acaba satışta mıyım" diye düşündüğüm tek bir olay hatırlamıyorum.

She's the boss

Her takımın bir kaptanı vardır. Bazen bazı gruplar Jason Pierce gibi yaparlar –liderler first class uçağa biner, diğerleri otobüse talim eder. Ben o çeşit bir lider değilim, asla da olmayacağım.
Sikişmek kadar sert bir şeydir benimle çalışmak, ama komiktir de. Hoşunuza gitmiyorsa No Doubt'a takılırsınız, olur biter. Ayrıca ben kendimi hiç ciddiye almam, hiç öyle kasvetli durumlara girmem, Axl / Reznor / Brian Wilson tipi "dahi çalışıyor" huysuzlukları da olmaz çevremde. Osurabilirsiniz, geğirebilirsiniz, yapmacık bir oyuncu olabilirsiniz, kendi sorunlarınızla uğraşabilirsiniz, zehirinizi alabilirsiniz. Eğlenceyi severim, ama patron benim. Hoş bir patronum, ama sertim. Müziğimi eleştirebilirsiniz, boktan biri olduğumu söyleyebilirsiniz, kendi işinizi yapmaya gönüllü olduktan sonra hiç farketmez. Benim için eğlence, ortaya iyi bir iş çıkarmaktır. Eğlence, kimsenin aklına gelmeyen bir davul sesidir, bir şeyi kimsenin kullanmadığı bir biçimde kullanmaktır.

Kadın müzisyenler "memelerini aç" çığlıklarından deliye dönmüşlerdi; vız gelir tırıs gider bunlar bana. Havamdaysam, memelerimi gösteririm. Bu benim bedenim, kontrolü bende.

60'ların garage rock'u

60'ların garaj müziğini hep sevdim. Oralardan biraz enerji taşımak istiyorum bugüne. MC5'ın Fred "Sonic" Smith'ini yeniden keşfetmek istiyorum. Bu müziği daha modern bir şekilde yeniden yorumlamanın vaktidir. Hiçbir şey beni Nuggets ya da Zombies kadar çekmiyor, Led Zeppelin'le beraber dünyanın belki de en büyük grubu Zombies. İngilizlerin su katılmadık mükemmelliğin Led Zeppelin'de olduğunu zannetmek gibi bir problemi var, ama bu grubun da bazen mükemmelliği yakaladığını kabul etmek gerek...
Bugünlerde çokça Moby de dinliyorum. Teknik kafası bana çok benziyor. Bir melodi zevki var ve rock kullanıyor Moby, üzerimde bariz bir etkisi var. Ama ben bir disko şarkıcısı değilim, öyle olsaydım, disko şarkıcılarıyla yıllar evvelinden diz dize olurdum. Ama boş verin, benim şarkılarımla dans etmeyin, hoşuma gitmez bu. Aphex Twin'i, Roni Size'ı, derin, ağır ritmi olan şeyleri seviyorum. İlk DMX'i de sevmiştim, ama Nellee Hooper'la aynı odada oturmam, her ne kadar komik biri olsa da, bir evren yaratmış olsa da.

Johnny Rotten formülü

Şu anda yapılan müziğin derhal değişmesini isterim. Wham! kadar hızlı olmalı bu müziklerin yok oluşu, ama arkalarında Wham! gibi bir itibar bırakmadan. Fred Durst *(Limp Bizkit'in lideri)* fazlasıyla sert bir maskülen, erkek taklidi yapıyor gibi... Nu-metal, bir ülke dolusu oğlan bir araya gelmiş de Johnny Rotten'ın kızlarla sevişmeye dair söylediklerini doğruluyor gibi geliyor bana: "Üç dakikada abanıp ezmek ve öfkeden delirtmek." Fred bu konuda tam bir idareci gibi. Sesinde hiçbir değer, sekse, sanata, ölüme, aşka dair hiçbir şey duyamıyorum. Beyhude bir söyleyiş...
Korn'dan hoşlanmıyor değilim. Kendilerini kaybetmeden önce At The Drive-In'i de severdim. Sonra System Of A Down'la Rage Against The Machine. Erkeklerin erkekler için yaptığı müzikten hoşlanırım... Strokes'çuları da sevdim. Julian'ı (Casablancas) tuhaf biçimde kendime benzetiyorum. Yirmi yaşımda Joey Ramone'la tanıştığım halim gibi. Winona'yı (Ryder) götürmüştüm konserlerine, ne olup bittiğinin pek farkında değildi, saçlarının yavaş yavaş dikildiğini, gözlerinin kaydığını gördüm, belli belirsiz mırıldanıyordu: "Tanrım... The... Replacements'dan... beri..." Winona sizi sevdiyse, olay bitmiştir.

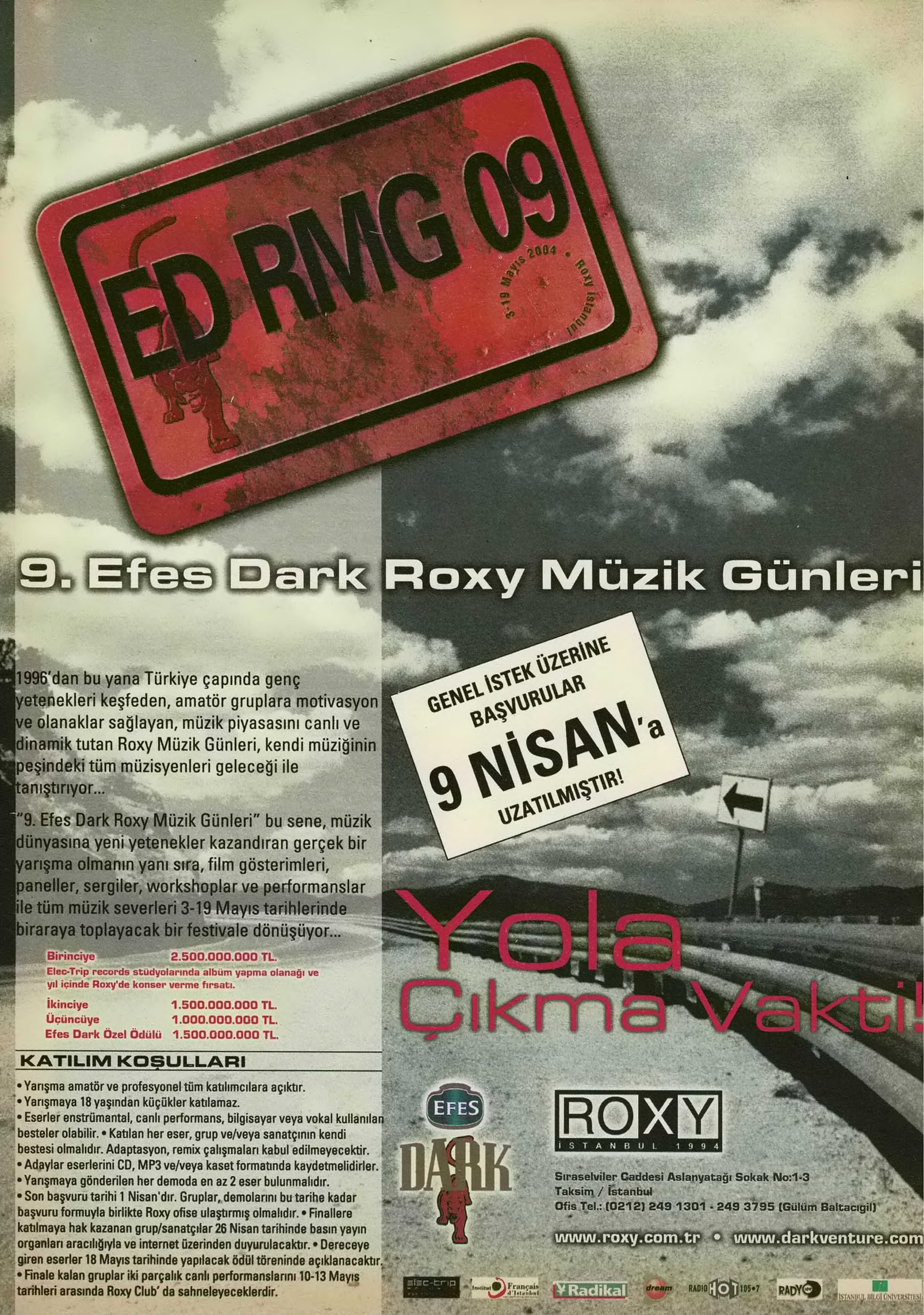

9. Efes Dark Roxy Müzik Günleri

1996'dan bu yana Türkiye çapında genç yetenekleri keşfeden, amatör gruplara motivasyon ve olanaklar sağlayan, müzik piyasasını canlı ve dinamik tutan Roxy Müzik Günleri, kendi müziğinin peşindeki tüm müzisyenleri geleceği ile tanıştırıyor...

"9. Efes Dark Roxy Müzik Günleri" bu sene, müzik dünyasına yeni yetenekler kazandıran gerçek bir yarışma olmanın yanı sıra, film gösterimleri, paneller, sergiler, workshoplar ve performanslar ile tüm müzik severleri 3-19 Mayıs tarihlerinde biraraya toplayacak bir festivale dönüşüyor...

Birinciye 2.500.000.000 TL.
Elec-Trip records stüdyolarında albüm yapma olanağı ve yıl içinde Roxy'de konser verme fırsatı.

İkinciye 1.500.000.000 TL.
Üçüncüye 1.000.000.000 TL.
Efes Dark Özel Ödülü 1.500.000.000 TL.

KATILIM KOŞULLARI

• Yarışma amatör ve profesyonel tüm katılımcılara açıktır.
• Yarışmaya 18 yaşından küçükler katılamaz.
• Eserler enstrümantal, canlı performans, bilgisayar veya vokal kullanılan besteler olabilir. • Katılan her eser, grup ve/veya sanatçının kendi bestesi olmalıdır. Adaptasyon, remix çalışmaları kabul edilmeyecektir.
• Adaylar eserlerini CD, MP3 ve/veya kaset formatında kaydetmelidirler.
• Yarışmaya gönderilen her demoda en az 2 eser bulunmalıdır.
• Son başvuru tarihi 1 Nisan'dır. Gruplar, demolarını bu tarihe kadar başvuru formuyla birlikte Roxy ofise ulaştırmış olmalıdır. • Finallere katılmaya hak kazanan grup/sanatçılar 26 Nisan tarihinde basın yayın organları aracılığıyla ve internet üzerinden duyurulacaktır. • Dereceye giren eserler 18 Mayıs tarihinde yapılacak ödül töreninde açıklanacaktır.
• Finale kalan gruplar iki parçalık canlı performanslarını 10-13 Mayıs tarihleri arasında Roxy Club' da sahneleyeceklerdir.

GENEL İSTEK ÜZERİNE BAŞVURULAR **9 NİSAN'a** UZATILMIŞTIR!

Yola Çıkma Vakti!

EFES DARK

ROXY İSTANBUL 1994

Sıraselviler Caddesi Aslanyatağı Sokak No:1-3
Taksim / İstanbul
Ofis Tel.: (0212) 249 1301 - 249 3795 (Gülüm Baltacıgil)

www.roxy.com.tr • www.darkventure.com

elec-trip · Institut Français d'Istanbul · Radikal · dream · Radio Hot 105•7 · Radyo D · İstanbul Bilgi Üniversitesi

Lütfen Thom Yorke!

Bir radyocuyla üç saat konuşmuştum telefonda, Limp Bizkit'ten nefret ettiğini söyleyene kadar başının etini yedim, ama Bizkit çalmak onun hatası değilmiş, Radiohead'in hatasıymış! İngilizler benden nefret edecek ama, baksanıza şu Radiohead'e! Tamam, Thom'a saygımız var, Nirvana'nın çıkış zamanlarında "Creep" sevdiğimiz bir şarkıydı, ama yanılmışız. Dehanızı anladığımızda artık çok geç olmuştu, ama mecbur musunuz yahu kendi acınızı bize de çektirmeye? İnsanların benim hakkımda her allahın günü ettiği lafları ben niye şimdi size söyleyeyim? Neden "The Bends"le, "OK Computer"la bana kurtuluş sözü veriyorsun, sonra da beni terkedip gidiyorsun? Neden bütün bir kuşağı sikik bir Moog'a mahkûm ediyorsun? "Kid A" Amerika'da bir numara oldu, çünkü bir sürü çocuk abilerinden ablalarından Bizkit'in çuvalladığını, devrin Radiohead devri olduğunu dinledi. Sonra da çıkıp bir "Kid A" albümü aldılar. Bir daha bize hiç güvenmeyecekler. Nasıl olur da rock'n'roll tarihinin en büyük gitaristlerinden birini grupta tutup da hiç gitar çaldırmazsınız ona? Peki, kendinizi tatmin ediyorsunuz ve bizi Fred Durst'le başbaşa bırakıyorsunuz, sağolun. Oxford'daki küf kokulu odalarda benim gibi Amerikalı dangalakların anlamayı hayal bile edemeyeceği 16. yüzyıldan kalma kitaplar var, biliyorum, ama beni yerlere serecek bir rock şarkısı yazabiliyor musun? Yorke, yalvarıyorum, dizlerimin üstüne çöktüm, lütfen, lütfen, lütfen, bize doğru gel!..

Monroe'nun pabuçları

Hollywood yıldızı olmak bazen bir avuntu oluyor. Kötü şeylere izin verilmeyen sihirli, yaldızlı bir dünya. Ama tabii ki rock müzik sayesinde finanse ediliyor: Sony, Universal, Warners, hepsi de film yıldızlarına verilecek parayı rock gruplarının kanından, kıçından ter damlayana kadar çalışmalarından çıkarıyor. Bu iki dünyanın farkındayım...
Her zaman istediğim işleri alamıyorum, ama son zamanlarda giderek artıyorlar. Milos Forman'ın "keşfi" olmam, babaannem Paula Fox'un anılarını yeni yayınlaması ve büyükdedemin Douglas Fairbanks olduğunu açıklaması beni incitmiyor. Bu haber üzerine kaç tane telefon aldım, anlatamam. "Biliyordum sende asil bir kan olduğunu" filan. Peki ya adım Courtney Fairbanks olsaydı? İşte eril dünyanın tanımı: Herhalde 18'imde bir dergiye kapak olurdum ve rock'a hiç bulaşamazdım...
Film dünyasından arkadaşlarım genellikle yönetmenler ve senaristler. Onlar rock'u daha iyi anlıyorlar. Çok zaman kendi cehennemimde oluyorum ve fazla problemli olmayan insanlarla çevrili olmak hoşuma gidiyor. Valium gibi. Rahatlatıcı. Aynı zamanda iyi bir oyuncu olan ilk ciddi rock şarkıyazarıyım. Frank Sinatra da bu iki duruma uyuyordu sanırım. Elvis de öyleydi, ama filmlerinin beş paralık değeri yoktu. Ben ilkim, üstelik de bir kadınım. İyi bir Shakespeare okuyucusuyum, ama birkaç aylığına RSC'de eğitim görmek isterim, herhalde Hamlet'in lezbiyen bir kadın olduğuna inandığım için...
Bu Ferragamo ayakkabılardan dünyada 11 çift var. İlki Marilyn Monroe'ya aitti, sonra ona saygı niyetine on çift daha yaptılar. Bir çift Elton John'da var, bir çift de Liz Taylor'da. Bu ayakkabılar bana ilk geldiğinde, çevrelerinde dans etmiştim. Kimin hoşuna gitmez böyle bir şey? Nerelerden geldiğimi düşünüyorum da, "vay be" diyorum. Müteşekkirim: Bir Sonics şarkısıyla bir çift kırmızı pabuca aynı arzuyla yaklaşabildiğim için.

Çeviren: **Merve Erol**

COURTNEY LOVE İÇİN NE DEDİLER?

Yakın şu cadıyı!

Michael Stipe: Kitlelere bir pop ikonu olarak sunabileceği önemli şeyler var Courtney'nin. Makinenin bir dişlisi değil, kendini hiç satmadı. Makûl bulduğu bazı ödünler verdi, böylece izleyici miktarını da artırdı. Böyle yaparak değer çıtasını, kalite çıtasını biraz daha yükselttiyse, bu da bir başarıdır. *(1999)*

Steve Malkmus: Kendi çapında star taklidi yapardı. Madde kullanırdı, kocasını yardıma çağırırdı, ilgiyi üzerinde toplamak için ne gerekirse yapardı. Hâlâ da öyle yapıyor, ama bunun için başka yollar da olduğunu öğrendi. İnsanlara ilginç gelen biri. Her şey onun etrafında dönüyor; olay, onun olayı. Şöyle bir şey: F. Scott Fitzgerald'ın "The Beautiful and The Damned"ini okuyorum ve karısını temsil eden karakter sürekli kendinden bahsedilmesini istiyor: "Öyle mi oldu? Peki sonra 'ben' ne yaptım?" Courtney tam da böyledir işte. *(1999)*

Julian Cope: Şimdi "Courtney'yi keşke hiç tanımasaydım" diyorum, esaslı biri olacağını zannediyordum, sikkafalının teki olup çıktı. Onu vurmak lazım, bunu da ben yapacağım. Eskiden de korkunç biriydi gerçi. Hep konuşmak isteyeceğiniz insanlardandır, ama etrafında olmak da dayanılmaz bir şeydir. Yine de 1981'de bir ışık vardı onda. Şimdilerde söyleşilerde anlattığı teraneyle kafayı bozmuştu. Bana sabahın dört buçuğunda telefon açardı: "Sikeyim, sikmişim, aaaargh!" "N'oldu Courtney?" "Alacağımı zannetmiştim, hay sikeyim, sokayım, aaargh!" "Neyi alıyorsun Courtney?" "Nancy rolünü! Siktiğimin Nancy rolünü! Aaargh!" Rolü alamadı ve deliye döndü. O saatten sonra yapabileceği tek şey Nancy Spungen *(Sid Vicious'ın sevgilisi)* olmaktı. *(1992)*

Billy Corgan: Paranoyak olduğumu söylüyor. Sonra telefona koşup bir muhabire diyor ki: "Billy aslında çalışmalara dahil değildi, onun için albüm kredilerine de adı yazılmadı." Halbuki o albümün *("Celebrity Skin")* itici gücü bendim. Esasen indie-rock dünyasında böyle şeylerin nasıl karşılandığı hususunda çok hassastır. Versace reklamlarına çıkıyor ve Melody Maker'ın hakkında ne yazacağı onu hâlâ endişelendiriyor. Ya o dünyayı seçeceksin Courtney, ya da bu dünyayı... Indie-pop'un nüfuz alanından çıktı artık, divalığa oynuyor, divaların da hep yola devam etmeleri gerekir. Celine Dion'lara bak: Hiç durmuyorlar. Kendilerinden başka bir varlık gibiler. Eğer rolüne devam edecekse, Patti Smith gibi birini gözlemleyebilir: O su katılmamış yetenek onda da var. Bir dahi Courtney. ama delilik yolunda... Benim büyük bir sikici olduğumu mu söylemiş? Doğrudur. Onunla beraber olmak için öyle olmak gerekir. *(1998)*

Gavin Rossdale: Kötü durumdaydım. Kimse kimseye şöhretle nasıl baş edileceğini söylemez. Courtney sahip olabileceğim en iyi dosttu; şöyle derdi: "Rahatla, bırak gitsin, sal kendini, daha iyi hissedeceksin..." Hakkınızda kötü şeyler yazıldığında, her bir harf beş metre görünür gözünüze. Bütün bunları bilirdi o. *(1997)*

Ed Norton: Yönetmen Nick Broomfield Courtney Love'a muhabbet duyan birini bulamadıysa, bu, onun yeteneğine ve kişiliğine hayran olan yüzlerce dostunu, meslektaşını ve hayranını göz önüne almadığı içindir. Hem, umutsuzca ilgi arayan ve Broomfield'ın Courtney'nin şahsiyetine saldırısını onaylayacak insanlar varken, neden bizim gibi Courtney'yle çalışmış ve ona yakın olan insanlara açsındı ki filmini? Engizisyon yargıçları güçlü kadınlardan her çağda korkmuştur, "cadıyı yakın" çığlıklarını tahrik edip artırmak için yarım yamalak tanıklıklara başvurmuşlardır. *(1998)*

Marilyn Manson: Kendi kendime sordum: "Turneye çıkmak isteyeceğim son grup hangisidir?" Hole, şüphesiz. Sonra şöyle düşündüm: "Meydan okumayı severim, bu benim performansımı daha iyi kılar. İşte Courtney'ye medyatik bir figürle gerçek bir rock star arasındaki farkı gösterme şansı." Albümlerim bir milyon satana dek benimle hiç konuşmadı. Bazen iki çift laf ediyoruz, sorun olmuyor, ama onun dışında, bir orospudan başka bir şey değil. Kendisinden pek hoşlanmam.. *(1999)*

Mark Arm: *"Neden sen de gidip beynini patlatmıyorsun?.."* Mudhoney'nin "Into Your Shtik" parçasındaki bu dize belli bir kişiyi ima etmiyordu. Ama ayakkabılar ayağına uyuyorsa, neden giymeyesin ki? Birilerini rahatsız edecekse bu, hak ettikleri içindir. O dizeyi yazdığımda kafamda daha genel bir resim vardı. Courtney'yi severim, ama kaçığın tekidir. *(1995)*

Trent Reznor: Hayır, Courtney Love'la yatmadım. Dalaverecinin teki o, kariyerist biri. *(1996)*

Kurt Cobain: Birkaç ay önce nişanlandım ve davranışlarımda 180 derece değişiklikler oldu, bu mutluluğu aklım almıyor. Aşk gözümü kör etti, bazen bir grupta olduğumu bile unutuyorum. Şaşırtıcı geliyor, ama öyle. Grubu hemen şimdi bile bırakabilirim, hiç mesele olmaz, ama kontratlar var. *(1991)*

DIVINE COMEDY

İlk defa, tam on yıl önce bir dergide okuduğumuz söyleşisiyle tanıştık Neil Hannon'la. "Booklovers" (Kitapsevenler) isminde bir şarkısından bahsediyordu, "karmaşık enstrümantal bir bestem vardı, hiçbir söz üstüne oturmuyordu, ben de yazar isimlerini üstüste saymaya başladım, yazar isimlerini severim" diyordu. Merak ettik, sözleri bulduk, epey uzundu ve aşağı yukarı şöyleydi bir bölümü: "DH Lawrence: Hiç duymadım / EM Forster: Hiç duymadım! / James Joyce: N'aber? / Virginia Woolf: Kafayı yiyorum / Marcel Proust: Je m'en souviens plus..." Harika! Sonra bir daha çıkmamak üzere hayatımıza girdi Hannon ve (genellikle kendinden ibaret gibi duran grubu) Divine Comedy... U2'nun "War"unu duyup zincirlerinden kurtulan bir piyano öğrencisi, Brel, Scott Walker gibilerinin izinden giden, rock'a oda müziği anlayışı yerleştiren eşsiz bir şarkı yazarı. "Absent Friends" adlı yeni bir albüm yayınladığını duyunca hemen telefona sarıldık, konuşmak için sıraya girdik...

LAİKA'YA VEFA BORCU

Yeni albümünüzde dostluk üzerine üç şarkı var: "Absent Friends" (Kayıp dostlar), "My Imaginary Friend" (Hayalî dostum), "Our Mutual Friend" (Ortak dostumuz). Tesadüf değil herhalde...

Neil Hannon: Hayatta dostluklardan daha önemli ne var ki! Dostluk gibisi var mı? Kazıkların en acısı da dost kazığı. Hem çok güzel dostluklar yaşadım, yaşıyorum, hem de feci dost kazıkları yedim; bunların albüme sızması, şarkılara yansıması kaçınılmazdı.

Albüme adını veren şarkı "Absent Friends". Hakim duygu dostlara sitem galiba...

Biraz öyle. Dost dediğin, ihtiyaç anında insanın yanında olmalı. İhtiyaç anında ortadan toz olana dost denebilir mi?

"Our Mutual Friend" Charles Dickens'a bir gönderme mi?

Dickens'ın o isimde bir romanı var, ama şarkı onunla bağlantılı değil, isim benzerliği yalnızca.

Dickens'ı sever misiniz?

Seviyorum tabii. Dickens İngiliz edebiyatının temel direklerinden biri.

"Booklovers" adlı şarkınızın sözleri aklımıza gelince merak ettik, bugünlerde kimleri okuyorsunuz diye...

Bugünlerde Jonathan Coe okuyorum.

Güzel tesadüf, biz de bugünlerde onu okuyoruz.

Hangisini?

"The Rotters' Club" (Çürümüşler Kulübü).

Çok güzel bir kitap o. "What A Carve Up!"ı (Bu Ne Tezgâh) okudunuz mu?

Evet, o da çok güzel.

Benim favori Coe kitabım o. Çağdaş bir romanın nasıl olması gerektiğine mükemmel bir örnek.

Çok politik bir roman...

Evet, çok politik. Düzenin nasıl işlediğini gözler önüne seriyor. Bankalarıyla, medyasıyla, özel hastaneleriyle, gıda sanayiiyle bizi nasıl düzdüklerine ayna tutuyor.

Londra'dan Dublin'e taşındığınızı okuduk, Londra denince bugünlerde aklımıza ilk gelen Downing Street 10 numara. Blair ve siyaseti hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sovyet dönemi Rusya'sı gibi olmuş Amerika. Polis devleti resmen. Güya özgürlükleri korumak istiyorlar, ama bütün yaptıkları özgürlükleri kısıtlamak.

Son iki seçimde Blair'e oy vermiş olduğum için kendimden utanıyorum. İlk seferinde bir sakınca yoktu aslında, fakat ikinci seçimde yine ona oy vermek affedilir şey değil. Ben savaşa kayıtsız şartsız karşıyım, Blair içinse Irak savaşı bir fikrisabit haline geldi. Umarım ikinci dört yılını doldurmadan onu oradan indirmenin bir yolu bulunur. Kamuoyunun ne düşündüğünü zerre kadar kaale almadı, Bush'un kıçına takılıp savaşa girdi. Her neyse, artık orada yaşamıyorum, Blair'i de düşünmek istemiyorum. Artık sadece İrlanda siyasetiyle ilgileniyorum.

İngiltere'yi terkedip İrlanda'ya geri dönmeye ve Dublin'e yerleşmeye karar vermenizin sebebi neydi? Aslen Londonderry'lisiniz, öyle değil mi?

Evet, Kuzey İrlandalıyım. 22 yaşımdayken Londra'ya taşınmıştım. 32 yaşımdayken terkettim. Londra'da on yıl yaşamak yeter de artar bile, herkes için geçerli bu. Çok gerilimli bir şehir orası. Özellikle kızım doğduktan sonra –şimdi iki yaşında– onun daha dingin, daha sakin bir yerde büyümesini, okula İrlanda'da gitmesini tercih ettik.

Geçenlerde televizyonda Ken Loach'un "Hidden Agenda"sı gösterildi. Görmüş müydünüz o filmi?

Hayır, görmedim. Loach'u severim, ama Kuzey İrlanda hakkındaki filmleri seyretmemeye gayret ediyorum, insanı çok demoralize ediyor.

Son zamanlarda ortalık biraz duruldu galiba...

Evet, ama yine de moral bozucu. Çünkü, maalesef silahlı eylemciler kriminalleşti. Silahı bırakıp uyuşturucu işine girdiler.

Son yaptığınız Amerika turnesinden nasıl izlenimleriniz var?

Amerikalılar kafayı yemiş. *(gülüyor)* Sovyet dönemi Rusya'sı gibi olmuş orası. Polis devleti resmen, berbat. Güya özgürlükleri korumak istiyorlar, ama bütün yaptıkları özgürlükleri kısıtlamak. Her neyse, bu konuda çok doluyum, bir başlarsam sonu gelmez. *(gülüyor)*

Bir söyleşinizde, Amerika turnesindeyken Johnny Cash'i keşfettiğinizi söylüyorsunuz: "Birçok insan onun ne denli büyük bir şarkıcı olduğunu söylemişti, ama her nedense inatla dedik-

lerine inanmayı reddetmiştim...”
Ben hep country'den nefret etmişimdir. Ama insan yaşlandıkça anlıyor ki, bütün country müziği kötü değil. Bütün reggae'ler de iyi değil. *(gülüyor)* Ancak Johnny Cash, birçok bakımdan country'nin ötesinde bir fenomen. İnanılmaz bir sesi var, i-na-nıl-maz! Şarkıları da harikulade.

Country'den pek hoşlanmıyorsunuz, ama Fransız şansonlarıyla aranız iyi...
Aslına bakarsanız, her tür müzikle aram iyidir. Hakiki olması, kulağı ve ruhu yakalaması kaydıyla.

Bir Jacques Brel fanısınız, değil mi?
Evet, Brel'e hayranım. Brel olmasaydı, Divine Comedy de olmazdı.

Bir yerde hayatınızın en büyük hatasının Fransızca öğrenmemek olduğunu söylüyorsunuz...
Divine Comedy, İngiltere'de daha tanınmazken Fransa'da popülerdi. Yani, Fransızca bilseydim, hayat benim için çok daha kolay olurdu. Kendimizi tanıtacağız, sevdireceğiz diye göbeğimiz çatlamazdı. Fransızca şarkılar söylerdik, Fransa'da yaşardık, her şey daha kolay ve güzel olurdu. Şimdi de sık sık Fransa'ya gidip geliyorum, günün birinde dillerini öğrensem çok iyi olacak. Mamafih dil öğrenmeye pek yatkın değilim, öğrendiğim kelimeleri göz açıp kapayıncaya kadar unutuyorum.

“Come Home Billy Bird”de futbol bahsi de var. Hangi takımı tutuyorsunuz?
Manchester United taraftarıyım, dünyanın yarısı da öyledir herhalde.

Bu mesele John Peel'ın yumuşak karnı. Manchesterlı olmayanların United'ı tutmasına ifrit oluyor...
John Peel halt etmiş. O benim müziğimi de sevmez zaten. *(gülüyor)* Ben Kuzey İrlandalıyım, Kuzey İrlandalılar ya Manchester'ı tutar, ya da Liverpool'u. Kimse başka bir takımı tutmaz.

Niye öyle?
Çünkü Liverpool da, Manchester da Kuzey İrlanda'dan çok göç almış şehirler. Kalabalık bir İrlanda nüfusu vardır oralarda. O yüzden...

Peki niçin Liverpool değil de United?
Cool oldukları için herhalde. *(gülüyor)*

Biz de vaktiyle Manchester United'ı tutardık, ama sebep George Best'ti...
Öyle mi! E tabii, “Best is best”.

“Laika's Theme” adlı şarkı, Sovyetler'in uzaya gönderdiği Laika'dan mı mülhem?
Evet, o köpekten esinlendim. Ben köpekleri severim. *(gülüyor)* Hatta şu anda köpeğim bacaklarımın arasında. Laika'nın uzaya giden ilk canlı varlık olması benim hep çok ilgimi çekti. Atmosfere fırlatılan ilk canlı bir insan değil, bir köpekti. İnsanoğlu her ne kadar en zeki mahlûk olduğunu iddia etse de, bir köpeğin yardımına ihtiyaç duyuyor her zaman. Konu uzay olsa bile. Çok şirin bir köpekti Laika. Ve bence, gerçekleştirdiği iş ölçüsünde bir takdir görmedi. Ona bir şarkı ithaf etmek boynumun borcuydu.

İnsan yaşlanınca anlıyor ki, bütün country şarkıları kötü değil. Bütün reggae'ler de iyi değil. Ancak Johnny Cash birçok bakımdan country'nin ötesinde bir fenomen.

Single olarak “Come Home Billy Bird”ü seçmenizin sebebi neydi?
Hemen kulağı yakalayan bir şarkı olduğu için seçtim. Güzel bir nakaratı var. Ben her zaman en aleni olan şarkı hangisiyse, onu single yaparım. Single'ın, albümün en neşeli, hareketli şarkısı olmasına dikkat ederim hep.

“Absent Friends”de Steve McQueen'den de söz ediyorsunuz. Sever misiniz onu?
Steve McQueen'in “Great Escape”de motosikletten atladığı sahneye bayılırım. Benim için çok güzel bir çocukluk anısıdır, defalarca seyrettim o filmi. Kaçıp kurtulmasını çok istemişimdir. Kusura bakmayın, bir sonraki söyleşiye yetişmem gerekiyor, İstanbul'a selâm...

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

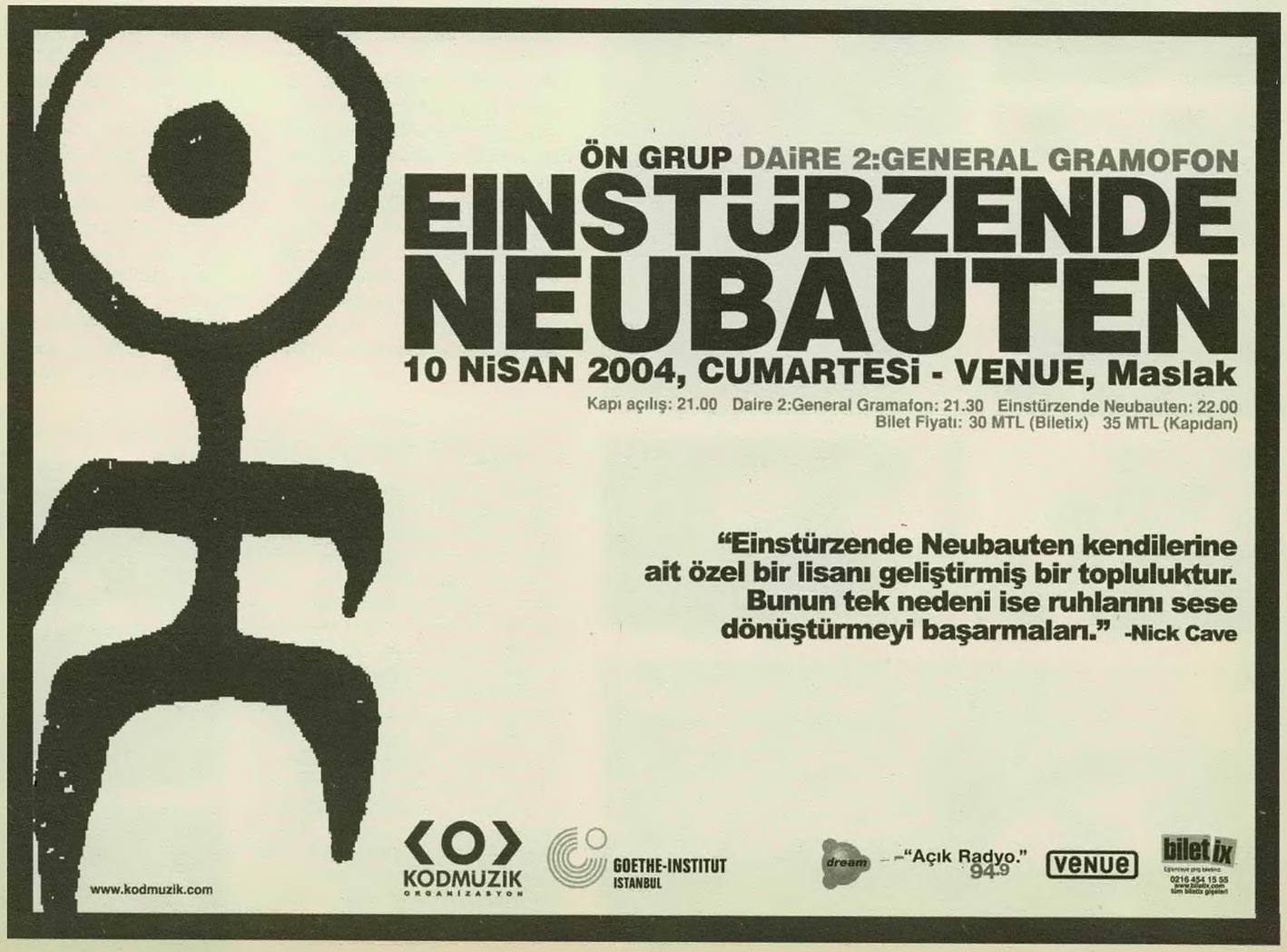

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI
23. ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ
FİLM

Kahve ve Sigara

203 FİLM BİRDEN: 23. ULUSLA

Bu ay dergiye "Duvara Karşı"yla girdik, videoklipler toplu gösterisiyle çıkı Festivali'ni daha idrak ediyoruz. Bu sene 23'üncüsü düzenleniyor ve dile kı yolumuzu yitirmemek için yanına çentik attığımız filmleri derleyip topladı

Nisan yo

BABA VE OĞLU *(Aleksander Sokurov)* Rus yönetmenin "aile" üçlemesinin ilk filmi "Anne ve Oğul", Roll kayıtlarına "Nick Cave'i hüngür hüngür ağlatan film" olarak geçmişti. Üçlemenin ikincisi, eşini yitirmiş subay bir babanın delikanlılık çağındaki oğluyla ilişkisine odaklanıyor. Birbirlerine birer kardeş, hatta birer aşık gibi bağlı iki adam, kendilerine ayrı ayrı birer yol çizebilecek midir...

KAHVE VE SİGARA *(Jim Jarmusch)* Beş-altı sene evvelinden Tom Waits ve Iggy Pop'un bir masabaşı boş atıp dolu tutma muhabbetlerini nasıl unuturuz? Yönetmenin 1986'dan beri çektiği o kısa skeçler birleşip uzun metraja ermiş. Roberto Benigni, Steve Buscemi, White Stripes'ın Jack ve Meg'i, Wu-Tang Clan üyeleri, fincan fincan kahve ve külleri uzayan cigaralar başrolde. Hepsi birbirinden gerçek, çene çalma emprovizasyonları... Ece Ayhan'ın dediği gibi: "Ne diyorduk? Jim Jarmusch!"

TWENTYNINE PALMS *(Bruno Dumont)* Güney Kaliforniya çöllerinde, devasa Amerikan tabiat manzaraları önünde gittikçe küçülen iki yitik maceracı: Amerikalı fotoğrafçı David ve İngilizce bilmeyen Doğu Avrupalı Katia... Dolayısıyla dilsizlik, dolayısıyla çıplak vücutların dili... Dumont'un bu rahatsız edici iletişim/iletişimsizlik filminin görüntü belleğinde Wenders'den David Lynch'e, "Easy Rider"dan western klasiklerine her lezzet var.

AŞK IRMAKLARI *(John Cassavetes)* Eğer Amerikan bağımsız auteur sineması diye bir şey varsa, Cassavetes bu alanın yarısını tek başına kaplar. Bu sene sekiz filmlik bir toplu gösteriyle yad edeceğimiz ustanın son filmi, Berlin'den Altın Ayı'yla dönen 1984 işi "Aşk Irmakları". Eşi Gene Rowlands'la birlikte gene: Hayatlarının en zor döneminde birbirlerinden başka tutunacak dalı olmayan bir erkek ve kız kardeş... Marjinal, modern ve "insanî" bir sinema.

KÜÇÜK GARİBAN BASHU *(Bahram Bayzai)* İranlı yönetmenin bu seneki üç filminden biri. Yıl 86... İran-Irak savaşında bir bombardımanda ailesini yitirince uzaklara kaçan 10 yaşındaki Bashu'nun gözünden insanlığın hali pür melâli... Yeni bir anne-baba, yeni bir dünya arayışı. Sevimli, sıcacık, ama savaş karşıtı bir filmin olması gerektiği kadar realist bir öykü.

BÜYÜK TIKINMA *(Marco Ferreri)* Luis Bunuel'in ruh ikizi İtalyan yönetmen Marco Ferreri, gideni de, gitmeyeni de pişman eden yapıtlarıyla festivalde: Dört film, dört nanik!.. İçlerinde en ilginci "Büyük Tıkınma": Marcello Mastroianni, Michel Piccoli, Philippe Noiret, Ugo Tagnazzi doyuncaya, tıksırıncaya, çatlayıncaya kadar yiyen burjuva domuzları rolünde. Her ihtimale karşı cebinizde diet bisküvi ve Kompensan bulundurun.

KONUŞMALI BİR FİLM *(Manoel de Oliveira)* Adı üstünde, "konuşmalı bir film". Portekizli ünlü yönetmen, bir

Baba ve Oğlu

Twentynine Palms

Mango Sansı

Büyük Tıkınma

Acı

Konuşmalı Bir Film

Görkemli Hayatım

Romans 2

Scorsese sunar

83. sayımızda uzun uzun anlatmıştık. Yedi filmlik "The Blues"serisi: "Sanki Yuvama Dönüyorum" (Martin Scorsese) "Bir Adamın Ruhu" (Wim Wenders) "Babalar ve Oğulları" (Marc Levin), "Memphis'e Giden Yol" (Richard Pearce), "Şeytanın Ateşiyle Isınmak" (Charles Burnett), "Kırmızı, Beyaz ve Blues" (Mike Figgis) "Piyano Blues" (Clint Eastwood).

Siyaset meydanı

Dünya siyasetini çözmek için gazetelerin dış haberler sütunları, televizyon haberleri kafi gelmez. Çoğu belgesel, kimi kurgusal filmler bu yıl festivalde "aydınlanma hareketi" yaratacak... İsrail-Filistin sorunu: "Alila" (Amos Gitai), "Teröristim" (Yulie Cohen Gerstel), "Uçurtma" (Randa Chabal Sabag). Amerika'nın arka bahçesi: "Devrim Televizyondan Yayınlanmayacak" (Kim Bartley & Donnacha O'Briain), "Condor: Şer Ekseni" (Rodrigo Vasquezw), "ABD-Küba Bağlantısı" (Estela Bravo), "Toprak Adamı" (Jonathan Demme). ABD'de 68 ve radikal sol: "Yeraltı Hücresi" (Sam Green). İtalya ve Kızıl Tugaylar: "Günaydın Gece" (Marco Bellocchio). Afganistan yaraları: "Osama" (Siddiq Barmak), "Öğleden Sonra Beşte" (Samira Makhmalbaf), "Kandahar'a Dönüş" (Nelufar Pazira) ve yedi filmlik Umuda Yolculuk: Göçmenler bölümü...

Devrim Televizyondan Yayınlanmayacak

Yeraltı Hücresi

Günaydın Gece

ARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ

yoruz, ama esas filmler burada. Roll'un orta yeri sinema. 10-25 Nisan arası bir Film olay, tam 203 filmlik bir yağmur bekliyor bizi. Kitapçıkta epeyce kaybolduktan sonra k. Bir sonraki sayfada göreceksiniz, Ken Rusell'ın "Tommy"sine biraz torpil geçtik.

ağmurları

Kanka

Aşk Irmakları

Kardeş

tarih öğretmeni ve meraklı küçük kızını Hindistan'a doğru bir gemi seyahatine çıkarıyor ve uğradıkları her limanda ("doğunun limanları"nda) uygarlık tarihini temize çektiriyor. Sapına kadar çağdaş dünyanın, bugünün, işte bu yüzden de geçmişin, dünün filmi.

ACI *(Yılmaz Güney)* Ölümünün yirminci yılında ustayı anıyoruz. Zulme alet olmaktan zulme karşı çıkmaya doğru ilerleyen Çiçek Ali'nin gözleri hasımları tarafından toprakla doldurulur, artık sevdiği kadın ona göz olacaktır... Çan ve silah seslerinin birbirine karıştığı muhteşem finaliyle Güney'e özgü bir western denemesi... 71 Antalya Şenliği'nden dört ödülle ayrılan film, Türkiye sinemasında üslûp adına bir zirve.

KANKA *(Morten Tyldum)* Norveç'ten çıkma, üç festivalden birden izleyici ödülüyle dönen dünya tatlısı bir gençlik filmi. Şu üç sihirli sözcüğün etrafında dolanıyor öykü: Dostluk, aşk ve şöhret. Biri bizi gözetliyor, biz evleniyoruz ve popstar çağında sıcak bir eleştiri, film içinde film. 24 yaşındaki Kristoffer'in değişen, değişmek ne kelime, dönüşen hayatından eğlenceli kesitler.

MANGO SARISI *(Claudio Assis)* Dünya festivallerinde ödül avcısı olmuş bir film daha. Brezilya'dan. Bu yıl İstanbul'daki 19 Latin Amerika filminden biri. "Mango Sarısı"nda öyle karakterler var ki, zaten her biri birer festival. Sefaletin göbeğinde yaşayan, ama fiyakasından geçilmeyen rengarenk insanlar, neşeli umutsuzlar. Rio karnavalı filme çekilse, ancak bu kadar duygu sağanağı yaşanırdı.

GEL VE GİT *(João César Monteiro)* Geçen sene şubatta yitirdiğimiz Portekizli ihtiyar kurdun vasiyet filmi. Filmin adı aklınıza "Je t'aime.. moi non plus" şarkısının yatak dekorunu hem getirsin, hem getirmesin... Monteiro filmde tabii ki kendini oynuyor: Epiküryen hazzın minimalist şairi, erotik düşlere ve muhabbetlere gömülmüş bir züppe, ama aynı zamanda bir mistik... Parktaki bisikletli kız sahnesine dikkat.

ROMANS 2 *(Catherine Breillat)* 1999'daki "Romans"ın yönetmeninden "Cehennemin Anatomisi". Skandallar kraliçesi, bu kez porno yıldızı Rocco Sifredi'yi oynatıyor. Karşısında bir tablo kadar güzel Amira Casar var. Amira, kadınlardan hoşlanmayan Rocco'ya para teklif eder, vücudunun en olmadık yerlerini seyretmesi karşılığında. Dört gece boyunca okyanus kıyısında bir villada törensel bir seyir sürer... Pornografiyle bir hesaplaşma, yeni bir müstehcenlik arayışı.

KARDEŞ *(Patrice Chéreau)* "Mahremiyet"in yönetmeninden bir mahremiyet öyküsü daha. İki erkek kardeş. O güne kadar ilişkileri pek derin değil. Thomas hasta, ölmeyi bekliyor. Eşcinsel kardeş Luc, ona son günlerinde eşlik ederken buluyor kendini. Hastane kapılarından aile evine, çocukluk anılarına doğru bir yolculuk... Filmin ortasında Marianne Faithfull'un sesinden "Sleep"i dinlemek tüyler ürpertici.

BUGÜN VE YARIN *(Alejandro Chomski)* Arjantin yeni dalgasından küçük bütçeli başyapıt. Kronik ekonomik krizdeki Buenos Aires'te debelenen hayatlardan biri: Oyunculuk hayalleri kuran Paula işinden atılır, evinden şutlanma tehlikesi başgösterir, tiyatroda yönetmeni tarafından istismara uğrar. Üstelik aynı gün içinde! Para bulması lazım, belki de vücudunu satarak. Bu o kadar kolay mı?.. Filme bilet alana "Kim Bu Alejandro Chomski?" belgeseli de hediye: Genç yönetmenin Kusturica, Jarmusch ve Paul Auster'la umulmadık biçimde kesişen hayatı...

MASALCILAR *(Eliane Caffé)* Brezilya'da küçük bir kasabanın geleceği baraj inşaatı nedeniyle tehlikededir. Kasabalılar bir dümen icad eder: Eğer yöreye uydurmasyon tarihî bir önem kazandırabilirlerse belki de topraklarını kurtarabileceklerdir. Kafalarından efsaneler "yazmaya" başlarlar, bu efsaneleri kaleme alacak kişi ise evvelce kasabanın postanesi kapanmasın diye sahte mektuplar yazdığı için mimlenmiş postacı Antonio'dur. Filmin başrolünde "hayalgücü" var.

GÖRKEMLİ HAYATIM *(Shari Springer Berman & Robert Pulcini)* "Sıradan bir hayat yeterince karmaşıktır": 70'lerin Amerikasında yayınladığı "American Splendor" isimli çizgi roman serisiyle bir anti-kahramana dönüşen Harvey Pekar'ın dünyasında eğlenceli bir gezinti... Gerçekliği çizgi roman karelerinde arayan ve bulan, Sundance'den ödüllü bir bağımsız sinema örneği.

Dazlaklar

Sanatın nüfus cüzdanı

Sanatın nüfus kağıdı, evrağı, belgesi olmaz, ama belgeseli olur. Frédéric Wiseman'ın "Son Mektup"u Comédie Française'in duayeni Cathérine Samie'nin sahnelediği bir monoloğu beyazperdeye taşıyor, Mehmet Güreli ise "Alın Kullanın Beni"de 96 yaşındaki bir tiyatro emektarının, Necdet Mahfi Ayral'ın renkli hayatına odaklanıyor... "Dazlaklar"da Daniel Schweizer, hem ırkçılar hem devrimci anarşistlerce paylaşılan skinhead altkültürünü rock müziği ekseninde, dünyanın dört bir yanında inceliyor... İki Yunan filmde Ege'nin türküleri var: "Rembetikonun Renkleri" (Timos Koulmasis & Iro Siaflaki) ve "Bana Seni Sevmememi Söylüyorlar" (Giorgos C. Zervas). Ve gümbür gümbür Brezilya ritmleri, kalçalara özgürlük: "Samba" (Thereza Jessouroun).

Samba

Alın Kullanın Beni

Pis moruğun notları

Charles Bukowski meraklılarının kaçırmaması gereken iki film var bu sene. Biri John Dullaghan'ın belgeseli "Bukowski: Böyle Geldi, Böyle Gitti": Yazarın hayatından müthiş arşiv görüntüleri, tanıklıklar, (Bono'dan Sean Penn'e) hayranlık bildirgeleri... Diğer filmse Marco Ferreri imzalı "Sıradan Delilik Öyküleri", Bukowski'nin aynı adlı yapıtından 1982 tarihli serbest bir uyarlama. Bir beat şairinin gözünden Los Angeles, yeraltından notlar...

Kıbrıs Kıbrıs

Faşizminin prova stüdyosu mu, yoksa "acı limonları"yla kederli, güzel bir Akdeniz adası mı? Yıllardır kafamıza kakılan dayatmaların uzağında üç öyküyle Kıbrıs mercek altında: Rüstem Batum'un "Hangi Kıbrıs?"ı, Elias Demetriou'nun "Pile-Beraber Ayrı Yaşamak"ı, Derviş Zaim - Panicos Chrysanthou ikilisinin "Paralel Yolculuklar"ı.

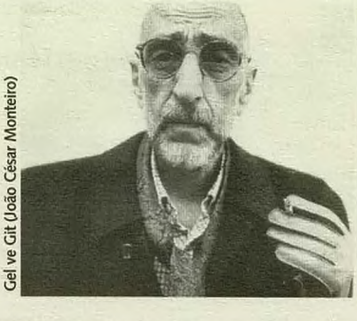
Gel ve Git (João César Monteiro)

Bugün ve Yarın

Küçük Garipan Bashu

Masalcılar

"TOMMY" FESTİVALDE: ROGER DALTREY ANLATIYOR

İngiliz sinemasının aykırı destancısı Ken Russell, bu yıl festivale altı filmini yollamakla kalmıyor, bizzat atlayıp geliyor: 22 Nisan Perşembe günü Boğaziçi Üniversitesi'ndeki panelde kendi filmlerini masaya yatıracak, bugüne kadar aldığı tepkilerin, yediği küfürlerin çetelesini tutacak... Tamamına yakını "müziğe yazgılı" filmler bunlar: Çaykovski, Delius, Edgar Allan Poe ("Usher Bitinin Çöküşü"ne müzik yapan ve "deli uşak" rolünü oynayan Gallon Drunk'çı dostumuz James Johnston'ı unutmayalım), DH Lawrence, Rudolph Valentino gibi popüler figürlerin dünyasında son sürat yolculuklar... Ama hepsi bir yana, "Tommy" bir yana... The Who imzalı '69 tarihli rock-opera'nın '75 model sinema uyarlamasını kırk kez seyretsek bıkmayız. Ann-Margret, Oliver Reed, Jack Nicholson'ın yanısıra Elton John, Eric Clapton, Tina Turner gibi 70'lerin rock devleri sırayla sahne alıyor, sağır-dilsiz-kör pop peygamberi rolünde Who'nun emektar şarkıcısı Roger Daltrey resmen döktürüyor... Uncut dergisi Daltrey'le buluşup "Tommy" plağının ve filminin hikâyesini bir güzel deşmiş...

Ann-Margret ruj sürerken

"Tommy", Who'nun doruk noktası mı sizce?
Roger Daltrey: Evet, öyle denebilir. Ama "Quadrophenia" da bir zirveydi, hatta bence müzikal olarak "Tommy"den biraz daha iyiydi.
Albümü yaptığınız günlerde, "Tommy"nin otobiyografik olduğunu, Pete Townshend'in büyük ölçüde kendi hayat hikâyesini anlattığını biliyor muydunuz?
Pete'in yazdığı her şey bir bakıma kendi hikâyesidir. Ama bu herkes için geçerli: Yazdıklarınızda ister istemez kendi hikâyenizden bir şeyler olur, kendi hikâyeniz bir şekilde yazdıklarınıza yansır. Ben Pete'in şarkılarının dramaturgu olmaya çalışmışımdır hep. Sözel ve duygusal anlamla harikulade tablolar yapar Pete; şarkılarında bir sinizm olur daima, ama bu insanı gıcık eden türden bir sinizm değildir.
"Tommy"nin o günlerde "zamanın ruhu"nu yakaladığını düşünüyor musunuz?
"Tommy"nin müziğinde bir şiddet var, Amerikalılara cazip gelen de o şiddetti bence. O dönemki "kayıp kuşak", ispat-ı vücut eylemek, sesini duyurmak istiyordu. Ama, varlıkları sadece savaş bağlamında kaale alınıyordu, Vietnam'da asker olarak kullanılmanın dışında bir kıymet-i harbiyeleri yoktu. İngiltere'den bakıldığında, Amerikalıların yaşadıkları devasa toplumsal sorunları görmenin imkânı yoktu. Bizim sorunlarımız o türden değildi. Onlar için Vietnam bir hayat-memat meselesiydi, bizim içinse bir protesto gösterisiydi sadece.
"Tommy", aynı zamanda sizin şarkıcılığınızda bir dönüm noktasıydı galiba...
Kesinlikle. İlk defa elimde yoğurabileceğim bir hamur vardı. Who'nun sesini "Tommy"yle buldum. O günlerde seyirciler Japon gibiydi. Sessiz sedasız oturup dinlerler, konser sonunda da ayağa kalkıp alkışlarlardı. Ama "Tommy"ye gösterilen tepki muazzamdı.
"Tommy"yle birlikte sizin imajınız da değişti...
"Tommy"ye dek Mod kıyafetleriyle piyasa yapan bir rock'çuydum. Mod'u sevmiyor değilim, aksine. Ama bana uymuyordu. O zamanlar çok zayıftım, omuzlarım ve göğsüm genişti. Olmadığım bir kalıba girmeye çalışıyordum. Sonunda isyan ettim, "neysem o olacağım" dedim. Saçlarım kıvırcıktı, düzleştirmek için imanım gevriyordu. Kıvırcık saçlı bir Mod olmak, kızamıklı olmak gibi bir şeydi. Sonunda pes ettim. Bir de o zamanlar rock aleminde beni uyuz eden bir durum çıkmıştı ortaya. Bizim için rock, kurallara başkaldırmak demekti, sonra bir de baktık ki, biz de bir sürü kural icat etmişiz. İnsanlar bireyselleşeceğine kuralcılaşmıştı. Ben de bu anlayışa kurban gitmiştim. Bunu farkedince, modaya uymamaya karar verdim.

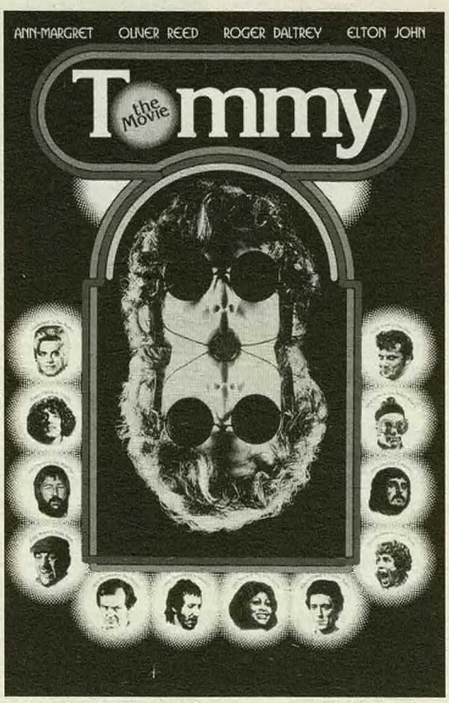

Ken Russell'ın "Tommy" filmi hakkında ne düşünmüştünüz?
Harika bir şey olduğunu düşünmüştüm. MTV'ydi, MTV'nin kuruluşundan yedi yıl önce MTV'ydi. Ken Russell'ın yorumu tam olması gereken gibiydi. Albüm kadar, orijinal fikir kadar sıradışıydı.

> **Bizim için rock, kurallara başkaldırmak demekti, sonra bir de baktık ki, biz de bir sürü kural icat etmişiz. Bunu farkedince, modaya uymamaya karar verdim.**

Keith Moon yeri göğü inletirken sağır rolü yapmak zor oluyor muydu?
Keith'le hayat her zaman zordu. Çekimlerde "şu pozu bir dakika muhafaza edeyim" diye kendimi sıkıyordum, sahne bitince kahkahayı koyveriyordum.
Filmin sonunda, göl kenarında yarı çıplak koşuyorsunuz...
O pek kolay olmadı. Ama Ann-Margret'in karşısında oynamak da hiç kolay değildi. O yaştasınız ve karşınızda Ann-Margret var! Anneniz rolünde! Ağır mesaiydi harbiden. İnsan kendisini tutmakta çok zorlanıyor. "Tommy" bir ensest filmi de olabilirdi! Harika bir kadın Ann-Margaret. Hiç burnu büyük değil, tepeden tırnağa zarafet. Beni çok rahatlattı. Ama ondan uzak durmaya çalıştım, fena çarpıyor adamı!
Keith Moon'un iflah olmaz bir Elvis fanı olduğu biliniyor. Ann-Margret size Elvis'le olan aşk hikâyesini anlattı mı?
Aslına bakarsanız, hepimiz gizliden gizliye Elvis fanıydık. Lennon'ın dediği gibi, Elvis olmasaydı, bizim hiçbir şeyimiz olmazdı. Ann-Margret Elvis'le olan ilişkisinden bahsetmedi, sadece onun şahane bir adam olduğunu anlattı. Çok içine kapanık bir kadındır. Onun ve Oliver Reed'in iş disiplinine hayran kalmıştım. Çekimlerin başlamasından üç ay önce bütün şarkıları ezberlemişler, hangi sahnede nasıl söyleyeceklerini defalarca prova etmişlerdi. Ann-Margret dudağına ruj sürerken "Do You Think It's Alright?"ı söyleyişi unutulur gibi değil. Onun ve Reed'in filme koydukları yaratıcılığın hakkı verilmiyor pek. Olağanüstü bir oyunculuk sergilediler.
"Tommy" Who'nun ününe ün kattı, öyle değil mi?
Evet, filmden sonra insanlar sokakta bana "Tommy" diye sesleniyordu. Rock'n'roll aleminde istediğiniz kadar ünlü olun, sinemayla karşılaştırıldığında lafı bile olmaz. Who'nun "Tommy"yle gerçekleştirdiği sıçrama müthişti. O güne kadar öyle aman aman bir şöhretimiz yoktu. Beatles'sa ortaya çıktıkları andan itibaren bütün projektörleri üstüne çekmişti. Biz onu "Tommy"yle birlikte yaşadık. Fakat itiraf edeyim, hoşuma gittiğini söyleyemem.
Niye hoşunuza gitmedi?
Dinleyicilerinizden uzaklaşıyorsunuz ister istemez. Şahsen ben çok havalandım, ayağım yere basmadı bir süre. Aslına bakarsanız, hafızamda o döneme ilişkin bir boşluk var. Tuhaf bir durum. O sıralarda o kadar çok şey oldu ki, hafızamdan silinmiş resmen. Sanki başka birisiydi "Tommy"yi oynayan.
"Tommy"den sonra Ken Russell'la "Lisztomania"yı yaptınız, o nasıl bir filmdi sizce?
Keşke o filmden önce biraz vakit ayırıp oyunculuk üzerine çalışsaydım. "Lisztomania"nın bazı bölümleri gayet iyi, ama bütünü bir film olarak bence pek parlak değil. Ne halt ettiğimi doğrusu bilmiyordum, galiba Ken de bilmiyordu. Ama o filmi yaptığıma pişman değilim, onun sayesinde ne kadar az şey bildiğimi öğrendim.
Nisan ayında Albert Hall'da bir "Tommy" konseri vereceksiniz. Bu nasıl bir duygu?
Güzel bir duygu. Hele medyanın Pete'e (Townshend) yaptığı linç girişiminden sonra. O konuya girmek istemiyorum. "Tommy"yi yeniden söylemek utanacağımız bir şey değil. Who'nun utanç duyacağı hiçbir şey yok.

Çeviren: **Y.G.**

Jack Nicholson ve Ann-Margret (solda), Oliver Reed ve Roger Daltrey "Tommy"de

HAKAN KURSUN

KUTLE

MC & CD

copyright 2003 Pb Müzik Yapım Ltd.
Keskin Kalem Sokak 6 / 7, 80300 Esentepe - İstanbul TR

Tel: 0 212 272 10 55 / 275 39 77 Faks: 0 212 274 11 66
info @pbmusicworld.com www.pbmusicworld.com

her zaman **ÖSS** her yerde

SAYISAL

1. **Moby, 1992 yılında 1015 bpm'le** (yani, bir saniyede yaklaşık 17 adet dörtlük vuruş) **kaydettiği bir parçayla Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi. Bu** "bütün zamanların en hızlı parçası"**nın ismi neydi?**
a) 1015 b) Thousand c) Thousandth d) 1001

2. **Dalton Trumbo'nun 1971'de çektiği Birinci Dünya Savaşı'nı anlatan savaş karşıtı filmi** "Johnny Got His Gun" **aşağıdaki şarkılardan hangisinin klibine ilham verdi?**
a) One - U2 b) One - Metallica
c) 99 Luftballons - Nena d) 1 of the 2 - The Damned

3. **Yaz geldi çattı, konser mevsimi açılıyor. İstanbul Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava tiyatrosunda, protokol eklentileri hariç, tamı tamına kaç koltuk bulunuyor, bilen var mı?**
a) 4276 b) 4530 c) 3940 d) 5075

4. **Geçtiğimiz ekim ayında Amerikan Billboard dergisinin single listesinde bir** "siyah rekor" **kırıldı. İlk 10'da kaç siyah sanatçı yer alıyordu acaba?**
a) 7 b) 8 c) 9 d) 10

5. **Public Enemy'nin** "911 Is A Joke" **şarkısında 911'den kasıt ne?**
a) Tabanca cinsi 1911
b) 9. ayın 11'i: 11 Eylül saldırısı
c) Acil Yardım Servisi numarası
d) İncil'de 119. mezmurun tersten okunuşu

6. **Naim Dilmener'in "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" adlı, 400 sayfalık hafif Türk pop tarihi kitabında** Ajda Pekkan **ismi kaç sayfada geçiyor?**
a) 111 b) 131 c) 41 d) 311

7. Joe Strummer **1983'te Londra maratonuna iştirak etti. 41.8 kilometrelik mesafeyi** kaç saatte **koştuğunu biliyor musunuz?**
a) 6 saatte b) 8 saat 45 dakikada
c) Koşuyu 15. km'de bıraktı d) 4 saat 30 dakikada

8. **Aşağıdaki "ikili"lerden hangisi** iki kişilik **bir grup değil?**
a) Seals & Crofts b) Simon & Garfunkel
c) Belle & Sebastian d) Hall & Oates

9. **2003 yazında, aynı hafta içindeki** Bob Dylan **ve** Aerosmith **konserlerinde bilet ücretinden şarkı başına düşen pay hesaplandığında, bir Aerosmith şarkısı bir Dylan şarkısına** ne kadar fark **atıyor?**
a) 11 milyon 100 bin TL b) 3 milyon TL
c) 1 milyon 450 bin TL d) 6 milyon 250 bin TL

10. **Beatlemania'nın ilk yıllarında London Palladium'daki konser sonrasında hayranları** "Muhteşem Dörtlü"**ye kabir azabı yaşattı. Polis, can güvenliklerini sağlayamayacağı gerekçesiyle mekânı terketmelerine uzun süre izin vermedi. Bu muhasara** kaç saat **sürmüştü?**
a) 5 b) 7 c) 10 d) 13

SÖZEL

1. **Aşağıdaki** "renkli" **gruplardan hangisinin ismini R.E.M. solisti Michael Stipe bizzat koydu?**
a) Concrete Blonde b) Blonde Redhead
c) Green On Red d) Les Négresses Vertes

2. **Aşağıdakilerin üçü Türkiye Jokey Kulübü'nün düzenlediği atyarışlarında koşan** safkanların **isimleri. Biri ise New Yorklu** indie pop **ikilisi. Sizce hangisi?**
a) Singa Song b) Palace Dancer
c) Joy Zipper d) Smelly Cat

3. **"Lethal Weapon", "Cotton Club", "Doctor Detroit" gibi filmlerdeki rolleriyle tanınan karakter oyuncusu** Blackie Dammett, **Red Hot Chili Peppers elemanlarından** hangisinin babası?
a) Flea b) John Frusciante c) Anthony Kiedis d) Chad Smith

4. **"Son albümümde Nick Cave'in 'People Ain't No Good' şarkısını söyledim, çünkü alçakgönüllülükle, kendi kuşağımın tek iyi şarkı yazarı ben değilim demek istiyordum." Bu lafı kim etmiş? Kendini alçakgönüllü sanan bu** sevimli küstah **kim?**
a) Ian McCulloch b) Lloyd Cole c) Sting d) Peter Murphy

5. **Pearl Jam'in solisti** Eddie Vedder, **aşağıdaki dünya müziği yıldızlarından hangisiyle** düet **yaptı?**
a) Salif Keita b) Cheb Mami
c) Ruben Blades d) Nusrat Fateh Ali Khan

6. **Fatih Akın'ın Altın Ayı'lı filmi** "Duvara Karşı"**da, Cahit'in (Birol Ünel) arabasını duvara sürdüğü sahnenin fonunda hangi şarkı çalıyor?**
a) I Feel You - Depeche Mode b) Fırtınalar - Ebru Gündeş
c) Sisters Of Mercy - Temple Of Love d) Ho Ho - Birthday Party

7. **Aşağıdaki şarkıların kliplerinden hangisinde** Kate Moss **rol almıyor?**
a) I Just Don't Know What To Do With Myself - White Stripes
b) Kissin' Time - Marianne Faithfull
c) Out Of Control - Chemical Brothers
d) Some Velvet Morning - Primal Scream

8. **Courtney Love'ın eski grubu** Hole (Delik), **adını nereden alıyor?**
a) Malûm delikten
b) "Delik Cepli Kanguru" isimli çocuk kitabından
c) Abba'nın "Hole in Your Soul" şarkısından
d) "Derinimde yanan bir delik var" cümlesinden ("Medea", Euripides)

9. **Tim Buckley'nin o isimde** bir albümü, **Sapho'nun o isimde** bir şarkısı, **Leonard Cohen'in o isimde** bir kızı **var. Kim bu ünlü edebiyatçı?**
a) Rimbaud b) Kafka c) Lorca d) Colette

10. **Bu ay sonu İstanbul'da ağırlayacağımız Violent Femmes'ın lideri** Gordon Gano **aşağıdaki Fransız grupların hangisinin prodüktörü?**
a) Eiffel b) Noir Désir c) Mickey 3D d) Louise Attaque

sayısal 6

sözel 3

sözel 7

sözel 6

sayısal 2

sözel 5

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU >> Sayısal: 1.b, 2.b, 3.c, 4.d, 5.c, 6.b, 7.d, 8.c, 9.a, 10.d Sözel: 1.a, 2.c, 3.c, 4.b, 5.d, 6.a, 7.c, 8.d, 9.c, 10.d

İthaki'ye yolculuk...

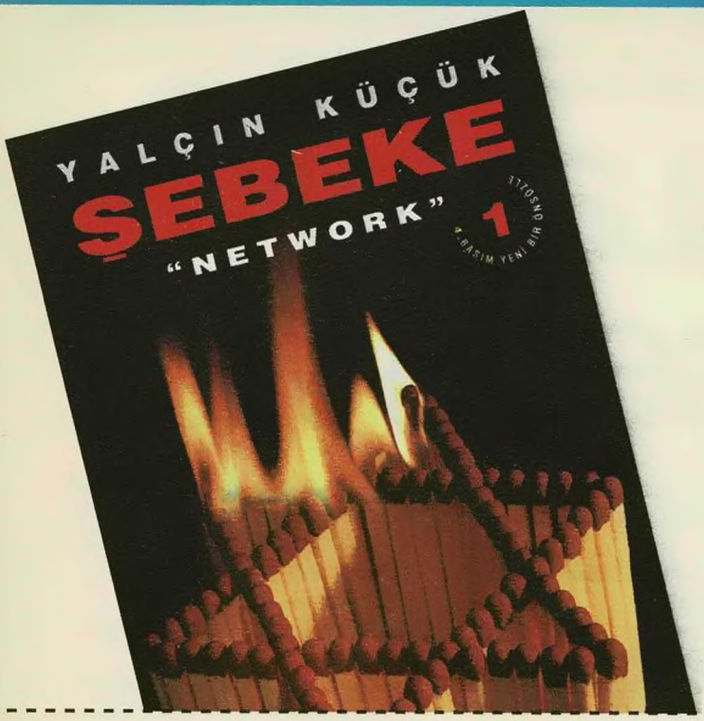

Yalçın Küçük'ten bir başyapıt...

Sanat, edebiyat ve politika gündemimizi sarsan kitap. Yeni bir "önsöz" ve düzenlemeyle...

- ✓ TEKELİYET 1-2
- ✓ BİLİM VE EDEBİYAT
- ✓ SIRLAR

TEKELİSTAN yakında...

www.ithaki.com.tr

Margaret Weis ve **Tracy Hickman** Karakılıç Serisi'ne entrika ve büyüyle dolu bir hikayeyle dönüyor.

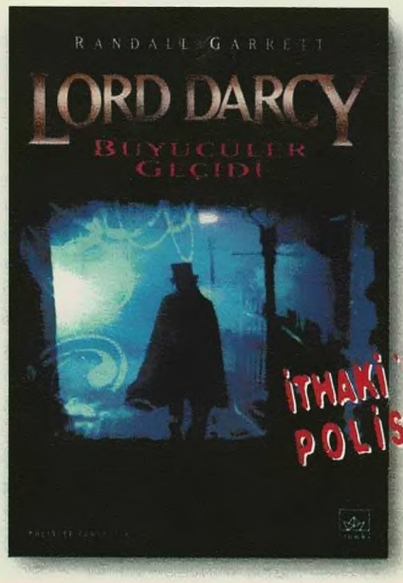

Mike Hammer kadar gözüpek, Sherlock Holmes kadar zeki... Başmüfettiş Lord Darcy'nin büyülü dünyasına hoşgeldiniz!

Brezilya'dan Venezuela'ya, Bolivya'dan Şili'ye yeni mücadeleler, yeni deneyimler ve yeni tartışmalar!

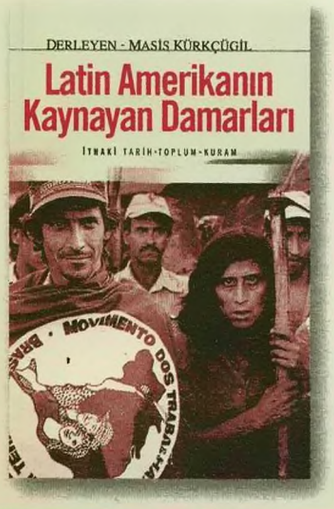

Barış güvercininin ülkemiz topraklarındaki hüzünlü serüveni...

Dünya edebiyatının dâhi çocuğu Nerval ünlü seyahatnamesiyle Türkçede...

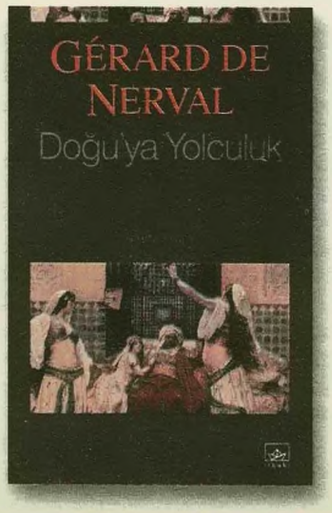

Tanpınar'dan Yahya Kemal'e ve Orhan Pamuk'a dek pek çok yazar ve sanatçıyı etkileyen "Doğu'ya Yolculuk", başka dünyalara ve başka kültürlere uzanan ve geçmişi bugüne taşıyan görkemli bir kapı...

PENGUEN KİTAPEVİ'NDE TÜM KİTAPLAR 6 AY TAKSİTLE!

ŞUBE 1 Bahariye Cad. Ünertan Pasajı 35/40 Kadıköy - İSTANBUL | **ŞUBE 2** Caferağa Mah. Muvakkithane Sk. 32 Kadıköy - İSTANBUL

"Bir İngiliz, bir Fransız, bir Alman, bir de Laz trende giderken..." diye başlayan fıkralar vardır. Orient Expressions'un hali biraz buna benziyor: Tokyo kulüplerinde acid caz tedrisatı gören Can Utkan (DJ Yakuza), Türk müziği konservatuarında okuyup türkü barlarda pişen Cem Yıldız, 76. sayımızdaki gezgin saksofoncu Richard Hamer senelerce stüdyoda muhabbeti ilerletmişler, Murat Uncuoğlu'nun ve şarkıcı dostlarının desteğiyle hazırladıkları "elektronik türküler"i "Divan" albümüne aktarmışlar...

PERA PALAS'IN ÖNÜNDEN GEÇERKEN

Önce tanışma faslı...

Cem Yıldız: Erzincanlıyım. 12 yaşında bağlamaya başladım. 87'de İTÜ Konservatuarı için İstanbul'a geldim. Bu zamana kadar çeşitli sanatçılarla çalıştım: Zülfü Livaneli, Yıldız Tilbe, Şükriye Tutkun... Stüdyo çalışmalarım da oldu. "Halımız Ahvalımız" diye sekiz kasetlik bir seri yaptık: Radyo sound'unda halk müziği koro kasetleri. Ayrıca on sene türkü barlarda çalıştım, artık bar çalışmalarını bıraktım, allaha şükürler olsun. *(gülüyor)*

Niye? Bir müzisyen için kötü ortamlar mıydı türkü barlar? N'apıyordun, çalıp söylüyor muydun?

Cem: İlk bar mevzuu çıktığı zaman benim için zevkliydi. Yaşım da küçüktü... On sene içinde, gelen gidenler, kuşaklar değişti. İlk gelenler, daha ziyade sol çevreydi. Şiirler okunurdu, insanlar kültür merkezine geliyor havasındaydı. Alkolden farklı bir şey arayışıydı. "Bak işte, barlara da türkü soktuk" gururu vardı insanlarda... Son zamanlarda türküler çok popüler oldu ve normalde diskoteğe giden tipler de gelmeye başladı. "Türküler de güzelmiş be" diyenlere rastladım. Tamamen eğlence olarak görüyorlar... Ben de sıkıldım artık. İlk türkü barlardan biri Jasmin'di, ben orada çalıştım, bir de Otantik Bar'da... Biz ilk başlarda sadece bağlamayla çıkardık. Jasmin'de gitar, bağlama ve bendirle çıktığımızda, insanlar "bu gitar da neyin nesi" demişti... Şimdi orkestralar çok büyüdü. Müzisyenler caz çalışmaları da yapmaya başladı son zamanlarda.

Güneydoğudaki savaşla birlikte yaşanan zorunlu göç dalgasının bir ürünü müydü türkü barlar?

Cem: Bir bakıma. Göç yüzünden genelde servis elemanları Kürtler. Ucuz işgücü olarak barlarda çalışıyorlar, bar sahiplerinin işine geliyor. Müzisyenler için iyi bir iş kapısı olarak düşünülebilir, ama çok müzisyen var ve ucuza gidiyorlar. Gecede 10 milyona dört saat çalışanları biliyorum.

DJ Yakuza'ya soralım. Türkü bara gittin mi hiç hayatında?

Can Utkan: Hayır.

Richard, sen gittin mi?

Richard Hamer: Ben gittim. Herhalde on kere falan gitmişimdir. Canlı halk müziği dinlemek için güzel yerlerdi. Ama çabuk tüketildiğini ben bile farkettim. Artık hiç gitmiyorum. Benim Türk halk müziğiyle ilişkim daha çok radyodandır. 80'lerin sonunda, Türkiye'ye ilk geldiğimde, TRT'yi çok dinliyordum. Ama araştırmacı olmadım. Yine de, bir parça dinleyince "hah, ben bunu biliyorum" dediğim çok oluyor. Arif Sağ, Yavuz Top, "Muhabbet" kasetlerini dinlerdim eskiden... Türk sanat müziği de dinlerdim biraz. Ama sadece kulaktan bilirim. Buraya gelmeden önce, Montreal'de Türk arkadaşlarımın kasetlerini de dinlerdim.

Sen türkü barları merak etmedin mi?

Can: Fırsat olmadı. Zaten beş-altı senedir Türkiye'deyim adamakıllı.

Yurtdışı maceranı anlatabilir misin?

Can: Babam diplomat. Suriye'de doğdum, Belçika, Paris, Suudi Arabistan ve Japonya'da yaşadım. Japonya'daki altı senenin ardından buraya geldim. DJ'lik olaylarına da Japonya'da başladım. Çok farklı müzikler dinledim hayatım boyunca. Ama Türk müziğiyle İstanbul'a gelene kadar tam bir çarpışmam olmadı.

Ailenin Türkçe plakları yok muydu?

Stüdyoya giderken kafamızda Türk müziklerine yönelik bir yaklaşım belirmişti. Biraz elektronik, biraz caz, biraz Türk unsurları: Böyle bir pembe bulut hayal ediyorduk.

Can: Babam müzikle alâkasızdır, annem klasik müzik sever. Mutlaka bazı CD'leri vardır, ama biliyorsun, gençken anne-babaya müzik sorulmaz. *(gülüyor)*

Müzikle nasıl tanıştın? İlk satın aldığın albüm neydi mesela?

Can: Evvel zaman içinde, rock dinlerdim. O dönem Ankara'da yaşıyorduk. Kuğulu Pasajı'ndan kendi paramla satın aldığım ilk kasetler AC/DC, Deep Purple'dı...

Richard: Vaay, bu geçmişini hiç bilmiyordum. *(gülüyor)*

Can: O zamanlar burada da yabancı müzik çok dinleniyordu. Bundan yirmi sene önce Türkiye'deki müzik satışlarının yüzde 30'unu, 40'ını yabancı müzik oluşturuyormuş. Şimdi bu yüzde 5'lere inmiş... Rock'tan sonra biraz hiphop filan derken, Japonya'ya gittik.

AC/DC'den hiphop'a geçmek kolay değildir, üstelik Ankara'da...

Can: Fransız okulunda, bir sürü değişik ülkeden arkadaşım vardı sınıfta. Onlardaki The Cure ve Depeche Mode hayranlığı beni çok açmıyordu doğrusu. MC Hammer furyası daha çok ilgimi çekmişti. Ankara'da hiphopçu olmak garipti tabii, çünkü herkes A Bar'a giderdi, rock dinlemeye. Biz hiphop'u gizli gizli dinlerdik. *(gülüyor)* Japonya'ya yerleştiğimizde, kulüplere çıkmaya başladım. Tokyo'da kulüpler müzik tarzına göre ayrılır, her kulübün kendine has bir müziği olur. Benim en sık gittiğim kulüp Blue'ydu: Acid caz ve United Future Organization'ın (UFO) patladığı dönemde açıldı. Maalesef geçen sene kapandı. O dönemde ben o müziğe aşık oldum: Adamlar caz çalıyor, araya Brezilya müziği koyuyor, sonra acid caz... Her akşam, DJ'leri apışmış vaziyette dinlerdim. Gide gele öğrendim, DJ'lerle ahbap oldum, plaklar satın aldım, üç sene boyunca başka hiçbir şey dinlemedim. Sadece o kulüplere takılıyordum, o dükkanlara gidip o plakları alıyordum. Herkes dalga geçiyordu. Bir akşam arkadaşlar başka bir kulübe gelmem için ısrar ettiler, hep beraber gittik. O aralar "Macarena" şarkısı çıkalı altı ay olmuş ve ben ilk defa duyuyorum. Parça çalmaya başladı, herkes aynı şekilde dans ediyor, ben hariç. "N'oluyoruz yaa", tam bir kültür şoku! *(gülüyor)* Kısacası, istersen kendini o mainstream akımdan koparabiliyorsun. Üç sene boyunca bunu yaptım ve iyi geldi.

En büyük takıntın kimdi o dönem?

Can: UFO gerçeği vardı. Zaten kulüp onların etrafında inşa edilmişti. Üçü de iyi ahbabımdır hâlâ. Altı DJ'den üçü UFO'dakiler, diğerleri de Jazz Brothers adında bir Japon üçlüydü. Onlar da inanılmazdır.

Sen UFO sever misin?

Richard: Ben progressive elektronik müziği Radio Oxi-gen'in repertuarında UFO gibi gruplarla dinlemeye başladım. Alman Tab Two grubunu da çok sevdim. Benim biraz rock background'um var.

Cazcı değilim, ama saksofoncuyum, caza da takılıyorum hâlâ. Hep akustik müzikle ilgilendim, 96-97'ye kadar. Ben o kadar hip değildim, hâlâ da değilim, DJ'lere göre. *(gülüyor)*

Can: Tokyo'da, bir de Mondo Grosso grubunun çaldığı bir kulüp vardı. Orada Brezilya müziğiyle de tanışmış oldum. Jorge Ben, Sergio Mendes filan...

Richard: Japonların Brezilya müziğiyle bayağı bir ilgisi var. Onlar her şeyle ilgileniyor zaten.

Can: Japonya'da çok Brezilyalı var, Brezilya'da da çok Japon var. Böylece yarı Japon yarı Brezilyalı bir sürü insan görüyorsun. Ki bu karışımın erkekleri çok yakışıklı, kızları inanılmaz güzel oluyor.

Japonya'da her tür müziğin satıldığı dükkanlar varmış. Unkapanı'ndan da Japonya'ya koliler gidiyor.

Can: Japonya'da, dünyadaki iyi olan her şeyi bulabilirsin. Oradaki müzik sektörü çok farklı. Bizim albüm de ilk siparişini Japonya'dan aldı, 500 adet.

Richard: Avrupa'da, Amerika'da bulamayacağın CD'leri orada bulursun. John Coltrane de var, country & western, bluegrass CD'leri de.

Can: Japonların hayatında çok önemli olan karaoke durumundan da bahsetmek lazım. Karaoke bardan ziyade, sadece karaoke yapılan koca koca binalar var. İçindeki bütün odalar birer karaoke odası. Toplanıp gidiyorlar ve bütün gece birbirlerine şarkı söyleyip eğleniyorlar. İyi karaoke söylemek, önemli bir sosyal başarı. Gündüzden gidip çalışıyorlar, prova yapıyorlar. *(gülüyor)*

Orada deprem yaşadın mı?

Can: İki-üç ayda bir oluyordu. Her seferinde korkuyordum ama, millet alışmış artık. Bir kere kulüpteyken oldu. Bardaki ters asılmış bardaklar çangır çungur sallandı, müzik durdu, sonra deprem geçti, müziği tekrar koydular, herkes aynen dans etmeye devam etti. *(gülüyor)*

Cem, senin Anadolulu olmayan müziklerle tanışman nasıl oldu?

Cem: Son zamanlarda bizim halk müziği camiasında hep farklı müzikler dinleme çabası görüyorum. Kimi caz dinliyor, kimi rock dinliyor, bir şeyler kapıyor. Okul yıllarında daha çok klasik müzik dinliyordum. Kemanın çaldığı melodileri bağlama olarak canlandırıyordum kafamda. Mozart'ı kendime yakın buluyordum.

Richard: Bak, bunu da bilmiyorduk. *(gülüyor)*

Cem: Karga Müzik'ten Fahri bana bir CD verdi, ondan sonrası geldi zaten: Simon Shaheen'in bir albümüydü. O dükkandan daha çok Doğulu albümleri alıyordum önceleri. Daha sonra elektronik çalışmalar da ilgimi çekti. Talvin Singh, Trilok Gurtu, Shakti gibi Hint müzikleri, Arap, Afrika derleme albümleri dinliyordum. Üç senedir Massive Attack çok hoşuma gidiyor. Amerikalı ev arkadaşım sayesinde Hendrix, Tom Waits, Johnny Cash gibi adamları da sevdim. Şimdilerde İran müziklerinden hiç kopmuyorum: Shahram Nazeri, Shadjarian, Hossein Alizadeh, Alireza Eftekhari... İran'dan tar, setar, erbane aldım. Grup çalışmasında çaldığım renk sazlarını mümkün olduğu kadar genişletmeye çalışıyorum. Halk müziği piyasası dışında kalmak beni rahatlattı.

Çok farklı geçmişlere sahip insanlarsınız. Orient Expressions'ın kalıcı bir grup olacağını düşünüyor musunuz?

Can: Kesinlikle evet. Biz "hadi bir albüm yapalım" diyerek bir araya gelmedik. Ben Richard'la zaten parçalar yapıyordum. Richard öbür taraftan Cem'le çalışıyordu... "Dera Sor" şarkısında üçümüz çarpıştık, sonra Murat'ın (Uncuoğlu) stüdyosuna gittik. Kendiliğinden oluştu bu ekip. Hepimizin hoşuna gitti aldığımız neticeler.

Bir Doğu-Batı sentezi değildi amacımız. Her iki taraftan cazip gelenleri aldık... Hani bir parti verirsin, herkes kendi içkisini, yiyeceğini getirir... Bizimkisi de öyleydi.

İçinde bağlama olan bir müzikle uğraşacağın aklına gelir miydi?

Can: Richard'la ilk yaptığımız parça, "İstanbul 1:26 a.m."di. Stüdyoya giderken kafamızda Türk müziklerine yönelik üç aşağı beş yukarı bir yaklaşım belirmişti. Biraz elektronik, biraz caz, biraz Türk unsurları olsun: Böyle bir pembe bulut hayal ediyorduk.

Richard: Ben o sıralar ritmlere dalmıştım. Darbukayla, tefle, bendirle ilgileniyordum.

Can: Uzun zamandır prodüksiyon olayına girmek istiyordum. Eğer Türkiye'den yurtdışına bir şey çıkacaksa, bunun buraya has bir şey olması lazım. Dünyada tanınmaya başlayan bütün halk müzikleri, bir şekilde sömürgecilik sürecini yaşamış ülkelerden çıkıyor. Hindistan, Cezayir, Mısır, Afrika... Avrupalılarla kendi topraklarında ya da göçmen olarak kültürel alışverişe geçmişler. Osmanlı ve Türkiye sömürge olmadığı için dışarıda tanınması zaman aldı... Biz şimdi elektronik caz CD'si yapmaya kalksak, onu yapan zaten milyonlarca insan var. İstanbul'da yaşamamızdan dolayı elimizdeki imkânı değerlendirmeliyiz. Çok iyi müzisyenlerle çalışabiliyoruz, en iyi vokalistlere ulaşabiliyoruz. Parçaları yaptıkça taşlar yerine oturdu.

Richard: Hayatımızın en önemli, en zevkli dakikalarını stüdyoda geçiriyorduk. Cem bir sürü alet getirmeye başladı. Dijital recording

Aşk, Suç ve İhanet

Sessiz bir kasabada monoton yaşamını sürdüren David, bir trafik kazası ile her şeyin değişeceğini bilemezdi.

Esrarengiz bir kadının yaşamına girmesi ile başlayan olaylar, aşk, suç, ihanet üçgeninde devam ederken, David şimdiye kadar hiç sormadığı bir sorunun cevabını bulacaktı: Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.

"Stephen Amidon okuyucuyu modern duyguların salıncağında çığlık çığlığa sallıyor. Okuyun."

Will Self

stephen amidon

primitif

türkçesi: ilke bilge

plan b

meşrutiyet c. kıblelizade s. tepe han 1/6 şişhane 80050 istanbul tel: (0212) 251 4023 fax: (0212) 251 4024 e-mail: info@planb.com.tr
www.planb.com.tr

imkânlarıyla bu aletlerin yan yana olması hoşuma gitti. Bir şarkıcıyla deneme yapmak istedik ve Aynur (Doğan) "Ehmedo"yu söyleyince çok güzel oldu. Biraz beat'ler üzerinde çalıştık, ben saksofon çaldım, bir çorba oluşturduk. Projeye gaz verdi bu.

Herkesin karşısındakinden bir şey öğrendiği bir süreç miydi?

Can: Herkes kendi güçlü ve güçsüz olduğu taraflarını biliyor. Birbirimizi tamamlıyoruz. Kimyamız tuttu. Çok da iyi arkadaş olduk. Richard abiden çok şey öğrendik.

Richard'a abi mi diyorsunuz?

Richard: Son dönemde demeye başladılar. *(gülüyor)*

Cem: Aynur'dan sonra Adile (Yadırgı) geldi, sonra Sabahat (Akkiraz) abla... Nasıl iki parçada divan bağlama var, üçüncüde olmasın dediysek, solistlerde de renk arayışına girdik. İyi yorumculara teklif götürdük. Yine de şarkıcılar üzerine kurulmuş bir albüm yapmadık.

Can: Şarkıcılar önce minimal bir altyapıyla kendi istedikleri şarkıları okuyordu. Biz şarkıyı dinleyip tanıdıkça, bu şarkıya nasıl bir yaklaşım oluşturulabileceğini deniyorduk. Her parça ayrı bir doğum ve olgunluk süreci yaşadı.

Birdenbire hiç ilgilenmediğin şarkıların, türkülerin dünyasına balıklama dalmış olmadın mı?

Can: İstanbul'da yaşamaya başladıktan sonra sağda solda duyup beğendiğim şarkılar oldu tabii. Beni ilk etkileyen Grup Gündoğarken'in şarkısıydı, Yunanlı bir kadınla söylüyorlardı.

Vassiliki'yle söyledikleri "Rüzgar".

Can: Evet, o parça çok güzel. Stüdyoda bir Doğu-Batı sentezi yapmak değildi amacımız. Her iki taraftan cazip gelenleri aldık, kendi anlayışımızı oluşturduk.

Cem: Hani bir parti verirsin, herkes kendi içkisini, yiyeceğini getirir... Bizimkisi de öyleydi.

Albümdeki "Dünya" isimli parça özellikle önemli. Çünkü bir halk türküsü yorumu değil, yeni bir Türkçe beste. Bilinen ezgilere elektronik yorumlar getirmektense, bu tip çalışmaların üstüne gitmek daha iyi olmaz mı?

Richard: Emre Mirza adlı bir arkadaşımızın kavramladığı bir parça. Emre'nin getirdiği, Pakistan müziğinden küçük bir cümle üzerine kuruldu. Cem de besteyi tamamladı. Sözleri Neşe Şen yazdı. Biraz semah formunda çıktı. Ben sadece flüt çaldım, başka bir şey yapmadım.

Cem: Neşe'yi zorluyorum, "söz yaz, üzerinde çalışayım" diyorum. İkinci CD'de daha çok beste olacak bence.

Can, DJ Yakuza olarak, kendi tarzını nasıl tarif edersin?

Can: Eklektik bir tarzım var. Hiphop da çalıyorum, downtempo da çalıyorum... Yavaş müzikler, hızlı breakbeat house, bazen tekno... Yine de çaldıklarım genelde melodik, bazıları caza yakın, çoğu zaman Brazil de çalıyorum.

Cem: İlk tanıştığımızda bir baktım, her tarafta afişleri var. "Oğlum sen bayağı ünlüymüşsün" dedim. *(gülüyor)*

Yakuza ne demek?

Can: Japon mafyası. Bu ismi Japonya'da değil, burada kullanmaya başladım.

Seni takip eden kitleye "Divan" nasıl gelir?

Can: İyi gelir. Radyo programlarımda veya kulüplerdeki setlerimde farklı bir sürü müzik dinlemek mümkün. Deneysel şeylerle limitleri zorluyorum. Hep başarılı olamıyorumdur, ama yeni tarzlar çalmayı seviyorum. Evet, muhtemelen bazılarına ters düşecektir Türk halk müziği. Ama yapabileceğim bir şey yok.

Bu albümü setlerinde çalar mısın?

Can: Zaten çalıyorum. Bütün parçaları çalabilirim, doğru anı yakaladığımda... Şarkılar yurtdışında da ilgi görmeye başladı, publishing şirketimiz Rh Pozitif sayesinde bugüne kadar yedi kompilasyona girdi. Beşinde "İstanbul 1:26 a.m.", ikisinde "Dera Sor" var... Pressure Drop da "Ehmedo"ya remiks yaptı...

Senin çevrende nasıl karşılandı böyle elektronik bir albüm?

Cem: Abartılı şekilde iyi buldular. Benim adıma da çok sevindiler. "Senden zaten böyle bir şey bekliyorduk, geç oldu, ama iyi oldu" dediler. Benim konservatuardan arkadaş çevrem 20'li yaşlarda kaset yapmaya başladı, hepsinin iki-üç kaseti var bugün.

Richard, sen de Türk müziğine ilk defa bu kadar yakın bir iş çıkardın. Bu durum sana enteresan geliyor mu?

Dünyada tanınan halk müzikleri, sömürgecilik sürecini yaşamış ülkelerden çıkıyor. Osmanlı ve Türkiye sömürge olmadığı için dışarıda tanınması zaman aldı...

Richard: Anadolu müziğiyle bu yakınlığı Cem'e borçluyum. Senelerdir buradayım ve bu müziği dinliyorum. Bana enteresan gelmedi, doğal geldi. Uzman değilim, içgüdüsel yaklaşıyorum bu müziğe. Projeye katkım dörtte bir. Özellikle şarkıcılarla tanışmak bana çok iyi geldi. İnanılmaz sesler. Şarkı formunu zaten çok severim.

Saksofon veya flüt çalarken, buraların havalarına kayıyor musun?

Richard: Sen cevap ver Cem.

Cem: "Ehmedo"da biraz kaymış gibi. Bundan sonra daha da kayacak gibime geliyor. Şimdi Richard'la başka projelerimiz de var. Bizim emprovizasyon anlayışımızı, makamları çalışacağız. Bu sefer akustik bir kayıt düşünüyoruz. Can'ı almayacağız. *(gülüyor)*

Can: Bu albüm herkesi geliştirdi. Ama bu bizim tek işimiz değil tabii. Hayatımızın bir parçası oldu ve öyle olmaya devam edecek.

Niye isim olarak Orient Expressions? Sanki tamamen yurtdışına yönelik duruyor.

Can: Yoo. Çalıştığımız stüdyo Tünel'de. Oraya gidip gelirken hep Pera Palas'ın önünden geçiyorduk. Bütün o tarihi, Orient Express'i falan düşünürken böyle bir isme vardık.

Söyleşi: **D.B.**

ROMAN >

Mehmet Eroğlu'nun, zenginliği, yerleşik sistemi, medya ve magazin dünyasını kıyasıya eleştiren; insanı en çok insan kılan bir erdemi çarpıcı bir edebiyat temasına dönüştüren son romanı...

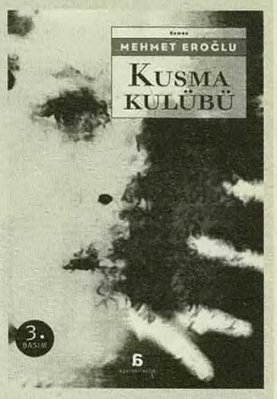

3. Basım
Sayfa: 358
Fiyat: 13 milyon

ROMAN >

Dorfman, çok uluslu bir şirketin genel müdürü olan Blake'in girdiği tuhaf bir terapi süreci üzerinden, küreselleşen ekonominin çalışanlar üzerindeki yıkıcı etkisini ve hepimizi saran dikizci iştahın gelebileceği boyutları başarıyla işliyor...

Sayfa: 196
Fiyat: 8 milyon

ROMAN >

Gazeteci yazar Aminatta Forna, Sierra Leone'de bağımsızlık döneminin önemli siyasetçilerinden olup, haksız yere vatana ihanetle suçlanarak idam edilen babası çevresinde geçen çocukluğuna dönüp, Batı Afrika tarihinin kirli yüzüyle hesaplaşıyor...

Sayfa: 512
Fiyat: 18 milyon

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

CLAUDE NOUGARO
(1929-2004)

Fransız şansonunun Toulouse ayağı da kaydı. Nougaro, fantezilerle dolu bir şair, bir kelime sihirbazıydı. Sadece "Le Cinema"da değil, bütün bestelerinde bir film çekiyor gibiydi. Güneşli şivesiyle, dimdik bir sesle söylerdi şarkılarını. Louis Armstrong'a şarkı yazıp beyaz olmaktan duyduğu pişmanlığı bildirdi: Hayatı boyunca bir gözü bir kulağı ya Amerika kıtasında, sambada, tangoda, cazda, blues'da, ya da Afrika tamtamlarında oldu. "Bidonville", "Paris Mai", "Cécile, ma fille", "Le jazz et la java", "Une petite fille", "A bout de souffle (Blue Rondo à la Turk)" ve elbette "Hey memleketim, hey Toulouse, hey Toulouse..." Şarkıları kalbimizde kalacak, onu çok özleyeceğiz...

MUHTEŞEM ABDAL

Geçenlerde Hayvan dergisinde Bénabar'la ilgili bir yazıda, Fransız chanson'unda bizim dönemin baba (Brel, Brassens, Ferré, Trenet...) ve analarının (Piaf, Barbara...) ebediyete intikal etmiş olduklarından yakınırken, "Nougaro iyidir, Toulouse'da yaşıyor" mealinde bir cümle yazmıştım. Bir-iki ay önce de kadim dostum Cengiz Aktar, Paris'ten dönerken Nougaro'nun son CD'si "Embarquement immédiat"yı (Yolculuk başlıyor) getirmişti.

- Nougaro yaşıyor, değil mi?
- Yaşıyor tabii canım, Toulouse'da insan ölmez...

Toulouse gerçekten önemli bir kent. Fransa'nın güneybatısında, İspanya sınırı yakınında, Garonne nehrinin orada, Gaskonya bölgesinin ve Oksitanların tarihî yerleşim merkezi. Yumuşak Akdeniz iklimini Aèrospace'ın dev hangarları bile bozamadı. Keyif pezevengi bir şehir... Kasulesi (domuz sosisli ve ağır yağlı fasulyesi), "sosyalist tramvayı", Jean Jaurès'i meşhurdur. Bir de açık kırmızı-pembe renkli kiremitli çatıları.

"Ben minör bir sanatın adamıyım. Maden işçisinin kaskındaki fener gibi bir projektör var kafamın üstünde... Ben aslında yeraltında maden arayan bir sanatçıyım."

İnsan ya da kurumların, zamanı kadar mekânları da önemli. Ve biri bir kentle özdeşleşecekse, bu "Nougaro ve Toulouse" olmalı...

Nougaro, Toulouse için Capitol meydanı (oranın Taksim meydanı) kadar önemli ve değerli. Zaten ölümünün açıklandığı 4 Mart günü, sekiz-on bin kişi Capitol meydanında bir araya geldi, belediye binasında bayraklar (Fransız, AB ve Oksitanya bayrakları) yarıya indirildi ve insanlar saatlerce Nougaro şarkıları dinledi, söyledi dev posterin önünde. Cumhurbaşkanı, başbakan, valiler, belediye başkanları ve bilumum kravatlı zevat yine afralı tafralı taziye mesajları yayınladı. Önemsiz, çünkü resmî... Fransız medyası Nougaro'nun ölüm haberlerinde bir saptamayı ortak olarak kullandı: "Toulouse artık öksüz ve yetim!"

Müzik adamlarının post-Nougaro cümleleri daha anlamlı. Toulouse'dan yayın yapan Radio-Sud, yayın akışını kesip tüm gün sadece Nougaro şarkıları çaldı. Yabancı işçilerin üçüncü, dördüncü kuşağının temsilcilerinden Zebda grubu Nougaro'yu severdi. Toulouse'lu Fabulous Trobadors (Muhteşem Abdallar) grubunun "Ma ville est le plus beau park" (Benim şehrim en güzel bahçedir) albümünde onuncu şarkının adı "Nouga". Nougaro'ya saygı...

Nougat diye de bir şekerleme vardır Fransa'da. Lyon ile Marsilya arasında Montélimar'da doğan bu bir tür macunlu kağıt helvası Claude Nougaro'yu çağrıştırırdı nedense... Hazır şekerleme oturumundayken, Toulouse'un en büyük şekercisinin vit-

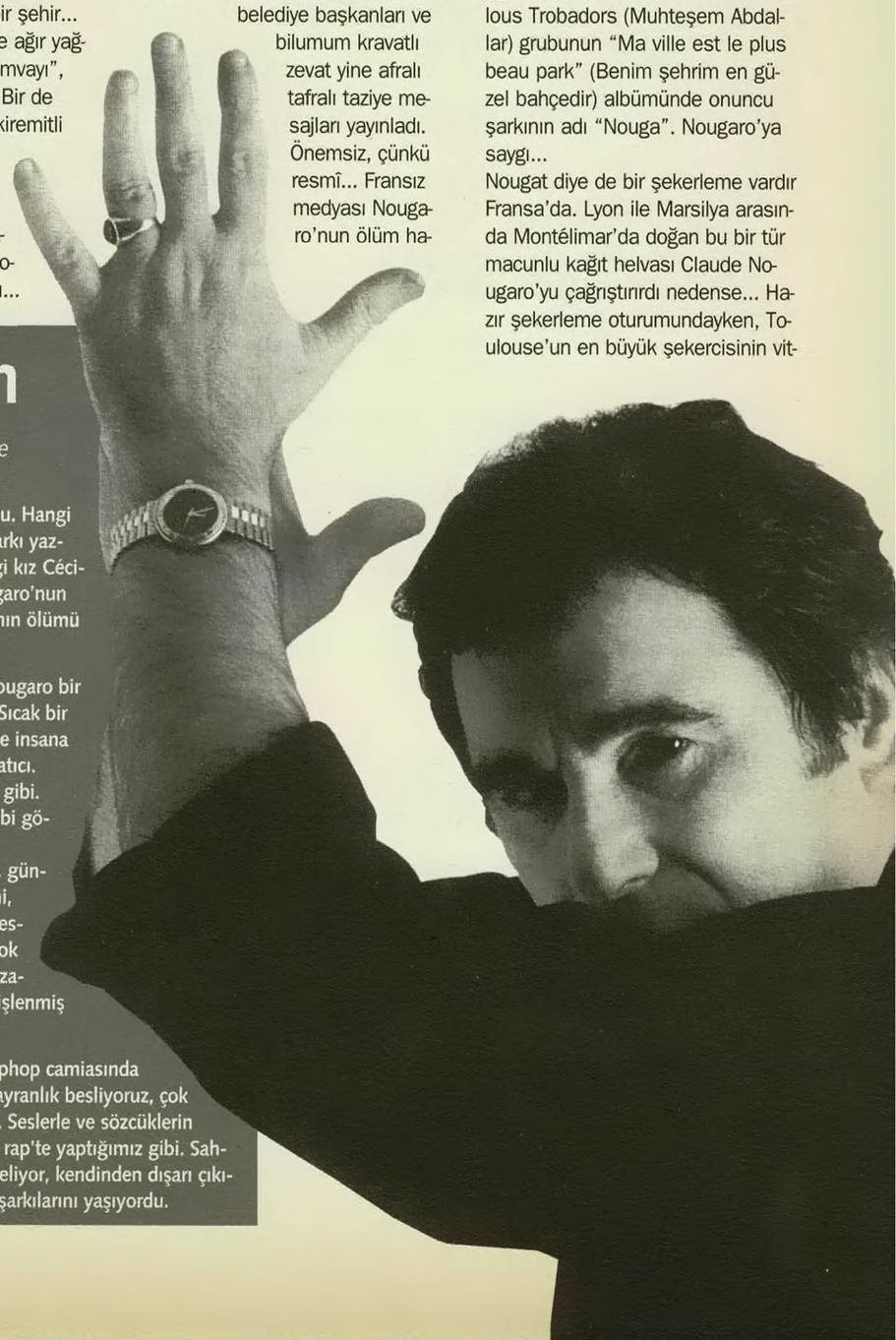

Siyah olmak istedim

Fransa'nın genç müzisyenleri, rock'çusundan rap'çisine Claude Nougaro abilerine selamlarını sevgilerini yolluyor...

Magyd Cherfi (Zebda): Pek yakından tanışmıyorduk. Zebda adını duya duya merak etmiş, bir gün ne menem bir şey olduğumuzu görmeye geldi. Toulouse'da Bikini'deki konserlerden biriydi. İlk başlarda, salonun dibinde bir yerlerde dikiliyordu, sonra ufak ufak sahneye yaklaştı. Gözlerinin faltaşı gibi açık olduğunu hatırlıyorum, tıpkı bir boksör gibi ilerliyordu, sanki "bekleyin delikanlılar, ben de 20 yaşındayım, ben de sizinle gelmek istiyorum" der gibiydi. Sahneye çağırdık, "sizler göçmensiniz, ben de göçmenim: her zaman siyah olmayı istedim!" dedi. Çocuklarıyla konuşan bir baba gibiydi biraz... Şarkıcı olmayı ilk arzu ettiğim zamanlarda, Toulouse aksanım komplekse kapılmama neden olmuştu. Ama önümde Nougaro örneği vardı, aynı aksanla şarkının evrenselliğini yakalamıştı. Nougaro'da beni en çok etkileyen, tabii ki sözleri ve diksiyonu. Dünyanın neresinde olursan ol, Nougaro dinlediğinde, kendini Toulouse'lu hissedersin. Sözlerin zekâsının da üstüne eklendiği evrensel bir şiir bu. Şarkıcı olarak, yazar olarak ortaya çıkardıklarımda benim için çok önemli bir örnek oldu. Hangi baba "Cécile" gibi bir şarkı yazmayı hayal etmez? Hangi kız Cécile olmayı istemez? Nougaro'nun ölümü benim için babamın ölümü gibi oldu.

MC Solaar : Claude Nougaro bir yol açıcı, bir aydınlatıcı. Sıcak bir sesin dile getirdiği şiiriyle insana neşe veren özgür bir yaratıcı. Müzik üzerine bir müzik gibi. Onun şarkılarını tablo gibi görebilirsiniz. Yapıtlarında swing'in endişesini, şiiri, gündelik kelimelerin neşesini, döne döne tekrarlanan sesleri yoğunlaştırıyordu. Çok gevşek, rahat, ama aynı zamanda milimi milimine işlenmiş bir anlatımı vardı.

Kool Shen (NTM): Hiphop camiasında Nougaro'ya büyük bir hayranlık besliyoruz, çok büyük, kıyak bir adamdı. Seslerle ve sözcüklerin anlamlarıyla oynuyordu, rap'te yaptığımız gibi. Sahnede tıpkı Brel gibi yükseliyor, kendinden dışarı çıkıyordu. Bizimle konuşan şarkılarını yaşıyordu.

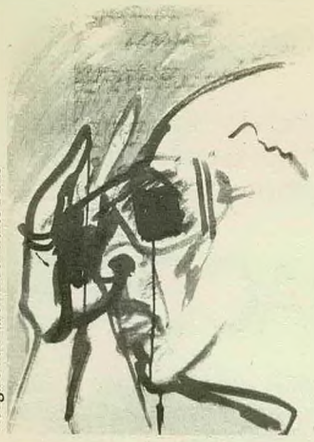

Nougaro'nun kaleminden Miles Davis

rininde birebir boyutlarda bir Nougaro heykeli bulunduğunu hatırlatalım. Üstadın çikolatadan yapılmış heykeli, gözlüklü ve beyaz fularlı... Toulouse'da 1985'den bu yana bir de Claude Nougaro Konser Salonu var.

Ağır ses, hüzünlü kalem

Fotoğraflarına bakıyorum Nougaro'nun. Biraz Robert Hussein'e benziyor sanki. Ama o bir Kathar Şövalyesi. Lou Reed'i de andıran bir havası var mı? Nougaro'nun yaptığı desenlerde, resimlerde, illüstrasyonlarda geziniyorum: Üç adım ötedeki Katalan ressamlardan, Picasso'dan, Miro'dan izler var, ama en çok Mano Solo'nunkilerin ağabeyi bu çizgiler.

Nougaro'nun yaptığı desenlerde geziniyorum: Katalan ressamlardan, Picasso'dan, Miro'dan izler var, ama en çok Mano Solo'nunkilerin ağabeyi bu çizgiler.

1929 doğumlu. Tabii ki Toulouse'da. Babası bariton, annesi piyanist. Baba Toulouse'un içinden, anne İtalya'dan, üstelik Sicilya eyaletinden. Ama ilkgençliğinde müziğe bulaşmamış pek. Gazetecilik yapmış. Hiç kimse mükemmel değildir. 1950'lerin başında Paris'e "çıkmış". Dönemin ünlü café-chantant'larında, küçük konser salonlarında Marcel Aumont, Philippe Clay ve belki de en önemlisi Michel Legrand gibi müzisyenlerle birlikte çalışmış. Brassens iyi arkadaşlarından biri. Moustaki de öyle... Bu arada 80'li yıllarda "Rock à Renaud" başlıklı bir şarkısı var. Bu yıl Fransa'nın en çok sevilen şahsiyetleri listesinde 5 numaraya yükselen "yorgun fırlama Renaud"ya da saygılarını iletmiş.

Chanson'un kara Kathar'ı

Claude Nougaro'yu Fransız chanson'unda ayrı bir konuma getiren şey, müzikal tarz ve söylemi. Chanson'u caz, funk, Brezilya ve Afrika müzikleriyle nikahlayan evrensel bir adam Nougaro. Daha 1965'de Dave Brubeck'le çalıştı, aynı yıl Armstrong için şarkı besteledi. Gitarcı Baden Powell'la 1975'de turneye çıktı. Swing'le şiiri birlikte kaynattı. Zengin bir adam yani... Yaklaşık elli yıllık meslek hayatında yirmiden fazla albüm yayınladı, yüzlerce konser verdi. Aslında kayıt stüdyolarının değil, daha çok konser salonlarının, arenaların, yani sahnelerin şarkıcısı. "Sahne onun için boks ringi gibidir". Takma isimlerinden biri de "Küçük Boğa". Sesinde, tınısında, şarkı söyleme tarzında ve Toulouse'un o pek nefis işlek ve kıvrak şivesinde aslında derin bir melankoli var. "Barok Abdal". Bir söyleşide kendisini "anti-Trenet" olarak tanıtıyor: "Trenet yaşama sevincini, tazeliği simgeler, bense sıkıntılı bir herifimdir, yitik bir cennetin peşinde koşuyorum. Trenet mavi gözlü, dışa dönük bir sarışındır, bense küçük kara Kathar'ım, hayatın ringine çıkmakta zorlanıyorum..."

Bu şive meselesi önemli. Paris'in "ukela" dingoları, kanlarındaki Jakoben damar nedeniyle kendileri gibi konuşmayanları küçümser. Nougaro'nun pek şeyinde değil bu durum. Sonuç, Zebda'nın solistinin söylediği: "Nougaro bizi, şivemiz dolayısıyla edindiğimiz aşağılık kompleksinden kurtardı!"

75 yıllık yaşamında bir kalp krizi, bir de vahim bir trafik kazası var ki, her bir olay şarkılara geçmiş. Bir aralar yapımcısı Barclay sözleşmesini uzatmayınca kenarda köşede kaldı Nougaro, ama sonra toparladı neyse ki... "Sözcük ve ritm sihirbazı" gibi fiyakalı bir kartviziti de olan Nougaro, işine sadık bir müzisyen: "Ben minör bir sanatın adamıyım. Serge Gainsbourg bunu iyi betimlemişti. Maden işçisinin kaskındaki fener gibi bir projektör var kafamın üstünde... Ben aslında yeraltında maden arayan bir sanatçıyım."

Çok da gezgin bir adam Nougaro. Müzik için geziyor, Brezilya, Afrika ve Mağrip ve Maşrık'da dolaşıyor hep. New York'a gittiğinde "Nougayork" albümünü yapıyor. Chanson'un rock versiyonu... Siyasetle pek arası yok. Ama "Paris Mai" (Paris Mayıs) şarkısı, ki 68 Mayıs'ını anlatır, devlet radyosunda yasaklanıyor. Kimi zaman sahnede Ferré şarkıları söylüyor.

En son, "Mavi Nota" albümü üzerine çalışıyordu.

Nougaro çapındaki sanatçıların altıncı duyusu güçlüdür. Son şarkılarının birinde "artık çevirmek zamanı geldi sayfayı" demişti. Güzel bir kitaptı. Bitti...

Ragıp Duran

"Polisiyeye farklı bir açıdan yaklaşan bu romanı seveceksiniz."
Ahmet Ümit

Dikbaşlı kızlar, kayıp eşler, kadın peşindeki kocalar, arsız üçkâğıtçılar ve büyücülük... Bir sorununuz varsa ve size kimse yardım edemiyorsa, Precious Ramotswe'yi ziyaret etmenin tam sırası demektir:
Botswana'nın en iyi ve tek kadın dedektifi.

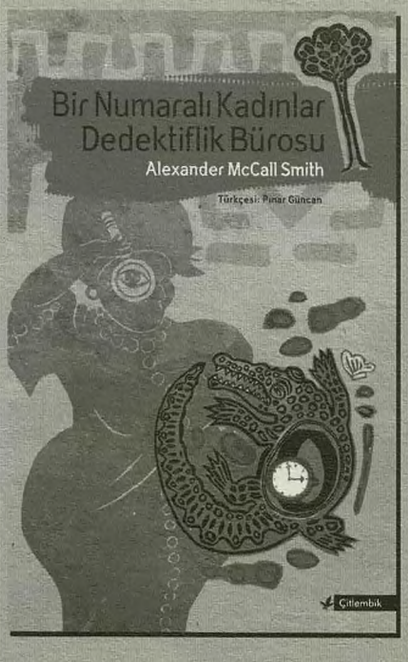

Çitlembik
www.citlembik.com.tr

AŞKIN ARSUNAN

Aşkın Arsunan'ın parmaklarından caz damlıyor. Yıllarca İsveç merkezli olarak dünyayı dolaşan piyanist, son birkaç yıldır İstanbul'u mesken tuttu, sonunda ilk albümü "One A Day"i yayınladı. Levent Altındağ, Şenova Ülker, Aycan Teztel, Volkan Hürsever, Eylem Pelit ve Volkan Öktem'li parlak bir kadro ve şevkle icra edilmiş sekiz parça. Arsunan'la bir caz gezintisine çıkıyoruz...

RİTM İŞKENCE, SWING MACERA

Müzisyen bir aileden geliyorsunuz...

Aşkın Arsunan: Babam Sait Arsunan mülti-enstrümantalistti, dans müziği orkestralarında trompet çalardı... Amcalarım, dayılarım da müzisyen... Annemse evde klasik Türk müziği mırıldanırdı hep. Ablam piyano öğretmeni, şu anda Amerika'da ders veriyor. Abim DJ'lik yaptı...

Siz piyanoyla mı başladınız?

Mızıkayla başladım. Küçük bir Hohner mızıkam vardı. Bursa'da bir dükkanın önünden geçerken çok beğenmiştim. Şımarık olarak büyümediğim için, "isterim" diye tutturmadım. Meğer babam bunu hissetmiş. Yolda yürüyoruz, bir mızıka sesi duydum, biraz sonra aynı sesi bir daha duydum. Meğer babam dükkandan almış mızıkayı, arkasını dönüp çalıyor, sonra saklıyor cebine... *(gülüyor)* O yaşlarda radyonun tam karşısına geçerdim, ne çalıyorsa aynısını mızıkayla çalardım. Evde piyano yoktu. Derken, akordeona başladım. Yatırıp klavye haline getirirdim akordeonu. Ben burdan çalarken abim de karşı taraftan körüklerdi. Sonra Ankara Devlet Konservatuarı'na girdim, piyanoya başladım.

Nefeslilerle aranız olmadı mı?

İyi tromboncular vardır bizim jenerasyonda. Blood Sweat & Tears, Chicago çok meşhurdu çevremizde. Benim orkestra şefim Turhan Eteke'ydi. Ben orkestranın piyanistiydim, hem de aralarında öğrenci gibiydim. O orkestrayla ilk yurtdışına çıktığımda trombon aldım kendime. Otelde sabah 7.30'da kalkıp çalmaya başlardım. Orkestra elemanları benim yüzümden uyuyamıyormuş, yaşım küçük diye kimse beni kırmak istemediği için sesini çıkarmıyormuş. *(gülüyor)*

Blood Sweat & Tears, Chicago neden bu kadar revaçtaydı?

Hem dinamik bir ritm, hem mükemmel bir brass senkronizasyonu, caza yakın armoniler... Sürprizleri olan, yeniliklere açılan bir müzik... Gençliğin bize getirdiği enerjiye çok uygundu. Biz Ankara'da bayağı ciddi müziklere takılırdık. John Coltrane, Miles Davis, Herbie Hancock... Abim DJ'di Ankara'nın diskoteklerinde: Apple, Modern, Gazanfer, MET... Buralarda Doors, Rolling Stones, Chicago, Blood Sweat & Tears, Emerson Lake & Palmer çalardı. Teenage'liğim bunlarla geçti.

"Bridge Over Trouble Water"ın sözleri güzel, ama benim için müzik önemli. Mesela Brezilya müziğini çok severim. Portekizce anlamadığım için daha da çok severim.

Piyanistlere özel bir düşkünlüğünüz yok muydu?

Herbie Hankock, Bill Evans, Weather Report'tan Joe Zawinul... Ankara'da da Tuna Ötenel vardı, çok etkilendiğim biridir.

Albümünüzde yorumladığınız "Bridge Over Trouble Water" eskiden beri sevdiğiniz bir parça mı?

Tabii. İlk çıktığı zamanları da hatırladığım, çok sevdiğim bir parça. Bizim çaldığımız şekilde, bir caz triosu için de çok güzel. İnsanlara biraz yaklaşabilmek için onu seçtik, herkesin tanıdığı bir parça.

Bir şarkıda, tamamen müzikal yapı mı ilginizi çeker, yoksa sözlerin varlığı da önemli midir?

Daha fazla melodiye, armonik yapıya dikkat ederim. Melodiyi sevince üzerinde reorganizasyon yapmak, kendimi katmak istiyorum.

"Bridge Over Trouble Water"ın orijinali enstrümantal olsaydı, aynı şekilde ilk dinleyişte kapılıp gider miydiniz? Şimdi yorumlarken sözlerini zihninizden kolayca söküp atabiliyor musunuz?

Enteresan bir soru. Orijinalinin sözleriyle birlikte verdiği his çok "ünik" tabii. Sözler çok güzel, ama benim için önemli olan müzik. Bazen anlamadığım bir lisanda şarkı söylenmesini o kadar çok seviyorum ki. Çünkü sözlerin tesiri altında kalmak istemiyorum. Mesela Portekizce bilmeden Brezilya müziğini çok seviyorum. Tahmin ediyorum ki, anlamadığım için daha da fazla seviyorum.

Brezilyalılardan kimler favoriniz?

Hepimiz Jobim'le büyüdük. Yorumculardan Simone'yi çok seviyorum... Brezilya müziğinin ritmik yapısı çok güzel, o kadar güzel açıyorlar ki parçaları. Hele melodilerin üstüne insan sesi oturduğu zaman: *(taklit ediyor)* Ajun, biyuju, viycju, biliyorsunuz böyledir, ne güzel bir lisandır. *(gülüyor)* Portekizcenin müziğe uyumu mükemmel...

Peki "Bridge Over Trouble Water"da Art Garfunkel'a eşlik etmek size heyecan verir mi?

Tabii ki verir. Ben doğru ve iyi müzik için piyanonun başındaysam, yanımdaki kim olursa olsun. O besteyi besleyebileceksem çok mutlu oluyorum... Bütün aranjmanların yazılı olduğu durumlardan çok sıkıldım senelerce yurtdışında.

Ritm ne kadar önemli? Ritmik çalmayı seven bir piyanist misiniz?

Ritmik çalmayı da çok seviyorum, ad libitum, free, temposuz çalmayı da... Ritm derseniz, bu albümdeki en iyi örnek "Kriko"dur. Aslında 4/4'lüktür o parça. Ama biz o ritmi öyle bir çeviriyoruz ki, bir mezura halinde değil, yuvarlak çalmaya çalışıyoruz. Genişletiyoruz, çekiyoruz, yakınlaştırıyoruz...Yanındaki insanlarla çok çalarak oluşan bir şey. Esasen ritm çok sıkıcı değil midir? Sürekli bir ki üç dört, bir ki üç dört, işkence gibi. Ama içine swing koyabildiğin zaman, yanındaki senin ne yaptığını algılayıp o saniyede cevap verebiliyorsa, o zaman başarılısın grup adına. Ritmle dans ediyoruz o parçada. Herkes birbirini takip ediyor, kolluyor. Bunu Keith Jarrett çok güzel yapar. İşte o yüzden de Jack De Johnette'le çalışır. Hep bir değiştirme arayışı: Çaldıkları bir şeyi bir daha çalmamak üzere çalıyorlar.

"Take Five"a ne diyorsunuz? Onda da bir ritm arayışı yok mu?

Tabii. O yorumu Arif Mardin'e gönderdim, ne diyeceğini çok merak ediyorum... Kitabı açıp bakarak çalmanın hiçbir esprisi yok. Kitaplarda verilen, sadece ufak bir ipucu.

Konservatuarda klasik eğitim görmediniz mi? O eğitim sizi kitaptan bakarak çalmaya yöneltmedi mi?

Ben başkasının çalmış olduğu bir eseri bir daha çalmayı sevmiyorum. Ama doğrusu, işin mutfağı odur. Benim fazla bir klasik eğitimim olmadı, konservatuardan erken ayrıldım. Çünkü Simon & Garfunkel, Mamas & Papas, Chicago çalıyordum okulun içinde veya Ankara'da kulüplerde... Klasik eğitim piyanoda şarttır. O olmadan da olur, ama başka türlü bir şey olur. Klasik eğitim, piyanist için çok rahatlatıcıdır.

Cazı yaratan zenci piyanistlerin hiçbiri klasik eğitim almadı...

Onlar birer dehaydı. Ben de hep öyle insanları örnek aldım. Almış olduğum eğitimin fazla etkisi altında kalmayıp kendimi öne çıkarmaya çalış-

44→

tım. Teoriden kaçtım. Kendim icat etmek istedim... Ablam 11 sene piyano okudu, sırf klasik. Ona tek bir caz parçası çaldırmak için saatlerce uğraşıyorum, olmuyor. Ablam müthiş bir kulaktır, çok iyi bir piyanisttir, bütün Rahmaninof konçertolarını ezbere çalar. Fakat "Misty"yi göstermeye çalışıyorum, çalamıyor. Sistem öyle nasırlaşıyor ki, dışına çıkmak çok zor.

Sizce tüm dünyada caz artık çaptan düştü mü? Artık bir devir kapandı mı?

Bütün dünyada, sanat adına yapılan çalışmalar önemini kaybetti. Toplum olarak öyle bir yere itiliyoruz ki, kimsenin araştırmaya vakti ve hevesi yok. Tüketici anlayışı, her şeyin çabuk yapıldığı bir dünya. Bu dönemde caz müzisyeni olmak şanssızlık biraz. Özellikle Türkiye'de.

Bırakın Türk cazcıları, Carla Bley bile "işsizim" diyordu.

Bir piyanistle bir doktoru karşılaştıralım. Ben sabah kalkıp birkaç saat piyano çalışıyorum, yeni şeyleri takip ediyorum, prova yapıyorum... Müzisyenliğim sürekli yükseldiği halde, çalacağım lokaller ve beraber çalabileceğim müzisyenlerin sayısı sürekli eksiliyor. Ama bir doktor kendini geliştirdikçe hastalarının sayısı da, geliri de yükseliyor. Mesleğinize aynı özeni göstermenize rağmen, insanların ona ihtiyacı artıyor.

İnsanların caza ihtiyacı mı kalmadı acaba? Ya da insanların yeni ihtiyaçlarına caz cevap vermemeye mi başladı?

Bizim çaldığımız caz standartları, bir zamanların popüler müziği. İnsanlar radyoda bunlarla uyanıyorlardı sabahları. Bunlarla dans ediyor, bunlarla aşık oluyorlardı. Ama zamanımızın müziği artık caz değil.

Zamanımıza özgü bir caz yapılamıyor mu? Elektronikle, hiphop'la cazın evlenmesi böyle bir arayış olarak yorumlanabilir mi?

Acid caz gibi haller alıyor, makinalar işin içine girince caz, endüstriyel bir hava, agresivite kazanıyor. Aşk ve armoni kaybedildi. İnsanlar birbirlerine aşık olmaktan korkuyor bu devirde. Çünkü incinmekten korkuyorlar. Sert ve acımasız bir dünyadayız.

Cazda elektronik arayışlar sizi cezbetmiyor mu?

İkinci parça "New wave 212"de biraz elektronik var.

Ama biraz var. Dahası?

Bence elektronik müzikler artık "garbage" olmaya başladı. İnsanlar akustik müziğe dönmek istiyor.

Herbie Hancock sevdiğinizi söylediniz. Hem akustik hem elektronik albümler yapıyor, hatta 80'lerdeki "Rockit" parçası hiphop'un ve elektronik müziğin öncülerinden.

O arayış 73'teki "Head Hunters"lardan geliyor... O albüm müthiş: Caz, funk, fusion... Ama Hancock'un son elektronik çalışmalarını gönülden bir tercih sonucu yaptığına inanamam. Tamamen bir business olduğunu tahmin ediyorum. Sen söyle, bir müzisyenin DJ'lerle çalışmaya ihtiyacı var mı?

Ben size sorsam?

Bence yok. DJ'lik başka bir meslek, müzisyenlik başka bir meslek. Biz bu tarafta ritmi daha fazla bölmeye çalışırken, niye DJ'in loop'una sabit kalalım?

Onların da pekâlâ ritm oyunları ve arayışları var.

O duyguyu bir davulcudan, bir perküsyoncudan almak çok daha güzel. Editing müzikler de bir tarzdır tabii. Bir taraftan "why not?" Ama diğer taraftan, "why?" *(gülüyor)*

Türkiyeli müziklere ilginiz ne zaman açığa çıktı? Ethno Karma Project diye bir grubunuz vardı...

Bu albümü 2001'de çıkarmış olsaydık, o projenin etkisinde daha etnik olacaktı. O projeden bu albüme kalan iki parça var: "Eastern Choo Choo" ve "Ethno Karma."

Bu topraklardan ne besliyor sizi?

Bilmem. Annemden, ailemden kalmış bir şeyler olabilir... Benim için yurtdışı daha büyük bir açı. 23 sene kesintisiz yaşadım yurtdışında.

O dönemde buradan plaklar alıp götürmez miydiniz?

Erol (Pekcan) abinin Tuna Ötenel'le yaptığı "Jazz Semai" ve Onno Tunç'un Sezen Aksu'lu çalışmaları vardı yanımda. Hepsi o kadardı. Biraz yabancı kaldım galiba.

O halde Ethno Karma Project gibi bir çalışma yapma ihtiyacı neden hissettiniz, pek beslenmediğiniz halde?

Beslenmemek mümkün değil. Ayrıca bütün dünyada etnik müziğe bir alâka var. Çalıştığım şirket de böyle bir çalışma duymak istiyor... Esasen, yanındaki müzisyenler seni yapacağın müziğe itiyor. Kimle çalıyorsan, o tarafa meylediyorsun. Bütün müzikleri ben yazdım, ama onlar benden daha buralı müzisyenlerdir. Mesela Levent Altındağ saksofonunu Türk komaları koyarak çalıyor... O kadar sene İsveç'te yaşadım, İspanya'da, Amerika'da kaldım, Brezilya orkestralarında çaldım... Gittiğim her yerin A takımıyla çalıştım. Herkesle uyum sağlayabildim, ama bütün işlerim para kazanma amacıylaydı. "Peki sen ne yapmak istiyorsun" dedikleri zaman şaşkınlık yaşamam, uzun uzun düşünmem gerekti. Bu albüm kendi özümü araştırmak gibi oldu. Şimdi yeni bir proje düşünüyorum: Sırf trio. Arkada senfoni orkestrası yaylılarıyla... Kendimi bulmaya çalışıyorum. Şimdiye kadar hiç böyle bir lüksüm olmadı. Kirayı ödemek, çocuklarıma para göndermek zorundaydım.

İspanya'da ne kadar kaldınız?

Kanarya adalarında çok kaldım. İsveç'te kış başladığında giderdim, mesleğimi orda sürdürürdüm...

Şimdi orayı özlemiyor musunuz?

Nasıl özlemem!

Kanarya adaları sosyete mekânı diye bilinir. Esas yerlisi kimler?

Avrupa turistleri dışında İspanyollar yaşar. Afrikalılar yok Kanarya adalarında. Oranın yerlileri enteresandır, sarı saçlı, mavi gözlüler. Adaların ismi, köpek cinsi Gran Canary'den geliyor. Kanarya kuşuyla alâkası yok.

Son iki-üç gün içinde neler dinlediğinizi öğrenerek bitirelim.

Charlie Haden dinledim, Simone dinledim... Bazen klasikleri koyuyorum, Rahmaninof'lar, Ravel'ler, Debussy'ler... Beşli bir CD player'ım var, devamlı dönüyor. Beşinden biri garanti klasik müziktir, bir tanesi Brezilya müziğidir, üç tanesi cazdır veya caz trio'larıdır. Cazın verdiği macerayı başka hiçbir müzikte bulamazsın.

Söyleşi: **D.B.**

Bir müzisyenin DJ'le çalışmaya ihtiyacı var mı? Ritmi daha fazla bölmeye çalışırken, niye bir loop'a sabit kalalım? O da bir tarz. Bir yandan "why not?" Ama diğer yandan, "why?"

240 sayfa

RONİ MARGULİES

Şiir, Yahudilik Vesaire

Edebiyat, Kimlik ve Sosyalizm Üzerine yazılar

Birbirinden tamamen farklı gibi görünen üç bölümden oluşan kitapta bütünselliği sağlayan şey, Margulies'in bakışı ve üslubu: İçinde yetiştiği Türkçe şiir geleneğini eleştiren, şiirin "oyun"dan öteye gitmesi gerektiğine inanan bir şair. İsmi ve kökeni nedeniyle İstanbul'da "bir yabancı gibi" görüldüğünü hisseden, ama "vatanım İstanbul" diyen bir "azınlık" mensubu. Türkiye'deki sosyalist hareketin tarihinden küreselleşme karşıtı hareketlere kadar her konuda güncel siyasetin içinde bir sosyalist... Renkli, canlı, polemikçi denemeler...

İnönü Caddesi, Emektar Sokak, No: 26 Gümüşsuyu-Beyoğlu / İSTANBUL **Tel:**(0212) 252 42 80 **Faks:**(0212) 293 15 44 **E-Posta:**kanat@kanatkitap.com

KANAT KİTAP BİR PUSULA YAYINCILIK LİMİTED ŞİRKETİ KURULUŞUDUR

KANAT

ES ES ES Kİ Kİ Kİ CAZ CAZ CAZ: GÜZEL BİR FESTİVALİN GÜZEL İNSANLARI

Anadolu'dan caz nağmeleri yükseliyor... Anadolu Üniversitesi Caz Kulübünün girişimiyle bu yıl 17-20 Mart'ta ikincisi düzenlenen Amatör Caz Müzisyenleri Festivali'nde Teneffüs, Gevende, Trio Topia, Olcay Saral Duo, Cazova, Acapela Boğaziçi ve Logos grupları sahne aldı, Çağlayan Yıldız, Oğuz Büyükberber ve Yahya Dai gibi ustalar da genç arkadaşlarına destek için oradaydı... Festivali izledik, geçirdiğimiz güzel saatlerin tatlı yorgunluğunu Teneffüs ve Gevende üyeleriyle söyleşerek attık...

[TENEFFÜS]

BİSİKLET ÜSTÜNDE

Cazla ilişkiniz nasıl başladı?

Serhan Erkol: Eskiden daha çok klasik müzikle ilgiliydim. Ama içimde doğaçlama çalma eğilimi vardı. Başlangıçta caz değildi bu, ama içinde en çok doğaçlama barındıran müzik caz olduğu için ona yöneldim. Oyun havalarına da meraklı olduğum için bir ara klarnet almayı istedim. Ama bir şekilde saksofon aldım. Festival organizasyonundan Devrim'le (Dikkaya) eskiden sokakta çalıyorduk. Böyle böyle caza girmiş oldum.

Barış Ertürk: Aslında yaptığımızın direkt "caz" olarak adlandırılmasına karşıyım. Caz deyince, Amerika'daki Afro-Amerikalıların yaptığı müzik akla geliyor. Ama mesela Romanlar senelerdir doğaçlamaya dayalı müzik yapıyorlar. Biz cazdan, üzerine doğaçlama yapılabilecek bir müzik olarak feyz alıyoruz. Dünyadaki çoğu müzik bir şekilde içinde doğaçlamayı barındırıyor, ama cazda bu daha sistemli.

Klasik müzikle caz arasında bir çekişme durumu var mı sizce?

Özgür Salıcı: Temel konu şu aslında: Yazılı müzik ve o an yapılan müzik. İkisinin de zenginliği var ve birbirlerine yardımcı olarak kullanmak en güzeli. Klasik müzik de robot müziği değil, sadece mantığı farklı. Yalnız, klasik müzikle uğraşan arkadaşlar, insanın müziği kendi içinden doğurması düşüncesine çok yabancılar. Ama bence, Mozart buna yabancı değildi.

Serhan: Bir de, insanlar yeni bir şey ortaya koymaktan ziyade, birileri gibi çalmaya çalışıyor. Biz grup olarak bunun tersi yönde gitmeye çalışıyoruz. Mesela, dünkü konserde kendi bestelerimizi çaldık. Asıl sorun şu: Elimizdeki imkânlarla en iyisini nasıl yapabiliriz? Akrobasi yapıp iyi çalıyor görünen insanlar olmadan nasıl başarabiliriz? Tabii olsak güzel olur ya... *(gülüyor)*

Özgür: Bisiklete binmenin bir tekniği vardır, pedal çevirmek, dengede durmak vs. Ama sonuçta bunu bir yerlere gitmekte kullanırsın. Bisikletin üstünde ne kadar iyi biniyorum diye düşünmektense, bir yerlere gitmen lazım.

Dans edilebilir bir müzik yapıyorsunuz. Daha rahat bir ortamda çalmayı tercih eder miydiniz?

Barış: İnsanın istediği zaman çıkıp gidebileceği bir ortamı tercih ederim. Herkes oturuyor, ışıklar açık ve biri kalkınca tüm başlar ona dönüyor. Bu bizi de etkiliyor...

Özgür: Batı'da o müziğe ayrılmış bir mekân ve zaman var. Ahmet Yürür hocam Hindistan'a gitmiş ve bir konser izlemiş, onu anlatmıştı. Müzisyenler bir yere gidiyor, akordlarını yapıyorlar, bir yandan insanlar toplaşıyor. Çocuklu kadınlar, yemek yiyenler... Grup çalıyor, insanlar gelip gidiyor, ilgili olan öne geçiyor, az ilgili arkada takılıyor, işi olan gidiyor. Müzisyenler yorulduğunda dağılıyorlar.

Serhan: Dünyanın her yerinde, kırsal kesimde, bu böyledir herhalde. Doğu'da bir köyde çal mesela, insanlar meraklanıp geliyor. Kadınlar çamaşır yıkarken "meydanda bir şey oluyor" gibisinden birbirine haber veriyor.

Özgür: Benim istediğim, isteyenin gelip çaldığı, isteyenin de gelip dinlediği bir mekân. Müzik nefes almak gibi bir şey sonuçta. Bu doğal gereksinimi doğal bir ortamda sağlamak lazım. Sokakta müzik yaptığında garipsenebiliyor. Halk için pek fark etmiyor belki ama, rahatsız olanlar çıkıyor. "İzin aldın mı" filan diyorlar.

Serhan: Sırf müzikte değil, diğer olaylarda da sokak önemli. Herkesin ulaşabileceği, katılabileceği etkinlikler olmalı.

Serhan: Grup olmak da önemli. Sadece müzikte değil, hayatta da grup olabilmek.

Barış: Geçenlerde, piyasaya sürülen müziklerin yüzde 80'inin elektronik olduğuna dair bir şey okumuştum. İnsanlar beraber bir şeyler yapmaktansa, tek başlarına üretmeyi yeğliyor. Elektronik müziğe karşı değilim, ama böyle de bir gerçek var.

Teneffüs: Erdem Göğmen, Barış Ertürk, Özgür Salıcı, Serhan Erkol

[GEVENDE]

ŞEN OLA DÜĞÜN

Grubun geçmişinden biraz bahsedebilir misiniz?

Ahmet Kenan Bilgiç: 2000'de yedi kişi grubu kurduk. Başta blues grubu kurmayı düşündük. İki sene barlarda blues, rock-'n'roll çaldık. Bir süre sonra gına geldi. Kendi parçalarımızı yapmaya yöneldik. Eski adımız Blues Band'di, bir buçuk senedir Gevende'yiz ve kendi parçalarımızı yapıyoruz.

Okan Kaya: Herkesin ayrı alanları vardı. Klasik müzik, geleneksel Türk müziği, blues... Onların bileşimi oldu.

Çıkış noktanız caz mıydı?

Ahmet: Yaptığımıza caz demiyoruz. Zaten kimse cazı tanımlayamıyor. Caz deyince geniş bir kulvar akla gelir, o anlamda düşünebiliriz. Klasik caz anlamında müziğimizde pek bir şey yok. Temel noktamız, piyasadaki standartların dışında müzik yapmak.

Parçalarınızı dinleyince "film müziği gibi" diye düşündük...

Ahmet: Mesela film müziği yapılırken dikkat edilen en önemli şey, olabildiğince az nota kullanıp güçlü cümleler kurmaktır. Bizim parçalarımız da kısa cümleciklerden oluşuyor. Akılda kalıcılık ve vuruculuk açısından bu önemli. Amatör olarak kısa filmler çeken bir arkadaşımız var, onun filmlerine müzik yapıyoruz.

Eskişehir'deki müzik ortamı nasıl?

Ömer: Öyle bir yer oldu ki Eskişehir, bar programı yapacak yer bile yok. Barda çalmak için bile şehir dışına gidiyoruz.

Ahmet: Eskişehir'de çok büyük işletmeler var, ama buraların o derece cahil ve komik patronları da var. Bir keresinde barda çalacaktık. Çıkmamıza on dakika var, sahneye bir baktık, kablolar yok. Patrona sorduk, karşıda toplantı varmış, oraya götürmüşler. "Ne olacak?" dedik, "kablosuz çalın" dedi adam... Eskişehir tam bir öğrenci kenti, diğer kentlere göre ucuz. Ama bar giriş ücretleri bu sene acayip arttı.

Ömer: Bursa'da program yapmaya başlayacağız. Kendi bestelerimizi değil, cover çalacağız. Biz daha çok festivallerde çalmak istiyoruz. Bar repertuarı çalınca, insanın kendine dönmesi zor oluyor tabii.

Ahmet: Eskiden ilk önce coverlar'ı çalıyorduk, sonra kendi parçalarımıza geçince insanlar konuşmaya başlıyorlar, birbirlerine dönüyorlar. Amaçları farklı, bir şekilde eğlenmeye geliyorlar. Onları da sıkamayız. Festivalleri bu açıdan seviyorum, insanlar para verip dinlemeye geliyor. İçki de yok, kızlara bakmaya da gelmiyorlar, zaten karanlık. *(gülüyor)*

"Gevende"'nin anlamı ne?

Ömer: Diyarbakır, Adıyaman yörelerinde halk arasında müzisyen anlamına gelen bir kelime. Ama her müzisyen için değil de, "düğün müzisyeni" anlamında kullanılıyormuş daha çok. "Gevende çağıralım da, eğlenelim" derlermiş.

Gevende üyeleri (Ömer Öztüyen, Sypros Rontoyannis, Ömer Uygan, Ahmet K. Bilgiç, Okan Kaya, Ahmet Çağan) kendilerine konserde eşlik eden Rediyez yaylı grubuyla

Söyleşi: **Murat Atikel**

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz - Emin Ekşi

BURASI BEŞİKTAŞ

Fethi Karaburdan, 32, berber

Kolay gelsin, nasıl işler?
İşler iyi de, şu seçim arabası kulağımızı sağır etti sabahtan beri. Kaç seferdir Onuncu Yıl Marşı'nı çalıyorlar.
Dükkanda müzik çalar mısınız?
Genelde radyo çalarım. Slow çalanlar hoşuma gidiyor.
Müşterileriniz genelde ne dinliyor?
Genç oldukları için pop dinlerler. Biz gençliğimizde arabeskten başka bir şey dinlemezdik. Artık Müslüm gitti, Tarkan geldi. Hiphop da buralarda çok popülerdir. Kime sorarsan sor, sana ya Eminem der ya da 50 Cent.
Sizin aranız nasıl hiphop'la?
Sürekli konuşup duruyorlar, müzik dediğin şeyde biraz sessizlik olur. Neyse, havalar iyice ısınsın, Latin dinlemeye başlarız.
Neden?
Yaz parçaları işte abi, insanın içini kaynatması lazım.

Aykut Göçmen, 37, şoför

Ne tarafa yolculuk?
Beşiktaş içinde gezip duracağız işte, çarşıya ineriz birazdan.
Deminden beri Onuncu Yıl Marşı'nı çalıyorsunuz.
Valla bana CD verdiler, ben de çalıyorum.
Sesten şikayetçi olan var mı?
Çok var. Şu yaptığımız insana eziyetten başka bir şey değil, ama ne denirse onu yapmak zorundayız. Böyle seçim kampanyası olmaz.
Neden partide görevlisiniz o zaman?
Görevli mi? Ben sadece çalışıyorum.
Kim alır seçimi sizce?
Onu bilemeyiz. Ben daha karar vermedim oyumu kime vereceğime. Bu CHP'nin içindeki adamların hiçbirisinin işten anladığı yok. Hepsinin ahı gitmiş vahı kalmış.
Müzikle aranız nasıl?
İyidir. Pop müzik severim. Mustafa Sandal, Ebru Gündeş falan dinlerim. Müziksiz olmaz.

Serra Çakmakçı, 21, Öğrenci

Ne dinlediğini öğrenebilir miyiz?
"Neredesin Firuze"nin müzikleri. Filmi izlemedim, ama müzikleri çok güzelmiş.
Müslüm Gürses'in Bülent Ortaçgil yorumunu beğendin mi?
Eh işte. İlginç olmuş diyebiliriz.
Başka neler dinlersin?
Daha çok Türkçe dinliyorum. Yabancılardan da Dido'yu çok seviyorum. Şebnem Ferah, Özlem Tekin, Teoman favorilerim. Doğru düzgün söz yazabilen çok az insan var. Teoman içlerinde en iyisi. Mesela "İstanbul'da Sonbahar".
İstanbul'u çok mu seviyorsun?
Bilmiyorum, göreceğiz. Daha yeni geldim, yurttan izleyebildiğim kadarıyla güzel.
Yurtta nasıl müzikler dinleniyor?
Odada müzik kontrolüm altında. Benim dinlediğim şeyler dinleniyor.

Melih Sürmeli, 24, Öğrenci

Ne dinliyorsun?
Norah Jones'un son albümü.
Nasıl buldun?
İlk albümü kadar iyi diyemem, ama bu da fena olmamış. İlki müzikal açıdan daha sade ve etkileyiciydi, bu biraz daha ticarî gibi.
Başka neler dinlersin?
Genelde klasik müzik dinlerim. Chopin, Mozart ve yorumcu olarak da Şefika Kutluer en sevdiklerim.
Her zaman dinlediğin bir albüm?
Paco De Lucia, "Antologia" albümü.
Bir enstrüman çalıyor musun?
Gitar çalıyorum, ama kendi çapımda. Eskiden müzisyen olmaya hevesim çoktu, ama okul yüzünden şevkimi kaybettim.
O zamanlar müziğin hayatındaki yeri farklı mıydı?
O zamanlar müzikten başka bir şey düşünmezdim. Şimdi onun yerini inşaat mühendisliği ve projeler aldı... Kimseye tavsiye etmem yani.

BABYLON'DA CHICKS ON SPEED KONSERİ

Doğu Yücel, 27, gazeteci

Konser nasıl gidiyor?
Kafam şişti, beğenmedim.
Grubu ilk nerede dinlemiştin?
Kliplerini de çok beğenmemiştim. Davetiye bulunca geldim.
Sen neler dinliyorsun?
Rock ve heavy metal.
Romanın "Hayalet Kitap" sinemaya aktarıldı: "Okul" filminden, oyunculardan memnun musun?
Evet. Filmi yaparken yönetmenlerle hep fikir alışverişi içindeydik.
Filmden sonra kitabın satışı arttı mı?
Arttı.
Yerli müzik dinliyor musun?
Duman'ı ve Pentagram'ı dinliyorum.
Sizin filmdeki Teoman'ın şarkısını nasıl buluyorsun?
Teoman onu kıyak olsun diye verdi.
Asla dinlemem dediğin bir tür?
Black metal dinlemem.
Popstar'da favorin var mıydı?
Bayhan'cıydım ben.

Gözde Türkkan, 20, öğrenci

Konseri beğendin mi?
Fena değil. Birkaç yıldır eğlenemiyorum genel olarak. Şu an mekânda bulunan insanlardan da rahatsızım.
Grubu daha önce dinlemiş miydin?
Dinlemiştim. Benim için bu gecenin alternatifiydiler sadece. Miss Kittin' de Venue'ye geliyor, ama bir daha oraya adımımı atmam.
Neden?
Oradaki kıro sayısını düşününce...
Senin için kıro ne demek?
Caddede yürürken insanı taciz eden, kültür seviyesi düşük insanlar.
Tacize uğradığında ne yapıyorsun?
Hiçbir şey.
Feminist olmayı düşünür müsün?
Yok öyle bir şey. Erkekler de kadınlardan çekiyor!
Konsere gelirlerse çok sevineceğin biri var mı?
Beni çok heyecanlandıracak biri yok. Mekânlar ve mekânlara giden insanlar belirliyor gideceğim konseri.

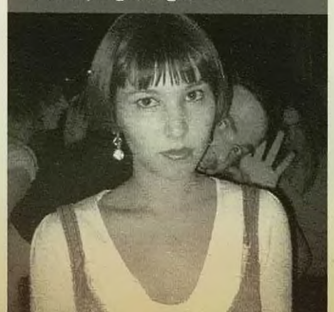

Mehmet Kösemen, 19, öğrenci

Konser nasıl?
Süper! Az önce duydum, siz "metalciyim" diyen bir adamla görüştünüz. Efendim, o adamlar, burada yağla dolmuş akvaryuma atılan Japon balığı gibi yüzmekteler. Buraya gelen insan epiküryen olmalı.
Epikür felsefesi nedir?
Hayatın esası haz almak üzerinedir.
Başka nelerden haz alırsın?
Glam rock. David Bowie, Lou Reed...
Bu hatunları ilk ne zaman dinledin?
Burada dinledim, yüzde yüz tatmin oldum ve gece devam ediyor.
Bu gecenin devamı var mı?
Hayır.
Yalan.
Tamam, biraz daha takılacağız.
Çok içtin mi?
Bira içtik, ben dört tane içtim. Kore arabası gibi ekonomik takılıyorum.
Babylon'da mı içtiniz?
Burada içer miyiz!

TÜNEL

Kenan Akarsu, 22, garson

Ada Müzik'te seni porno filmlere bakarken gördüm.
Alma amacında değiliz, sadece bir bakalım dedik.
Müzikle aran nasıl?
Arabesk müzikle iyi. 12 yaşımdan beri Ferdi Tayfur dinliyorum.
O yaşta ne acın, ne derdin vardı?
Sevdiğim kız vardı. Hem kıza, hem de Ferdi abiye bağlandım.
Sana yüz vermedi mi?
Olur mu? Bayağı gezdik dolaştık. Sonra ben kızı denedim.
Denemek ne demek oluyor?
Şöyle ki, benim bir yakışıklı arkadaşım vardı, kızı arattırdım, arkadaşım teklif edince benim kız da kabul etti, buluştular. Ben bir şey bilmiyormuş gibi yanlarına gittim. Yalan söyledi, "amcamın oğlu" dedi.
Kıza tuzak kurmuşsun.
Bende gönlü olup olmadığını öğrenmem gerekiyordu.
O da seni deneseydi ne olacaktı?
Deneseydi.

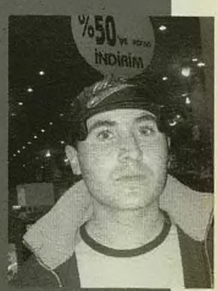

→47

kargart

NİSAN 04

01 Perşembe	CAZIR CAZIR	Deniz K.
02 Cuma	JURRASIC NIGHT	Görgün Taner Faruk Eczacıbaşı
03 Cumartesi	MainTIMestream I	Bahadır
04 Pazar	HALETİRUHİYE	Berk
07 Çarşamba	film MUSIC NOIR	Bahadır
08 Perşembe	Vertigo-go	Hilmi Tezgör
09 Cuma	MainTIMestream II	Bahadır
10 Cumartesi	saltyspinzitfunky	Salty
11 Pazar	HALETİRUHİYE	Berk
14 Çarşamba	FRENK ÜZÜMÜ	Cem/Esengül
15 Perşembe	PRESENT TENSE	Elif İzbırak
16 Cuma	Me Ilamo Funk!	Cem Çınlar
17 Cumartesi	Sonderstab MUSIK	Bahadır
18 Pazar	HALETİRUHİYE	Berk
21 Çarşamba	Monkey Suite	Deniz - Pelin
22 Perşembe	Electronica	Nick
23 Cuma	Becks Presents RED STAR Sessions Vol. 7 "First There Was Beat"	KODMUZIK BECKS
24 Cumartesi	ELEKTRONİK İYİDİR	(((emre)))
25 Pazar	HALETİRUHİYE	Berk
28 Çarşamba	CAKE FOR WEEKDAYS	Burak-Hüseyin Şuşut
29 Perşembe	GLOBALISTA'nbul	ömeripek
30 Cuma	db abstract - dub - jungle	Da-frogg DECODED

hülyaözdemirçağrısarayferhatsatıcı

yukarı, yukarı ve ileri...

up, up and away... 08-24.04.2004 | 18:00

kargart

kargart

anime günleri

3,4,25 Nisan
saat 18:00

Japon Animasyonu, Çizgi Romanı ve Popüler Kültürü Dergisi; Manganime işbirliğiyle gerçekleştirilen Kargart Anime Günleri Nisan ayında üç yeni film ile devam ediyor.

- Tüm gösterimler ücretsizdir.
- Filmler Aksi Belirtilmedikçe İngilizce Altyazılı gösterilecektir.

cinema for PEACE

%100 BARIŞ PROJESİ

Barış konulu birer dakikalık filmlerden oluşan %100 Barış Projesi 28 Nisan Çarşamba akşamı, saat 19:30' da ücretsiz olarak barış sever ve sinema severlerle buluşacak.

TİYATRO SPORU
sir

MAHŞER-İ CÜMBÜŞ
Ondördün

Mahşer-i Cümbüş ile 'Tiyatro Sporu' Nisan'da sadece iki gösteri ile Kargart' a taşınıyor.

Belli bir senaryoya bağlı kalmadan, izleyicilerin seçtiği temalar üzerine doğaçlama kurgulanan ve seyircilerin aktif katılımıyla desteklenen 'Tiyatro Sporu' 1 & 29 Nisan tarihlerinde, saat 21:00' de Kargart'ta.

10.000.000 TL.
Öğrenci: 7.000.000 TL.

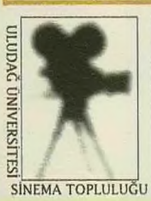

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SİNEMA TOPLULUĞU

Kargart, Nisan ayında Uludağ Üniversitesi Sinema Topluluğu' nun 29 Mart- 3 Nisan tarihleri arasında gerçekleştirdiği "Uludağ Üniversitesi Sinema Topluluğu 3. Kısa Film Festivali" ni İstanbul izleyicisiyle buluşturuyor.

Festivalde sunulan kısa filmler arasından seçilen 6 filmlik program 6 -27 Nisan tarihlerinde, saat 19:00' da Kargart' ta ücretsiz takip edilebilir.

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI

"Lale kart sahiplerine %10 indirim"
" İstanbul Film Festivali süresince festival bileti ile gelene % 10 indirim"

EFES DARK

kargart

Kadife Sokak No: 16 81300 Kadıköy/İstanbul T:0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46 www.kargart.org

ROLL KİTAPLIĞI

Ali Ece Ayın En Güzel Hali (İthaki)
Andrea De Carlo Doğru İsimler (İş Bankası Kültür)
Brian Morris Din Üzerine Antropolojik İncelemeler (İmge)
D.Edmonds & J.Eidinow Wittgenstein'ın Maşası (YKY)
Dick Hebdige Kes Yapıştır (Ayrıntı)
Enis Batur İmgeleri Kim Dinler? (YKY)
Gaye Boralıoğlu Meçhul (İletişim)
Güneş Karabuda Güneş'in Dünyası –Güneş Karabuda Fotoğrafları (YKY)
Immanuel Wallerstein Amerikan Gücünün Gerileyişi (Metis)
"İnsan Haklarına Saygılı Bir Eğitim Ortamına Doğru" (Tarih Vakfı)
J.G. Ballard Süper Kent (Ayrıntı)
Max Scheler Hınç –Ressentiment (Kanat)
Metin Yeğin Topraksızlar –Brezilya'da Topraksız Köylü Hareketi: MST (İletişim)
Murat Belge Türkiye'nin Halleri (Liberte)
Pascal Bruckner Güzellik Hırsızları (Ayrıntı)
Paul Auster Kehanet Gecesi (Can)
Susan Sontag Başkalarının Acısına Bakmak (Agora)
Ursula K. Le Guin Öteki Rüzgâr (Metis)
Vanessa Baird Cinsel Çeşitlilik (Metis)
Virginia Woolf Yıllar (İletişim)

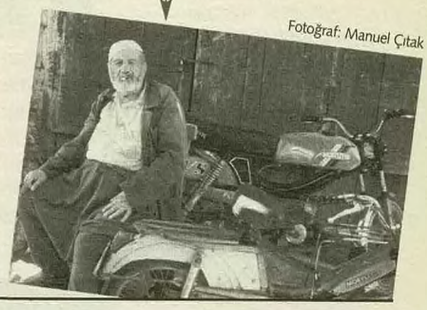

Fotoğraf: Manuel Çıtak

Kolonyal bir erotik oyun

Ayrıntı Yayınları sıkı müzik kitapları yayınlamaya devam ediyor. "Tango" kitabı da, bir müziği "okumanın" en iyi örneklerinden biri. Kolonyal bir kültür içinde, toplumsal ve cinsler arası egemenlik ilişkilerini de gözeterek, bu erotik ve tutkulu dansın sosyal seyrini çıkarıyor Marta E. Savigliano...

Tango, egzotizm aracılığıyla Ötekiliği ifade eder, oynar ve üretir. Böyle yaparak da baştan çıkartıcı bir biçimde özdeşleşme oyununu oynar –anti-benlikler yaratarak "benlikleşme" girişimi. Tango aynı zamanda hem bir ritüel hem de sarsıcı karşılaşmaların seyirliğidir ve tabii ki "ikiyi gerektirir"; Ötekiliği oluşturan iki taraf, egzotiği yaratan iki yer, dans etmek için iki kişi.

Çift ve tango üzerine düşünüldüğünde, Ötekiliği ve egzotizmi dans etmek için koşuşturan, erkek/kadın çiftidir. Ama aslında tango üçü gerektirir; dansa hükmedecek ve kederini itiraf edecek bir erkek; baştan çıkaracak, baştan çıkarılmaya direnecek ve baştan çıkarılacak bir kadın; ve bu tezahürleri izleyecek bir bakış. Erkek/kadın çifti ritüeli yerine getirir, bakış da seyirliği kurar. İki oyuncu vardır, ama tangoyu üç katılımcı oluşturur. Bununla birlikte bakış, kendini uzakta tutmaz, durağan değildir; tersine umut içinde bekler, yaratıcılara has, imgelemlerindeki hedefler doğrultusunda sahip oldukları o özel dalgınlık içindedir. Bakış, erkek dansçının yerine geçebilir; bakış kendi benzerini üreterek tango çiftinin yerine dans edebilir. Bakış ve tango yapanlar yer değiştirebilir, ama rollerini değiş tokuş edemezler. Tango çifti, dans ederken ya da adımlarını gasp eden bakışa dönüp bakarken, bakışla aralarındaki "aşağıdan yukarıya" bir ilişkiye sabitlenmiştir, Eduardo Galeano'nun deyişiyle oradan sadece devler görünebilir. Bunun aksine, bakış –doğuştan bir seyirci olarak– her zaman, oradan bakıldığında her şeyin minyatür boyutlara indirgendiği, "yukarıdan aşağıya" bir konumda olacaktır.

Tango yapanlar ve seyirciler artık ortak bir ırkı, sınıfı ve/veya kültürü paylaşmadığında, "aşağı" bakan "yukarı"dakiler için tango egzotik hale gelmiştir. İktidar hiyerarşisinde "yukarı" konumdakiler, çeşitli nedenlerden dolayı, kendileri tango yapmaya sürüklendiğinde, tango egzotikleştirilmiş bir hale geldi; koreografisi, şarkı sözleri, müziği bölündü ve değişti. Uluslararasına karşı çıkan ulusal bağlamın (yapay olarak çizilmiş) analitik sınırları içinde, yani Arjantin'deki tutku ekonomi-politiğinin iç dinamikleri içinde, tangodaki üçüncü katılımcı olan bakış, çoğu kez, Buenos Aires'in yeraltı dünyasına davetsizce girip onu değiştiren erkek elit olmuştur. Ne zaman ki elit erkekler, dansta aktif bir yer için "compadrito"larla dövüşüp "milonguita"larla tango yapmaya başladılar, tango kederlendi ve yavaşladı. Ne zaman ki orta-sınıftan dansçılar bıçkın olanların yerini aldı, tango o kadar donuklaştı ki, zar zor fark edilir oldu, ama romantikleştirilmiş bıçkın öyküler olan şarkı sözleri, yeni dansçılara, barbar geçmişe "yukarıdan aşağı", sınıf atlamaya ve uygarlığa ise "aşağıdan yukarı" bakabileceklerini hatırlatıyordu. Bununla birlikte bu elit ve orta-sınıftan Arjantinli bakışlar, kendi kendilerine egzotikleşecek güce sahip değildi. Bağımlı bakışlardı, bağımlı umutlar ve arzular taşıyorlardı. Egzotikleştirme gücü olan bakış, kolonyal bakıştı, bu da yerel hayranların tangoya bakabilecekleri mercekti.

Egzotizm ve oto-egzotizm, kolonyal karşılaşmanın, iktidar anlamında asimetrik bir karşılaşmanın, karşılıklı ilişki içindeki sonuçlarıdır. Emperyalizmin daha da sağlamlaşmasıa katkıda bulunurlar. Belki de egzotizm en yaygın emperyalist manevralardan biridir. İlerleme yoluyla Uygarlığa dahil olma vaatleri, ekonomik aksaklıklarla dolu sendeleyen bir kalkınma yaratabilir. Muazzam yoksulluk çukurlarından, daha önce varolmayan orta sınıflar çıkar ve ara sıra servet kırıntılarının keyfini sürerler. Kalkınma vaadi, burjuva, emperyalist, modern bir uyuşturucudur. Ama egzotizm olmadan, birleştirmek mümkün olmayacaktır. Egzotizm, Kimlik gereksinimini yaratır ve Kimliğin elde edilemeyeceğini garanti eder. Sökülemeyen kanca, emperyalist kancadır. Egzotizm, kolonileştirilenin bedensel tutkusunun suyunu çıkarırken, onda tamamlanmışlığa duyulan soyut, tatmin edilemez arzuyu yaratır. Egzotizm, eşit olmayan partnerler arasında oynanan kolonyal bir erotik oyundur.

Marta E. Savigliano, Tango –Tutku'nun Ekonomi Politiği (Ayrıntı)

→49

Strictly Mundial –İstanbul 2004 (21 - 24 Nisan)

Farzedin ki ki Dünya Sosyal Forumu Türkiye'de yapılıyor. Ama müzik bağlamında. Hayli netameli, ama kabul görmüş bir kavram olarak "world music"in en büyük buluşması Strictly Mundial. Adeta festivallerin festivali. Mazisi de aşağı yukarı Dünya Sosyal Forumu kadar. 2000 yılında İspanya'nın Zaragoza kenti, 2001'de Brezilya'da Salvador de Bahia, 2003'te Fransa'da Marsilya, bu sene de dördüncüsü Türkiye'de, İstanbul'da... Dünyanın bütün ülkelerine, bütün ülkelerin müzisyenlerine, organizatörlerine, yapımcılarına açık, düzenlendiği şehirde dünyanın buluşmasını sağlayan bir çatı organizasyon Strictly Mundial. İstanbul'daki organizasyona 30'u Türk, 50 ülkeden 100'e yakın grup katılacak, Beyoğlu ve çevresi müzik çeşitliliğinden, konser koşturmasından hararet kazanacak. Cemal Reşit Rey, Harbiye Askerî Müze, İtalyan Kültür Merkezi, Yeni Melek Gösteri Sanatları Merkezi'nde öğlen başlayacak konserler dizisi gece ilerleyince Beyoğlu kulüplerine dağılacak: Babylon, Roxy, Manhattan, Jazz Stop, Jazz Cafe, Shaman, Ohm, Kemancı, New Yorker Balo, Four Seasons... Bütün listeyi burada veremeyeceğimize göre, iştah kabartıcı bir konuk listesi çıkaralım: Türkiye'yi temsilen: Sabahat Akkiraz, Baba Zula, Replikas, Aynur Doğan, Orient Expressions, Kardeş Türküler, Birol Topaloğlu, Tamburada, Kemani Celal, Muammer Ketencoğlu, Reşo, Yansımalar, Mercan Dede... Türkiye'yi yurtdışından temsilen: İlhan Erşahin, Oojami, M.E.S.S., DJ Merdan Tapak, Saadet Türköz... Asya ve Okyanusya'dan: Tenzin Choegyal (Tibet), Faiz Ali Faiz (Pakistan), Liu Fang (Çin), Karloma (Filistin), Eyal Sela & Ensemble Dharma (İsrail), Vien Am Nhac (Vietnam), Frank Yamma & Piranpa (Avustralya)... Avrupa'dan: Active Member (Yunanistan), Ensemble Nuevo Tango (İspanya), Horace X (İngiltere), Musafer Mahmud (Makedonya), Ojos de Brujo (İspanya), Polkaholix (Almanya), Ranarim (İsveç), Stimmhorn (İsviçre), Troissoeur (Belçika), Bollywood Brass Band (İngiltere)... Afrika'dan: Abdeljalil Kodssi (Fas), Les Boukakes (Cezayir), Maulidi ya homu ya Mtendeni (Zanzibar), Shiyani Ncobo (Güney Afrika), Kora-Jazz Trio (Senegal)... Amerika'dan: Abuela Coca (Uruguay), Joarne (Kanada), Luis (Arjantin), O Brasil da Sanfona (Brezilya), Paradox Trio (ABD), Curupira (Kolombiya), El Verno del Congo (Barbados)... Fun-Da-Mental'in Mighty Zulu Nation'la İstanbul'un görüp göreceği en büyük konserlerden birini gerçekleştireceğinin altını çizelim, gittikleri şehirlerde pazarlardan topladıkları sebzelerle bir orkestra kurup müzik yapan, sonra o sebzeleri bir büyük kazanda kaynatarak izleyicilere dağıtan First Vienna Vegetable Orchestra'ya ayrıca dikkat çekelim... İranlı sanatçı Ali Ekber Moradi de Roll mürettebatından Ulaş Özdemir'le birlikte sahne alacak... Dünya Çapındaki Müzik Festivalleri Forumu etkinliği olan festivalde, Harbiye Askerî Müze'de gerçekleştirilecek konferansların da büyük çeşitliliği var. Müzisyenlerin ve müzik firmalarının, menejerlerin, organizatörlerin buluşacağı İş Fuarı ise etkinliğin sektöre hizmet eden ayağı. Halka hizmet eden ayağında da, 23 Nisan vesilesiyle düzenlenen çocuk konserleri, Beşiktaş Kültür Merkezi, Maslak Venue ve Yayla Sanat Merkezi'nde düzenlenecek dokuz toplu halk konseri var. Strictly Mundial, İstanbul'un şerefle, neşeyle ağırlayacağı bir büyük buluşma. Bir nevi, Dünya Müzik Forumu. Üç gün boyunca alıcılarımız sürekli açık kalsın...

Stimmhorn

Ojos de Brujo

Babylon'da bu ay

2-3 Nisan, 23:00 **The Client & Andy Fletcher:** Depeche Mode'un dörtte biri Babylon'da: DM'un çeyrek asırlık klavyecisi Andy Fletcher, DJ'lik ve prodüktörlük semalarına yelken açtığından, Toast Hawaii plak şirketini kurduğundan bu yana, "porno pop" ikilisi The Client'ı da alıyor yedeğine. Porno pop'tan kasıt, dijital seslerin, ritmlerin en yoğun şekilde kullanıldığı, synthesizer'ın zirvede durduğu devirlere selam çakan, ama geleneksel şarkıyazarlığına sadık kalınan bir "retro elektro" üslûbu. Kendilerine ilham verenler arasında, Klimt'ten Oscar Wilde'a, bir dizi "dekadan" ismi sayıyorlar. 90'ların Dubstar'ının elemanı Sarah Blackwood'un iki sene önce kurduğu The Client, sahnede bizi Fletcher'ın yüksek teknolojisine hazırlayacak... Ayrıca Client'çılar, 3 Nisan'da, 14:00'te Room Recordings'de (Sıraselviler Pasajı, 74/18) imza gününde olacaklar...
6 Nisan, 21:30 **Sema**
7 - 14 Nisan, 21:30 **Erkin Koray**
8 Nisan, 21:30, 9 Nisan, 23:00 **Achanak:** İki sayı önce söylemiştik: Bu altı kişilik Bhangra kumpanyası, 1989'dan yana Hint/İngiltere kırması bir müziğin mücadelesini veriyor. Kısmet bu ayaymış...
10 Nisan, 23:00 **Hakan Libdo & Luomo:** Hakan Libdo'nun Babylon seferleri bizi sevindiriyor. Bu tekno house'cunun yanında bu sefer Luomo var. Dub'dan ambient'a uzanıp ortaya modern –ve sıcak– bir house çıkaran Luomo, ilk albümü "Vocalcity"yle hayli sükse yapmış, "The Present Lover"la alkış almaya devam etmişti...
13 Nisan, 21:30 **Beck's Big Band**
16 Nisan, 23:00 **Orient Expressions**
17 Nisan, 23:00 **Terranova Soundsystem:** Almanya'nın elektronik sahnesine büyük armağanlarından biri. İlk albümünü Stereo MCs'le yapan, arada DJ Kicks serisine el atan gezgin Fetisch'in kurduğu Turntable Terranova, bugün mevcudiyetini Terranova Soundsystem olarak sürdürüyor.

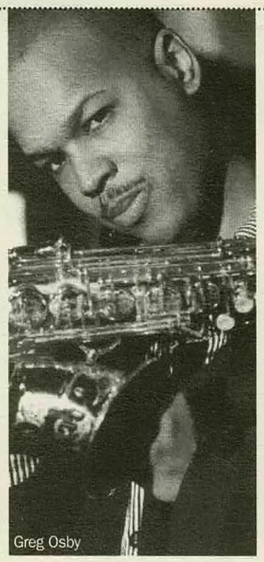
Greg Osby

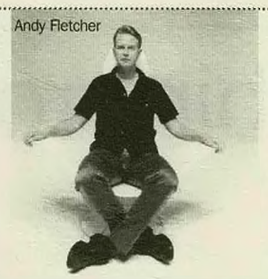
Andy Fletcher

The Client

18 Nisan, 21:30 **Big Jack Johnson & The Oilers:** İstanbul Film Festivali'nde gösterilen Martin Scorsese'in önayak olduğu "The Blues" serisinin finali, bu usta Mississippi blues'cusuyla yapılacak. Big Jack Johnson, B.B. King'in mirasçısı. Yerel bir blues'cunun oğlu, eski bir kamyon sürücüsü, 13 yaşından bu yana elektrikli gitarla haşır neşir. Ama, ham ve sert vokalinde Delta blues'un da meyveleri var. 1987 tarihli albümü "The Oil Man", bugün blues'un gelmiş geçmiş en iyi albümleri arasında sayılıyor.
20 Nisan, 21:30 **Ricky Ford:** Bir Neyzen Tevfik konseri... Dexter Gordon'lardan, Sonny Rollins'lerden el alan tenor saksofoncu Ricky Ford, Duke Ellington'larla, Charles Mingus'larla turnelerde hard bop'unu pişirdikten sonra, bugün Neyzen Tevfik'in solo emprovizasyonlarını yeniden yorumlamaya girişiyor. "Tevfik and Beyond" projesinin ilk konseri Babylon'da...
24 Nisan, 23:00 **Laço Tayfa**
27 Nisan, 21:30 **Betty Ween**
28-29 Nisan, 21:30 **Greg Osby:** Cazın son yirmi senesinin çığır açan isimlerinden. Habire "yılın alto saksofoncusu" seçilip duruyor. Bu post-bop saksofoncu, gençliğini McCoy Tyner, Lester Bowie gibi isimlerle geçirdi, 80'lerde Herbie Hancock, Cassandra Wilson, Andrew Hill gibileriyle çaldı, Steve Coleman'ın M-Base projesinin, Jack DeJohnette'in Special Edition grubunun sağlam elemanlarından oldu. Bugün Blue Note'un demirbaşlarından. 1999'da "Banned In New York"ta cazın ritm algısını sil baştan yazabildi. 2002 tarihli "Inner Circle"ın da Björk'ün "All Neon Like"ının ilginç bir yorumu da vardı...
30 Nisan - 1 Mayıs, 23:00 **Plaid:** Detroit Sound'dan yükselip dans pistlerine azınsanmaz katkılar yapan Ed Handley - Andy Turner ikilisi, 90'lardaki Black Dog macerasından Warp Records'dan çıkan plaklarına kadar, pek çok albümle basbayağı bir elektro-tekno sanatı inşa etti. Son albümleri "Spokes"dan da belli ki, eğlenceyi garanti ediyorlar...

Roxy'de bu ay

7 Nisan, 22:00 **Groove Armada**
8 Nisan, 21:00 **Cabaret d'Istanbul** (müzik yönetmeni: Mehmet Demirtaş, solist ve oyuncular: Selen Uçer, Ayça Varlıer)
15 Nisan, 22:30 **Marc Almond:** "She Took My Soul In Istanbul" diyordu, şimdi o bizim kalbimizi çalacak, İstanbul'da. New wave'in ve haysiyetli bir popun 80'lerden, Soft Cell grubundan itibaren önde gelen temsilcilerinden Marc Almond, bu ay Roxy'de şansonlardan, punk rock'tan, elektronikten el alan bir kabare sahnesi kuruyor. İstanbul'un ruhunu iyi bilen minor sanatın bu majör sanatçısını, üç dakikalık şarkı işinin müzisyen-i azâmını alkışlarla karşılayacağız. Şüphesiz, son ayların en heyecan verici konserlerinden biri...

Marc Almond

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Einstürzende Neubaten

Açıkhava'daki Nick Cave & The Bad Seeds konserinde kemancıdan, Nick Cave'den, Mick Harvey'den gözümüzü alamıyorduk, ama ne pahasına: Blixa Bargeld'ın çekiminden kurtulmak, bu ifadesiz gitaristin yaydığı Einstürzende Neubaten'ın rüzgarından sıyrılmak için çaba gerekiyordu. Şimdi dikkati hiç dağıtmadan Einstürzende Neubaten'a yoğunlaşabileceğiz: 23 yıldır elektrik testerelerle, varillerle, bidonlarla, enstrümandan sayılmayacak ne varsa onunla icrayı sanat eyleyen, ancak son dönemlerde "müziğe" benzer bir şeyler ortaya çıkaran, Fluxus'lardan, Bauhaus'lardan, situasyonistlerden yola çıkıp kavramları notaya, felsefeyi müziğe, modern insanın handikaplarını, çıkmazlarını enstrümanların çarpışmasına evrilten bu büyük endüstriyel müzik topluluğu, 10 Nisan gecesi, 21:30'dan itibaren Maslak Venue'de olacak. Rüyamızda görsek inanmazdık, yeni albümleri "Perpetuum Mobile"ın ve KodMüzik'in duacısı olalım. Böyle bir konseri sırf bir müzik olayından ibaret saymak olmaz, bir felsefe seminerine, bir "happening"e hazırlıklı olalım...

Violent Femmes

Sorsanız kim gelsin diye, Neil Young, Iggy Pop filan der demez ağızlardan Violent Femmes çıkar. Punk sonrasının en büyük punk'ı, son yirmi yılın en iyi rock'u, Amerika'nın örnek insanları, country'nin, folkun elektriğe en güzel bulanmış hali... Şarkılarından hangi birini sayalım: "Blister In The Sun", "Gone Daddy Gone", "Country Death Song", "America Is", "Dance M.F. Dance!", "Add It Up", "See My Ships", "I Hear The Rain"... İstanbul'un gördüğü en büyük konserlerden biri olacağını şimdiden buraya yazıyoruz: Manhattan bu büyük grup için ufacık yer, 27 Nisan akşamı 21:30'dan itibaren duvarları aşar, Galatasaray meydanına taşarız...

All Eclectic

All Night Long serisinin bu ayki başlığı "All Eclectic". Üç misafir, 3 Nisan gecesi 21:00'den itibaren şimalden, cenuptan, garptan, şarktan sesler derleyecekler, bir potada kaynatıp dans pistine akıtacaklar. İlk konuğumuz Red Snapper... değil ama, sayılır: Gözbebeğimiz olan bu grubun iki elemanının yeni projesi **Toob**, daha elektronik dans pistine, house'a yakın, akıp giden ritmlerin arasından fırlayan küçük, fakat yakalayıcı melodilerle insanı saran bir müzik icra ediyor. Sonra "turntable cambazları" **Scratch Perverts**: Dört pikapla ortalığı hiphop'a boğacaklar ve sahneye **Deejay Punk Roc**'un DJ setine bırakacaklar: Old breaks yıldızı, eski usûl hiphop'u jazzy/lounge'a evriltirken davullar da kulaklarımızda patlayacak...

Toob

Clinic

Rock'un çıtasını yükselten, yolunu açan gruplardan biri Clinic. Maskelerini, eldivenlerini taktılar, doktor gibi imdada yetiştiler, rock rönesansında başrollerden birini kaptılar. Velvet Underground'dan Suicide'a uzanan bir referanslar listesini hakkıyla değerlendiren Clinic, boşuna Scott Walker'ın Meltdown Festivali listesine, Radiohead'in turne programına kabul edilmedi. Modern rock sahnesini Manhattan'da kuracağız: 6 Nisan gecesi, 21:30'dan itibaren...

21. Ankara Müzik Festivali

5 Nisan, 20:30, MEB **Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Devlet Çoksesli Korosu** (Carl Orff "Carmina Burana")
7 Nisan, 20:30, MEB **Barcelone Guitar Quintet**
8 Nisan, 20:30, MEB **Janusz Olejniczak** (piyano –Chopin resitali)
9 Nisan, 20:30, MEB **Al di Meola - World Sinfonia**
11 Nisan, 19:00, MEB **Bilkent Akademik Senfoni Orkestrası**
12 Nisan, 20:30, MEB **Artifact**
13 Nisan, 20:30, MEB **Les Solistes Français**
15 Nisan, 20:30, MEB **orchestra@modern** (S. Özdil, T. Erdener, B. Britten, P. Patterson, M. Sakpınar)
17 Nisan, 20:30, Bilkent **Duo Dördüncü ve Cenevre Vurmalılar İkilisi**
18 Nisan, 19:00, MEB **I Solisti Aquilani** (Respighi, Cirri, Pizzi, Britten)
19 Nisan, 19:30, RHM **Milla Edelman** "Popüler Aryalar"
20 Nisan, 19:30, RHM **Gülsin & Erkin Onay Duo** (piyano - keman)
23 Nisan, 18:00, MEB **Aracaladanza Dans Tiyatrosu** "Çocuklar için"
24 Nisan, 20:30, MEB **"21. Yüzyıl Bale Yıldızları"**
25 Nisan, 19:00, MEB **Juan Jose Mosalini y Su Gran Orquesta de Tango**
26 Nisan, 19:30, RHM **Triology**
29 Nisan, 20:30, MEB **Ukrayna Senfoni Orkestrası** (Çaykovski, Dvorak)

Prag'ın büyük şov grubu Laterna Magica, "Wonderful Circus" programıyla, 21. Uluslararası Ankara Müzik Festivali kapsamında, 22 Nisan tarihinde Ankara'da, MEB Şura Salonu'nda... Çeklerin medar-ı iftiharı Laterna Magica'da dans da var, tiyatro da, pandomim de, sinema da...

[etkinlik]

Yukarı ve İleri...

8-24 Nisan tarihleri arasında, KargArt'ta video, fotoğraf, heykel ve ses enstalasyonundan oluşan bir sergi var. Hülya Özdemir, Çağrı Saray ve Ferhat Satıcı'nın işbirliğiyle kotarılan "Yukarı, Yukarı ve İleri...", disiplinlerarası bir işbirliğiyle, anlam katmanlarını artırıp her bir eserde birbirine göndererek, "tüketim kültürü, küreselleşme, kimlik sorunsalı" üzerine sorular üretiyor...
Ayrıca, KargArt Anime Günleri üç yeni filmle devam ediyor, "tiyatro sporu" Mahşer-i Cümbüş de tabii. "Barış" konulu birer dakikalık kısa filmlerden oluşan "%100 Barış" da 28 Nisan akşamı 19:30'da KargArt'ta ücretsiz gösterilecek. KargArt, Kadıköy Kadife Sokak'ta, Karga Bar'ın üst katında...

Place To Passage

Hüseyin Çağlayan, bir moda tasarımcısı. İngiltere'de "iki kez yılın tasarımcısı" ödülüne layık görülen Çağlayan, ekonomi-politikten, dünyanın güncel meselelerinden, heykelden mimariye başka sanat dallarından da uzak kalmıyor, tasarımlarına bunları da yediriyor. 22 Nisan'dan itibaren Proje 4L –İstanbul Güncel Sanat Müzesi'nde başlayacak video yerleştirmesi ve moda gösterilerinde de buna tanık olacağız. "Place To Passage" isimli 2003 tarihli video yerleştirmesinde androjen bir figürü oynayan Bennu Gerede, Londra-İstanbul arasında, bir tüp içinde, fütürist bir yolculuğa çıkıyor.

İFSAK'ta müzikli filmler

4 Nisan, 14:00 **"Tango"** (Carlos Saura, 1998) / *17:00* **"Blues Brothers"** (John Landis, 1980)
11 Nisan, 14:00 **"Hair"** (Milos Forman, 1979) / *17:00* **"The Commitments"** (Alan Parker, 1991)
18 Nisan, 14:00 **"West Side Story"** (Robert Wise, 1961) / *17:00* **"Fame"** (Alan Parker, 1980)
25 Nisan, 14:00 **"Dancer In The Dark"** (Lars von Trier, 2000) / *17:00* **"All That Jazz"** (Bob Fosse, 1979)

Fotoğraf Vakfı yeniden

İngiliz Konsolosluğu'nun bombalanmasından sonra binası kullanılamaz hale gelen Fotoğraf Vakfı, yeni dönem çalışmalarına başlıyor. Yeni adresleri: Abdullah Sokak no:17, Beyoğlu. Yani, Roll'un komşusu. Temel fotoğraf seminerleri 13 Nisan'da başlıyor. 17 Nisan'da başlayacak seminerlerse karanlık oda tekniği üzerine olacak. 10 Nisan günüyse, vakfın geçirdiği kazanın ardından başlatılan "Fotoğraflarımızı Satıyoruz" kampanyasına bağışlanan fotoğrafların sergisi açılacak. İnternet adresleri www.fotografvakfi.org... Yeni dönem hayırlı olsun...

Uyuyanlara saygı gösterin. Bu tanrının canlılara bahşettiği ölüme en yakın yaşama biçimidir. *(Tarkovski'nin "Solaris" filminden)*	Uzun süre uçuruma bakarsan, uçurum da senin içine bakar. **STEPHAN ZWEIG**	Gerçeğin kadavrası yoktur, nedeni de şu: gerçek ölmemiştir; ortadan kaybolmuştur. **JEAN BAUDRILLARD**
Şair filozoflarmış! Bu, tıpkı, deniz resimleri çiziyor diye ressamı gemi kaptanıyla karıştırmaya benzer. **PAUL VALERY**	En kötü yabancı çeşidi, bir zamanlar tanıdıklarının arasından çıkar. **MURATHAN MUNGAN**, Çador	
Boşver, benden herkes bir şey alır, ama beni benden alamazlar. **CAHİDE SONKU**		

MARC ALMOND
Heart On Snow
(XIII Bis Records)

Bir vakitler, Brel'den Ferré'ye, bütün sevdiği Fransızların şansonlarını heybesine katmış, hepsini kendi sesiyle yeniden yazmıştı Marc Almond. Dünyanın neresinde olursa olsun, o karamela sesini, flamboyan ruhunu yakalayan şarkıları bulmakta üstüne yok. Şimdi de kalbinin pusulası onu kuzeylere, Rusya'ya götürmüş durumda. Eski Leningrad-yeni St.Petersburg'a, yıllanmış Rus folk-baladlarının, içinden balalayka geçen şarkıların tam ortasına. Bu sefer mevsimlerden kış; şehir, kar tabakasının izin verdiği ölçüde günışığında.

Anlattığına göre, Marc Almond'un Rus "soul"una ilgisi, yıllar önceki demirperde turnelerine uzanıyor; dinlesin diye eline tutuşturdukları Vadim Kozin, Alexander Vertinsky gibi asırlık Rus sanatçılarının albümlerine... Tahmin ettikleri gibi, hepsinde onu canevinden vuran bir şeyler yakalaması zor olmuyor. Derken yıllar geçiyor ve aralarındaki ses uyumunu keşfeden bir Rus prodüktörden (Mikhail Kucherenko) davet alıyor, o eski romans şarkılarını seslendirmek üzere. Sonuç, iki yıldan fazla süren kayıtlar; Rus müzisyenlerden kurulu mütevazı, ama güçlü bir kadro; memleketin en saygıdeğer isimleriyle düetler; genelde piyano ve yaylıların usulca sürüklediği bir orkestrasyon ve yirmiye yakın "Romans a la Rusya". Kimi İngilizce, kimi Kril alfabesinde. Dumanlı kabareler için yaratılmış vokaline gelince, kendi dilinde söyledikleri için yeterince olgun, di-

ğerleri için biraz yabanî, ama her zamanki gibi tutku dolu ve yine en artistik formunda.

"Heart On Snow", eski partneriyle Soft Cell'i dirilttikleri "Cruelty Without Beauty"den bu yana Marc Almond'un ilk solo albümü. Çıkış tarihi de aşağı yukarı geçtiğimiz kış başları, ama malûm, "sıcak denizlere" inmesi bazen zaman alabiliyor. Son sürat baharı karşılarken kış kokulu şarkıları ne yapalım derseniz, bütün o baladlar Marc Almond'la dile gelince zaten ortada kar filan kalmıyor. Otobiyografisi "Tainted Life"da sinyalini vermişti: Zeki Müren ve Bülent Ersoy'la da hep bir düet hayali varmış kendisinin. İlki zor, ama diğeriyle her an böyle bir şeye girişebilir veya bir gün bizim kıyılara inip buraların şarkılarına da gönül düşürebilir. Nihayetinde, geçmişte diskografisine eklediği bütün kişiye-zamana-mekâna özel albümleri gibi, ne yapar eder, bunu da üstüne yakıştırmayı bilir. "Heart On Snow"da yaptığı da farklı değil. *Gökhan Pamuk*

LALI PUNA
Faking The Books
(Morr Music)

Lali Puna, Valerie Trebeljahr'ın başını çektiği bir elektro-pop grubu. Kore doğumlu, Portekiz'de büyümüş ve artık Münih'de yaşayan Valerie, yaptığı müzik tarzı konusunda mütevazı. Hiç laf kalabalığı yapmadan "biz elektro-pop yapıyoruz" diyor. Ama indie-rock'la sıkı bağları olduğunu belirtmeyi de ihmal etmiyor. Hatta müziğini etkileyen gruplar hakkında oldukça açık sözlü davranıyor, hemen Stereolab diye söylüyor, sonra My Bloody Valentine, Kraftwerk, Aphex Twin, Broadcast gibi isimleri de listeye ekleyiveriyor.

1999'da ilk albümleri "Tridecoder" ve 2001'deki "Scary World Theory" hayli beğeni toplayan Lali Puna, o sıralar Colin Greenwood'dan (Radiohead) Andrew Weatherall'a kadar birçok kült müzisyenin favori grupları arasına girmişti. Sonrasında da 80'lerin ünlü hip-hop grubu Bomb The Bass (Tim Simenon) ile ortak çalışmaları "Clearcut" sayesinde adlarını iyice duyurdular. Hoş, Valerie'nin yanına toparladığı ekibe bakınca çok garip gelmiyor bütün bunlar; grupta Notwist'den Markus Acher, Console'dan Christoph Brandner gibi usta müzisyenler var. Grubun üçüncü albümü olan "Faking The Books" ise bu ay yayınlandı.

Lali Puna, yumuşak vokallerin, tatlı elektronik tınıların, dinleyeni rahatsız etmeyen şekillerde kesilip biçilmiş, efektlerden geçirilmiş seslerin iç içe geçtiği, çocuksu ve melankolik bir müzik yapıyor. Grubun yeni albümü, ilk iki albümdeki bu çizginin biraz daha rock'a kaymış devamı gibi ve aynı derecede güzel. Albümle aynı adı taşıyan açılış parçası, Valerie'nin hafif kırpılmış seslerinden bir kolajla başlıyor ve biraz sonrasında her şey yavaş yavaş bunun üstüne kuruluyor, uyanıyor. İkinci parçadan itibaren canlı gitarlar ve davul da ön plana çıkıyor, ama bu ne tam bir rock parçası, ne de sırf elektronik müzik... "Micronomic" de bu canlı enstrümanlarla elektronik müziğin, sample'larla organik seslerin birbirine ayırt edilemez biçimde karıştığı bir havada devam ediyor. "B-movie"de bir an "yoksa The Strokes mu bu çalan" diye şüpheye düşmek mümkün; güçlü bir davul-vokal girişiyle başlıyor parça –belki de Lali Puna'nın şimdiye kadar yaptığı en sert parça olmuş denilebilir. Valerie'nin sesindeki hüzün ve içe kapanık hava bütün parçalarda olduğu gibi burada da hissediliyor; garip bir şekilde insanda kendi kendine sarılma hissiyatı uyandırıyor bu melankolik vokal. Sonlara doğru yer alan "Left Handed" ise albümden çıkan ilk single ve yine gitarlar, vokaller ve synthesizer'ların birbirinin üstünden atlayan yunus balıkları gibi birbirine karıştığı, hoş, tatlı bir parça. Albüm, "bu kadar rock yaptık, yeter artık, biraz dinlenelim" dercesine, sakin ve huzurlu, belki biraz Air havasına yakın iki parçayla sona eriyor.

Demin de söylediğimiz gibi, hafif melankolik bir müzik Lali Puna'nın müziği ve insanı sarıveren bir sıcaklığa sahip. Grubun bu yeni albümle gelen hafif agresif bir tarafı da var aslında; hatta belki agresif demek doğru olmaz, ama gitarlar belli bir enerji vermiş Lali Puna'nın müziğine. Hoş, buna yakında kulaklarımızla olduğu kadar, gözlerimizle de karar verebileceğiz. Grup 11 Mayıs'ta Phonem Elektronik Müzik Platosu kapsamında İstanbul'da da bir konser verecek! *Harun İzer*

Her yaşımda ıstırabın aşırısı benim yanıbaşımdaydı. **NIETZSCHE**

Nietzsche hep kendi başına konuşur, savaşır ve acı çeker. Kimseye hitap etmez ve kimse de ona cevap vermez. Daha da korkuncu: Onu kimse dinlemez. **STEPHAN ZWEIG**

Vız gelir bana, ben ekşimiş fasulye yemiş kadınım. **CAHİDE SONKU**

Elektronik müziğin özgün bestecilerinden Can Tanyeli'yi genç yaşta yitirdik. Ondan "Music For Lost Generation" ve "MOG" isimlerinde iki cesur kayıt kaldı geriye.

Deli, mantığı dışında her şeyini yitirmiş kişidir. *(Tarkovski'nin "Nostalgia" filminden)*

Benim anladığım delikanlı, doğruluğun, mertliğin ve ekmeğin delikanlısıdır. Adam kendi meselesi içinde adamdır. **YILMAZ GÜNEY** *("Acı" filminden)*

U.N.K.L.E.

Never Never Land

(Universal)

1998'de yayınlanan U.N.K.L.E.'ın "Psyence Fiction" albümü bir atölye çalışması görünümündeydi. Britanya hiphop/trip-hop sahnesinin muteber şirketlerinden Mo'wax'ın aynı zamanda kurucusu da olan James Lavelle önderliğinde, Asayuki Kudo ve DJ Shadow'un da dahil olmasıyla oluşan işbirliği, ortaya dikkat çekici, kulak kabartılası bir çalışma çıkarmıştı. Albümün dikkati çeken asıl yönü konuklarıydı. Radiohead'den Thom Yorke, Beastie Boys'dan Mike D, Verve'den Richard Ashcroft ve Badly Drawn Boy olarak bilinen Damon Gough albümün hem ticarî başarısında, hem de itibar kazanmasında etken olmuştu. Ama U.N.K.L.E. "Psyence Fiction"la tek atımlık bir proje izlenimi vermişti ve albümdeki parçaların bir kısmının başka müzisyenler tarafından üzerinden tekrar geçilmesi, U.N.K.L.E. üyelerinin müstakil çalışmalarına dönmeleri ve DJ Shadow'la Kudo'nun Lavelle'den uzaklaşmasıyla aradan geçen seneler bu kanıyı daha da kuvvetlendirmişti. U.N.K.L.E. ismiyle yeni bir albüm çalışması içerisinde olunduğu haberi ortaya çıktığında, Lavelle'in bu arada boş durmamış olduğu da ortaya çıktı.

Lavelle, bu kez Richard File'la kurulan ittifak neticesi U.N.K.L.E.'ın ikinci uzunçaları "Never Never Land"e imza çakmış oldu. Tabii bir de, grup üyesi gibi gözükmese de tüm parçalarda payı olan, enstrüman yükünün

James Lavelle ve Richard File, UNKLE DJ setiyle 8 Mayıs'ta Phonem kapasamında İstanbul'da

büyük kısmını kaldıran ve albümün prodüktörü olan Ant Genn var.

"Never Never Land", ilk albümün downbeat yolunu kaybetmeden ve bu kez biraz daha loş, atmosferik, daha elektronik ve daha az hiphop barındırarak, yer yer keskin, sert bir havada seyrediyor. Elektronik trip-hop dozu yerli yerinde duruyor. Bir önceki albümde DJ Shadow'un katkısından sonra, bu kez trip-hop sahnesinin varlığı Massive Attack'ın 3D'siyle cisimleşmiş.

Türler, ritmler arasında seyahat eden albüm, kafası karışık bir seyir çiziyor. İkinci parça "Eye For An Eye"ın hard-soul, endüstriyel trip-hop'uyla hızlanan kan dolaşımımız, bir süre sonra bedbin bir hal içinde yerinde sayıyor. Çağdaş hayatın ruhumuzda yarattığı ani ivmeler, gün içerisinde girilen bin türlü hal "Never Never Land"de müzikal yansımalarını buluyor. Elektronik çağımızda bu tür dalgalanmalara daha fazla albümde şahit oluyoruz. Artık herhangi bir albümün bütünlüğünden değil, parçalanmışlığından da bahsedebiliriz. Bu, zamanımızın dinleyicisiyle bütünleşmeye de sebep oluyor. "Never Never Land"deki gibi...

Albüm, audiovisual performans sanatının radikal ekibi The Light Surgeons'ın 2001 tarihli bir performansına referansla açılıyor. "Back and Forth, APB (All Points Between)" isimli bu politik medya performansında yer alan "sokak filozofu" Robert Alan Weiser'ın kendi sesinden mülâkatına yer veriyor şarkı.

Üçüncü parça "In A State". İşte en can alıcı parça. Şahane bir synth ve akustik enstrümanlar buluşması. Ve 10CC üyesi Graham Gouldman'ın tamamıyla yüreğe çalışan bir vokali. Synth'de Jarvis Cocker (Pulp) ve basda Mani'dan (Stone Roses) camia desteği... Bu parçanın hemen arkasından gelen elektronik-endüstriyel-gotik "Safe In Mind (Please Get This Gun From Out My Face)"deyse bu kez vokal desteği Queens Of The Stone Age'in Josh Homme'undan geliyor. Kaotik-ambiant "I Need Something Stronger"da bu kez Joe Cocker'ın yanısıra Brian Eno da var ki, alâmet-i farikasını çakıveriyor şarkıya.

"Panic Attack", Joy Division'ın "She's Lost Control"unun bir nevi yeniden kurulmuş hali. Gerek vokal gerek, müzikal yapısıyla Joy Division'a bir saygı duruşu. Ve 1976 tarihinden getirilen bir sample'la Fransız elektronikacı Richard Pinhas'a da bir selam çakış.

"Invasion", 3D/ Del Naja'nın dahil oluşuyla ha gayret bir Massive Attack parçası. Peşisıra gelen "Reign"de Mani ve başka bir Stone Roses üyesi Ian Brown'ın vokali var. Bu parça, Scott Walker'ın "Tilt" albümünün epik açılışı "Farmer In The City"yi kendine yol belirlemiş. Son parçayla albüm, atmosferik, melankolik bir dünyaya bırakıyor insanı... "Never Never Land" downbeat'in, ambiant-house'un, trip-hop'un, Manchester'ın sakin gözüküp içten içe kaynayan sularında seyrediyor. Ani dalga darbeleriyle sersemletip ufak kıpırtılarla gözlerimizi tekrar uzağa ya da dibi görünmeyen suya daldırıyor. *Cem Sorguç*

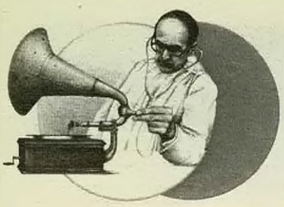

yüce dağdan esen rüzgar, sevgiliye selam götür
yollarımı kesen rüzgar, sevgiliye selam götür
yasta işkencede midir, zevkte eğlencede midir
deme gündüz gece midir, sevgiliye selam götür
araya girse de dağlar, bizi karasevda bağlar
belki gizli gizli ağlar, sevgiliye selam götür
(Selahaddin Pınar'ın mahur şarkısı, güfte: Fakih Fakılar)

Talât Artemel'le evlendiğim zaman bu eve gelin gitmiştim. Bak, gelin geldiğim ev şimdi bakkal dükkanı olmuş.
CAHİDE SONKU

iyi ki gördük duyduk (Mart)

1. Mezzo'da Sarah Teper imzalı "Arto Lindsay, Simply Are..." belgeseli **2.** Kid Koala'nın "Basin Street Blues", Liars'ın "There's Always Room On The Broom" klipleri **3.** "Bambaşka bir dünya mümkün": Yıldırım Türker'in "Seçimlerin kiri" başlıklı yazısı (Radikal, 29 Mart)

Martin Scorsese Presents: The Blues
Soundtrack
(Sony Türkiye)

Martin Scorsese blues'u takdim eder... İşbu başlığın altında blues yeniden gündeme geliyor. İstanbul Film Festivali'nde özel bir bölümde, yedi ünlü yönetmenden yedi blues filmi. Festival broşüründe olay şöyle tanıtılıyor: "1920'li yıllardaki ilk blues kayıtlarını keşfederek başlayan ve günümüzün çağdaş blues'uyla sona eren bu kapsamlı rehber, Scorsese'nin çok arzuladığı bir hedefini gerçekleştiriyor: Çok sevdiği bu müzik türüne saygısını göstermek, onun mirasını korumak ve bu sanatı anma arzusuyla bir araya gelmiş yetenekli yönetmenlerle dirsek temasında çalışmak." Yedi yönetmeni ve filmlerinin adlarını sıralayalım: "Sanki Yuvama Dönüyorum" (Feel Like Going Home; Martin Scorsese), "Bir Adamın Ruhu" (The Soul Of A Man; Wim Wenders), "Memphis'e Giden Yol" (The Road To Memphis; Richard Pearce), "Şeytan'ın Ateşiyle Isınmak" (Warming By The Devil's Fire; Charles Burnett), "Babalar ve Oğulları" (Godfathers and Sons; Marc Levin), "Kırmızı, Beyaz ve Blues" (Red, White and Blues; Mike Figgis), "Piano Blues" (Clint Eastwood)...

Scorsese, bir blues parçasını ilk kez 1958 yılında radyoda işitmiş: "Lead Belly'nin 'See See Rider'ı söylediğini duydum ve aynı gün çıkıp bir Lead Belly albümü satın aldım." Her zaman iyi bir blues dinleyicisi olduğunu söyleyen Scorsese, "çalışırken, otel odalarında, geceleri hep blues dinlerdim" diye devam ediyor: "Muddy Waters, Son House ve Elmore James'in 'Dust My Broom'u, beni Beethoven ya da opera müziği kadar etkiledi. Blues benim esin perim oldu." Bu yedi filmlik serüvene başlamasının nedeni de bu ilgi elbette... "Martin Scorsese Presents The Blues" başlıklı bu yedi film, esas olarak birer belgesel. Ama zaman zaman dramatik belgesel bir çizgiye geçtiği de oluyor. Eski kayıtların yanısıra, yaşayan blues'culardan, hatta esas olarak rock müzisyeni olarak bilinen isimlerden de yararlanılmış. Örneğin Wim Wenders'in filminde Nick Cave and The Bad Seeds, Eagle-Eye Cherry, Jon Spencer Blues Explosion, Bonnie Raitt, Lou Reed, Vernon Reid, Marc Ribot ve Lucinda Williams gibi imzaları da bulmak mümkün. Filmler üzerine konuşmayı sinemacılara bırakıp albümlere geçelim. Bu yedi filmin soundtrack'leri yayınlandı. Yetmedi, filmlerde kayıtları bulunan sanatçıların "best of"ları da Martin Scorsese üst imzasıyla piyasaya sürüldü. Bir blues bereketi var ortada yani.

Sony Music bu dizilerden bazı albümleri piyasaya sürdü. Gerisi gelir mi bilemeyiz ama, elimizdekileri kısaca tanıtalım. Birincisi, bu yedi filmin soundtrack'lerinin "best of"u. "Best Of The Blues" başlığını taşıyan bu albümde Robert Johnson'dan başlayarak önce tarihî durakları ziyaret ediyoruz: Bessie Smith, Skip James, Howlin' Wolf, Muddy Waters, John Lee Hooker ve diğerleri... Ardından rock kuşağının icraları geliyor: Eric Clapton, Jimi Hendrix, Janis Joplin, Allman Brothers Band, Stevie Ray Vaughan... Sonunda da yeni icralar karşımıza çıkıyor: Susan Tedeschi, Los Lobos , Bonnie Raitt, Shemekia Copeland... Soundtrack olarak tezgahlarda şimdilik sadece Clint Eastwood'un "Piano Blues"u var. Eastwood, "Blues her zaman benim müzikal yaşamımın bir parçası olmuştur ve bunun içinde de piyano özel bir yer taşımıştır. Bu ilgi annemin eve Fats Waller plakları getirmesiyle başladı" diyor.

Clint Eastwood ve Ray Charles, "Piano Blues"un çekimlerinde

Soundtrack'deki yirmi parçanın büyük bölümü eski kayıtlar, beş tanesi ise bu filmde ilk kez karşımıza çıkıyor (Dr.John, Jay McShann, Dave Brubeck, Joe Willie "Pinetop" Perkins ve Marcia Ball).

Soundtrack'lerin ardından piyasaya sürülen "best of"larsa Allman Brothers Band, Eric Clapton, Jimi Hendrix, Son House, Robert Johnson, B.B. King, J.B.Lenoir, Taj Mahal, Keb' Mo', Bessie Smith, Stevie Ray Vaughan ve Muddy Waters imzalarını taşıyor. Bunların şimdilik üçü tezgahlarda: Taj Mahal, Keb' Mo' ve Stevie Ray Vaughan. Elbette sıkı blues koleksiyonerleri için bu derlemeler pek bir anlam taşımıyor. Ama yine de her birinde bir-iki yeni kayıt karşımıza çıkıyor. Göz atmakta fayda var. Blues her zaman şifa verir...
Gökhan Akçura

ILYA
They Died For Beauty
(EMI)

Gecikmiş Bristol rönesansı... Şu bakımdan iyi: Trip-hop'ın unutulmaya yüz tutmuş bir 90'lar fenomeni değil, belirli durumlarda ihtiyaç duyulan bir müzik olduğunu ispat ediyor... Şu bakımdan kötü: N'olursa olsun, –"Velvet Goldmine"/glam-rock ilişkisindeki gibi– geçmişe ışık tutan bir müzik belgeselinе yapılmış bir soundtrack dinliyormuş hissinden kurtulamıyor insan.

Adlarının Fransızca çağrışımlı olmasına kanmayın, grup direkt Bristol'den geliyor. Üç kişiler: Melankolik bir Alison Moyet türevi şantöz Joanna Swan, gitarist ve şarkı yazarı Nick Pullin ve prodüktör Dan Brown... Zevklerine diyecek yok: Gainsbourg, caz, Meksika trompetleri, Tom Waits, John Barry, Ege-Akdeniz, drum'n'bass, yaylı kuartetleri... İngilizce lirikler, ama kelime haznelerinde "mon amour"lar, "bellisimo"lar, "kaleşnikov"lar kol geziyor... Stilize, Avrupaî, janti bir müzik. Şık bir dergideki "partnerinizle sevişirken ne dinlersiniz?" sorusuna yerinde bir cevap gibiler. O kadar daraltmayalım: Evde, okulda, işyerinde gece-gündüz dinlenir, bir Beyoğlu barında bira içerken tuhaf kaçmaz, Babylon'da çalsalar işi gücü bırakıp koşa koşa gidilir, ama en çok Markiz Pastanesi'nde art-nouveau sonbahar fayanslarının altında konyak yudumlarken yakışır...

İster istemez Morcheeba, Goldfrapp, ama en çok da Portishead düşüyor akla. Portishead saplantılıydı, rahatsızdı, sinirli bir gruptu, Ilya onların hastaneden taburcu olmuş hali. Beth Gibbons gidip Talk Talk'un basçısıyla albüm yaptı, Joanna Swan Dire Straits'in basçısıyla albüm yapar.

Dokuz parçanın sekizi çok güzel, biri şaheser: "Pretty Baby" 60'lı yıllarda yapılmış olsaydı, bugün yüzlerce cover'ı ortada gezinen bir klasikti. *Derya Bengi*

Cold Mountain
Soundtrack
(Sony Türkiye)

Amerikan kuzey-güney savaşı yıllarında birbirine kavuşamayan er Inman (Jude Law) ve sevgilisi Ada'nın (Nicole Kidman) öyküsü... Müzikleri ve müzisyenleri prodüktör T-Bone Burnett bir araya getirmiş, ortaya tıpkı "O Brother, Where Art Thou?"daki gibi bir blues ve folk baladları koleksiyonu çıkmış.

Filmde rol de alan White Stripes'dan Jack White üçü geleneksel, biri Jacobs/Carter'a (Howlin' Wolf, Ray Charles ve Grateful Dead yorumlarıyla bilinen "Sittin' On Top Of The World"), biri de kendine ait olmak üzere beş eser seslendiriyor. (Jack White'dan ağır şarkılar dinlemek güzel. Hele kendi parçası "Never Far Away" harika. Ama kusura bakmasın, açılıştaki "Wayfaring Stranger" yorumu, Johnny Cash'inkini bilenler için biraz kuru.) Bluegrass şarkıcısı Alison Krauss'un seslendiği şarkılar ise Elvis Costello ve Sting imzası taşıyor. Soundtrack'te Gabriel Yared'in tema müzikleri de bulunuyor.

ÖZÜR: Janet Jackson'ın göğüsünün açılma sahnesi, geçen ay ajans sayfamızda yazdığımız gibi Grammy ödül töreninde değil, Amerikan futbolu büyük finali Super Bowl esnasında vuku buldu.

İnsan yaşamı boyunca ne olduğunu anlamaya çalışır. Kendini eksiksiz bir biçimde tanımak, ölmektir. **ALBERT CAMUS**

Hayır, kibirli falan değilim. Onu söyleyenler haltetmiş. Kibirli olmadım hiç. Ben yıllar önce lağım çukurları üstünde akrabalarımı aradım. **CAHİDE SONKU**

Bugün yirmibeşine basmış bir insan için gözyaşı öylesine ender bir şey oldu ki, karşısına çıkan her kadına veremiyor insan gözyaşını. Fazla fazla ana-babalara ağlanır, bu da onların hakkıdır, çok masraf etmişlerdir bunun için. **ALEXANDER DUMAS**, Kamelyalı Kadın

Güçsüzlük kutsal, güç ise değersizdir. İnsan doğduğunda zayıf ve esnektir. Öldüğünde ise güçlü ama çürümüştür. Çürümek ve güç, ölümün yoldaşlarıdır. Esneklik ve zayıflık ise varlığın tazeliğini ifade eder. Bundan ötürü sertleşen kaybediyor demektir. *(Tarkovski'nin "Stalker" filminden)*

BLONDE REDHEAD

Misery Of A Butterfly

(4AD)

On sene önce bir grubun yapabileceği en garanti işlerden biri, kendisini grunge ve noise rock arası bir yerlere konumlamaktı. On sene sonra kendi adlarını taşıyan ilk albümlerini dinleyince, onlarca gruptan bugüne kalanlardan birinin neden Blonde Redhead olduğunu görebiliyoruz. Şarkı yapılarına alışılagelmişi reddeden diyagonal yaklaşımları ilk günden bugüne kadar grubun eitici gücü oldu ve köşeli gitarlarla sakinleşme anları arasındaki zıtlıklardan beslenen Blonde Redhead'in ilk albümleri, dengenin iyi kurulduğu zamanlarda ışık saçtı. Blonde Redhead tarzının dört albüm sonra doyum noktasına geldiğini söyleyebiliriz. Bu noktada, 2000 tarihli "Melody Of Certain Damaged Lemons" bir çıkış kapısı oldu, grup müziklerinin üzerine bir koza ördü ve yetkin bir melankolik-pop albümüne imza attı. "Misery Is A Butterfly", bu sürecin hem doğal, hem de şaşırtıcı bir uzantısı...

Blonde Redhead, ilk defa bu kadar çıplak, yumuşak ve kırılgan. Gürültülü gitarları üzerlerinden çıkarmışlar; 4AD'ye geçmelerinin de etkisiyle bayramlık yaylı ve keyboard melodilerini giymişler. "Misery Of A Butterfly"ı dinlerken mutlu bir çocukluk geçirmiş insanlar geliyor aklımıza; daha doğrusu, anne-babalarının mutlu olduklarını sandığı, ama bir ömür boyunca kendilerine yetecek kadar hüzün toplamış çocuklar. Blonde Redhead kendilerini hakkını vererek dinleyenlerin içini kırıp dökmeyi hedeflemişti hep, ama hiçbir zaman bunu "Elephant Woman" ve "Pink Love" gibi şarkılardaki kadar doğrudan yapmamıştı. Japon vokalist Kazu Makino da bu sayede sıradışı sesini en güçlü olduğu alanlarda kullanıyor, İtalyan ikizler Amedeo ve Simone'nin enstrümanlarına hakimiyetleri de daha belirginleşiyor... Blonde Redhead'in yaşadığı değişim grubun ilk zamanlarına aşina kulaklar tarafından yadırganabilir belki ama, aslında grubu özel kılan, sonuna kadar doğup büyüdükleri mahallede yaşayacaklarına olan inancımız. "Misery Of A Butterfly" sadece bir üslûp değişikliği ve grubun gitmek istediği yönden ziyade, gelmek istediği yönü işaret ediyor. *Yiğit Atılgan*

Mona Lisa Smile

Soundtrack

(Sony Türkiye)

Muhafazakâr bir Amerikan kasabasındaki bir okula tayini çıkan hoca'nım Julia Roberts'ın sisteme yumuşak direnişi olarak tarif edilebilecek filmin müziklerini prodüktör Trevor Horn, standart eserlerden derlemiş ve pop dünyasının ünlülerine söyletmiş. Filmde düğün şarkıcısı olarak gözüken Tori Amos "You Belong To Me" (Patsy Cline'dan Bing Crosby'ye okumayan yok) ve "Murder He Says" (Gene Krupa'dan bilinir) isimli iki şarkı söylüyor... Kadroda Seal, Elton John (albümün tek orijinal eseri "The Heart of Every Girl"), Macy Gray (Eartha Kitt'in "Santa Baby"sinde harika), Alison Krauss ("Cold Mountain"den sonra yine karşımıza çıktı, bu kez Sinatra cinsi bir Irving Berlin bestesi "What I'll Do"yu yorumluyor), Barbara Streisand var. İki güzel sürpriz: "Besame Mucho"yu Chris Isaak söylüyor. Trevor Horn orkestrası ise "Istanbul (Not Constantinople)"ı seslendiriyor: "İstanbul bir zamanlar Konstantinopolis'ti / Şimdi artık İstanbul / Konstantinopolis değil... / Eski New York bile bir zamanlar New Amsterdam'dı / Niye adını değiştirdiler bilmem / Demek ki böylesini tercih ettiler / Geri götür beni Konstantinopolis'e / Hayır dönemezsin Konstantinopolis'e / Çok zaman önce kayboldu gitti Konstantinopolis / Niye böyle oldu dersen / Bu kimseyi alâkadar etmez / Türklerin bileceği iş."

IAM

Revoir un printemps

(EMI)

Hiphop ve rap'in, prodüktörlerin elinde oyuncak olup "söz sanatı"ndan "ses sanatı"na kaydığı bir devirde, her köşesinden şifa fışkıran bir albüm "Revoir un printemps": Hakikaten bu albümü bekliyormuşuz, isminin çağrıştırdığı üzre, baharı bekleyen kumrular gibi... "Bir zamanlar rap dendiğinde Public Enemy gelirdi akla. Şimdi Timbaland, Neptunes gibi prodüktörler geliyor" diye şikayet bildiriyor Akhenaton, IAM'in hiddetli, celalli üç MC'sinden biri... 11 Eylül saldırıları, Fransa'da Le Pen'in yükselişe geçtiği cumhurbaşkanlığı seçimleri, Irak'ın işgali bir yandan, artık olgunlaşan grup üyelerinin çocukluk hatıralarına duyduğu özlem diğer yandan: "Revoir un printemps" sert siyasî tonlarda, karanlık, kederli bir albüm olmuş... Ve ayakları yere basan, realist bir albüm. 1993'ten bugüne kadarki üç albümlerinde, güncel sosyal meselelerden uzak kalmasalar da, referanslarını hep Eski Mısır medeniyetine ve Uzakdoğu'ya dayandıran bir grup için yeni bir durum bu...

IAM Fransa'nın güneyinde, Marsilya'da yetişen göçmen çocuklarının kollektifi. Wu-Tang Clan'in Fransa şubesi gibiler biraz. Tıpkı Clan gibi, onlar da tek tek solo albümler çıkarıyor senelerdir... Grubun ismi İngilizce "I Am" diye okunabilir, ama Marsilyalı Özgürlükçü Otonomlar (Indépendantistes Autonomes Marseillais) ya da Imperial Asiatic Men seçenekleri de dikkate alınmalı. Rap'in ikinci vatanı Fransa'da, MC Solaar'la birlikte bu müziğin zirve noktasını oluşturuyorlar. Hatırlatmak babında, ilk "Taxi" filminin müzikleri IAM üyelerine emanetti. Bir IAM albümü edinmeyen biri bile iki parçadan haberdardır: "Je Danse Le Mia" isimli 93 tarihli diskotek hiti (Michel Gondry'nin DVD'sinde bu klibi de izleyebiliyoruz) ve 95'te "La Haine" filmi için Daddy Nuttea ile yazdıkları "Le 25ème image". (Gerçeklik kurguyu aştı / Aksiyon filmine gideceğine gel bizim sokakta yürü.)

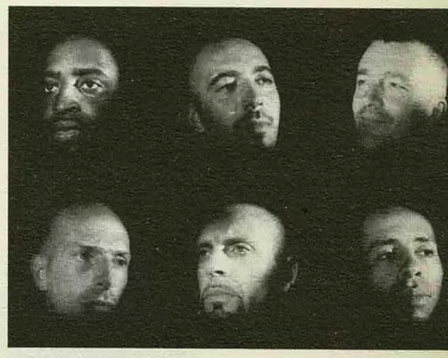

Shurit'n, Freeman, Imhotep, Kephren, DJ Kheops, hiçbirinin hakkını yemeyelim, ama IAM demek, biraz da Akhenaton demek. Adını Nefertiti'nin kocası Mısır kralından alan bu İtalyan göçmeni (36 yaşında, asıl adı Philippe Fragione, müslümanlığı seçti, Faslı Ayşe'yle evlendi ve Abdülhakim oldu), Marsilya'nın komedyen Fernandel'den sonra yetiştirdiği en büyük "local hero". Solo albümlerinin IAM'inkilerden aşağı kalır yanı yok: İlki "Métèque et mat" bir başyapıt. Bir ara "Electro cyper" albümüyle elektronik müziği denedi. Ayrıca bir de film yaptı: "Comme un amant". Bu film için birlikte çalıştığı bestekâr ve aranjör Bruno Coulais ile muhabbetlerinin devamını "Revoir un printemps"da da görüyoruz.

Bruno Coulais "Microcosmos", "Himalaya", "Travelling Birds" filmlerine müzik üreten bir zat. (Hatta, "Travelling Birds"de Nick Cave ve Robert Wyatt da Coulais bestelerini yorumlamıştı.) IAM'ın müziğine ciddi bir sinema boyutu getirmiş: Bulgar Senfoni Orkestrası desteğinde müthiş yaylılar, yetmedi, hiphop'ta pek rastlanmadık ölçüre derinlikli elektro gitarlar... Albümün misafir odasında, birer şarkıda IAM'a eşlik eden Method Man, Redman ve Beyoncé var...

Francis Cabrel, "Said et Mohamed" şarkısında, bir Marsilya otelinde çarşafları değiştirirken, aklında gariban evlatları, ayna karşısında "Desperado" türküsü söyleyen hizmetçi göçmen kadını anlatır. ("Adın Said ya da Muhammed'se kimse tutmaz elinden.") Akhenaton bir teşekkür mesajı olarak ilk solo albümünde bu şarkıyı sample'ladı. Bugünlerde Fransa'nın en gözde dişi rap'çisi, –annesi Fransız babası Kıbrıslı– Diam's da bir zamanlar baştan sona söylemişti "Said et Mohamed"i... Dememiz o ki, 80'lerde göçmen çocukları adına Cabrel'ler, Renaud'lar,söz alırdı. Hiphop demek, rap demek biraz da "eksik olmayın abiler, bugüne kadar elimizden tuttunuz, ama artık biz de şarkılarımızı söyleyebiliyoruz" demek. 80 dakikalık dolu dolu "Revoir un printems" albümü, Said ve Muhammed'lerin dilinden son zamanlarda çıkan en güzel "Desperado" türküsü. *Derya Bengi*

ONŞARKI

Calexico Quattro (Gotan Project remix)
Ciguli Sabır
Claude Nougaro Paris Mai
Edie Brickell & The New Bohemians What I Am
Happy Mondays Bob's Yer Uncle
Johnny Cash & Joe Strummer Redemption Song
Mickey 3D Respire
Orientation Alma Ahımı
Outkast Hey Ya!
Tanju Okan Ayyaş
Violent Femmes Blister In The Sun

ROLL DİSKO OTUZ

YIRMIALBÜM

Afghan Whigs Gentlemen
Asian Dub Foundation Live: Keep Banging The Walls
Bénabar Les risques du métier
Clotaire K Lebanese
The Coral Nightfreak and The Sons Of Becker
Courtney Love America's Sweetheart
Franz Ferdinand Franz Ferdinand
Fun-da-mental Erotic Terrorism
IAM Revoir un printemps
İsmail Hakkı Demircioğlu Nasibolsa
Jacques Dutronc Madame l'Existence
Kazım Koyuncu Hayde
Leftfield Leftism
Manitoba Up In Flames
Mazzy Star So Tonight That I Might See
Norah Jones Feels Like Home
Orient Expressions Divan
The Rapture Echoes
U-Cef Halalium
Yann Tiersen Goodbye Lenin

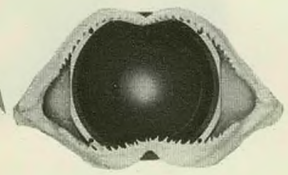

POLİS ŞARKILARI

American Skin (41 Shots) - **Bruce Springsteen** • Anti Police - **Instant Agony** • Bad Cop - **Hank Marvin** • Ballade de Willy Brouillard - **Renaud** • Beni Bul Anne - **Ahmet Kaya** • Call For Police - **Roman Pokorny** • Call The Police - **Nat King Cole** • Call The Police - **Thin Lizzy** • Ceviz Ağacı - **Cem Karaca** • Cop Car - **Joey Beltram** • Cop Files - **Mike Post** • Cop Killer - **Ice-T** • Cop On The Beat - **Ted Lewis** • Cop Porn - **Faruk Green** • Cop Song - **Arab On Radar** • Der Kommissar - **Falco** • Dream Police - **Cheap Trick** • Dream Police - **David Byrne** • Dream Police - **Gary Numan** • Fuck Tha Police - **NWA** • Fuck The Police - **Sodom** • Funk The Police - **Ice Cube** • Hate The Police - **Mudhoney** • Jazz Police - **Leonard Cohen** • Karakolda Ayna Var - **Deli Selim** • Karma Police - **Radiohead** • Les flics - **Henri Tachan** • Love Police - **Phil Collins** • Police - **NTM** • Police = Shit - **Bollocks** • Police & Thieves - **The Clash** • Police At The Bar - **Firesign Theatre** • Police Blow - **Laibach** • Police Call - **Matthew Farquhar** • Police Car - **Cockney Rejects** • Police Funk - **Charles Schillings** • Police Oppression - **Angelic Upstarts** • Police State - **Dylan Hicks** • Police Story - **Black Flag** • Police Trap - **Jona Lewie** • Police Truck - **Dead Kennedys** • Police TV - **The Exploited** • Policeman - **Caravan** • Policeman - **Chicago** • Policentrum - **Aleksander Peçi** • Polis Haydar - **Ersen Dadaşlar** • Polizisten - **Extrabreit** • Sacrifice de poulets - **Minister Amer** • Türk Polisi - **Ozan Nihat** • Watching The Detectives - **Elvis Costello**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **George Michael** Patience
2. **Guns N' Roses** Greatest Hits
3. **Katie Melua** Call Of The Search
4. **E. Humperdinck** His Greatest Love Song
5. **Norah Jones** Feels Like Home
6. **Daniel O'Donnell** The Jukebox Years
7. **Will Young** Friday's Child
8. **Barry Manilow** Ultimate Manilow
9. **Lionel Richie** Just For You
10. **Jamie Cullum** Twentysomething

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Usher ft. Lil' Jon & Ludacris** Yeah
2. **DJ Casper** Cha Cha Slide
3. **Will Young** Your Game
4. **Britney Spears** Toxic
5. **Nerd** She Wants To Move
6. **Enrique ft. Kelis** Not In Love
7. **Jamelia** Thank You
8. **Jennifer Lopes** Baby I Love U
9. **Peter Andre** Mysterious Girl
10. **Black Eyed Peas** Hey Mama

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Norah Jones** Feels Like Home
2. **Cassidy** Split Personality
3. **Evanescence** Fallen
4. **Jessica Simpson** In This Skin
5. **Godsmack** The Other Side (EP)
6. **Kanye West** The College Dropout
7. **Kenny Chesney** When The Sun Goes Down
8. **Various Artists** "Bad Boy's 10th Anniversary..."
9. **Maroon5** Songs About Jane
10. **Josh Groban** Closer

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

KÖSTEBEK / Halep Pasajı
1. **Anathema** A Fine Day To Exit
2. **Orphaned Land** Mabool
3. **"İstanbul Calling"**
4. **"Kill Bill"** (Soundtrack)

ZİHNİ / Akmar
1. **Mogwai** Happy Songs...
2. **Plaid** Spokes
3. **Arab Strap** Monday At The Hug & Pint
4. **Matthew Herbert Big Band** Goodbye Swing Time

KARGA / Kadıköy
1. **Einstürzende Neubaten** Grundstück
2. **Violent Femmes** Color Me Once
3. **Primus** Have A Cigar
4. **Smog** Song

ARAF / Beyoğlu
1. **Refugee** Oi vavoi
2. **Kronos Quartet** Requiem
3. **Norah Jones** Sunrise
4. **Serdar Ateşer** İstemeyerek

JACK / Kadıköy
1. **John Lurie** Fishing With John
2. **Charlie Haden** American Dream
3. **Norah Jones** Feels Like Home
4. **Marcus Miller** Live

KARGA / Atlas
1. **"İstanbul Calling"**
2. **Nitin Sawhney** Human
3. **Air** Talkie Walkie
4. **Orient Expressions** Divan

MANHATTAN / Beyoğlu
1. **Mo' Horizons** Hit The Road Jack
2. **Starsailor** Poor Misguided Fool
3. **Creedence Clearwater Revival** Travelin' Band
4. **Erykah Badu** Worldwide Underground

TRIP / Kadıköy
1. **Franz Ferdinand** Take Me Out
2. **The Fall** I'm Going To Spain
3. **The Strokes** Reptilia
4. **Chicks On Speed** Wordy Rappinghood

DVD ŞENLİĞİ: KLİPLERİN ÖNÜ ARKASI

Videoklipler sayesinde müzik delilerine her gün bayram, her gün "sinema günleri". Doğrusu bazen, televizyon denen kutuya tahammül etmemizi sağlayan yegâne şeyin klipler olduğunu düşünüyoruz. Geçtiğimiz aylar içinde bir ilk yaşandı, bu zengin dünyanın üç önemli yönetmeni birer DVD yayınladı. Hem göze hem kulağa: "The Work Of Director" başlığı altında piyasaya çıkan Spike Jonze, Michel Gondry ve Chris Cunningham toplu gösterisi Björk, Aphex Twin, Fatboy Slim, White Stripes, Chemical Brothers ve daha birçok sanatçının şarkılarına uçsuz bucaksız derinlikler kazandırıyor. Les Inrockuptibles dergisi üç ahbap çavuşu bir araya getirmiş...

ALİ BABA'NIN MAĞARASI

DVD'lerinizi ortak bir koleksiyonda, aynı anda sunmaya karar verdiniz. Tam olarak neyi paylaştığınızı, ortak noktanızı bize anlatır mısınız?

Spike Jonze: Chris ve Michel'le aynı "yer"den geldiğimizi hissediyorum, ama bu "yer" neresidir, tam olarak bilemiyorum doğrusu... Daha kendileriyle tanışmadan önce, bu adamların ikisinin de neredeyse bütün kliplerini biliyordum. Michel'in işlerini Björk için yaptığı ilk klip "Human Behaviour"la keşfetmiştim. Anında vuruldum ve bütün kliplerini istedim. Chris'in sürecini de Aphex Twin için yaptığı "Come To Daddy" klibinden beri aynı ilgiyle takip ediyorum.

Michel Gondry: Spike'ı ilk defa, bundan yedi yıl önce, Los Angeles'taki Cibo Matto konserinde gördüm, ilkin onu grubun basçısı sanmıştım. Ve adamın benden ne istediğini bir türlü anlayamamıştım. Onun Spike olduğuna uyandığımda, aklımıza gelip de gerçekleştiremediğimiz fikirler hakkında saatlerce muhabbet ettik. Birbirimizden ayrılmak o kadar zor geliyordu ki, neredeyse uçağımı kaçırıyordum.

Jonze: Chris'i ilk gördüğümde kesinlikle aynı şey oldu. Dört yıl önceydi, Londra'da, büyük bir parkta karşılaşmıştık. Durmadan birbirimize aklımızdaki fikirleri anlatıyorduk, kendimizi alamıyorduk sanki, öyle ki, güneşi batırdık; çok romantikti. *(gülüyor)*

Her zaman hayal gücümü çalıştırarak müzik dinlerim ve insanların kendi senaryolarını tahayyül etmelerini engelleyip engellemediğim sorusu sık sık kafama takılıyor.
Chris Cunningham

Chris Cunningham: Spike'ın ve Michel'in işlerine çok uzun süredir hayranlık duyuyorum. "Sabotage"ı ve "Human Behaviour"ı ilk defa gördüğümde, sarsıcı bir darbe almışım gibi oldum. Ama yine de, Spike'la Michel'in paylaştıkları kadar ortak noktam olduğunu sanmıyorum: Onların benimkinden oldukça farklı, çok ortak bir dünyaları var. Kendimi biraz bunun dışında hissediyorum, ama yine de onları çok seviyorum, sıkı dostuz.

Bir şarkıyı ele alırken ve klip fikri geliştirirken, her birinizin ayrı, kendinize özgü tekknikleriniz var mı?

Cunningham: En önemlisi, bir el değmemişlik yakalamak ve şarkının atmosferinin seni istila etmesine teslim olmak; daha sonra da onu kendine maletmek. Björk'ün "All Is Full Of Love"ını defalarca art arda dinledim, bıraktım aklıma gelen fikirler düzensizce akıp gitsin. Ta ki, çocukluğumda gördüğüm bir rüyayla, içinde robotların olduğu o rüyayla bir bağ oluşturuncaya kadar. Derken, birçok kelimeyi bir deftere döktüm: "robot", "süt", "seks"... Sonra, bunların hepsini bir araya getirmem zaman aldı, ama oldukça kişisel bir dünya yaratmayı başardığımı hissetmiştim.

Jonze: Benim de öyle her yere varabilecek otomatik yazma yöntemiyle çalıştığım oluyor. Eğer bu işe yaramazsa, albümü walkman'ime takıyorum, patenlerimi kapıyorum ve şarkıyla gözümün önünden akıp giden görüntüleri birbirine çakıştırmayı deneyerek birkaç tur atmaya çıkıyorum: Koşuşan çocuklar, otobüse tırmanan bir adam, havlayan bir köpek... Dışsal unsurların müziğe kendilerini dayatmaları hoşuma gidiyor.

Cunningham: Ben paten kaymıyorum. *(gülüyor)* Ama bu "walkman tekniği"ne daha önce pek çok defa başvurdum. Bazı klipler için, haftalarca, kafayı yiyecek ya da otistik olacak raddeye gelinceye kadar, kulaklığı çıkarmadığım oluyordu.

Gondry: Şarkıyı ısındırana kadar, yalnız başıma bir köşeye çekilme hissini de seviyorum. Grubum Oui Oui için yaptığım bir klip vardı, kulağımda walkman, metrodaydım ve etrafımda olup bitenlerden tamamen kopuk bir şekilde defterime sahneleri not etmiştim. Benim Chris ve Spike'a göre belki avantajlı bir yanım var, çünkü çoğunlukla İngilizce olan sözlerin tamamını anlamıyorum. Öyle olunca da anladığım birkaç kelimeyi, birkaç cümleyi bulup çıkarıyorum ve didikliyorum. Bu da bana bir şeyi sökme ve yeniden kurma imkânı sağlıyor, bazen de şarkının ortaya çıkışının altında yatan fikirle bir paralellik yakalıyorum. Foo Fighters'ın "Everlong" klibinde öyle oldu mesela. Senaryoyu gördüğünde, Dave Grohl, şarkıyı yazarken zihninde tamamen aynı fikirler olduğunu söyledi.

Klipleriniz çoğu zaman, şarkının temasından çok uzak, hatta neredeyse onu gölgede bırakacak derecede farklı. Fikirlerinizi kabul ettirmeniz kolay oluyor mu?

Jonze: Her ne kadar ilk bakışta apaçık görülmese de, klibin eşlik ettiği şarkının temalarından biriyle bağlantılı olması hoşuma gidi-

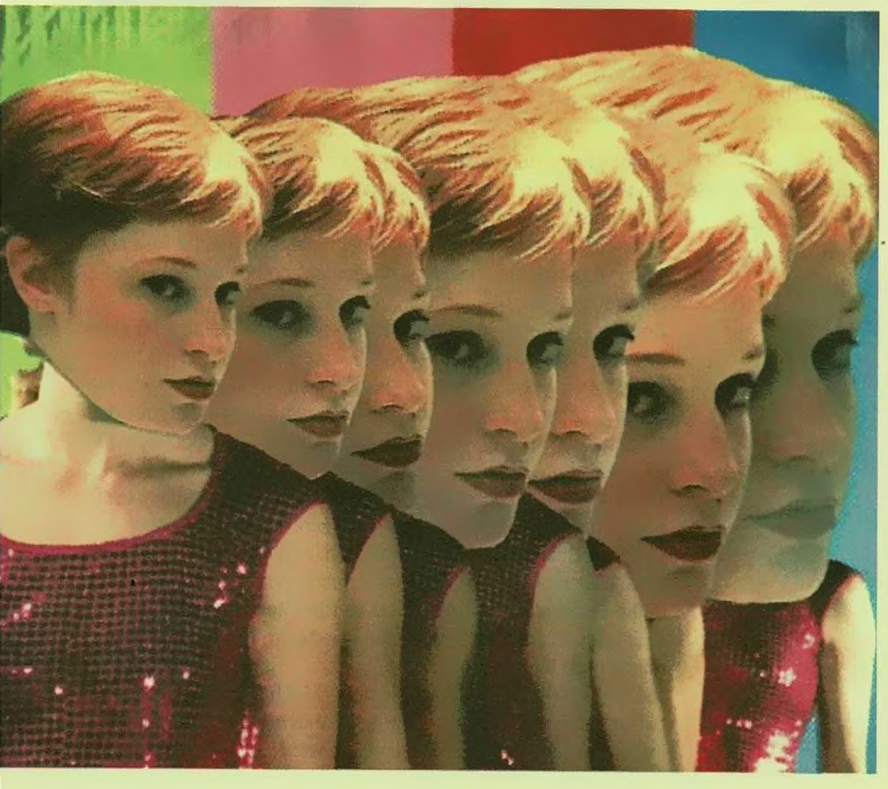

Chemical Brothers, "Let Forever Be", Michel Gondry

→57

Fatboy Slim'in "Weapon of Choice" klibinde Christopher Walken (yön: Spike Jonze)

yor. Sözlerle birebir örtüşen görüntüler isteyen prodüktörlerden uzak duruyorum. Asla, "tamam, şimdi daha aşikâr bir şey yapalım, ben fikrimi başka bir klipte gerçekleştiririm" dememelisin.

Cunningham: Fikrini sonuna kadar götürmek temel bir prensip. Prodüktör nereye varmak istediğini göremese de, ya da görmüyormuş gibi yapsa da...

Gondry: Mesela, Kylie Minogue'un kopyalanarak çoğaltıldığı "Come Into My World" klibini prodüktörlere kabul ettirmek çok zor olmuştu, bu çoğaltma efektini, işin bitmiş halini tahayyül etmekte zorlanıyorlardı. White Stripes'ın Lego klibi de çok zorlamıştı. Sonuçta, genel olarak, bir fikir ne kadar aptalca gözüküyorsa, kabul ettirmek için de sonuna dek o kadar uğraşman gerekiyor. White Stripes'ın klibini kısmen Lego yapsaydım, hiçbir mânası olmazdı.

Buggles'ın eski şarkısı "Video Killed The Radio Star", klipleri müziğin uyandırabileceği muhayyileyi öldürmekle suçluyordu. Bu fikrin daha önce kafanıza takıldığı oldu mu?

Aphex Twin, "Windowlicker", Chris Cunningham

Albümü walkman'ime takıyorum, patenlerimi kapıyorum ve şarkıyla gözümün önünden akıp giden görüntüleri birbirine çakıştırmayı deniyorum: Koşuşan çocuklar, otobüse tırmanan bir adam, havlayan bir köpek...

Spike Jonze

Beastie Boys, "Sabotage", Spike Jonze

Cunningham: Her zaman hayal gücümü çalıştırarak müzik dinlerim ve insanların kendi senaryolarını tahayyül etmelerini engelleyip engellemediğim sorusu sık sık kafama takılıyor açıkçası. "Windowlicker" üzerinde çalışırken, şarkıyı her dinleyişim yeni bir fikre açılıyordu ve bunlardan sadece birini seçmek zorunda olmama ifrit oluyordum...

Gondry: The Police'in metalik mavi kapaklı, ikinci albümünü dinlediğimde, o renkler kafamda müzikle içiçe geçmişti, renkler müziğe kazınmış gibiydi. Klipler de müziğin üzerine bir görüntü kazıyor. Bu da o kadar övünülecek bir şey değil, ama bence, üçümüz de en az zarar vermeye, mümkün olduğunca çok açık kapı bırakmaya çalışıyoruz.

Jonze: Kliplere o kadar da fazla önem vermemek gerektiğini düşünüyorum: İyi şarkılar her zaman kendi kendilerine varolacaktır. Elli yıl sonra, Beastie Boys'un, Aphex Twin'in ya da Björk'ün şarkıları bizim kliplerimizden çok daha fazla hatırlanacak.

Spike Beastie Boys, Aphex Twin ve Björk'ten bahsetti, hepsi üçünüzün de çok özel ilişkisi olan sanatçılar. İşlerinizin gelişiminde nasıl bir rolleri oldu?

Jonze: Tanışmadan çok önce Beastie Boys hayranıydım. Onlarla birlikte çalışma fikri beni çok heyecanlandırmıştı; birlikte yaptığımız ilk kliplerle ilgili olağanüstü hatıralarım var: Nihaî kararı bana bıra-

Q DERGİSİNE GÖRE GELMİŞ GEÇMİŞ EN İYİ 50 KLİP

VIDEO KILLED THE RADIO STAR

1. Hurt - **Johnny Cash** *(2003, Mark Romanek)* • **2.** Weapon Of Choice - **Fatboy Slim** *(2001, Spike Jonze)* • **3.** Thriller - **Michael Jackson** *(1983, John Landis)* • **4.** Gay Bar - **Electric Six** *(2003)* • **5.** Sabotage - **Beastie Boys** *(1994, Spike Jonze)* • **6.** Coffee + TV - **Blur** *(1999, Garth Jennings)* • **7.** November Rain - **Guns N' Roses** *(1992)* • **8.** Nothing Compares 2 U - **Sinéad O'Connor** *(1990)* • **9.** Smells Like Teen Spirit - **Nirvana** *(1991, Sam Bayer)* • **10.** The Rain (Supa Dupa Fly) - **Missy Elliott** *(1997, Hype Williams)* • **11.** Ms Jackson - **Outkast** *(2001)* • **12.** Dirrty - **Christina Aguilera** *(2002, David LaChapelle)* • **13.** Walk This Way - **Run-DMC & Aerosmith** *(1986)* • **14.** Where's Your Head At? - **Basement Jaxx** *(2001)* • **15.** The Hardest Button To Button - **White Stripes** *(2003, Michel Gondry)* • **16.** Can't Stop - **Red Hot Chili Peppers** *(2003)* • **17.** Come To Daddy - **Aphex Twin** *(1997, Chris Cunningham)* • **18.** True Faith - **New Order** *(1987)* • **19.** Smack My Bitch Up - **Prodigy** *(1997, Jonas Akerlund)* • **20.** Close To Me - **The Cure** *(1985, Tim Pope)* • **21.** Sledgehammer - **Peter Gabriel** *(1986, Nick Park / Studio Aardman)* • **22.** Praise You - **Fatboy Slim** *(1999, Spike Jonze)* • **23.** Freedom '90 - **George Michael** *(1990, David Fincher)* • **24.** Learn To Fly - **Foo Fighters** *(1999)* • **25.** Human Behaviour - **Björk** *(1993, Michel Gondry)* • **26.** Street Spirit (Fade Out) - **Radiohead** *(1996, Jonathan Glazer)* • **27.** ...Baby One More Time - **Britney Spears** *(1999)* • **28.** Go With The Flow - **Queens Of The Stone Age** *(2003)* • **29.** Ashes To Ashes - **David Bowie** *(1980, David Mallet)* • **30.** Without Me - **Eminem** *(2002)* • **31.** Bitter Sweet Symphony - **The Verve** *(1997, Walter Stern)* • **32.** Rabbit In Your Headlights - **U.N.K.L.E.** *(1998, Jonathan Glazer)* • **33.** Da Funk - **Daft Punk** *(1997, Spike Jonze)* • **34.** Rock DJ - **Robbie Williams** *(2000)* • **35.** I Want To Break Free - **Queen** *(1984)* • **36.** Pumping On Your Stereo - **Supergrass** *(1999)* • **37.** Teardrop - **Massive Attack** *(1998, Walter Stern)* • **38.** Rio - **Duran Duran** *(1982)* • **39.** Freak On A Leash - **Korn** *(1999)* • **40.** Vogue - **Madonna** *(1990, David Fincher)* • **41.** Two Tribes - **Frankie Goes To Hollywood** *(1984, Godley & Creme)* • **42.** This Train Don't Stop There Any More - **Elton John** *(2002)* • **43.** Put Your Hands Where My Eyes Could See - **Busta Rhymes** *(1997, Hype Williams)* • **44.** Spinning Around - **Kylie Minogue** *(2000)* • **45.** What's My Age Again? - **Blink-182** *(1999)* • **46.** Nuthin' But A "G" Thank - **Dr Dre** *(1994, Dr Dre)* • **47.** One - **U2** *(1992, David Wojnarowicz)* • **48.** One - **Metallica** *(1989)* • **49.** Take On Me - **A-ha** *(1985, Steve Barron)* • **50.** Another Brick In The Wall (Part 2) - **Pink Floyd** *(1979, Gerald Scarfe)*

karak klibin yaratma sürecine aktif olarak katılıyorlardı. Çekim sırasında aklıma gelen fikirleri geliştirmemde bana büyük yardımları dokundu. Karşında Beastie Boys durup da "hadi oğlum, götür şu saçma fikrini sonuna kadar!" dediğinde, kendine güvenin geliyor. Onlar olmasaydı, belki de daha sonrasında daha pısırık, daha tutuk olurdum.

Cunningham: Aphex Twin'i dinlediğim gün, onun için çalışmadan uzun süre yaşamamın imkânsız olduğunu anladım. Herif sese öylesine işkence ediyor, bozuyordu ki, tıpkı benim görüntüye işkence etmek istediğim gibi. Onun albümlerini dinlemek esin gücümü on katına çıkarıyordu. Richard D. James'le tanıştığımızda, kliplerini çekmeye ikna etmem birkaç dakikamı aldı. Müziğini ne denli sevdiğimi hemen anladı ve beni tamamen serbest bıraktı. Böylesi belki de çekimler sırasındaki bir etkileşim kadar güçlü.

Bir avantajım var. İngilizce sözlerin tamamını anlamıyorum. Anladığım birkaç kelimeyi bulup çıkarıyorum ve didikliyorum. Bu da bana bir şeyi sökme ve yeniden kurma imkânı sağlıyor.
Michel Gondry

Gondry: Sanatçılarla çok güçlü bir yaratım ilişkisine girme fırsatı iki defa başıma geldi. İlki kendi grubum Oui Oui'yleydi. Her şey çok aşikâr, çok basit geliyordu, aynı yönde gidiyorduk. İkincisi, Björk'le oldu: O kafasında kendi fikirleriyle geldi, ben kendi fikirlerimle ve havai fişek gibi patladı. "Human Behaviour"ın çekimleri sırasında büyülendiğini hatırlıyorum, sanki Ali Baba'nın mağarasında gibiydi. Kendi çekimleri bittikten sonra da platoda kalıyor, nasıl olduğunu görmek istiyordu. Klip büyük başarı yakaladı ve güzel bir güven ilişkisinin de başlangıcı oldu. Aynı sanatçıyla birçok defa çalışmanın rahatlatıcı bir yanı olduğu düşünülebilir. Aslında, sana ne kadar çok güvenilirse, omuzlarındaki başarma ağırlığı da o kadar artıyor.

Daha önce hiç birinizin diğer ikisinin kliplerinden birini kıskandığınız oldu mu?

Gondry: Chris'in "Come to Daddy"yle çıkıp geldiğini gördüğümde, sinir olduğumu itiraf ediyorum. Sonra, "All Is Full Of Love"da Björk'le çalışınca ve Björk durmadan ona iltifatlar yağdırırken sinirim daha da arttı. Björk başkasıyla çekim yaptığında, belki biraz manyakça gelecek ama, sanki beni aldatıyormuş hissine kapılıyorum. "All Is Full Of Love" klibinde dilini ağzına sokarak kendi kendisiyle öpüştüğünü gördüğümde tepem attı. Benim çektiğim kliplerden birinde ayağını öpüyor. Bu daha az sinir bozucu bence. *(gülüşmeler)*

Cunningham: Bu söylediğin çok ilginç. Ben sadece kendi bulabileceğim fikri gördüğümde kıskançlık duyabilirim. Açıkçası, "Come To Daddy"yi çekerken seni düşünemiyorum. "Human Behaviour"ı da çok beğeniyorum, ben de onu çekemezdim. Kendi stilinde coşkulu bir yönetmenin klibini gördüğümde, asla kıskançlığa kapılmam. Bu beni kamçılar ve büroma dönüp aynı coşkuyu yakalama arzusu uyandırır.

Jonze: Chris'in Aphex için çektiği son klibi, "Windowlicker"ı gördüğümde şaşakalmıştım. Karakterler inanılmaz korkunç ve alaycı, sahneler öylesine absürd, koreografi o kadar komik ve seksiydi ki... İnanılmaz bir zenginlik vardı. Bir yönetmenin bir dünya yarattığını gördüğüm zaman, çabuk kabulleniyorum. "Tamam, yapmış

→59

Aphex Twin, "Come To Daddy", Chris Cunningham

işte" diyorum, "şimdi artık yeni, daha zengin temeller üzerinden yola koyulacağız" diye düşünüyorum. Ondan sonra, teknik düzeyde olsun, fikirler açısından olsun, yeni yollar açmak artık bana kalıyor.

Birbirinize akıl danışmak, tavsiyede bulunmak ya da üzerinde çalışmak istediğiniz albümler hakkında konuşmak için telefonlaştığınız oluyor mu?

Jonze: Bu ikisinden birinin klip yapmak için benden önce davranmasını engellemek için, hayranlık duyduğum albümleri kendime saklama taraftarıyım. *(gülüşmeler)* Daha önce, Michel'le böyle birbirimizden bir şeyleri saklamışlığımız var. Chris'le henüz olmadı ama, yakında olur...

Gondry: Eğer Spike iyi bir iş üzerindeyse, dama çıkıp da avaz avaz bağırarak bunu herkese ilan edecek hali yok. Daft Punk'la mesela, Spike "Da Funk"ı yapacağını bana söylememişti. "Around The World"ün klibini yapmamı teklif ettiklerinde ve Spike'ın ilk klibi yaptığını öğrendiğimde, Daft Punk'ın albümünün düşündüğüm kadar iyi olup olmadığından henüz emin olmadığım halde, işe girişmeye karar verdim. Genelde, Spike'ın burnu iyi koku

Aphex Twin'i dinlediğim gün, onun için çalışmadan uzun süre yaşamamın imkânsız olduğunu anladım. Herif sese öylesine işkence ediyor, bozuyordu ki, tıpkı benim görüntüye işkence etmek istediğim gibi.
Chris Cunningham

alır, benimse daha ziyade nazarım dokunur: Benimle birlikte çalışan gruplar sonunda kafayı yer. Ayrıca Spike'ın şöyle bir tekniği var: Benimkine biraz benzer bir fikir aklına geldiğinde, onu yerli yerine oturtmak için benden yardım ister, böylece sonuçta ben o fikirden vazgeçip ona bırakırım.

Kliplerinizden bazılarını seyrederken, özellikle de Michel ve Chris'inkilerde, o fazla obsesif, aşırı tekrarlı, hatta bazen ruh daraltıcı yan insanın dikkatini çekiyor. Hakikaten bu kadar hastalıklı adamlar mısınız?

Gondry: Terry Gilliam ne zaman yeni bir projeye girişse, artık yaratıcı olamayacağı düşüncesiyle paniğe kapıldığını anlatıyor. Bana da her zaman böyle oluyor. Ama en dipteyken her şeyden vazgeçmemeyi öğrendim. Eskiden "ne anlamı var ki" diye düşünüyordum, kansere yakalanacağım ve geberip gideceğim. Rolling Stones için klip çekerken öylesine ödüm bokuma karışıyordu ki, flu görüyordum. Artık yolun sonuna geldim diye geçiriyordum içimden. Ama sonra, hayatta kaldım işte. *(gülüyor)*

Cunningham: Ne zaman platoya gelsem, dehşete kapılırım. Nihaî sonuç hakkında kesin bir fikrim olsa dahi, çekimler ilerledikçe,

BJÖRK'ÜN GÖZÜYLE: GONDRY, CUNNINGHAM, JONZE

Ortak nostalji

İlk videom için tonlarca kaset seyrettim ve müziğimin üzerine görüntüler koyma fikri beni çok heyecanlandırdı. Solo çalışmaya başlamadan önce, Sugarcubes'dayken videoyla ilgilenen bir tek ben vardım. İlk solo albümümü yaptığımda, büyük bir özgürlük hissettim ve kliplerimi çektirmek için çok sayıda insanla görüşmek istedim. Sonra bir gün, video kayıtları seyrederken, Michel Gondry'nin çektiği bir Oui Oui klibine rastladım. Derhal, Michel'in dünyasıyla "Human Behaviour"ın *(fotoğraftaki klip)* dünyasının birbiriyle çakıştığını hissettim. Çekimlere geçmeden önce Michel'le uzun uzun sohbet ettik. Ve çocukluğa dair aynı nostaljiyi paylaştığımızı fark ettik, bütün bunlar ortaya çıkan işe yansıyordu. Michel'le ben benzer çocukluklar yaşamışız, o Versailles'da, bense Reykjavik'de. "Human Behaviour"ın onun ve benim çocukluğuma

"Human Behaviour", Michel Gondry

göndermelerin bir karışımı olmasını ve bunun da komik olmasını istedik. Dolayısıyla da o klip, boşanma gibi, dostlukların hayal kırıklıkları gibi, yakınlarını kaybetmek gibi, hayatın kendisi için hazırladığı engellerle karşı karşıya kalan bir çocuğun bakış açısıyla çekildi. Michel'le birlikte çektiğimiz diğer kliplerden biri, "Army Of Me" de, o zamanlar kendini tahrip etme eğiliminde olan küçük erkek kardeşime dairdi. Michel'in de erkek kardeşiyle ilgili endişeleri vardı. Dolayısıyla, bir başkasını uyandırmak isteyen birini gösteren bir klip yapmak üzere her ikimiz de yaşadıklarımızı bir araya getirdik. Öfkeliydik. İşte bu nedenle klipte sık sık dişlerim görünüyor, bizi harekete geçiren öfkeyi göstermek için. Michel ne istediğimi anlayabiliyor ve ona verdiğim bir-iki küçük anahtarla bir dünya kurmayı başarıyor. O en zengin ve en derin ilişki içinde olduğum yönetmen.

Çin işi cinsel ilişki

Herkes Chris'i Aphex Twin için yaptığı ilk klip "Come To Daddy"yle keşfetti. Ben de o klibi gördüğüm anda onunla çalışmak istedim. Ama çok uzun bir süre hangi şarkımın onun çalışma tarzına, aynı zamanda hem saf, katışıksız, hem de melankolik ve tuhaf olan dünyasına tam olarak uyacağından emin olamadım. "All Is Full Of Love"ın *(fotoğraftaki klip)* sözleri bana hemen onu düşündürdü. Sözler epeyce erotikti, çok tensel ve aynı zamanda da çok acayipti. Söz konusu olan aşk mı, dostluk mu, terk edilme mi, yoksa iki kişi arasında sadece cinsel bir ilişki mi, ve de bu iki kişi iki erkek mi, iki kadın mı, yoksa bir kadın bir erkek mi, tam olarak bilemiyorsunuz. Chris'le tanıştığımızda, ona aklımdan geçen fikirleri izah ettim, Çin'de yapılmış, cinsel ilişki pozisyonlarını tasvir eden fildişinden küçük heykelcikler verdim ona. Ona karakterlerin tamamen beyaz olması gerektiğini düşünmediğimi söyledim. Birkaç ay sonra, Chris bana tasarladığı robotların çizimlerini gösterdi ve anında ikna oldum. Aynı dili konuştuğumuzu anladım. Tasarladığı senaryo hakkında bir kuşkum vardı, o bana birlikte düşünmeyi teklif etti. Birkaç hafta boyunca, telefonla, mail'le projeyi tartıştık, sonra çalışmak için ortadan kayboldu. Önce karakterlerin sanki hamurla olduğu gibi yavaş yavaş karışması fikriyle geldi. Bu fikir çok hoşuma gitti, ve sonra Chris projeyi sonlandırana kadar tamamen serbest bir şekilde tek başına çalıştı.

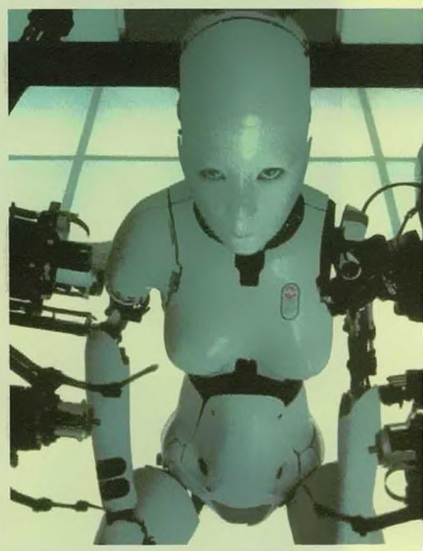

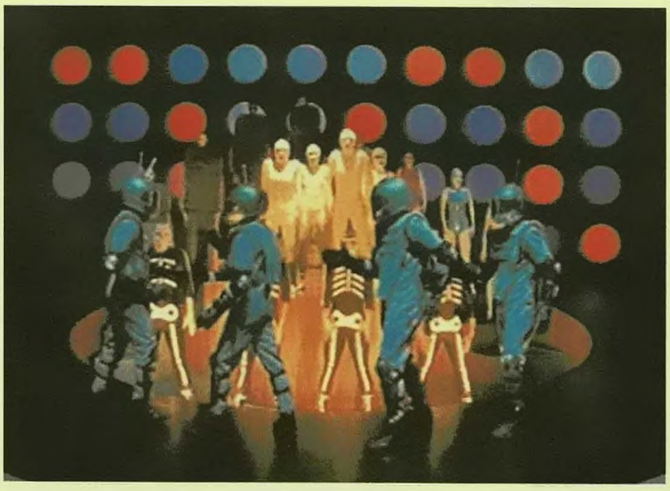

Daft Punk, "Around The World", Michel Gondry

nasıl sonuçlandıracağımı görmekte zorlanırım. Sanıyorum ki, bazen biraz paranoyakça davranıyorum, evet. Zaten ne zaman, hepsi Richard D. James'in kafasını taşıyan karakterlerin olduğu Aphex Twin kliplerini seyretsem, bir yerlerde mutlaka bir sorun olmalı diye düşünüyorum.

Son 15 yılın en heyecan verici sanatçılarına klipler yaptınız. Beraber çalışmak isteyeceğiniz başka kimse var mı?

Jonze: OutKast'la çalışmayı çok isterdim. Son albümlerini büyüleyici buluyorum. Eminem'le, Dr. Dre'yle ya da Busta Rhymes'la da çalışmak isterim, bazı parçalarını inanılmaz buluyorum. Ama onlarla çalışmak çok zor: Ortada çok büyük paralar dönüyor ve dolayısıyla sana pek hareket alanı kalmıyor.

Cunningham: Hiphop benim de çok ilgimi çekiyor. Yapılacak çok şey var, klişeleri kırmak heyecan verici...

Gondry: Ben, Michael Jackson'la bir klip çekmek isterdim. Hayran olup da çalışmadığım sanatçıların en önemlisi o. Ama bu hakikaten çok zor artık... Timbaland'le, Missy Elliott'la ya da Mya'yla da çalışmak isterdim; ama r&b de hip-hop gibi çok kapalı bir dünya. Başka sanatçılar da var aklımda ama, adlarını vermemeyi tercih ederim: Bu ikisinin ellerini benden çabuk tutmasını istemem. *(gülüşmeler)*

Çeviren: **S.İ**

Müzikallere nazire

"It's Oh So Quiet" *(fotoğraftaki klip)* ortaya çıkmazdan çok önce müzikal komedi fikri aklıma gelmişti. Spike'a bir müzikal komedi yapmak istediğimi söyledim, o da bana kliplerinden birinde Jacques Demy'nin bir filminden esinlenmeyi hep hayal ettiğini anlattı. İkinci albümümün çıkışından çok az bir süre önce, bu tarz bir fikre tekabül eden "It's All Quiet" zihnimde şekillendi. Spike hikâyenin 50'li yıllarda geçmesini istiyordu, ama ben hemen buna karşı çıktım. Klibin fazla geçmişe dönük, fazla ütopik olmasını istemiyordum. Günümüzde geçmesini istiyordum. Klibi Los Angeles yakınlarında çektik. Koreografi öğrenmek inanılmaz bir şeydi. Çok güldük, çok eğlendik; Spike'ın çok mucit bir yanı var, çok yaratıcı. Sürekli olarak bir takım şeyleri, hareketleri emprovize ediyor. Bunun en büyük kanıtı, Fatboy Slim'in "Weapon Of Choice"u için Christopher Walken'la yaptığı klip. Onu seyrederken Walken'ı değil, Spike'ı görüyorum, tamamen onun uydurabileceği hareketler. Spike'la yeni tanıştığımız zamanlarda, bir keresinde, bana hiç fark ettirmeden yolda beni takip etmiş. Yanıbaşımda, birkaç metre ötemde yürüyormuş. Benimle konuşmaya başladı ve birden bir arabanın tepesine sıçradı ve tam önüme atlayıp cümlesini tamamladı.

numoon
www.numoon.info

ARKIN ALLEN

FUSION MONSTER

DJ ve prodüktör kimliğinde Türkiye'de yayınladığı ilk albümü "Fusion Monster"da müzikal kişiliğini gerçeğe en yakın ifade eden Arkın Allen, doğuya özgü ses, ritim ve enstrümanları yanına alarak dijital ve elektronik seslerle bütünleştiriyor. Elektronik ve geleneksel sound'ların armoni içinde bir araya geldiği çalışmada, iki uç arasındaki zıtlıklar yok oluyor ve"evrensel bir lisan" doğuyor. Albümün son parçası "Yemliha" ya ise dikkat; dinleyicinin Allen'ın sevgili keşfi "Main Project" ile ilk tanışması. Farklı kültürlere has müziklerin samimiyetle / içtenlikle arıtılıp damıtılarak yaratıldığı "Füzyon Canavarı" ndaki şarkı isimleri uyku halindeki ve henüz kendini kavrayan "ben"leri anlatıyor. Gönlümüzdeki ben'i Fusion Monster'la keşfedelim....

1 Kıtmir (8:20) 2 Debernuş (8:14) 3 Şazenuş (7:46) 4 Kefeştetayyuş (7:40) 5 Mernuş (7:48) 6 Mekseline (9:10) 7 Meslina (6:48) 8 Yemliha (9:29)

www.mercandede.com

CD&MC

Numoon Records bir Rh Pozitif Müzik Yapım birimidir
Oba Sok. Kavala Apt. No:1/4 34433 Cihangir/ İstanbul - Türkiye
T: +90 212 292 97 71-72, F: +90 212 292 97 73
www.numoon.info, numoon@numoon.info

Tüm Eserler Rh Pozitif Publishing Koruması Altındadır
www.rhpozitifpublishing.com, info@rhpozitifpublishing.com
©2004 Rh Pozitif Müzik Yapım ©2004 Rh Pozitif Publishing
Tüm Hakları Saklıdır. İzinsiz Her Türlü Kullanımı Yasaktır

Türkiye Dağıtım: EMI- KENT. Unkapanı
İstanbul. Tel: (+90 212) 514 16 22

ansiklopedi

a→

ANN-MARGRET

C→

COE, JONATHAN

Hilary yeni iş arkadaşlarının kendisini pek de sıcak karşılamadıklarını farketti. "Keyifleri bilir" diye düşündü. Gazeteye haftada iki-üç gün gelmesi gerekiyordu. Köşesinin adının "Sağduyu" olmasına karar verilmişti. Fikrî bir tartışmayla başlayıp daha şahsî ve dedikodu tonunda bitireceği yazısıyla yaklaşık bir sayfayı doldurması gerekiyordu. 1984 martıydı. Elinin altındaki ilk gazeteyi aldı, başlıklara göz attı. İki dakika sonra gazeteyi kapattı, daktilosunun başına geçti. "Tamahkârlık Politikası" başlığını atıp yazısını yazmaya koyuldu. "Resesyondaki ekonomide, kemer sıkan çoğunluk kabul edecektir ki, daha fazla para için hükümetin kapısını çalmanın zamanı değil. Ama, neo-Marksist Arthur Scargill ve açgözlü Madenciler Sendikası bu çoğunluğa dahil değil. Mr. Scargill ve yoldaşları ücretleri artırılmadığı takdirde eyleme geçecekleri –yani sanayii durduracakları– tehdidini savuruyor. Madem öyle, ben de şöyle diyorum: Yazıklar olsun Mr. Scargill! Doymak bilmez egoizminizi ne cüretle millî çıkarların önüne koyuyorsunuz?"

Saatine baktı, ilk köşe yazısı 12 dakikadan daha az vaktini almıştı. Yazısını yazıişleri müdürüne götürdü. Müdür yazıya bir göz attı, sonra bezgin bir ifadeyle masasının üzerine bıraktı.

"Para talep etmiyorlar" dedi.

- Efendim?

- Madenciler grevi para için yapmıyor.

Hilary'nin kaşları çatıldı. "Emin misiniz?"

- Kesinlikle eminim.

- Grevlerin para için yapıldığını düşünüyordum.

- Grevin sebebi, maden ocaklarının kapatılması. Kömür İşletmeleri bu yıl yirmi ocağı kapatmayı öngörüyor. Madenciler işlerini kaybetmemek için greve gidiyor.

Hilary yazısını geri aldı, "anlaşılan bir-iki küçük değişiklik yapmam gerekiyor" dedi.

-Bir-iki?

Masasına döndü, birkaç gazeteye daha göz attı. Yaklaşık yarım saat sonra, konusuna hakim olduğundan emin, yazmaya koyuldu. Bu sefer yedibuçuk dakikadan az bir sürede bitirdi.

"İskoçların tutumlu olduğu söylenir. Kömür İşletmeleri Genel Müdürü Ian MacGregor da uzun bir iş hayatı tecrübesine sahip bir İskoç. Mr. Scargill'se tescilli bir sendika ajitatörü, namlı bir Marksist, bir provokatör. Yeni bir kargaşa çıkarmak için gözleri parıldıyor. Size soruyorum: Kömür İşletmeleri'nin geleceğini hangisine teslim edersiniz? Scargill'in istihdam, dayanışma falan diyerek ortalığı ayaklandırdığına bakmayın, mesele bu değil. Mesele verimlilik. Bir işadamının öğrenmesi gereken ilk –ve en temel– ders budur. Mr. Scargill bunu öğrenmemişe benziyor."

Yazıişleri müdürü yazıyı iki kere okudu, belli belirsiz bir gülümsemeyle gözlerini kaldırdı: "Bu tür şeyler için yeterince kalifiyesiniz" dedi.

Jonathan Coe, "What A Carve Up!"

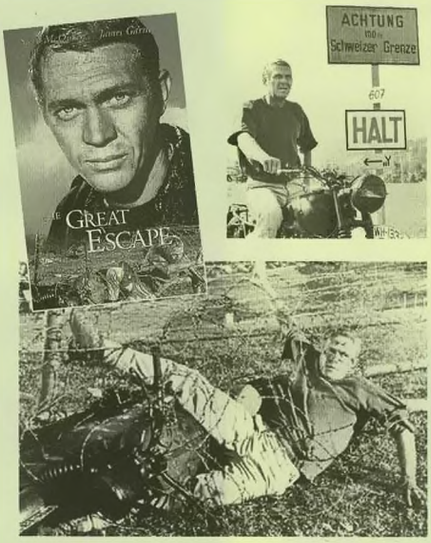

g→

GREAT ESCAPE

(Büyük Kaçış) Bir Alman kampından firar etmeye çalışan askerlerin hikâyesi... 1963, ABD. *yönetmen:* John Sturges *oyuncular:* James Garner, Steve McQueen, Richard Attenborough, James Donald, Charles Bronson, James Coburn.

l→

LAIKA

O→

OLYMPIA

Paris'in sembollerinden biri. Fransız şansonunun mabedi. Ünü dünyaca yaygın: Ajda Pekkan'ın (Enrico Macias'la) ve Bülent Ersoy'un o sahneye çıkması buralarda nasıl olay olmuştu, hatırlayan vardır... Bu sene, ilk doğumu itibariyle 111., ikinci doğumu itibariyle 50. senesini idrak etti ünlü konser salonu. Capucine Bulvarı'nda boş bir arazi üstüne inşa edildi ve 12 Nisan 1893'de açıldı. Sahibi Joseph Oller, İngilizcede olmayan İngilizce bir sözcüğü ilk defa burası için icad etti: Music-hall. Açılış gecesinde 19. yüzyıl Montmartre'ının ünlü siması Goulue sahne almıştı. İlerleyen yıllarda birkaç kez el değiştiren müzikhol, sayısız konsere, revüye, operete, baleye ev sahipliği yaptı. Fréhel, Mistinguette, Lucienne Boyer gibi isimler oradan geçti. Colette'in kendini yazarlığa vermeden önce, bir mim oyuncusu olarak bu sahnede çırılçıplak çıktığı rivayet olunur...

Olympia Birinci Dünya Savaşı'nı kısa kesintiler dışında kazasız belasız atlattı, ama 1929 ekonomik krizine yakalandı. Fonksiyonunu yitirdi, 50'lerin ortalarına kadar koca bir sinema olarak işletildi, hatta İkinci Dünya Savaşı esnasında askerî barınak haline geldi...

1952'de besteci ve emprezaryo Bruno Coquatrix tarafından devralındı ve esas altın yılları o zaman başladı. Müzikhol, 5 Şubat 1954'de yeniden hizmete girdi: Açılış gecesinin starı Lucienne Delyle'di, uvertür olarak o güne kadar ismi pek bilinmeyen Gilbert Bécaud sahne almıştı. O dönemde şarkıcı Jacques Pills, dostu Bruno Coquatrix'in bestelerini okuyordu, piyanisti ise Bécaud'dan başkası değildi. Genç Bécaud, kendisine verilen bu şansı öyle bir değerlendirdi ki, ertesi sene fanatik hayranları tarafından koltukların kırıldığı çılgın konserler vermeye başladı Olympia'da. (Sonra da "Benim Olympia'm" şarkısını yazdı, kendini sıfırdan yaratan bu mekâna.) 1959'dan itibaren Coquatrix'in akrabası genç Jean-Michel Boris ufak tefek işlerde çalışmak üzere müzikholde işe girdi. Aslında tıp öğrenimi görüyordu ve sırf hayranı olduğu Georges Brassens'le tanışabilme umuduyla eniştesi Coquatrix'in yanında takılmaya karar vermişti. Boris'in varlığı Olympia'nın kaderini kökten değiştirdi, kısa sürede konser programları düzeni ondan sorulur oldu. O olmasa Olympia ye-ye salgınını, rock'n'roll'u, siyah müziği es geçebilirdi, James Brown konserindeki koltuk kırma rekorunu, Beatles gibi henüz toy bir gruba kucak açma cesareti gösterildiğini yazamazdı Olympia tarihçileri...

Bu salonda Edith Piaf tam beş konser albümü doldurdu, Brassens, Montand, Barbara, Aznavour, Henri Salvador, Johnny Hallyday, Dalida defalarca sahne aldı, Brel 1964'deki ünlü veda konserini orada verdi. Léo Ferré de orada çalıp söyledi, hatta "La Maffia" şarkısında Coquat-

"Otoportre", Tamara de Lempica, 1929

rix'in adını ölümsüzleştirdi, şarkısının adından da anlaşılacağı üzre, tam kendine yakışır biçimde: Olympia'yı ticarî, kazıkçı bir yer olmakla suçluyordu...
Yalnız Bécaud'ya değil, Claude Nougaro, Alain Souchon, Vanessa Paradis gibi isimlere de kariyerlerinin en başında bir yuva oldu Olympia. Şansoncuların ötesinde Otis Redding, Ray Charles, Stevie Wonder, Diana Ross, Jimi Hendrix, Aretha Franklin, Rolling Stones Fransız hayranlarıyla orada buluştu. Yakın dönemden Jeff Buckley, kısacık ömrüne epey Olympia gösterisi sığdırdı... Ümmü Gülsüm'ün 1967 tarihli beş saatlik konseri aşılmamış bir rekor Olympia tarihinde. Afrika müziğinin Paris çıkarması da

bu müzikholde gerçekleşti, seneler içinde Seigneur Rochereau (Tabu Ley), Myriam Makeba, Salif Keita, Youssou N'Dour, Cesaria Evora sahne aldı.
Bruno Coquatrix 1979'da vefat etti, ama adı bu salonda yaşatılmaya devam ediyor. 90'lı yıllarda salon yeni sahibi bankacılar tarafından yok edilmek istense de, Kültür Bakanı Jack Lang'ın girişimiyle paçayı kurtardı, salon aslına birebir uygun olarak yeniden inşa edildi ve 97'de yeniden açıldığı gecenin yıldızı yine Gilbert Bécaud'ydu. Yaşlanan Jean-Michel Boris 2001'de kendini emekli etti. Salon aynı sene Universal tarafından satın alındı. 2000 kişilik Olympia hâlâ Fransız müzik hayatına yön vermeye devam ediyor. Aklınızda bulunsun, nisanda Gad Elmaleh, Archive, Art Mengo, mayısta Sonny Rollins, Omara Portuondo, M, Lynda Lemay, Sting konserleri var... Müzikhole senelerce emek verenler en çok neye hayıflanıyormuş, biliyor musunuz: Serge Gainsbourg'u ve Elvis Presley'i Olympia'ya çıkarmak bir türlü nasip olmamış!

S→

SALOME

Yahudi prenses. (Ölümü 72'ye doğru.) Herodes Philippus'un öz, Celile Tetrarkhes'i (eyaletin dörtte birinin yöneticisi) Herodes Antipas'ın üvey kızı...
Herodes Antipas, üvey kardeşinin eski karısı Herodias'la evlenmesini kınayan Vaftizci Yahya'yı hapse attırırsa da, öldürmekten kaçınır. Bir gün peygamberin zindandan yayılan sesini duyan ve etkilenen Salome, kendisine tutkun olan bir yaver sayesinde Vaftizci Yahya'nın yanına gider. Bu genç peygambere aşık olan Salome, ondan bir buse ister, elini tutması için yalvarır. Bir günahkârın kızı olduğu için Salome'ye hakaretler yağdıran Vaftizci Yahya ise arkasını dönüp zindanın kuytularına ilerleyerek prensesi yalnız bırakır... Üvey babası Herodes, prenses Salome'ye hayrandır. Bir ziyafet esnasında ondan dans etmesini ister, karşılığında ne isterse yapacağını, ne isterse vereceğini söyler. Bunun üzerine Salome, güzel kokular sürünür, ayağındaki sandalları atar ve meşhur "Yedi Tül Dansı"nı yapar. Dansın ardından Vaftizci Yahya'nın kesik başını ister. Prensese mücevherler, hazineler vaat eden Herodes, ne yapsa üvey kızını ikna edemez. Cellat Vaftizci Yahya'nın kesik başını bir tepsi içinde getirdiğinde, tepsiyi alan Salome "reddettiğin buseyi aldım Yahya" der. Bir rivayete göre, kesik başı bu infazdan memnun kalan annesine verir, başka bir rivayete göre de, dehşet içinde kalan Herodes üvey kızını öldürtür. Fakat, Markos ve Matta İncillerinde geçen bu efsaneye, pek çok tarihçi inanmaz...
Efsane, hıristiyan sanatını, özellikle Rönesans döneminde çok etkiledi. Sütun başlıklarından alınlık tablolarına, heykellerden vitraylara pek çok defa canlandırıldı, çok sayıda resme konu oldu. Salome'yi "güzel fakat zehirli bir çiçek" olarak tanımlayan Oscar Wilde, 1893'de, korku tiyatrosunu çok etkileyen "Salome" isimli tek perdelik bir oyun yazdı. Richard Strauss, bu oyunu 1905'te operaya uyarladı. Charles Bryant'ın 1923'te yönettiği sessiz film "Salome", Oscar

Wilde'ın kitabındaki Aubrey Beardsley imzalı desenler üzerine bina edilmişti. 1953 tarihli William Dieterle filmi "Salome"de başrolleri Rita Hayworth ve Charles Laughton paylaşıyordu. 1988'de Ken Russell, Oscar Wilde'ın piyesi yazdığı zamanları baz alarak bir dekadan filmi çekti; filmde Oscar Wilde için yapılan özel seansta oyuncuları fahişeler canlandırıyordu...

t→

TOULOUSE

Çok uzaktır memleketim çok uzak
Bazen içimde canlanıverir
Midi kanalının yeşil suları
Ve Minimes'in kırmızı kiremitleri
Hey memleketim, hey Toulouse, hey Toulouse

Okula giden caddeden geçiyorum yeniden
Çantamın içinde bin yumruk darbesi
Çünkü burada ancak vurursan kazanırsın
Çünkü burada yaşlı kadınlar bile sever kavgayı
Hey memleketim, hey Toulouse

Şivende bir çakıl taşı seli eser
Şiddetin menekşelerine kadar taşar
Birbirimize hıyar muamelesi yaparız
Muamale başlar başlamaz
Havada hep bir fırtına üstelik

Saint-Sernin kilisesi aydınlatır geceyi
Güneşin suladığı bir mercan çiçeği
Belki de bu yüzden
Senin kırmızı ve siyahına rağmen
Belki de bu yüzden sana Pembe Şehir derler

Kaldırım taşlarına bakıyorum yeniden,
Hey Gaskonyalı kentim
Gaz boruları deşmiş kaldırımlarının karnını
Yoksa senin içinde biraz
İspanya'nın boynuzu mu çıkıyor
Yoksa bağırsaklarında
Bir caz hava damlacığı mı var?

İşte Capitol Meydanı, duruyorum burada
Nezleli tenorlar bacaların altında titriyor
Babamın sesinin yankısını duyuyorum hâlâ
O zamanlar tanıdığım tek blues şarkıcısıydı o

Binaların tırmanıyor yükselere bugün
Blagnac'da kocaman uçaklar horluyor
Onlardan biri beni bu kente yeniden getirse
Bir tutam kiremit tozu görebilir miyim acaba
Hey memleketim, hey Toulouse, hey Toulouse
Claude Nougaro (çev: Ragıp Duran)

Yalnız gezegen
Hız kesiyor dünya gezegeni
Denizaşırı, yeraltı
Ne zaman baksan etrafına
Tanrım, tut elimden
Geçir beni bu çöllerden
Ulaştır vaat edilmiş bir ülkenin sahiline

Ateşliyorsun beni bakınca kalbimin içine
Ve aslında kim olduğumu görünce

Kendini değiştir, değiştiremiyorsan dünyayı
Kendini değiştir, değiştiremiyorsan dünyayı

Varsın güneş parlamasın, bana ne
Yağmur da yağmasın isterse
Kendimi düşünürüm sadece
Bu dünyadan bir sonrakine
Ve oradan tekrar buraya
Bağlıyız yapıp ettiklerimizle
Aşk tükeniyor
Nefret tükeniyor
Tükeniyor ruy-i zemin
Hız kesiyor dünya gezegeni

Ateşliyorsun beni bakınca kalbimin içine
Ve aslında kim olduğumu görünce

Kendini değiştir, değiştiremiyorsan dünyayı
Kendini değiştir, değiştiremiyorsan dünyayı
Değiştiremiyorsan kendini, değiştir o zaman dünyayı

Aşığım ayak bastığım gezegene
Düşünmeden edemiyorum sevdiğim herkesi
Yitirdiğim insanların hepsini
Hiç tanımayacağım kişileri
Hiç belli etmediğim hislerimi
Dünya çok büyük ve hayat çok kısa
Yalnız olmak için, yalnız olmak için

The The, "Lonely Planet" • Fotoğraflar: "Duvara Karşı"dan